

Επίσημη Εφημερίδα L 172

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

64ο έτος
17 Μαΐου 2021

Περιεχόμενα

I Νομοθετικές πράξεις

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

- ★ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/782 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιβατών σιδηροδρομικών μεταφορών ⁽¹⁾ 1
- ★ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 ⁽¹⁾ 53
- ★ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο ⁽¹⁾ 79
- ★ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/785 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του Προγράμματος της Ένωσης για την καταπολέμηση της απάτης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 250/2014 110

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

EL

Οι πράξεις των οποίων οι τίτλοι έχουν τυπωθεί με λευκά στοιχεία αποτελούν πράξεις τρεχούσης διαχείρισης που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής και είναι γενικά περιορισμένης χρονικής ισχύος.

Οι τίτλοι όλων των υπολοίπων πράξεων έχουν τυπωθεί με μαύρα στοιχεία και επισημαίνονται με αστερίσκο.

I

(Νομοθετικές πράξεις)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/782 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 29ης Απριλίου 2021

σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιβατών σιδηροδρομικών μεταφορών

(αναδιατύπωση)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 91 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Αφού ζήτησαν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1371/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾ πρόκειται να επέλθουν ορισμένες τροποποιήσεις, προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των επιβατών και να ενθαρρυνθεί η αύξηση των σιδηροδρομικών ταξιδιών, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη ιδίως τα άρθρα 11, 12 και 14 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω τροποποιήσεων και για λόγους σαφήνειας, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1371/2007 θα πρέπει, συνεπώς, να αναδιατυπωθεί.

⁽¹⁾ ΕΕ C 197 της 8.6.2018, σ. 66.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2018 (ΕΕ C 363 της 28.10.2020, σ. 296) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 25ης Ιανουαρίου 2021 (ΕΕ C 68 της 26.2.2021, σ. 1). Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 29ης Απριλίου 2021 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1371/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιβατών σιδηροδρομικών γραμμών (ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 14).

- (2) Στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής μεταφορών, είναι σημαντικό να διασφαλίζονται τα δικαιώματα των επιβατών σιδηροδρομικών μεταφορών και να βελτιωθούν η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των σιδηροδρομικών επιβατικών υπηρεσιών, ώστε να προωθηθεί η αύξηση του μεριδίου των σιδηροδρομικών μεταφορών σε σχέση με τους άλλους τρόπους μεταφοράς.
- (3) Παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί στην Ένωση ως προς την προστασία των καταναλωτών, χρειάζεται, ακόμη, να υπάρξει περαιτέρω βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων των επιβατών των σιδηροδρομικών μεταφορών.
- (4) Ειδικότερα, δεδομένου ότι ο επιβάτης σιδηροδρομικών μεταφορών είναι το ασθενέστερο μέρος της σύμβασης μεταφοράς, θα πρέπει να διαφυλάσσονται τα δικαιώματα των επιβατών σιδηροδρομικών μεταφορών.
- (5) Η χορήγηση των ιδίων δικαιωμάτων στους επιβάτες διεθνών και εσωτερικών σιδηροδρομικών μεταφορών επιδιώκει να βελτιώσει το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών στην Ένωση, να εξασφαλίσει ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και να διασφαλίσει ενιαίο επίπεδο δικαιωμάτων των επιβατών. Οι επιβάτες θα πρέπει να λαμβάνουν όσο το δυνατόν ακριβέστερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους. Δεδομένου ότι ορισμένες σύγχρονες μορφές εισιτηρίων δεν επιτρέπουν τη φυσική εκτύπωση πληροφοριών επί αυτών, θα πρέπει να είναι δυνατή η παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται από τον παρόντα κανονισμό με άλλα μέσα.
- (6) Οι σιδηροδρομικές υπηρεσίες που προσφέρονται αυστηρά για ιστορική ή τουριστική χρήση συνήθως δεν εξυπηρετούν τακτικές ανάγκες μεταφοράς. Οι υπηρεσίες αυτές είναι συνήθως απομονωμένες από το υπόλοιπο σιδηροδρομικό σύστημα της Ένωσης και χρησιμοποιούν τεχνολογία που ενδέχεται να περιορίζει την προσβασιμότητά τους. Με την εξαίρεση ορισμένων διατάξεων που θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλες τις σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες σε ολόκληρη την Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να χορηγούν εξαιρέσεις από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κανονισμού για τις σιδηροδρομικές υπηρεσίες που προσφέρονται αυστηρά για ιστορική ή τουριστική χρήση.
- (7) Οι αστικές, προαστιακές και περιφερειακές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες είναι διαφορετικού χαρακτήρα από τις υπεραστικές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες. Θα πρέπει, επομένως, να επιτραπεί στα κράτη μέλη να εξαιρούν τις υπηρεσίες αυτές από ορισμένες διατάξεις του παρόντος κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών. Οι εν λόγω εξαιρέσεις δεν θα πρέπει ωστόσο να εφαρμόζονται σε βασικούς κανόνες, ιδίως στις διατάξεις που σχετίζονται με τους ισότιμους όρους των συμβάσεων μεταφοράς, το δικαίωμα στην αγορά εισιτηρίων για σιδηροδρομικές μετακινήσεις χωρίς υπέρμετρη δυσκολία, την ευθύνη των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων έναντι των επιβατών και σχετικά με τις αποσκευές τους, την απαίτηση επαρκούς ασφάλισης των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων και την απαίτηση λήψης κατάλληλων μέτρων ώστε να διασφαλίζεται η προσωπική ασφάλεια των επιβατών στους σιδηροδρομικούς σταθμούς και εντός των αμαξοστοιχιών. Οι περιφερειακές υπηρεσίες είναι πιο ενσωματωμένες στο υπόλοιπο σιδηροδρομικό σύστημα της Ένωσης και τα σχετικά ταξίδια είναι μεγαλύτερα. Για τις περιφερειακές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες, οι πιθανές εξαιρέσεις θα πρέπει, επομένως, να περιοριστούν ακόμη περισσότερο. Όσον αφορά τις περιφερειακές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες, οι εξαιρέσεις από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού που διευκολύνουν τη χρήση των σιδηροδρομικών υπηρεσιών από άτομα με αναπηρία ή άτομα με μειωμένη κινητικότητα θα πρέπει να καταργηθούν πλήρως και δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται εξαιρέσεις όσον αφορά τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού που προωθούν τη χρήση ποδηλάτων. Επιπλέον, η δυνατότητα εξαίρεσης των περιφερειακών υπηρεσιών από ορισμένες υποχρεώσεις όσον αφορά την παροχή ενιαίων εισιτηρίων και την επαναδρομολόγηση θα πρέπει να είναι χρονικά περιορισμένη.
- (8) Στους στόχους του παρόντος κανονισμού συγκαταλέγεται η βελτίωση των σιδηροδρομικών επιβατικών υπηρεσιών εντός της Ένωσης. Συνεπώς, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χορηγούν εξαιρέσεις για υπηρεσίες σε περιοχές όπου σημαντικό μέρος του δρομολογίου μιας υπηρεσίας εκτελείται εκτός της Ένωσης.
- (9) Επιπλέον, για να καταστεί δυνατή η ομαλή μετάβαση από το πλαίσιο που θεσπίστηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1371/2007 στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, οι προηγούμενες εθνικές εξαιρέσεις θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, ώστε να διασφαλιστεί η απαραίτητη ασφάλεια δικαίου και η απαραίτητη συνέχεια. Τα κράτη μέλη τα οποία διαθέτουν σήμερα εξαιρέσεις δυνάμει του άρθρου 2 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1371/2007 θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εξαιρούν τις εσωτερικές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες μόνο από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού που απαιτούν σημαντική προσαρμογή και, σε κάθε περίπτωση, μόνο για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα, για μεταβατική περίοδο, να χορηγούν εξαίρεση από

την υποχρέωση διανομής πληροφοριών σχετικά με την κυκλοφορία και ταξιδιωτικών πληροφοριών μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης, αλλά μόνον όταν δεν είναι τεχνικά εφικτό για τον διαχειριστή υποδομής να παρέχει δεδομένα πραγματικού χρόνου σε καμία σιδηροδρομική επιχείρηση, πωλητή εισιτηρίων, ταξιδιωτικό πράκτορα ή διαχειριστή σταθμού. Μία αξιολόγηση του τι είναι τεχνικά εφικτό θα πρέπει να πραγματοποιείται τουλάχιστον ανά διετία.

- (10) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή όταν εξαιρούν τις σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες από την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του παρόντος κανονισμού. Κατά την παροχή της ενημέρωσης αυτής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξηγούν τους λόγους για τη χορήγηση των εν λόγω εξαιρέσεων και τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις βάσει του παρόντος κανονισμού όταν λήξουν οι σχετικές εξαιρέσεις.
- (11) Εάν υπάρχουν περισσότεροι του ενός υπεύθυνοι σταθμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ορίσουν τον υπεύθυνο φορέα για τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό.
- (12) Η πρόσβαση σε ταξιδιωτικές πληροφορίες πραγματικού χρόνου, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών περί τιμολογίων, καθιστά τα σιδηροδρομικά ταξίδια πιο προσίτα στους νέους πελάτες και τους παρέχει τη δυνατότητα επιλογής από ένα ευρύτερο φάσμα ταξιδιωτικών δυνατοτήτων και τιμολογίων. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις θα πρέπει να παρέχουν σε άλλες σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, πωλητές εισιτηρίων και ταξιδιωτικούς πράκτορες που πωλούν τις υπηρεσίες τους πρόσβαση σε αυτές τις ταξιδιωτικές πληροφορίες και να τους παρέχουν τη δυνατότητα πραγματοποίησης και ακύρωσης κρατήσεων με σκοπό τη διευκόλυνση των σιδηροδρομικών ταξιδιών. Οι διαχειριστές υποδομής θα πρέπει να διανέμουν δεδομένα πραγματικού χρόνου σχετικά με την άφιξη και την αναχώρηση αμαξοστοιχιών στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και τους υπεύθυνους σταθμού, καθώς και στους πωλητές εισιτηρίων και τους ταξιδιωτικούς πράκτορες, με σκοπό τη διευκόλυνση των σιδηροδρομικών ταξιδιών.
- (13) Λεπτομερέστερες απαιτήσεις για την παροχή ταξιδιωτικών πληροφοριών καθορίζονται στις τεχνικές προδιαγραφές διαλειτουργικότητας που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 454/2011 της Επιτροπής⁽⁴⁾.
- (14) Η ενίσχυση των δικαιωμάτων των επιβατών σιδηροδρομικών μεταφορών θα πρέπει να εδράζεται στο υφιστάμενο διεθνές δίκαιο που περιλαμβάνεται στο προσάρτημα Α – «Ενιαίοι κανόνες σχετικά με τη σύμβαση διεθνούς σιδηροδρομικής μεταφοράς επιβατών και αποσκευών (CIV)» της σύμβασης για τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές (COTIF), της 9ης Μαΐου 1980, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο για την τροποποίηση της σύμβασης για τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές, της 3ης Ιουνίου 1999 (πρωτόκολλο του 1999). Ωστόσο, είναι σκόπιμο να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και να παρέχεται προστασία αξιόμοστη στους επιβάτες των διεθνών, αλλά και των εσωτερικών σιδηροδρομικών μεταφορών. Στις 23 Φεβρουαρίου 2013, η Ένωση προσχώρησε στην COTIF.
- (15) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να απαγορεύουν τις διακρίσεις βάσει της ιθαγένειας του επιβάτη ή της έδρας της σιδηροδρομικής επιχείρησης εντός της Ένωσης του πωλητή εισιτηρίων ή του ταξιδιωτικού πράκτορα. Ωστόσο, τα κοινωνικά τιμολόγια και η ενθάρρυνση της ευρύτερης χρήσης των δημόσιων μεταφορών δεν θα πρέπει να απαγορεύονται, εφόσον τα εν λόγω μέτρα είναι αναλογικά και ανεξάρτητα της ιθαγένειας του εκάστοτε επιβάτη. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες είναι ελεύθεροι να καθορίζουν τις εμπορικές τους πρακτικές, συμπεριλαμβανομένων της χρήσης ειδικών προσφορών και της προώθησης ορισμένων διαύλων πώλησης. Καθώς αυξάνονται οι επιγραμμικές πλατφόρμες πώλησης εισιτηρίων επιβατικών μεταφορών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ιδιαίτερα ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν εισάγονται διακρίσεις κατά τη διαδικασία πρόσβασης σε επιγραμμικές διαπαφές ή κατά την αγορά εισιτηρίων. Επιπλέον, ανεξαρτήτως του τρόπου αγοράς ορισμένου είδους εισιτηρίου, το επίπεδο προστασίας του επιβάτη θα πρέπει να είναι το ίδιο.
- (16) Η αυξανόμενη δημοτικότητα της ποδηλασίας σε ολόκληρη την Ένωση επηρεάζει συνολικά την κινητικότητα και τον τουρισμό. Η αύξηση της συνδυαστικής χρήσης σιδηροδρόμων και ποδηλάτου στην κατανομή του μεριδίου των τρόπων μεταφοράς μειώνει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των μεταφορών. Συνεπώς, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις θα πρέπει να διευκολύνουν όσο το δυνατόν περισσότερο τον συνδυασμό μετακίνησης με ποδήλατο και τρένο. Ειδικότερα, όταν αγοράζουν νέο τροχαίο υλικό ή προβαίνουν σε σημαντική αναβάθμιση του υφιστάμενου τροχαίου υλικού, θα πρέπει να παρέχουν επαρκή αριθμό θέσεων για ποδήλατα, εκτός εάν η αγορά ή η αναβάθμιση αφορά άμαξες-εστιατόρια, κλινάμαξες ή κλινοθέσια οχήματα. Για να αποφευχθούν αρνητικές επιπτώσεις στις επιδόσεις ασφάλειας του υφιστάμενου τροχαίου υλικού, η εν λόγω υποχρέωση θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο σε περιπτώσεις σημαντικής αναβάθμισης όπου απαιτείται νέα έγκριση οχήματος για τη διάθεση στην αγορά.

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 454/2011 της Επιτροπής, της 5ης Μαΐου 2011, σχετικά με την τεχνική προδιαγραφή διαλειτουργικότητας για το υποσύστημα «Τηλεπληροφορικές εφαρμογές για επιβατικές υπηρεσίες» του διευρωπαϊκού σιδηροδρομικού συστήματος (ΕΕ L 123 της 12.5.2011, σ. 11).

- (17) Ο επαρκής αριθμός θέσεων για ποδήλατα σε μια σύνθεση αμαξοστοιχίας θα πρέπει να καθορίζεται λαμβανομένων υπόψη του μεγέθους της σύνθεσης της αμαξοστοιχίας, του είδους της υπηρεσίας και της ζήτησης για μεταφορά ποδηλάτων. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να καταρτίζουν σχέδια με συγκεκριμένους αριθμούς θέσεων για ποδήλατα για τις υπηρεσίες τους, κατόπιν διαβούλευσης με το κοινό. Όταν οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις επιλέγουν να μην καταρτίζουν σχέδια, θα πρέπει να εφαρμόζεται ο προβλεπόμενος από τον νόμο αριθμός. Ο εν λόγω προβλεπόμενος από τον νόμο αριθμός θα πρέπει επίσης να λειτουργεί ως καθοδήγηση από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις όταν καθορίζουν τα σχέδιά τους. Ένας αριθμός μικρότερος από τον προβλεπόμενο από τον νόμο αριθμό θα πρέπει να θεωρείται επαρκής μόνον όταν δικαιολογείται από ειδικές περιστάσεις, όπως η εκτέλεση σιδηροδρομικών δρομολογίων κατά τη χειμερινή περίοδο, όπου είναι σαφές ότι η ζήτηση για τη μεταφορά ποδηλάτων είναι μηδενική ή χαμηλή. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη η ζήτηση για τη μεταφορά ποδηλάτων είναι ιδιαίτερα υψηλή όσον αφορά ορισμένα είδη υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να καθορίζουν για ορισμένα είδη υπηρεσιών τον ελάχιστο επαρκή αριθμό θέσεων για ποδήλατα. Οι αριθμοί αυτοί θα πρέπει να υπερσχύουν των συγκεκριμένων αριθμών όπως αναφέρονται σε οποιαδήποτε σχέδια των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων. Αυτό δεν θα πρέπει να εμποδίζει την ελεύθερη κυκλοφορία σιδηροδρομικού τροχαίου υλικού εντός της Ένωσης. Οι επιβάτες θα πρέπει να ενημερώνονται για τον χώρο που διατίθεται για ποδήλατα.
- (18) Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις όσον αφορά τη μεταφορά ποδηλάτων σε αμαξοστοιχίες θα πρέπει να εφαρμόζονται σε ποδήλατα που μπορούν αμέσως να χρησιμοποιηθούν πριν και μετά το σιδηροδρομικό ταξίδι. Η μεταφορά ποδηλάτων σε συσκευασίες και σάκους, κατά περίπτωση, καλύπτεται από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού σχετικά με τις αποσκευές.
- (19) Τα δικαιώματα των επιβατών των σιδηροδρομικών μεταφορών σε σιδηροδρομικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν τη λήψη πληροφοριών σχετικά με την υπηρεσία, τόσο πριν από το ταξίδι όσο και κατά τη διάρκειά του. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες θα πρέπει να παρέχουν γενικές πληροφορίες σχετικά με τη σιδηροδρομική υπηρεσία πριν το ταξίδι. Οι εν λόγω πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται σε προσβάσιμες μορφές για τα άτομα με αναπηρία ή τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και, κατά περίπτωση, οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες θα πρέπει να παρέχουν στον επιβάτη, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, επιπλέον πληροφορίες που απαιτούνται από τον παρόντα κανονισμό. Όταν ο υπεύθυνος σταθμού διαθέτει τέτοιες πληροφορίες, θα πρέπει επίσης να τις παρέχει στους επιβάτες.
- (20) Το μέγεθος των πωλητών εισιτηρίων ποικίλλει σημαντικά από πολύ μικρές σε μεγάλες επιχειρήσεις και ορισμένοι πωλητές εισιτηρίων προσφέρουν τις υπηρεσίες τους μόνο απογραμμικά ή μόνο επιγραμμικά. Η υποχρέωση παροχής ταξιδιωτικών πληροφοριών στους επιβάτες θα πρέπει ως εκ τούτου να είναι ανάλογη προς τα διαφορετικά μεγέθη και, επομένως, τις διαφορετικές ικανότητες των πωλητών εισιτηρίων.
- (21) Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να εμποδίζει τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, τους ταξιδιωτικούς πράκτορες ή τους πωλητές εισιτηρίων να προσφέρουν στους επιβάτες ευνοϊκότερους όρους από εκείνους που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Ωστόσο, ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα η σιδηροδρομική επιχείρηση να δεσμεύεται από ευνοϊκότερους συμβατικούς όρους που προσφέρει ο ταξιδιωτικός πράκτορας ή ο πωλητής εισιτηρίων, εκτός εάν αυτό προβλέπεται διαφορετικά σε συμφωνία μεταξύ της σιδηροδρομικής επιχείρησης και του ταξιδιωτικού πράκτορα ή του πωλητή εισιτηρίων.
- (22) Τα ενιαία εισιτήρια επιτρέπουν στους επιβάτες να ταξιδεύουν χωρίς διακοπή και, συνεπώς, θα πρέπει να καταβληθεί κάθε εύλογη προσπάθεια με σκοπό την προσφορά τέτοιων εισιτηρίων για αστικές, προαστιακές και περιφερειακές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες, είτε διεθνείς είτε εσωτερικές, συμπεριλαμβανομένων των σιδηροδρομικών επιβατικών υπηρεσιών που εξαιρούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα, προκειμένου να καθοριστεί η συνολική καθυστέρηση για την οποία διατίθεται αποζημίωση, εξαίρεσης της διάρκειας των καθυστερήσεων που σημειώνονται κατά τη διάρκεια των τμημάτων του ταξιδιού που αφορούν σιδηροδρομικές υπηρεσίες που εξαιρούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.
- (23) Όσον αφορά τα δρομολόγια που εκτελούνται από την ίδια σιδηροδρομική επιχείρηση, η μεταφορά επιβατών σιδηροδρομικών μεταφορών από ένα δρομολόγιο σε άλλο θα πρέπει να διευκολύνεται από την εισαγωγή υποχρέωσης παροχής ενιαίων εισιτηρίων, δεδομένου ότι δεν απαιτούνται εμπορικές συμφωνίες μεταξύ σιδηροδρομικών επιχειρήσεων. Η απαίτηση παροχής ενιαίων εισιτηρίων θα πρέπει επίσης να εφαρμόζεται στις υπηρεσίες τα δρομολόγια των οποίων εκτελούνται από σιδηροδρομικές επιχειρήσεις που ανήκουν στον ίδιο ιδιοκτήτη ή οι οποίες είναι θυγατρικές που ανήκουν εξ ολοκλήρου σε μια από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις που παρέχουν σιδηροδρομικές υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο ταξίδι. Η σιδηροδρομική επιχείρηση θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να προσδιορίζει στο ενιαίο εισιτήριο την ώρα αναχώρησης κάθε σιδηροδρομικής υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών υπηρεσιών, για την οποία ισχύει το ενιαίο εισιτήριο.

- (24) Οι επιβάτες θα πρέπει να ενημερώνονται με σαφήνεια για το αν τα εισιτήρια που πωλούνται από σιδηροδρομική επιχείρηση στο πλαίσιο ενιαίας εμπορικής συναλλαγής αποτελούν ενιαίο εισιτήριο. Όταν οι επιβάτες δεν ενημερώνονται σωστά, η σιδηροδρομική επιχείρηση θα πρέπει να φέρει ευθύνη ωσάν να πρόκειται για ενιαίο εισιτήριο.
- (25) Θα πρέπει να προωθηθεί η προσφορά ενιαίων εισιτηρίων. Ωστόσο, οι ορθές πληροφορίες σχετικά με τη σιδηροδρομική υπηρεσία είναι ουσιαστικής σημασίας και όταν οι επιβάτες αγοράζουν εισιτήρια από πωλητή εισιτηρίων ή ταξιδιωτικό πράκτορα. Όταν οι πωλητές εισιτηρίων ή οι ταξιδιωτικοί πράκτορες πωλούν χωριστά εισιτήρια ως δέσμη, θα πρέπει να ενημερώνουν σαφώς τον επιβάτη ότι τα εν λόγω εισιτήρια δεν προσφέρουν το ίδιο επίπεδο προστασίας με τα ενιαία εισιτήρια και ότι τα εν λόγω εισιτήρια δεν έχουν εκδοθεί ως ενιαία εισιτήρια από τη σιδηροδρομική επιχείρηση ή τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις που παρέχουν την υπηρεσία. Όταν οι πωλητές εισιτηρίων ή οι ταξιδιωτικοί πράκτορες δεν συμμορφώνονται με την απαίτηση αυτή, η ευθύνη τους θα πρέπει να εκτείνεται πέραν της επιστροφής της αξίας των εισιτηρίων.
- (26) Κατά την προσφορά ενιαίων εισιτηρίων, είναι σημαντικό οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις να λαμβάνουν υπόψη ρεαλιστικούς και εφαρμόσιμους ελάχιστους χρόνους ανταπόκρισης κατά την αρχική κράτηση, καθώς και τυχόν σχετικούς παράγοντες όπως το μέγεθος και η τοποθεσία των αντίστοιχων σταθμών και αποβαθρών.
- (27) Με βάση τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και για να παρέχονται στα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα δυνατότητες σιδηροδρομικής μετακίνησης συγκρίσιμες με εκείνες των άλλων πολιτών, θα πρέπει να θεσπιστούν κανόνες για την απαγόρευση των διακρίσεων και την παροχή συνδρομής κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα έχουν τα ίδια δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας και ίσης μεταχείρισης με όλους τους άλλους πολίτες. Μεταξύ άλλων, ειδική προσοχή θα πρέπει να δίνεται στην παροχή πληροφοριών σε άτομα με αναπηρία και σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα σχετικά με την προσβασιμότητα των σιδηροδρομικών υπηρεσιών, τις συνθήκες πρόσβασης στο τροχαίο υλικό και τις διευκολύνσεις επί της αμαξοστοιχίας. Για την καλύτερη ενημέρωση των επιβατών με αισθητηριακές ανεπάρκειες σχετικά με καθυστερήσεις, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οπτικοακουστικά συστήματα, κατά περίπτωση. Τα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να μπορούν να αγοράζουν εισιτήρια επί της αμαξοστοιχίας χωρίς επιπλέον επιβάρυνση, όταν δεν υπάρχουν προσβάσιμα μέσα για την αγορά εισιτηρίου πριν από την επιβίβαση στην αμαξοστοιχία. Ωστόσο, θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα περιορισμού του εν λόγω δικαιώματος σε περιπτώσεις που σχετίζονται με την ασφάλεια ή την υποχρεωτική κράτηση αμαξοστοιχίας. Το προσωπικό θα πρέπει να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο για να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, ιδίως κατά την παροχή συνδρομής. Για να διασφαλιστούν ισότιμες συνθήκες μετακίνησης, θα πρέπει στα άτομα αυτά να παρέχεται συνδρομή στους σταθμούς και επί της αμαξοστοιχίας ή, ελλείψει εκπαιδευμένου προσωπικού συνοδείας επί της αμαξοστοιχίας και στον σταθμό, να καταβάλλεται κάθε εύλογη προσπάθεια για την παροχή πρόσβασης στις σιδηροδρομικές μετακινήσεις.
- (28) Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού θα πρέπει να συνεργάζονται ενεργά με τις οργανώσεις που εκπροσωπούν τα άτομα με αναπηρία με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της προσβασιμότητας των υπηρεσιών μεταφοράς.
- (29) Για να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα στις σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απαιτήσουν από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και τους υπεύθυνους σταθμού να δημιουργήσουν εθνικά ενιαία σημεία επαφής για τον συντονισμό των πληροφοριών και της συνδρομής.
- (30) Προκειμένου να διασφαλιστεί η παροχή συνδρομής σε άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα, για πρακτικούς λόγους είναι αναγκαίο να κοινοποιείται εκ των προτέρων στην σιδηροδρομική επιχείρηση, στον υπεύθυνο σταθμού, στον πωλητή εισιτηρίων ή στον ταξιδιωτικό πράκτορα η ανάγκη συνδρομής. Μολονότι ο παρών κανονισμός καθορίζει κοινή μέγιστη χρονική περίοδο για τις εν λόγω εκ των προτέρων κοινοποιήσεις, οι εθελοντικές ρυθμίσεις που προβλέπουν συντομότερες περιόδους συμβάλλουν θετικά στο βαθμό που βελτιώνουν την κινητικότητα των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα. Για να εξασφαλιστεί η ευρύτερη δυνατή διανομή των πληροφοριών σχετικά με τις εν λόγω μειωμένες χρονικές περιόδους, είναι σημαντικό η Επιτροπή να συμπεριλάβει στην έκθεσή της σχετικά με την εφαρμογή και τα αποτελέσματα του παρόντος κανονισμού πληροφορίες για την ανάπτυξη ρυθμίσεων μειωμένης εκ των προτέρων κοινοποίησης και τη σχετική διάδοση των πληροφοριών.

- (31) Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, τηρώντας την οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁵⁾ και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1300/2014 της Επιτροπής⁽⁶⁾. Όταν ο παρών κανονισμός παράπτει σε διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882, οι εν λόγω διατάξεις θα πρέπει να εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη από τις 28 Ιουνίου 2025 και σύμφωνα με τα μεταβατικά μέτρα που καθορίζονται στο άρθρο 32 της εν λόγω οδηγίας. Όσον αφορά τις σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες, το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων καθορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της εν λόγω οδηγίας.
- (32) Ορισμένα ζώα εκπαιδεύονται για να βοηθούν άτομα με αναπηρία προκειμένου να τους δίνεται η δυνατότητα για ανεξάρτητη κινητικότητα. Για τον σκοπό αυτό, τα ζώα αυτά είναι ουσιαστικά να μπορούν να επιβιβάζονται στις αμαξοστοιχίες. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κοινά δικαιώματα και υποχρεώσεις όσον αφορά τους σκύλους οδηγούς. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διεξάγουν δοκιμές χρησιμοποιώντας άλλα ζώα για την υποβοήθηση της κινητικότητας και να επιτρέπουν την επιβίβασή τους σε αμαξοστοιχίες στις εσωτερικές σιδηροδρομικές υπηρεσίες τους. Είναι σημαντικό να παρακολουθεί η Επιτροπή τις εξελίξεις σχετικά με το θέμα αυτό ενόψει μελλοντικών εργασιών σχετικά με τα ζώα για την υποβοήθηση της κινητικότητας.
- (33) Είναι σκόπιμο ο παρών κανονισμός να καθιερώνει σύστημα αποζημίωσης των επιβατών σε περίπτωση καθυστέρησης, μεταξύ άλλων όταν η καθυστέρηση οφείλεται σε ματαίωση δρομολογίου ή σε απώλεια ανταπόκρισης. Σε περίπτωση καθυστέρησης σιδηροδρομικής επιβατικής υπηρεσίας, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις θα πρέπει να παρέχουν στους επιβάτες αποζημίωση βασισμένη σε ποσοστό του αντιτίμου του εισιτηρίου.
- (34) Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις θα πρέπει να υποχρεούνται να ασφαρίζονται ή να διαθέτουν κατάλληλες εγγυήσεις για την ευθύνη τους έναντι επιβατών σιδηροδρομικών μεταφορών σε περίπτωση δυστυχήματος.
- (35) Τα ενισχυμένα δικαιώματα αποζημίωσης και παροχής συνδρομής σε περίπτωση καθυστέρησης, απώλειας ανταπόκρισης ή ματαίωσης δρομολογίου αναμένεται να δημιουργήσουν μεγαλύτερα κίνητρα για την αγορά σιδηροδρομικών επιβατικών υπηρεσιών, προς όφελος των επιβατών.
- (36) Σε περίπτωση καθυστέρησης, θα πρέπει να παρέχονται στους επιβάτες οι επιλογές συνέχισης της μεταφοράς τους ή επαναδρομολόγησης υπό συγκρίσιμες συνθήκες μεταφοράς. Εν τοιαύτη περιπτώσει, οι ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.
- (37) Ωστόσο, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να καταβάλουν αποζημίωση, εάν μπορούν να αποδείξουν ότι η καθυστέρηση προκλήθηκε από εξαιρετικές περιστάσεις, όπως ακραίες καιρικές συνθήκες ή μεγάλες φυσικές καταστροφές που έθεσαν σε κίνδυνο την ασφαλή λειτουργία της υπηρεσίας. Τυχόν τέτοιο γεγονός θα πρέπει να έχει τον χαρακτήρα έκτακτης φυσικής καταστροφής, σε αντιδιαστολή με τις φυσιολογικές εποχικές καιρικές συνθήκες, όπως οι φθινοπωρινές καταιγίδες ή οι συχνές πλημμύρες σε πόλεις λόγω παλίρροιας ή τήξης του χιονιού. Επιπλέον, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να καταβάλουν αποζημίωση εάν μπορούν να αποδείξουν ότι η καθυστέρηση προκλήθηκε από σημαντική κρίση στον τομέα της δημόσιας υγείας, όπως μία πανδημία. Επιπλέον, όταν η καθυστέρηση προκαλείται από τον επιβάτη ή από ορισμένες πράξεις τρίτων, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να παρέχουν αποζημίωση για την καθυστέρηση. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις θα πρέπει να αποδείξουν ότι δεν μπορούσαν ούτε να προβλέψουν ούτε να αποφύγουν τέτοια γεγονότα, ούτε θα μπορούσαν να αποτρέψουν την καθυστέρηση, ακόμη και εάν είχαν λάβει όλα τα εύλογα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των κατάλληλων προληπτικών μέτρων συντήρησης του τροχαίου υλικού τους. Οι απεργίες του προσωπικού της σιδηροδρομικής επιχείρησης και πράξεις ή παραλείψεις από άλλους φορείς εκμετάλλευσης σιδηροδρόμων που χρησιμοποιούν την ίδια υποδομή, τον διαχειριστή υποδομής ή τον υπεύθυνο σταθμού, δεν θα πρέπει να επηρεάζουν την ευθύνη για καθυστερήσεις. Οι περιστάσεις υπό τις

⁽⁵⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1300/2014 της Επιτροπής, της 18ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές διαλειτουργικότητας για την προσβασιμότητα του σιδηροδρομικού συστήματος της Ένωσης για τα άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα (ΕΕ L 356 της 12.12.2014, σ. 110).

οποίες οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται να καταβάλουν αποζημίωση θα πρέπει να είναι αντικειμενικά αιτιολογημένες. Όταν διατίθεται στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις ανακοίνωση ή έγγραφο του διαχειριστή σιδηροδρομικής υποδομής, δημόσιας αρχής ή άλλου φορέα ανεξάρτητου από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, στο οποίο επισημαίνονται οι περιστάσεις στις οποίες η σιδηροδρομική επιχείρηση βασίζεται προκειμένου να εξαιρεθεί από την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης, οι εν λόγω κοινοποιήσεις ή έγγραφα θα πρέπει να τίθενται υπόψη των επιβατών και, κατά περίπτωση, των σχετικών αρχών.

- (38) Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις θα πρέπει να ενθαρρυνθούν ώστε να απλουστεύσουν τη διαδικασία αίτησης αποζημίωσης ή επιστροφής χρημάτων για τους επιβάτες. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις να δέχονται αιτήσεις που υποβάλλονται με ορισμένα μέσα επικοινωνίας, όπως σε διαδικτυακούς τόπους ή με τη χρήση κινητών εφαρμογών, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω απαιτήσεις δεν εισάγουν διακρίσεις.
- (39) Για τη διευκόλυνση των επιβατών κατά την υποβολή αιτήματος επιστροφής χρημάτων ή αποζημίωσης σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, θα πρέπει να καταρτιστούν έντυπα που θα ισχύουν σε ολόκληρη την Ένωση για τα εν λόγω αιτήματα. Οι επιβάτες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν τα αιτήματά τους χρησιμοποιώντας τέτοιο έντυπο.
- (40) Σε συνεργασία με τους διαχειριστές υποδομής και τους υπεύθυνους σταθμού, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις θα πρέπει να καταρτίζουν σχέδια έκτακτης ανάγκης προκειμένου να ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις μεγάλων διακοπών, παρέχοντας στους καθηλωμένους επιβάτες κατάλληλη ενημέρωση και φροντίδα.
- (41) Είναι επίσης σκόπιμο να απαλλάσσονται τα θύματα δυστυχήματος και τα συντηρούμενα από αυτά άτομα από βραχυπρόθεσμα οικονομικά ζητήματα κατά το χρονικό διάστημα αμέσως μετά το δυστύχημα.
- (42) Είναι προς το συμφέρον των επιβατών σιδηροδρομικών μεταφορών να λαμβάνονται επαρκή μέτρα, σε συμφωνία με τις δημόσιες αρχές, ώστε να διασφαλίζεται η προσωπική τους ασφάλεια τόσο στους σταθμούς όσο και επί των αμαξοστοιχιών.
- (43) Οι επιβάτες σιδηροδρομικών μεταφορών θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα υποβολής καταγγελίας σε κάθε εμπλεκόμενη σιδηροδρομική επιχείρηση, στους υπεύθυνους ορισμένων σταθμών ή, κατά περίπτωση, στους πωλητές εισιτηρίων και τους ταξιδιωτικούς πράκτορες όσον αφορά τα αντίστοιχα πεδία αρμοδιοτήτων τους σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που θεσπίζει ο παρών κανονισμός. Οι επιβάτες σιδηροδρομικών μεταφορών θα πρέπει να έχουν δικαίωμα να λάβουν απάντηση εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.
- (44) Για την αποτελεσματική διεκπεραίωση των καταγγελιών, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να δημιουργούν κοινούς μηχανισμούς εξυπηρέτησης πελατών και διεκπεραίωσης καταγγελιών. Οι πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες διεκπεραίωσης καταγγελιών θα πρέπει να είναι διαθέσιμες στο κοινό και εύκολα προσβάσιμες σε όλους τους επιβάτες.
- (45) Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να θίγει τα δικαιώματα των επιβατών να υποβάλλουν καταγγελία σε εθνικό φορέα ή να ζητούν έννομη προστασία μέσω εθνικών διαδικασιών.
- (46) Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού θα πρέπει να καθορίζουν, να διαχειρίζονται και να παρακολουθούν πρότυπα ποιότητας των σιδηροδρομικών επιβατικών υπηρεσιών. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να δημοσιοποιούν πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις τους όσον αφορά την ποιότητα των υπηρεσιών.

- (47) Προκειμένου να διατηρηθεί ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών στις σιδηροδρομικές μεταφορές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να ορίσουν εθνικούς φορείς επιβολής οι οποίοι θα παρακολουθούν στενά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και θα τον επιβάλλουν σε εθνική κλίμακα. Οι εν λόγω φορείς θα πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνουν ποικίλα μέτρα επιβολής. Οι επιβάτες θα πρέπει να είναι σε θέση να υποβάλλουν καταγγελία στους εν λόγω φορείς για εικαζόμενες παραβάσεις του κανονισμού. Για την ικανοποιητική διεκπεραίωση των καταγγελιών αυτών, οι φορείς θα πρέπει επίσης να συνεργάζονται με τους εθνικούς φορείς επιβολής άλλων κρατών μελών.
- (48) Τα κράτη μέλη τα οποία δεν διαθέτουν σιδηροδρομικό δίκτυο και δεν έχουν άμεση προοπτική να αποκτήσουν θα επιβαρύνονταν με δυσανάλογο και περιττό φόρτο, εάν υπόκειντο στις υποχρεώσεις επιβολής σχετικά με τους υπευθύνους σταθμού και τους διαχειριστές υποδομής που προβλέπει ο παρών κανονισμός. Το ίδιο ισχύει για τις υποχρεώσεις επιβολής σχετικά με τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις για όσο διάστημα ένα κράτος μέλος δεν έχει χορηγήσει άδεια σε καμία σιδηροδρομική επιχείρηση. Επομένως, αυτά τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξαιρεθούν από τις εν λόγω υποχρεώσεις.
- (49) Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ιδίως σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (7).
- (50) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κυρώσεις για παραβάσεις του παρόντος κανονισμού και να διασφαλίζουν την εφαρμογή τους. Οι κυρώσεις, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν την καταβολή αποζημίωσης στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο, θα πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.
- (51) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η ανάπτυξη των σιδηροδρόμων της Ένωσης και η ενίσχυση των δικαιωμάτων των επιβατών σιδηροδρομικών μεταφορών, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορούν συνεπώς να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (52) Για να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των επιβατών, η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή για να τροποποιεί το παράρτημα Ι όσον αφορά τους ενιαίους κανόνες της CIV και να προσαρμόζει το ελάχιστο ποσό της προκαταβολής σε περίπτωση θανάτου επιβάτη υπό το πρίσμα των αλλαγών του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή σε όλη την ΕΕ. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι οποίες να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (8). Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονες τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (53) Προκειμένου να εξασφαλισθούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εκτέλεση του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (9).

(7) Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

(8) ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

(9) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

- (54) Στον παρόντα κανονισμό γίνονται σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρούνται οι αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως στα άρθρα 21, 26, 38 και 47 τα οποία αφορούν, αντίστοιχα, την απαγόρευση κάθε μορφής διακρίσεων, την ένταξη των ατόμων με αναπηρία, τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου. Τα δικαστήρια των κρατών μελών οφείλουν να εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό κατά τρόπο που συνάδει με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και στόχοι

Για την αποτελεσματική προστασία των επιβατών και την ενθάρρυνση των σιδηροδρομικών ταξιδιών, ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες εφαρμοστέους στις σιδηροδρομικές μεταφορές σχετικά με τα ακόλουθα:

- α) την ισότιμη μεταχείριση των επιβατών όσον αφορά τις συνθήκες μεταφοράς και την παροχή εισιτηρίων,
- β) την ευθύνη των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων και τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις τους έναντι των επιβατών και των αποσκευών τους,
- γ) τα δικαιώματα των επιβατών σε περίπτωση ατυχήματος που οφείλεται στη χρήση των σιδηροδρομικών υπηρεσιών, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο, τον τραυματισμό επιβάτη ή την απώλεια ή φθορά των αποσκευών του,
- δ) τα δικαιώματα των επιβατών σε περίπτωση διακοπής, όπως ματαίωσης ή καθυστέρησης δρομολογίου, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος σε αποζημίωση,
- ε) τις ελάχιστες και ακριβείς πληροφορίες, μεταξύ άλλων όσον αφορά την έκδοση εισιτηρίων, που πρέπει να παρέχονται σε προσβάσιμη μορφή και έγκαιρα στους επιβάτες,
- στ) την απαγόρευση των διακρίσεων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα και την παροχή συνδρομής στα εν λόγω άτομα,
- ζ) τον καθορισμό και την παρακολούθηση προτύπων ποιότητας των υπηρεσιών και τη διαχείριση των κινδύνων για την προσωπική ασφάλεια των επιβατών,
- η) τη διεκπεραίωση των καταγγελιών,
- θ) τους γενικούς κανόνες για την επιβολή της εφαρμογής.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε διεθνή και εσωτερικά σιδηροδρομικά ταξίδια και υπηρεσίες σε ολόκληρη την Ένωση που παρέχονται από μία ή περισσότερες σιδηροδρομικές επιχειρήσεις οι οποίες έχουν λάβει άδεια σύμφωνα με την οδηγία 2012/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁰⁾.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού τα δρομολόγια που εκτελούνται αυστηρά για ιστορική ή τουριστική χρήση. Η εξαίρεση αυτή δεν εφαρμόζεται όσον αφορά τα άρθρα 13 και 14.

⁽¹⁰⁾ Οδηγία 2012/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τη δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού σιδηροδρομικού χώρου (ΕΕ L 343 της 14.12.2012, σ. 32).

3. Οι εξαιρέσεις που χορηγούνται σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφοι 4 και 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1371/2007 πριν από τις 6 Ιουνίου 2021 παραμένουν σε ισχύ μέχρι την ημερομηνία λήξης των εν λόγω εξαιρέσεων. Οι εξαιρέσεις που χορηγούνται σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1371/2007 πριν από τις 6 Ιουνίου 2021 παραμένουν σε ισχύ έως τις 7 Ιουνίου 2023.

4. Πριν τη λήξη εξαίρεσης από τις εσωτερικές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες που χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1371/2007, τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν τις εν λόγω εσωτερικές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες από την εφαρμογή των άρθρων 15, 17 και 19, του άρθρου 20 παράγραφος 2 στοιχείο α) και β) και του άρθρου 30 παράγραφος 2 του παρόντος κανονισμού για πρόσθετη περίοδο που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη.

5. Έως τις 7 Ιουνίου 2030 τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι το άρθρο 10 δεν εφαρμόζεται όταν δεν είναι τεχνικά εφικτό για ένα διαχειριστή υποδομής να διανέμει δεδομένα πραγματικού χρόνου κατά την έννοια του άρθρου 10 παράγραφος 1 σε σιδηροδρομική επιχείρηση, πωλητή εισιτηρίων, ταξιδιωτικό πράκτορα ή υπεύθυνο σταθμού. Τουλάχιστον ανά διετία, τα κράτη μέλη επαναξιολογούν τον βαθμό στον οποίο είναι τεχνικά εφικτή η διανομή τέτοιων δεδομένων.

6. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 8, τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν τις ακόλουθες υπηρεσίες από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού:

α) τις αστικές, προαστιακές και περιφερειακές επιβατικές σιδηροδρομικές υπηρεσίες,

β) τις διεθνείς σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες, σημαντικό μέρος των οποίων, καθώς και τουλάχιστον μία τακτική στάση σε σταθμό, εκτελείται εκτός της Ένωσης.

7. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τις εξαιρέσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τις παραγράφους 2, 4, 5 και 6 και υποβάλλουν τους λόγους για τις εν λόγω εξαιρέσεις.

8. Οι εξαιρέσεις που χορηγούνται σύμφωνα με την παράγραφο 6 στοιχείο α) δεν εφαρμόζονται όσον αφορά τα άρθρα 5, 11, 13, 14, 21, 22, 27 και 28.

Όταν οι εν λόγω εξαιρέσεις αφορούν περιφερειακές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες, δεν εφαρμόζονται επίσης όσον αφορά τα άρθρα 6 και 12, το άρθρο 18 παράγραφος 3 και το κεφάλαιο V.

Κατά παρέκκλιση του δεύτερου εδαφίου της παρούσας παραγράφου, οι εξαιρέσεις σχετικά με τις περιφερειακές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες από την εφαρμογή του άρθρου 12 παράγραφος 1 και του άρθρου 18 παράγραφος 3 μπορούν να εφαρμόζονται έως τις 7 Ιουνίου 2028.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «σιδηροδρομική επιχείρηση»: σιδηροδρομική επιχείρηση όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 1) της οδηγίας 2012/34/ΕΕ,
- 2) «διαχειριστής υποδομής»: διαχειριστής υποδομής όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 2) της οδηγίας 2012/34/ΕΕ,
- 3) «υπεύθυνος σταθμού»: οργανωτικός φορέας σε κράτος μέλος στον οποίο έχει ανατεθεί η ευθύνη για τη διαχείριση ενός ή περισσότερων σιδηροδρομικών σταθμών και ο οποίος μπορεί να είναι ο διαχειριστής υποδομής,

- 4) «ταξιδιωτικός πράκτορας»: διοργανωτής ή πωλητής όπως ορίζονται στο άρθρο 3 σημεία 8) και 9), αντίστοιχα, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹¹⁾, πλην των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων,
- 5) «πωλητής εισιτηρίων»: πωλητής υπηρεσιών σιδηροδρομικής μεταφοράς ο οποίος πωλεί εισιτήρια, συμπεριλαμβανομένων ενιαίων εισιτηρίων, βάσει σύμβασης ή άλλου διακανονισμού μεταξύ του πωλητή και μίας ή περισσότερων σιδηροδρομικών επιχειρήσεων,
- 6) «σύμβαση μεταφοράς»: σύμβαση σιδηροδρομικής μεταφοράς, επ' αμοιβή ή δωρεάν, μεταξύ σιδηροδρομικής επιχείρησης και επιβάτη για την παροχή μίας ή περισσότερων υπηρεσιών μεταφοράς,
- 7) «εισιτήριο»: έγκυρο αποδεικτικό στοιχείο, ανεξαρτήτως μορφής, της σύναψης σύμβασης μεταφοράς,
- 8) «κράτηση»: έγκριση, έγγραφη ή ηλεκτρονική, που δίνει δικαίωμα μεταφοράς με βάση εκ των προτέρων βεβαιωμένες ad hoc ρυθμίσεις μεταφοράς,
- 9) «ενιαίο εισιτήριο»: ενιαίο εισιτήριο όπως ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 35) της οδηγίας 2012/34/ΕΕ,
- 10) «υπηρεσία»: υπηρεσία επιβατικών σιδηροδρομικών μεταφορών το δρομολόγιο της οποίας εκτελείται μεταξύ σιδηροδρομικών σταθμών σύμφωνα με πίνακα δρομολογίων, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών μεταφορών που προσφέρονται για επαναδρομολόγηση,
- 11) «ταξίδι»: η μεταφορά επιβάτη από σταθμό αναχώρησης σε σταθμό άφιξης,
- 12) «εσωτερική σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία»: σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία το δρομολόγιο της οποίας δεν διέρχεται από σύνορα κράτους μέλους,
- 13) «αστική και προαστιακή σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία»: σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία κατά την έννοια του άρθρου 3 σημείο 6) της οδηγίας 2012/34/ΕΕ,
- 14) «περιφερειακή σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία»: σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία κατά την έννοια του άρθρου 3 σημείο 7) της οδηγίας 2012/34/ΕΕ,
- 15) «υπεραστική σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία»: σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία η οποία δεν είναι αστική, προαστιακή ή περιφερειακή σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία,
- 16) «διεθνής σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία»: σιδηροδρομική επιβατική υπηρεσία το δρομολόγιο της οποίας διασχίζει τουλάχιστον ένα σύνορο κράτους μέλους και ο κύριος σκοπός της οποίας είναι η μεταφορά επιβατών μεταξύ σταθμών που βρίσκονται σε διαφορετικά κράτη μέλη ή σε κράτος μέλος και τρίτη χώρα,
- 17) «καθυστέρηση»: η χρονική διαφορά μεταξύ της ώρας που είχε προγραμματιστεί να αφιχθεί ο επιβάτης στον προορισμό του σύμφωνα με τον δημοσιευμένο πίνακα δρομολογίων και της ώρας της πραγματικής ή αναμενόμενης άφιξης στον σταθμό του τελικού προορισμού,
- 18) «άφιξη»: η στιγμή που ανοίγουν οι θύρες της αμαξοστοιχίας στην αποβάθρα προορισμού και επιτρέπεται η αποβίβαση,

⁽¹¹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια και τους συνδεδεμένους ταξιδιωτικούς διακανονισμούς, η οποία τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και την οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και καταργεί την οδηγία 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 326 της 11.12.2015, σ. 1).

- 19) «ταξιδιωτική κάρτα» ή «κάρτα απεριορίστων διαδρομών»: εισιτήριο απεριορίστων διαδρομών που δίνει τη δυνατότητα στον νόμιμο κάτοχό του να ταξιδεύει σιδηροδρομικώς σε συγκεκριμένη διαδρομή ή δίκτυο επί καθορισμένο χρονικό διάστημα,
- 20) «απώλεια ανταπόκρισης»: κατάσταση στην οποία επιβάτης χάνει ένα ή περισσότερα δρομολόγια υπηρεσιών κατά τη διάρκεια σιδηροδρομικού ταξιδιού, που έχει πωληθεί με τη μορφή ενιαίου εισιτηρίου, συνεπεία καθυστέρησης ή ματαίωσης ενός ή περισσότερων προηγούμενων δρομολογίων υπηρεσιών ή αναχώρησης δρομολογίου υπηρεσίας πριν από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης,
- 21) «άτομο με αναπηρία» και «άτομο με μειωμένη κινητικότητα»: οποιοδήποτε πρόσωπο έχει μόνιμη ή προσωρινή σωματική, ψυχική, διανοητική ή αισθητήρια αδυναμία η οποία, σε συνδυασμό με άλλα εμπόδια, ενδέχεται να παρακωλύει την πλήρη και αποτελεσματική χρήση από αυτό των μεταφορών σε ισότιμη βάση με άλλους επιβάτες ή του οποίου η κινητικότητα όταν χρησιμοποιεί τα μέσα μεταφοράς είναι μειωμένη λόγω της ηλικίας του,
- 22) «σταθμός»: σημείο σιδηροδρομικής γραμμής στο οποίο είναι δυνατή η εκκίνηση, η στάση ή ο τερματισμός σιδηροδρομικής επιβατικής υπηρεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

Άρθρο 4

Σύμβαση μεταφοράς

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, η σύναψη και εκτέλεση σύμβασης μεταφοράς και η παροχή πληροφοριών και εισιτηρίων διέπονται από τις διατάξεις του τίτλου II και του τίτλου III του παραρτήματος I.

Άρθρο 5

Ισότιμοι όροι σύμβασης και τιμολόγια

Με την επιφύλαξη των κοινωνικών τιμολογίων, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι πωλητές εισιτηρίων ή οι ταξιδιωτικοί πράκτορες προσφέρουν όρους σύμβασης και τιμολόγια στο ευρύ κοινό χωρίς άμεση ή έμμεση διάκριση βάσει της ιθαγένειας του επιβάτη ή της έδρας της σιδηροδρομικής επιχείρησης εντός της Ένωσης του πωλητή εισιτηρίων ή του ταξιδιωτικού πράκτορα.

Το πρώτο εδάφιο του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται επίσης στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και τους πωλητές εισιτηρίων κατά την αποδοχή κρατήσεων από επιβάτες σύμφωνα με το άρθρο 11.

Άρθρο 6

Ποδήλατα

1. Υπό τους περιορισμούς της παραγράφου 3 και, κατά περίπτωση, με την καταβολή λελογισμένου τέλους, οι επιβάτες δικαιούνται να επιβιβάζουν στην αμαξοστοιχία ποδήλατα.

Στις αμαξοστοιχίες για τις οποίες απαιτείται κράτηση, είναι δυνατή η κράτηση για τη μεταφορά ποδηλάτου.

Όταν ένας επιβάτης διαθέτει κράτηση για ποδήλατο και η μεταφορά του ποδηλάτου απορρίπτεται χωρίς τη δέουσα αιτιολόγηση, ο επιβάτης δικαιούται επαναδρομολόγηση ή επιστροφή χρημάτων σύμφωνα με το άρθρο 18, αποζημίωση σύμφωνα με το άρθρο 19 και συνδρομή σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 2.

2. Στην περίπτωση που διατίθενται θέσεις ειδικά για ποδήλατα επί της αμαξοστοιχίας, οι επιβάτες στοιβάζουν τα ποδήλατα σε αυτά τα σημεία. Όταν δεν διατίθενται τέτοιες θέσεις, οι επιβάτες επιβλέπουν τα ποδήλατά τους και καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια ώστε να μην προκαλείται από τα ποδήλατά τους ενόχληση ή ζημία σε άλλους επιβάτες, εξοπλισμό μετακίνησης, αποσκευές ή σιδηροδρομικές λειτουργίες.

3. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις μπορούν να περιορίζουν το δικαίωμα μεταφοράς ποδηλάτων των επιβατών για λόγους ασφάλειας ή λειτουργίας, ιδίως ως αποτέλεσμα των ορίων χωρητικότητας που ισχύουν κατά τις ώρες αιχμής ή όπου το τροχαίο υλικό δεν το επιτρέπει. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις μπορούν επίσης να περιορίζουν τη μεταφορά ποδηλάτων ανάλογα με το βάρος και τις διαστάσεις τους. Δημοσιεύουν τους όρους τους για τη μεταφορά ποδηλάτων, συμπεριλαμβανομένων επικαιροποιημένων πληροφοριών για τη διαθεσιμότητα της χωρητικότητας, με τη χρήση των τηλεπληροφορικών εφαρμογών που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 454/2011 στους επίσημους ιστοτόπους τους.

4. Κατά την έναρξη διαδικασιών προμήθειας νέου τροχαίου υλικού ή κατά την εκτέλεση σημαντικής αναβάθμισης του υφιστάμενου τροχαίου υλικού που δημιουργεί την ανάγκη νέας έγκρισης οχήματος για τη διάθεση στην αγορά σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/797 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹²⁾, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις εξασφαλίζουν ότι οι συνθέσεις αμαξοστοιχιών στις οποίες χρησιμοποιείται το εν λόγω τροχαίο υλικό είναι εξοπλισμένες με επαρκή αριθμό θέσεων για ποδήλατα. Το παρόν εδάφιο δεν ισχύει για τις άμαξες-εστιατόρια, τις κλινάμαξες ή τα κλινοθέσια οχήματα.

Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις καθορίζουν επαρκή αριθμό θέσεων για ποδήλατα, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος της σύνθεσης της αμαξοστοιχίας, το είδος της υπηρεσίας και τη ζήτηση για τη μεταφορά ποδηλάτων. Ο επαρκής αριθμός θέσεων για ποδήλατα καθορίζεται στα σχέδια που αναφέρονται στην παράγραφο 5. Όταν δεν υπάρχουν τέτοια σχέδια ή τα σχέδια δεν καθορίζουν τον αριθμό αυτό, κάθε σύνθεση αμαξοστοιχίας έχει τουλάχιστον τέσσερις θέσεις για ποδήλατα.

Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν αριθμό μεγαλύτερο του τέσσερα ως τον ελάχιστο επαρκή αριθμό για ορισμένα είδη υπηρεσιών και, στην περίπτωση αυτή, ο εν λόγω αριθμός εφαρμόζεται αντί του αριθμού που προσδιορίζεται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο.

5. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις δύνανται να καταρτίζουν σχέδια για τον τρόπο αύξησης και βελτίωσης της μεταφοράς ποδηλάτων και για άλλες λύσεις που ενθαρρύνουν τη συνδυασμένη χρήση σιδηροδρόμων και ποδηλάτων και να διατηρούν ενημερωμένα τα εν λόγω σχέδια.

Οι αρμόδιες αρχές, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹³⁾, δύνανται να καταρτίζουν τέτοια σχέδια για υπηρεσίες που παρέχονται βάσει συμβάσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας. Τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτούν την κατάρτιση τέτοιων σχεδίων από τις εν λόγω αρμόδιες αρχές ή από σιδηροδρομικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο έδαφός τους.

6. Τα σχέδια που αναφέρονται στην παράγραφο 5 καταρτίζονται κατόπιν διαβούλευσης με το κοινό και τις σχετικές αντιπροσωπευτικές οργανώσεις. Τα εν λόγω σχέδια δημοσιεύονται στον ιστότοπο της σιδηροδρομικής επιχείρησης ή της αρμόδιας αρχής, κατά περίπτωση.

⁽¹²⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/797 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, σχετικά με τη διαλειτουργικότητα του σιδηροδρομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 138 της 26.5.2016, σ. 44).

⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70 (ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 1).

Άρθρο 7

Απαγόρευση αποποίησης της ευθύνης και καθορισμός των ορίων της

1. Δεν επιτρέπεται περιορισμός ή απαλλαγή από τις υποχρεώσεις προς τους επιβάτες που απορρέουν δυνάμει του παρόντος κανονισμού, ιδίως με απαλλακτική ή περιοριστική ρήτρα στη σύμβαση μεταφοράς. Τυχόν συμβατικοί όροι που επιδιώκουν άμεσα ή έμμεσα την απαλλαγή ή την παρέκκλιση από τα δικαιώματα που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό ή τον περιορισμό των εν λόγω δικαιωμάτων δεν είναι δεσμευτικοί για τον επιβάτη.
2. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι ταξιδιωτικοί πράκτορες ή οι πωλητές εισιτηρίων δύνανται να προσφέρουν ευνοϊκότερους για τον επιβάτη συμβατικούς όρους από τους όρους που θεσπίζει ο παρών κανονισμός.

Άρθρο 8

Υποχρέωση παροχής πληροφοριών σχετικά με διακοπή υπηρεσιών

Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις ή, οποτεδήποτε ενδείκνυται, οι αρμόδιες αρχές που ευθύνονται για δημόσια σύμβαση σιδηροδρομικής υπηρεσίας γνωστοποιούν με κατάλληλα μέσα, καθώς επίσης και σε προσβάσιμη μορφή σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 454/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1300/2014, και προ της εφαρμογής τους, αποφάσεις για την προσωρινή ή μόνιμη διακοπή υπηρεσιών.

Άρθρο 9

Ταξιδιωτική ενημέρωση

1. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι ταξιδιωτικοί πράκτορες και οι πωλητές εισιτηρίων που προσφέρουν συμβάσεις μεταφοράς εξ ονόματος μίας ή περισσότερων σιδηροδρομικών επιχειρήσεων παρέχουν στον επιβάτη, κατόπιν αιτήματος, τουλάχιστον τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II μέρος I, σε σχέση με τα ταξίδια για τα οποία προσφέρεται σύμβαση μεταφοράς από την εκάστοτε σιδηροδρομική επιχείρηση.
2. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και, κατά περίπτωση, οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες παρέχουν στον επιβάτη, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, τουλάχιστον τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II μέρος II. Όταν ο υπεύθυνος σταθμού διαθέτει τις εν λόγω πληροφορίες, τις παρέχει επίσης στον επιβάτη.
3. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 παρέχονται με την καταλληλότερη μορφή, ει δυνατόν βάσει ταξιδιωτικών πληροφοριών πραγματικού χρόνου, μεταξύ άλλων με τη χρήση ενδεδειγμένων τεχνολογιών επικοινωνιών. Λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να διασφαλίζεται ότι οι εν λόγω πληροφορίες είναι προσβάσιμες σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 454/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1300/2014.

Άρθρο 10

Πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την κυκλοφορία και ταξιδιωτικές πληροφορίες

1. Οι διαχειριστές υποδομής διανέμουν δεδομένα πραγματικού χρόνου σχετικά με την άφιξη και την αναχώρηση των αμαξοστοιχιών στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, τους πωλητές εισιτηρίων, τους ταξιδιωτικούς πράκτορες και τους υπεύθυνους σταθμού.
2. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις παρέχουν σε άλλες σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, πωλητές εισιτηρίων και ταξιδιωτικούς πράκτορες που πωλούν τις υπηρεσίες τους πρόσβαση στις ελάχιστες ταξιδιωτικές πληροφορίες που καθορίζονται στο παράρτημα II μέρος I και II, καθώς και στις λειτουργίες σχετικά με τα συστήματα κρατήσεων που αναφέρονται στο παράρτημα II μέρος III.

3. Η διανομή των πληροφοριών και η χορήγηση πρόσβασης πραγματοποιούνται χωρίς διακρίσεις και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Ένα μεμονωμένο αίτημα αρκεί για τη συνεχή πρόσβαση στις πληροφορίες. Ο διαχειριστής υποδομής και η σιδηροδρομική επιχείρηση που υποχρεούνται να καθιστούν διαθέσιμες τις πληροφορίες σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 μπορούν να ζητούν τη σύναψη σύμβασης ή άλλης συμφωνίας βάσει της οποίας θα διανέμονται οι πληροφορίες ή θα χορηγείται η πρόσβαση.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις οποιασδήποτε σύμβασης ή συμφωνίας για τη χρήση των πληροφοριών δεν περιορίζουν άσκοπα τις δυνατότητες περαιτέρω χρήσης τους ούτε χρησιμοποιούνται για τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις μπορούν να απαιτούν από άλλες σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, ταξιδιωτικούς πράκτορες και πωλητές εισιτηρίων δίκαιη, εύλογη και αναλογική χρηματική αποζημίωση για το κόστος που συνεπάγεται η παροχή πρόσβασης, ενώ οι διαχειριστές υποδομής μπορούν να απαιτούν αποζημίωση σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες.

4. Για τη διανομή των πληροφοριών και τη χορήγηση πρόσβασης χρησιμοποιούνται κατάλληλα τεχνικά μέσα, όπως διεπαφές προγραμματισμού εφαρμογών.

5. Στον βαθμό που οι πληροφορίες που καλύπτονται από τις παραγράφους 1 ή 2 παρέχονται σύμφωνα με άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης, ιδίως τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2017/1926 της Επιτροπής⁽¹⁴⁾, οι αντίστοιχες υποχρεώσεις δυνάμει του παρόντος άρθρου θεωρείται ότι έχουν εκπληρωθεί.

Άρθρο 11

Διαθεσιμότητα εισιτηρίων και κρατήσεις

1. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες προσφέρουν εισιτήρια και, εφόσον διατίθενται, ενιαία εισιτήρια και κρατήσεις.

2. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις πωλούν, είτε άμεσα είτε μέσω πωλητών εισιτηρίων ή ταξιδιωτικών πρακτόρων, εισιτήρια στους επιβάτες με ένα τουλάχιστον από τα ακόλουθα μέσα πώλησης:

α) εκδοτήρια εισιτηρίων, άλλα σημεία πώλησης ή μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων,

β) τηλέφωνο, διαδίκτυο ή οποιαδήποτε άλλη ευρέως διαθέσιμη τεχνολογία πληροφοριών,

γ) επί της αμαξοστοιχίας.

Οι αρμόδιες αρχές, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007, δύνανται να απαιτούν από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις να προσφέρουν εισιτήρια για υπηρεσίες παρεχόμενες βάσει συμβάσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας με περισσότερα από ένα μέσα πώλησης.

3. Εφόσον δεν υπάρχουν εκδοτήρια εισιτηρίων ή μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων στον σιδηροδρομικό σταθμό αναχώρησης, οι επιβάτες ενημερώνονται στον σιδηροδρομικό σταθμό για:

α) τη δυνατότητα και τις σχετικές διαδικασίες αγοράς εισιτηρίου από το τηλέφωνο, μέσω διαδικτύου ή επί της αμαξοστοιχίας,

β) τον πλησιέστερο σιδηροδρομικό σταθμό ή την πλησιέστερη τοποθεσία όπου βρίσκονται εκδοτήρια εισιτηρίων ή μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων.

⁽¹⁴⁾ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2017/1926 της Επιτροπής, της 31ης Μαΐου 2017, προς συμπλήρωση της οδηγίας 2010/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την παροχή σε επίπεδο Ένωσης υπηρεσιών πληροφόρησης για τις πολυτροπικές μετακινήσεις (ΕΕ L 272 της 21.10.2017, σ. 1).

4. Όταν δεν υπάρχει εκδοτήριο εισιτηρίων ή προσβάσιμο μηχάνημα έκδοσης εισιτηρίων στον σταθμό αναχώρησης και δεν υπάρχει κανένα άλλο προσβάσιμο μέσο για την εκ των προτέρων αγορά εισιτηρίου, τα άτομα με αναπηρία επιτρέπεται να αγοράζουν εισιτήρια επί της αμαξοστοιχίας χωρίς πρόσθετο κόστος. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις μπορούν να περιορίζουν ή να αρνούνται το δικαίωμα αυτό για βάσιμους λόγους που αφορούν την ασφάλεια ή την υποχρεωτική κράτηση αμαξοστοιχίας.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει προσωπικό επί της αμαξοστοιχίας, η σιδηροδρομική επιχείρηση ενημερώνει τα άτομα με αναπηρία σχετικά με την υποχρέωση αγοράς εισιτηρίου και τον τρόπο αγοράς του.

Τα κράτη μέλη δύνανται να επιτρέπουν στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις να απαιτούν τα άτομα με αναπηρία να αναγνωρίζονται ως τέτοια σύμφωνα με το σχετικό εθνικό δίκαιο και τις σχετικές πρακτικές της χώρας διαμονής τους.

Τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν το δικαίωμα που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο σε όλους τους επιβάτες. Όταν τα κράτη μέλη εφαρμόζουν αυτήν την επιλογή, ενημερώνουν σχετικά την Επιτροπή. Ο Οργανισμός Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημοσιεύει στον ιστότοπό του τις πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 454/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1300/2014.

Άρθρο 12

Ενιαία εισιτήρια

1. Όταν μία μόνη σιδηροδρομική επιχείρηση εκτελεί υπεραστικές ή περιφερειακές σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες, η εν λόγω επιχείρηση προσφέρει ενιαίο εισιτήριο για τις εν λόγω υπηρεσίες. Για άλλες σιδηροδρομικές επιβατικές υπηρεσίες, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια για να προσφέρουν ενιαία εισιτήρια και συνεργάζονται για τον σκοπό αυτό μεταξύ τους.

Για τον σκοπό του πρώτου εδαφίου, ο όρος «μόνη σιδηροδρομική επιχείρηση» περιλαμβάνει επίσης όλες τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις που είτε ανήκουν εξ ολοκλήρου στον ίδιο ιδιοκτήτη είτε είναι θυγατρικές επιχειρήσεις που ανήκουν εξ ολοκλήρου σε μία από τις εμπλεκόμενες σιδηροδρομικές επιχειρήσεις.

2. Για τα ταξίδια τα οποία περιλαμβάνουν μία ή περισσότερες ανταποκρίσεις, ο επιβάτης ενημερώνεται πριν από την αγορά εισιτηρίου ή εισιτηρίων για το αν το εν λόγω εισιτήριο ή τα εν λόγω εισιτήρια συνιστούν ενιαίο εισιτήριο.

3. Για τα ταξίδια τα οποία περιλαμβάνουν μία ή περισσότερες ανταποκρίσεις, το εισιτήριο ή τα εισιτήρια που αγοράζονται στο πλαίσιο ενιαίας εμπορικής συναλλαγής από σιδηροδρομική επιχείρηση συνιστούν ενιαίο εισιτήριο και η σιδηροδρομική επιχείρηση είναι υπεύθυνη σύμφωνα με τα άρθρα 18, 19 και 20, εάν ο επιβάτης χάσει μία ή περισσότερες ανταποκρίσεις.

4. Όταν το εισιτήριο ή τα εισιτήρια αγοράζονται στο πλαίσιο ενιαίας εμπορικής συναλλαγής και ο πωλητής εισιτηρίων ή ο ταξιδιωτικός πράκτορας έχει συνδυάσει τα εισιτήρια με δική του πρωτοβουλία, ο πωλητής εισιτηρίων ή ο ταξιδιωτικός πράκτορας που πούλησε το εισιτήριο ή τα εισιτήρια είναι υπεύθυνος για την επιστροφή του συνολικού ποσού που καταβλήθηκε για την εν λόγω συναλλαγή για το εισιτήριο ή τα εισιτήρια και, επιπλέον, για την καταβολή αποζημίωσης ισοδύναμης με το 75 % του εν λόγω ποσού στην περίπτωση όπου ο επιβάτης χάσει μία ή περισσότερες ανταποκρίσεις.

Το δικαίωμα επιστροφής ή αποζημίωσης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο δεν θίγει το ισχύον εθνικό δίκαιο που χορηγεί στους επιβάτες περαιτέρω αποζημίωση για ζημία.

5. Οι υποχρεώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 3 και 4 δεν εφαρμόζονται, εάν αναφέρεται στα εισιτήρια ή σε άλλο έγγραφο ή ηλεκτρονικά κατά τρόπο που να επιτρέπει στον επιβάτη να αναπαράγει τις πληροφορίες για μελλοντική χρήση ότι τα εισιτήρια αποτελούν χωριστές συμβάσεις μεταφοράς και εάν ο επιβάτης ενημερώθηκε για αυτό πριν από την αγορά.

6. Το βάρος της απόδειξης ότι παρασχέθηκαν στον επιβάτη οι πληροφορίες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο φέρει η σιδηροδρομική επιχείρηση, ο ταξιδιωτικός πράκτορας ή ο πωλητής εισιτηρίων που πούλησε το εισιτήριο ή τα εισιτήρια.

7. Οι πωλητές εισιτηρίων ή οι ταξιδιωτικοί πράκτορες είναι υπεύθυνοι για τη διεκπεραίωση των αιτημάτων και των πιθανών καταγγελιών του επιβάτη βάσει της παραγράφου 4. Οι επιστροφές χρημάτων και η αποζημίωση που αναφέρονται στην παράγραφο 4 πραγματοποιούνται εντός 30 ημερών από την παραλαβή του αιτήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΒΑΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΠΟΣΚΕΥΕΣ ΤΟΥΣ

Άρθρο 13

Ευθύνη για τους επιβάτες και τις αποσκευές

Σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου και με την επιφύλαξη του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου που χορηγεί στους επιβάτες περαιτέρω αποζημίωση για ζημία, η ευθύνη των σιδηροδρομικών επιχειρήσεων για τους επιβάτες και τις αποσκευές τους διέπεται από τον τίτλο IV κεφάλαια I, III και IV και τους τίτλους VI και VII του παραρτήματος I.

Άρθρο 14

Ασφάλεια και κάλυψη ευθύνης

Η σιδηροδρομική επιχείρηση είναι επαρκώς ασφαλισμένη ή διαθέτει επαρκείς εγγυήσεις βάσει όρων της αγοράς ώστε να καλύπτεται από πλευράς αστικής ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 22 της οδηγίας 2012/34/ΕΕ.

Άρθρο 15

Προκαταβολές

1. Εάν επιβάτης σκοτωθεί ή τραυματιστεί, η σιδηροδρομική επιχείρηση κατά το παράρτημα I άρθρο 26 παράγραφος 5, χωρίς καθυστέρηση και οπωσδήποτε το αργότερο εντός 15 ημερών από τον καθορισμό της ταυτότητας του φυσικού προσώπου που δικαιούται αποζημίωσης, προκαταβάλλει τα ποσά που απαιτούνται για την κάλυψη άμεσων οικονομικών αναγκών ανάλογα με την προκληθείσα ζημία.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, η προκαταβολή δεν είναι κατώτερη των 21 000 EUR ανά επιβάτη σε περίπτωση θανάτου.

3. Η προκαταβολή δεν συνιστά αναγνώριση ευθύνης και μπορεί να αντισταθμιστεί με οποιοδήποτε άλλο ποσό καταβληθεί στη συνέχεια με βάση τον παρόντα κανονισμό αλλά δεν είναι επιστρεπτέα, εκτός εάν η προκληθείσα ζημία οφειλόταν σε αμέλεια ή σφάλμα του επιβάτη ή εάν ο αποδέκτης της προκαταβολής δεν ήταν ο δικαιούχος της αποζημίωσης.

Άρθρο 16

Αμφισβήτηση της ευθύνης

Ακόμη και σε περίπτωση κατά την οποία η σιδηροδρομική επιχείρηση αμφισβητεί την ευθύνη της για τις σωματικές βλάβες που έχει υποστεί επιβάτης της, καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια να συνδράμει τον επιβάτη στο αίτημά του για αποζημίωση για ζημία από τρίτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΙΣ, ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΜΑΤΑΙΩΣΕΙΣ

Άρθρο 17

Ευθύνη για καθυστερήσεις, απώλειες ανταπόκρισης και ματαιώσεις

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, η ευθύνη της σιδηροδρομικής επιχείρησης για καθυστερήσεις, απώλειες ανταπόκρισης και ματαιώσεις διέπεται από το παράρτημα I τίτλος IV κεφάλαιο II.

Άρθρο 18

Επιστροφή χρημάτων και επαναδρομολόγηση

1. Όταν αναμένεται εύλογα, είτε κατά την αναχώρηση είτε σε περίπτωση απώλειας ανταπόκρισης ή ματαίωσης, ότι η άφιξη στον τελικό προορισμό βάσει της σύμβασης μεταφοράς θα καθυστερήσει κατά 60 λεπτά ή περισσότερο, η σιδηροδρομική επιχείρηση η οποία εκτελεί το δρομολόγιο της υπηρεσίας που υφίσταται καθυστέρηση ή ματαιώνεται προσφέρει αμέσως στον επιβάτη την επιλογή μεταξύ μίας εκ των κάτωθι επιλογών και προβαίνει στις αναγκαίες ρυθμίσεις:

α) επιστροφής του κομίστρου στο ακέραιο, υπό τους όρους υπό τους οποίους καταβλήθηκε, για το μέρος ή τα μέρη του ταξιδιού που δεν πραγματοποιήθηκαν και για το μέρος ή τα μέρη που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί, εάν το ταξίδι δεν εξυπηρετεί πλέον τον σκοπό του αρχικού ταξιδιωτικού σχεδίου του επιβάτη, μαζί με την υπηρεσία επιστροφής, με την πρώτη ευκαιρία, στην αρχική αφετηρία, κατά περίπτωση,

β) συνέχισης του ταξιδιού ή επαναδρομολόγησης, υπό συγκρίσιμες συνθήκες μεταφοράς, προς τον τελικό προορισμό και με την πρώτη ευκαιρία,

γ) συνέχισης του ταξιδιού ή επαναδρομολόγησης, υπό συγκρίσιμες συνθήκες μεταφοράς, προς τον τελικό προορισμό σε ύστερη ημερομηνία κατά την προαίρεση του επιβάτη.

2. Όταν, για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχεία β) και γ), η επαναδρομολόγηση υπό συγκρίσιμες συνθήκες εκτελείται από την ίδια σιδηροδρομική επιχείρηση ή ανατίθεται σε άλλη επιχείρηση η εκτέλεση της επαναδρομολόγησης, δεν επιβάλλεται πρόσθετο κόστος στον επιβάτη. Η απαίτηση αυτή εφαρμόζεται επίσης όταν η επαναδρομολόγηση περιλαμβάνει τη μεταφορά με υπηρεσία ανώτερης κατηγορίας και τη χρήση εναλλακτικών τρόπων μεταφοράς. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις καταβάλλουν εύλογες προσπάθειες ώστε να αποφεύγονται πρόσθετες ανταποκρίσεις και να διασφαλίζεται ότι η καθυστέρηση στη συνολική διάρκεια του ταξιδιού είναι όσον το δυνατό συντομότερη. Οι επιβάτες δεν μεταφέρονται σε μέσα κατώτερης κατηγορίας, εκτός εάν αυτά είναι τα μόνα διαθέσιμα μέσα επαναδρομολόγησης.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, η σιδηροδρομική επιχείρηση μπορεί να επιτρέπει στον επιβάτη, κατόπιν αιτήματός του, να συνάπτει συμβάσεις με άλλους παρόχους υπηρεσιών μεταφοράς που επιτρέπουν στον επιβάτη να φθάσει στον τελικό προορισμό υπό συγκρίσιμες συνθήκες και, στην περίπτωση αυτή, η σιδηροδρομική επιχείρηση επιστρέφει στον επιβάτη τα καταβληθέντα έξοδα.

Όταν οι διαθέσιμες επιλογές επαναδρομολόγησης δεν κοινοποιούνται στον επιβάτη εντός 100 λεπτών από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης του καθυστερημένου ή του ματαιωμένου δρομολογίου της υπηρεσίας ή την απώλεια ανταπόκρισης, ο επιβάτης δικαιούται να συνάψει τέτοια σύμβαση με άλλους παρόχους υπηρεσιών δημόσιας μεταφοράς μέσω σιδηροδρόμου, πούλμαν ή λεωφορείου. Η σιδηροδρομική επιχείρηση επιστρέφει στον επιβάτη τα αναγκαία, ενδεδειγμένα και εύλογα έξοδα που προκύπτουν.

Η παρούσα παράγραφος δεν θίγει τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που παρέχουν ευνοϊκότερους όρους επαναδρομολόγησης στους επιβάτες.

4. Οι πάροχοι υπηρεσιών επαναδρομολόγησης παρέχουν στα άτομα με αναπηρία και στα άτομα με μειωμένη κινητικότητα συγκρίσιμου επιπέδου συνδρομή και προσβασιμότητα κατά την παροχή εναλλακτικής υπηρεσίας. Οι πάροχοι υπηρεσιών επαναδρομολόγησης μπορούν να παρέχουν στα άτομα με αναπηρία και στα άτομα με μειωμένη κινητικότητα εναλλακτικές υπηρεσίες οι οποίες είναι ενδεδειγμένες για τις ανάγκες τους και οι οποίες διαφέρουν από τις παρεχόμενες σε άλλους επιβάτες.

5. Οι επιστροφές χρημάτων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) και στην παράγραφο 3 πραγματοποιούνται εντός 30 ημερών από την παραλαβή του αιτήματος. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις να δέχονται τα εν λόγω αιτήματα με συγκεκριμένα μέσα επικοινωνίας, υπό την προϋπόθεση ότι το αίτημα δεν δημιουργεί διακρίσεις. Η επιστροφή μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη μορφή κουπονιών και/ή την παροχή άλλων υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι όροι των εν λόγω κουπονιών και/ή υπηρεσιών παρέχουν επαρκή ευελιξία, ιδίως όσον αφορά την περίοδο ισχύος και τον προορισμό, και ότι ο επιβάτης συμφωνεί να αποδεχθεί τα εν λόγω κουπόνια και/ή υπηρεσίες. Η επιστροφή του κομίστρου δεν μειώνεται με τη χρέωση εξόδων συναλλαγής, όπως τέλη, τηλεφωνικά έξοδα ή γραμματόσημα.

6. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική πράξη για τον καθορισμό κοινού εντύπου για τα αιτήματα επιστροφής βάσει του παρόντος κανονισμού έως τις 7 Ιουνίου 2023. Το εν λόγω κοινό έντυπο καταρτίζεται σε μορφή που να είναι προσβάσιμη στα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 38 παράγραφος 2.

7. Οι επιβάτες έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν τα αιτήματά τους χρησιμοποιώντας το κοινό έντυπο που αναφέρεται στην παράγραφο 6. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις δεν απορρίπτουν αίτημα επιστροφής χρημάτων αποκλειστικά επειδή ο επιβάτης δεν χρησιμοποίησε το εν λόγω έντυπο. Εάν ένα αίτημα δεν είναι αρκετά ακριβές, η σιδηροδρομική επιχείρηση ζητεί από τον επιβάτη να αποσαφηνίσει το αίτημά του και τον βοηθά να το πράξει.

Άρθρο 19

Αποζημίωση

1. Χωρίς απώλεια του δικαιώματος μεταφοράς, ο επιβάτης έχει δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση για καθυστερήσεις από σιδηροδρομική επιχείρηση, εάν αντιμετωπίζει καθυστέρηση για τη διαδρομή από τον τόπο αναχώρησης έως τον τόπο τελικού προορισμού που αναφέρεται στο εισιτήριο ή στο ενιαίο εισιτήριο, για την οποία δεν έχει επιστραφεί το κόστος σύμφωνα με το άρθρο 18. Η ελάχιστη αποζημίωση για καθυστερήσεις είναι ως εξής:

α) 25 % του κομίστρου για καθυστέρηση 60 έως 119 λεπτών,

β) 50 % του κομίστρου για καθυστέρηση 120 λεπτών και άνω.

2. Η παράγραφος 1 ισχύει επίσης για επιβάτες που είναι κάτοχοι ταξιδιωτικής κάρτας ή εισιτηρίου απεριορίστων διαδρομών. Εάν οι εν λόγω επιβάτες αντιμετωπίζουν διαδοχικές καθυστερήσεις ή ματαιώσεις δρομολογίων κατά τη διάρκεια ισχύος της ταξιδιωτικής κάρτας ή του εισιτηρίου απεριορίστων διαδρομών, έχουν δικαίωμα επαρκούς αποζημίωσης, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις περί παροχής αποζημιώσεων από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις. Οι ρυθμίσεις αυτές καθορίζουν τα κριτήρια του προσδιορισμού της καθυστέρησης και του υπολογισμού της αποζημίωσης. Εφόσον σημειώνονται κατ'επανάληψη καθυστερήσεις κάτω των 60 λεπτών κατά τη διάρκεια ισχύος ταξιδιωτικής κάρτας ή εισιτηρίου απεριορίστων διαδρομών, η μέτρηση των καθυστερήσεων μπορεί να είναι σωρευτική και οι επιβάτες μπορούν να αποζημιώνονται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις αποζημίωσης της σιδηροδρομικής επιχείρησης.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, η αποζημίωση για καθυστέρηση υπολογίζεται με βάση το πλήρες αντίτιμο που έχει όντως καταβάλει ο επιβάτης για την υπηρεσία που έχει καθυστέρηση. Όταν η σύμβαση μεταφοράς αφορά ταξίδι με επιστροφή, η αποζημίωση για καθυστέρηση είτε στη μετάβαση είτε στην επιστροφή υπολογίζεται με βάση την τιμή που αναγράφεται στο εισιτήριο για το συγκεκριμένο σκέλος του ταξιδιού. Όταν δεν υπάρχει τέτοια ένδειξη της τιμής των επιμέρους σκελών του ταξιδιού, η αποζημίωση υπολογίζεται σε σχέση με το ήμισυ του καταβληθέντος κομίστρου. Κατά τον ίδιο τρόπο, το ποσό για καθυστερημένη υπηρεσία η οποία παρέχεται δυνάμει οποιασδήποτε άλλης μορφής σύμβασης μεταφοράς που δίνει το δικαίωμα στον επιβάτη να πραγματοποιήσει ταξίδι με δύο ή περισσότερες διαδοχικές διαδρομές υπολογίζεται αναλογικά προς το πλήρες αντίτιμο.

4. Για τον υπολογισμό του χρόνου καθυστέρησης δεν λαμβάνεται υπόψη καθυστέρηση για την οποία η σιδηροδρομική επιχείρηση μπορεί να αποδείξει ότι σημειώθηκε εκτός της Ένωσης.

5. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική πράξη για τον καθορισμό κοινού εντύπου για τα αιτήματα αποζημίωσης δυνάμει του παρόντος κανονισμού έως τις 7 Ιουνίου 2023. Το εν λόγω κοινό έντυπο καταρτίζεται σε μορφή που να είναι προσβάσιμη στα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 38 παράγραφος 2.

6. Τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις να δέχονται αιτήματα αποζημίωσης με συγκεκριμένα μέσα επικοινωνίας, υπό την προϋπόθεση ότι το αίτημα δεν δημιουργεί διακρίσεις. Οι επιβάτες έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν τα αιτήματά τους χρησιμοποιώντας το κοινό έντυπο που αναφέρεται στην παράγραφο 5. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις δεν απορρίπτουν αίτημα αποζημίωσης αποκλειστικά επειδή ο επιβάτης δεν χρησιμοποίησε το εν λόγω έντυπο. Εάν ένα αίτημα δεν είναι αρκετά ακριβές, η σιδηροδρομική επιχείρηση ζητεί από τον επιβάτη να αποσαφηνίσει το αίτημά του και τον βοηθά να το πράξει.

7. Η αποζημίωση του κομίστρου καταβάλλεται εντός ενός μηνός από την υποβολή του αιτήματος αποζημίωσης. Η αποζημίωση μπορεί να καταβληθεί σε κουπόνια και/ή άλλες υπηρεσίες, εάν οι όροι παρέχουν ευελιξία, ιδίως όσον αφορά την περίοδο ισχύος και τον προορισμό. Η αποζημίωση καταβάλλεται σε χρήμα κατόπιν αιτήματος του επιβάτη.

8. Η αποζημίωση του κομίστρου δεν μειώνεται με τη χρέωση εξόδων συναλλαγής, όπως τέλη, τηλεφωνικά έξοδα ή γραμματόσημα. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις δύνανται να ορίσουν το ελάχιστο χρηματικό όριο κάτω του οποίου δεν καταβάλλεται αποζημίωση. Το όριο αυτό δεν υπερβαίνει τα 4 EUR ανά εισιτήριο.

9. Οι επιβάτες δεν έχουν δικαίωμα για αποζημίωση εάν πληροφορήθηκαν την καθυστέρηση πριν από την αγορά του εισιτηρίου ή εάν η καθυστέρηση λόγω συνέχισης σε διαφορετική υπηρεσία ή επαναδρομολόγησης παραμένει κάτω των 60 λεπτών.

10. Η σιδηροδρομική επιχείρηση δεν υποχρεούται να καταβάλει αποζημίωση, εάν μπορεί να αποδείξει ότι η καθυστέρηση, η απώλεια ανταπόκρισης ή η ματαίωση προκλήθηκε άμεσα από, ή συνδεόταν εγγενώς με, τα εξής:

α) εξαιρετικές περιστάσεις οι οποίες δεν συνδέονται με τη λειτουργία του σιδηροδρόμου, όπως ακραίες καιρικές συνθήκες, μεγάλες φυσικές καταστροφές ή σημαντικές κρίσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας, τις οποίες η σιδηροδρομική επιχείρηση, ενώ έλαβε την απαιτούμενη μέριμνα σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης, δεν μπορούσε να αποφύγει και των οποίων τις συνέπειες δεν μπορούσε να αποτρέψει,

β) σφάλμα του επιβάτη, ή

γ) συμπεριφορά τρίτου την οποία η σιδηροδρομική επιχείρηση, ενώ έλαβε την απαιτούμενη μέριμνα σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης, δεν μπορούσε να αποφύγει και της οποίας τις συνέπειες δεν μπορούσε να αποτρέψει, όπως παρουσία προσώπων στην τροχιά, κλοπή καλωδίων, καταστάσεις έκτακτης ανάγκης επί της αμαξοστοιχίας, ενέργειες επιβολής του νόμου, δολιοφθορά ή τρομοκρατία.

Οι απεργίες του προσωπικού της σιδηροδρομικής επιχείρησης, οι ενέργειες ή παραλείψεις άλλων επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν την ίδια σιδηροδρομική υποδομή και οι ενέργειες ή παραλείψεις των διαχειριστών υποδομής και των υπευθύνων σταθμού δεν καλύπτονται από την εξαίρεση του πρώτου εδαφίου στοιχείο γ).

Άρθρο 20

Συνδρομή

1. Σε περίπτωση καθυστέρησης στην άφιξη ή στην αναχώρηση ή ματαίωσης δρομολογίου μιας υπηρεσίας, οι επιβάτες τηρούνται ενήμεροι σχετικά με την κατάσταση και σχετικά με την εκτιμώμενη ώρα αναχώρησης και την εκτιμώμενη ώρα άφιξης του δρομολογίου της υπηρεσίας ή του δρομολογίου αντικατάστασης της υπηρεσίας, από τη σιδηροδρομική επιχείρηση ή από τον υπεύθυνο σταθμού, αμέσως μόλις υπάρξουν σχετικές πληροφορίες. Όταν οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες διαθέτουν τις πληροφορίες αυτές, τις παρέχουν επίσης στον επιβάτη.

2. Όπου η καθυστέρηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 είναι διάρκειας 60 λεπτών ή περισσότερο ή το δρομολόγιο της υπηρεσίας ματαιώνεται, η σιδηροδρομική επιχείρηση η οποία εκτελεί το δρομολόγιο της υπηρεσίας που υφίσταται καθυστέρηση ή ματαιώνεται προσφέρει στους επιβάτες τα ακόλουθα, δωρεάν:

α) γεύματα και αναψυκτικά ανάλογα με τον χρόνο αναμονής, εάν υπάρχουν στην αμαξοστοιχία ή στον σταθμό ή μπορούν να εξασφαλισθούν ευλόγως, λαμβανομένων υπόψη κριτηρίων όπως η απόσταση του προμηθευτή, ο απαιτούμενος χρόνος παράδοσης και το κόστος,

β) ξενοδοχείο ή άλλο κατάλυμα και μεταφορά μεταξύ του σιδηροδρομικού σταθμού και του τόπου καταλύματος, σε περίπτωση που είναι απαραίτητη η παραμονή για μία ή περισσότερες νύκτες ή μια επιπρόσθετη παραμονή, όταν και όπου αυτό είναι υλικά εφικτό. Στις περιπτώσεις που η παραμονή αυτή καθίσταται αναγκαία λόγω των περιστάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 10, η σιδηροδρομική επιχείρηση μπορεί να περιορίσει τη διάρκεια της παροχής καταλύματος σε τρεις διανυκτερεύσεις κατ' ανώτατο όριο. Οι απαιτήσεις πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα και οι ανάγκες των σκύλων οδηγών λαμβάνονται υπόψη, όποτε είναι δυνατόν,

γ) εάν η αμαξοστοιχία είναι ακινητοποιημένη εκτός σταθμού, μεταφορά από την αμαξοστοιχία στον σιδηροδρομικό σταθμό, στον εναλλακτικό τόπο αναχώρησης ή στον τελικό προορισμό, όταν και όπου αυτό είναι υλικά εφικτό.

3. Εάν η σιδηροδρομική υπηρεσία διακόπτεται και δεν μπορεί να συνεχισθεί πλέον ή δεν μπορεί να συνεχισθεί εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, η σιδηροδρομική επιχείρηση παρέχει στους επιβάτες το συντομότερο δυνατόν εναλλακτικές υπηρεσίες μεταφοράς και προβαίνει στις απαραίτητες ρυθμίσεις.

4. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις ενημερώνουν τους επιβάτες που θίγονται πώς να ζητήσουν πιστοποίηση ότι η σιδηροδρομική υπηρεσία υπέστη καθυστέρηση, οδήγησε σε απώλεια ανταπόκρισης ή ματαιώθηκε. Η πιστοποίηση αυτή ισχύει επίσης σε σχέση με τις διατάξεις του άρθρου 19.

5. Κατά την εφαρμογή των παραγράφων 1 έως 4, η ενδιαφερόμενη σιδηροδρομική επιχείρηση δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, καθώς και σε εκείνες τυχόν προσώπων που τα συνοδεύουν και των σκύλων οδηγών.

6. Όταν καταρτίζονται σχέδια έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με το άρθρο 13α παράγραφος 3 της οδηγίας 2012/34/ΕΕ, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις συντονίζονται με τον υπεύθυνο σταθμού και τον διαχειριστή υποδομής, προκειμένου να τους προετοιμάσουν για την πιθανότητα σημαντικής διαταραχής και μεγάλης καθυστέρησης που έχει ως αποτέλεσμα σημαντικός αριθμός επιβατών να παραμένουν καθηλωμένοι στον σταθμό. Τα εν λόγω σχέδια έκτακτης ανάγκης περιλαμβάνουν απαιτήσεις για την προσβασιμότητα των συστημάτων προειδοποίησης και ενημέρωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Άρθρο 21

Δικαίωμα μεταφοράς

1. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού, με την ενεργή συμμετοχή αντιπροσωπευτικών οργάνωσεων και, κατά περίπτωση, εκπροσώπων ατόμων με αναπηρία και ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, καθορίζουν ή εφαρμόζουν κανόνες πρόσβασης που δεν εισάγουν διακρίσεις για τη μεταφορά ατόμων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των συνοδών τους των οποίων η ιδιότητα αυτή αναγνωρίζεται σύμφωνα με εθνικές πρακτικές, και ατόμων με μειωμένη κινητικότητα. Οι εν λόγω κανόνες λαμβάνουν υπόψη τις συμφωνίες που αναφέρονται στο σημείο 4.4.3 του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1300/2014, ιδίως όσον αφορά την οντότητα που είναι υπεύθυνη για την παροχή συνδρομής σε άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα.

2. Η κράτηση και η έκδοση εισιτηρίων σε άτομα με αναπηρία και σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα πραγματοποιείται χωρίς επιπλέον κόστος. Η σιδηροδρομική επιχείρηση, ο πωλητής εισιτηρίων ή ο ταξιδιωτικός πράκτορας δεν μπορεί να αρνηθεί την κράτηση ή την έκδοση εισιτηρίου σε άτομο με αναπηρία ή σε άτομο με μειωμένη κινητικότητα ή να απαιτήσει να συνοδεύεται το άτομο αυτό από άλλο άτομο, εκτός εάν τούτο είναι απολύτως αναγκαίο για την τήρηση των διατάξεων πρόσβασης που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 22

Πληροφορίες στα άτομα με αναπηρία και στα άτομα με μειωμένη κινητικότητα

1. Κατόπιν αιτήματος, ο υπεύθυνος σταθμού, η σιδηροδρομική επιχείρηση, ο πωλητής εισιτηρίων ή ο ταξιδιωτικός πράκτορας παρέχουν στα άτομα με αναπηρία και στα άτομα με μειωμένη κινητικότητα πληροφορίες, μεταξύ άλλων σε προσβάσιμη μορφή σύμφωνα με τις διατάξεις των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 454/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1300/2014 και της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882, σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης στον σταθμό και τις σχετικές εγκαταστάσεις και στις σιδηροδρομικές υπηρεσίες και σχετικά με τις συνθήκες πρόσβασης στο τροχαίο υλικό, σύμφωνα με τους κανόνες πρόσβασης που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 1, και ενημερώνουν τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα για τις διευκολύνσεις επί της αμαξοστοιχίας.

2. Όταν σιδηροδρομική επιχείρηση, πωλητής εισιτηρίων ή ταξιδιωτικός πράκτορας κάνουν χρήση της παρέκκλισης του άρθρου 21 παράγραφος 2, ενημερώνουν γραπτώς, κατόπιν αιτήματος, το ενδιαφερόμενο άτομο με αναπηρία ή άτομο με μειωμένη κινητικότητα για τους λόγους που το πράττουν, εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την άρνηση της κράτησης ή της έκδοσης του εισιτηρίου ή από την επιβολή του όρου για συνοδεία. Η σιδηροδρομική επιχείρηση, ο πωλητής εισιτηρίων ή ο ταξιδιωτικός πράκτορας καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια να προτείνουν στο συγκεκριμένο άτομο αποδεκτή εναλλακτική λύση μεταφοράς με βάση τις ανάγκες προσβασιμότητας του ατόμου.

3. Στις περιπτώσεις μη επανδρωμένων σταθμών, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού διασφαλίζουν ότι οι ευκόλως διαθέσιμες πληροφορίες, μεταξύ άλλων σε προσβάσιμη μορφή σύμφωνα με τις διατάξεις των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 454/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1300/2014 και της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882, προβάλλονται σύμφωνα με τους κανόνες πρόσβασης που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 1 όσον αφορά τους πλησιέστερους επανδρωμένους σταθμούς και όσον αφορά άμεσα διαθέσιμη συνδρομή για τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα.

Άρθρο 23

Συνδρομή στον σιδηροδρομικό σταθμό και επί της αμαξοστοιχίας

1. Σε άτομα με αναπηρία ή σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα παρέχεται συνδρομή ως εξής:

- α) ο συνοδός, του οποίου αυτή η ιδιότητα έχει αναγνωριστεί σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές, μπορεί να ταξιδεύει με ειδικό τιμολόγιο και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, δωρεάν και να κάθεται, όταν είναι πρακτικά εφικτό, δίπλα στο άτομο με αναπηρία,
- β) όταν μια σιδηροδρομική επιχείρηση απαιτεί να συνοδεύεται ο επιβάτης επί της αμαξοστοιχίας σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2, ο συνοδός δικαιούται να ταξιδεύει δωρεάν και να κάθεται, όταν είναι πρακτικά εφικτό, δίπλα στο άτομο με αναπηρία ή το άτομο με μειωμένη κινητικότητα,

- γ) στα εν λόγω άτομα επιτρέπεται να συνοδεύονται από σκύλο οδηγό σύμφωνα με κάθε συναφή εθνική νομοθεσία,
- δ) για μη επανδρωμένες αμαξοστοιχίες, οι υπεύθυνοι σταθμού ή οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις παρέχουν δωρεάν συνδρομή, σύμφωνα με τους κανόνες πρόσβασης που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 1, κατά την επιβίβαση και την αποβίβαση από αμαξοστοιχία, όταν υπάρχει εκπαιδευμένο προσωπικό εν υπηρεσία στον σταθμό,
- ε) κατά την αναχώρηση από επανδρωμένο σιδηροδρομικό σταθμό ή τη μετεπιβίβαση ή την άφιξη σε αυτόν, ο υπεύθυνος σταθμού ή η σιδηροδρομική επιχείρηση παρέχει συνδρομή δωρεάν κατά τρόπο ώστε το πρόσωπο αυτό να είναι σε θέση να επιβιβαστεί στην αμαξοστοιχία, να μετεπιβιβαστεί σε σιδηροδρομικό δρομολόγιο ανταπόκρισης για το οποίο διαθέτει εισιτήριο ή να αποβιβαστεί από την αμαξοστοιχία, εφόσον υπάρχει εκπαιδευμένο προσωπικό εν υπηρεσία. Όταν η ανάγκη συνδρομής έχει κοινοποιηθεί εκ των προτέρων σύμφωνα με το άρθρο 24 στοιχείο α), ο υπεύθυνος σταθμού ή η σιδηροδρομική επιχείρηση διασφαλίζει ότι η συνδρομή παρέχεται όπως ζητήθηκε,
- στ) σε μη επανδρωμένους σιδηροδρομικούς σταθμούς, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις παρέχουν δωρεάν συνδρομή επί της αμαξοστοιχίας, καθώς και κατά την επιβίβαση και την αποβίβαση από αυτήν, εάν η αμαξοστοιχία συνοδεύεται από εκπαιδευμένο προσωπικό,
- ζ) εφόσον δεν υπάρχει εκπαιδευμένο προσωπικό συνοδείας επί της αμαξοστοιχίας και στον σταθμό, οι υπεύθυνοι του σταθμού ή οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια ώστε να δίνεται η δυνατότητα σε άτομα με αναπηρία ή σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα να έχουν πρόσβαση στις σιδηροδρομικές μετακινήσεις,
- η) οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια για την παροχή πρόσβασης σε άτομα με αναπηρία ή σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα στις ίδιες υπηρεσίες επί της αμαξοστοιχίας με τους άλλους επιβάτες, όταν τα πρόσωπα αυτά δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες ανεξαρτήτως και ασφαλώς.

2. Οι κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 1 καθορίζουν τις ρυθμίσεις για την άσκηση των δικαιωμάτων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 24

Όροι παροχής της συνδρομής

Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι υπεύθυνοι σταθμού, οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες συνεργάζονται για να παρέχουν συνδρομή δωρεάν σε άτομα με αναπηρία και σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα, όπως καθορίζουν τα άρθρα 21 και 23, προσφέροντας ενιαίο μηχανισμό κοινοποίησης, σύμφωνα με τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) η συνδρομή παρέχεται υπό τον όρο ότι κοινοποιείται η ανάγκη του επιβάτη για παροχή συνδρομής στη σιδηροδρομική επιχείρηση, στον υπεύθυνο σταθμού, στον πωλητή εισιτηρίων ή στον ταξιδιωτικό πράκτορα από τον οποίο αγοράστηκε το εισιτήριο ή στο ενιαίο σημείο επαφής που αναφέρεται στο στοιχείο στ), κατά περίπτωση, τουλάχιστον 24 ώρες πριν από τη στιγμή που απαιτείται η συνδρομή. Μία μόνη κοινοποίηση ανά ταξίδι είναι αρκετή. Οι εν λόγω κοινοποιήσεις διαβιβάζονται σε όλες τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και τους υπεύθυνους σταθμού που εμπλέκονται στο δρομολόγιο.

Οι εν λόγω κοινοποιήσεις γίνονται δεκτές χωρίς πρόσθετο κόστος, ανεξαρτήτως του μέσου επικοινωνίας που χρησιμοποιείται.

Όταν το εισιτήριο ή το εισιτήριο απεριόριστων διαδρομών επιτρέπει πολλαπλά δρομολόγια, αρκεί μία κοινοποίηση, εφόσον παρέχονται επαρκείς πληροφορίες για το χρονοδιάγραμμα των επόμενων ταξιδιών και εν πάση περιπτώσει τουλάχιστον 24 ώρες πριν από την πρώτη φορά που απαιτείται συνδρομή. Ο επιβάτης ή ο εκπρόσωπός του καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια ώστε να ενημερώσει σχετικά με την ενδεχόμενη ματαίωση των εν λόγω επακόλουθων δρομολογίων τουλάχιστον 12 ώρες νωρίτερα.

Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν την παράταση της προθεσμίας των 24 ωρών για τις κοινοποιήσεις που αναφέρονται στο πρώτο, δεύτερο και τρίτο εδάφιο έως τις 36 ώρες, όχι όμως πέραν της 30ής Ιουνίου 2026. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή την εν λόγω άδεια και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν για τη μείωση της προθεσμίας,

- β) οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι υπεύθυνοι σταθμού, οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την παραλαβή κοινοποιήσεων. Όταν οι πωλητές εισιτηρίων δεν είναι σε θέση να επεξεργαστούν τις εν λόγω κοινοποιήσεις, αναφέρουν εναλλακτικά σημεία αγοράς ή εναλλακτικά μέσα για την κοινοποίηση,
- γ) εάν δεν υπάρξει κοινοποίηση σύμφωνα με το στοιχείο α), η σιδηροδρομική επιχείρηση και ο υπεύθυνος σταθμού καταβάλλουν κάθε εύλογη προσπάθεια για την παροχή συνδρομής, ώστε το άτομο με αναπηρία ή το άτομο με μειωμένη κινητικότητα να μπορέσει να ταξιδέψει,
- δ) με την επιφύλαξη του στοιχείου στ) του παρόντος άρθρου, ο υπεύθυνος σταθμού ή οποιοσδήποτε άλλος αρμόδιος καθορίζει σημεία όπου τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα μπορούν να γνωστοποιήσουν την άφιξή τους στον σιδηροδρομικό σταθμό και να ζητήσουν συνδρομή. Οι αρμοδιότητες όσον αφορά τον καθορισμό των εν λόγω σημείων και την παροχή πληροφοριών σχετικά με αυτά καθορίζονται στους κανόνες πρόσβασης που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 1,
- ε) συνδρομή παρέχεται εφόσον το άτομο με αναπηρία ή το άτομο με μειωμένη κινητικότητα παρουσιαστεί στο καθορισμένο σημείο την ώρα που έχει καθορίσει η σιδηροδρομική επιχείρηση ή ο υπεύθυνος σταθμού που παρέχει τη συνδρομή αυτή. Η καθορισμένη ώρα δεν υπερβαίνει τα 60 λεπτά πριν από τη δημοσιευμένη ώρα αναχώρησης ή από την ώρα κατά την οποία πρέπει να επιβιβαστούν όλοι οι επιβάτες. Εάν δεν έχει καθοριστεί ώρα κατά την οποία πρέπει να παρουσιαστεί, το άτομο με αναπηρία ή το άτομο με μειωμένη κινητικότητα παρουσιάζεται στο καθορισμένο σημείο τουλάχιστον 30 λεπτά πριν από τη δημοσιευμένη ώρα αναχώρησης ή από την ώρα κατά την οποία πρέπει να παρουσιαστούν όλοι οι επιβάτες για τον έλεγχο εισιτηρίων,
- στ) τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από τους υπευθύνους σταθμού και τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις στο έδαφός τους να συνεργάζονται για τη δημιουργία και λειτουργία ενιαίων σημείων επαφής για άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα. Οι όροι για τη λειτουργία των ενιαίων σημείων επαφής καθορίζονται στους κανόνες πρόσβασης που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 1. Τα εν λόγω ενιαία σημεία επαφής έχουν τις εξής ευθύνες:

i) αποδέχονται αιτήματα παροχής συνδρομής σε σταθμούς,

ii) κοινοποιούν ατομικά αιτήματα παροχής συνδρομής στους υπευθύνους σταθμού και στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και

iii) παρέχουν πληροφορίες για την προσβασιμότητα.

Άρθρο 25

Αποζημίωση για εξοπλισμό μετακίνησης, βοηθήματα και σκύλους οδηγούς

1. Εάν οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού προκαλέσουν απώλεια ή ζημία σε εξοπλισμό μετακίνησης, συμπεριλαμβανομένων των αναπηρικών αμαξιδίων, και σε βοηθήματα ή απώλεια ή τραυματισμό σκύλου οδηγού που χρησιμοποιείται από άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα, ευθύνονται για την εν λόγω απώλεια, ζημία ή τραυματισμό και παρέχουν αποζημίωση χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Η εν λόγω αποζημίωση περιλαμβάνει:

α) το κόστος αντικατάστασης ή επισκευής του εξοπλισμού μετακίνησης ή των βοηθημάτων που απώλεσθηκαν ή υπέστησαν ζημία,

β) το κόστος αντικατάστασης ή τη θεραπεία του τραύματος του σκύλου οδηγού που έχασε τη ζωή του ή τραυματίστηκε και

γ) το εύλογο κόστος της προσωρινής αντικατάστασης του εξοπλισμού μετακίνησης, των βοηθημάτων ή των σκύλων οδηγών, όταν η αντικατάσταση αυτή δεν παρέχεται από τη σιδηροδρομική επιχείρηση ή τον υπεύθυνο σταθμού σύμφωνα με την παράγραφο 2.

2. Όταν εφαρμόζεται η παράγραφος 1, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού καταβάλλουν ταχέως κάθε εύλογη προσπάθεια για τις άμεσα αναγκαίες προσωρινές αντικαταστάσεις εξοπλισμού μετακίνησης ή βοηθήματος. Επιτρέπεται στο άτομο με αναπηρία ή στο άτομο με μειωμένη κινητικότητα να κρατήσει προσωρινά τον συγκεκριμένο εξοπλισμό ή βοήθημα αντικατάστασης μέχρι να του καταβληθεί η κατά την παράγραφο 1 αποζημίωση.

Άρθρο 26

Εκπαίδευση του προσωπικού

1. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού μεριμνούν ώστε όλο το προσωπικό, συμπεριλαμβανομένων των νεοπροσληφθέντων, που παρέχει, στο πλαίσιο των τακτικών καθηκόντων του, απευθείας συνδρομή σε άτομα με αναπηρία και σε άτομα με μειωμένη κινητικότητα να λαμβάνει εκπαίδευση σε θέματα αναπηρίας, προκειμένου να γνωρίζει με ποιον τρόπο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα.

Παρέχουν επίσης σε όλο το προσωπικό που εργάζεται στον σταθμό ή επί της αμαξοστοιχίας και έρχεται σε άμεση επαφή με το επιβατικό κοινό εκπαίδευση και τακτική επιμόρφωση με σκοπό την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα.

2. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού μπορούν να αποδέχονται τη συμμετοχή στην εκπαίδευση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 εργαζομένων με αναπηρία και μπορούν να εξετάζουν το ενδεχόμενο συμμετοχής επιβατών με αναπηρία και επιβατών με μειωμένη κινητικότητα και/ή οργανώσεων εκπροσώπησής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Άρθρο 27

Προσωπική ασφάλεια των επιβατών

Σε συμφωνία με τις δημόσιες αρχές, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι διαχειριστές υποδομής και οι υπεύθυνοι σταθμού λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιότητάς τους και τα προσαρμόζουν στο επίπεδο ασφάλειας που ορίζουν οι δημόσιες αρχές, ώστε να διασφαλίζεται η προσωπική ασφάλεια των επιβατών στους σιδηροδρομικούς σταθμούς και στις αμαξοστοιχίες και να αντιμετωπίζονται οι κίνδυνοι. Συνεργάζονται και ανταλλάσσουν πληροφορίες για τις βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την αποτροπή πράξεων που ενδέχεται να υποβιβάσουν το επίπεδο ασφάλειας.

Άρθρο 28

Καταγγελίες

1. Κάθε σιδηροδρομική επιχείρηση και κάθε υπεύθυνος σταθμού όπου διακινούνται κατά μέσο όρο ετησίως άνω των 10 000 επιβατών την ημέρα συγκροτούν μηχανισμό διεκπεραίωσης καταγγελιών για τα δικαιώματα και υποχρεώσεις που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό στα αντίστοιχα πεδία αρμοδιότητάς τους. Γνωστοποιούν ευρέως στους επιβάτες τους οικείους τρόπους επαφής και τη γλώσσα ή τις γλώσσες εργασίας τους. Ο εν λόγω μηχανισμός δεν ισχύει για τους σκοπούς του κεφαλαίου III.

2. Οι επιβάτες μπορούν να υποβάλλουν καταγγελία σε κάθε σιδηροδρομική επιχείρηση ή υπεύθυνο σταθμού όσον αφορά τα αντίστοιχα πεδία αρμοδιότητάς τους μέσω των μηχανισμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Τέτοιου είδους καταγγελίες υποβάλλονται εντός τριών μηνών από το περιστατικό το οποίο αφορούν. Εντός ενός μηνός από την παραλαβή της καταγγελίας, ο αρμόδιος απαντά αιτιολογημένα ή, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, ενημερώνει τον επιβάτη ότι θα λάβει απάντηση εντός προθεσμίας η οποία δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες από την ημερομηνία παραλαβής της καταγγελίας. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού διατηρούν τα αναγκαία δεδομένα για την αξιολόγηση της καταγγελίας καθ' όλη τη

διάρκεια της διαδικασίας διεκπεραίωσης της καταγγελίας, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών διεκπεραίωσης καταγγελιών που αναφέρονται στα άρθρα 33 και 34, και καθιστούν τα εν λόγω δεδομένα διαθέσιμα στους εθνικούς φορείς επιβολής, κατόπιν αιτήματος.

3. Στα στοιχεία της διαδικασίας διεκπεραίωσης της καταγγελίας έχει πρόσβαση το κοινό, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα. Οι πληροφορίες αυτές διατίθενται κατόπιν αιτήματος τουλάχιστον στην επίσημη γλώσσα ή γλώσσες του κράτους μέλους στο οποίο δραστηριοποιείται η σιδηροδρομική επιχείρηση.

4. Η σιδηροδρομική επιχείρηση δημοσιεύει στην έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 29 παράγραφος 2 τον αριθμό και τις κατηγορίες των καταγγελιών που παρέλαβε και διεκπεραίωσε, τον χρόνο απάντησης και τα μέτρα βελτίωσης που ενδεχομένως έλαβε.

Άρθρο 29

Πρότυπα ποιότητας των υπηρεσιών

1. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις καθορίζουν πρότυπα ποιότητας των υπηρεσιών και εφαρμόζουν σύστημα διαχείρισης της ποιότητας προκειμένου να τη διατηρήσουν. Τα πρότυπα ποιότητας των υπηρεσιών καλύπτουν τουλάχιστον τα στοιχεία που απαριθμούνται στο παράρτημα III.

2. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις παρακολουθούν τις επιδόσεις τους όπως αντανακλώνται στα πρότυπα ποιότητας των υπηρεσιών. Έως τις 30 Ιουνίου 2023, και στη συνέχεια ανά δύο έτη, δημοσιεύουν έκθεση για τις επιδόσεις τους όσον αφορά την ποιότητα των υπηρεσιών στον ιστότοπό τους. Οι εν λόγω εκθέσεις δημοσιεύονται επίσης στον ιστότοπο του Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Οι υπεύθυνοι σταθμού καθορίζουν πρότυπα ποιότητας των υπηρεσιών με βάση τα σχετικά στοιχεία που απαριθμούνται στο παράρτημα III. Παρακολουθούν τις επιδόσεις τους σύμφωνα με τα εν λόγω πρότυπα και παρέχουν πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις τους στις εθνικές δημόσιες αρχές κατόπιν αιτήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 30

Ενημέρωση των επιβατών για τα δικαιώματά τους

1. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι υπεύθυνοι σταθμού, οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες, όταν πωλούν εισιτήρια σιδηροδρομικών μεταφορών, ενημερώνουν τους επιβάτες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους βάσει του παρόντος κανονισμού. Για να συμμορφωθούν προς αυτήν την υποχρέωση ενημέρωσης, μπορούν να χρησιμοποιούν περιληψή των διατάξεων του παρόντος κανονισμού την οποία συντάσσει η Επιτροπή σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης και τη θέτει στη διάθεσή τους. Παρέχουν τις εν λόγω πληροφορίες, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, είτε με οποιοδήποτε άλλο μέσο, μεταξύ άλλων σε προσβάσιμη μορφή σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1300/2014. Προσδιορίζουν δε πού, σε περίπτωση ματαίωσης, απώλειας ανταπόκρισης ή μεγάλης καθυστέρησης, μπορούν να ληφθούν οι εν λόγω πληροφορίες.

2. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και οι υπεύθυνοι σταθμού ενημερώνουν τους επιβάτες με ενδεδειγμένο τρόπο, μεταξύ άλλων σε προσβάσιμη μορφή σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2019/882 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1300/2014, στον σταθμό, επί της αμαξοστοιχίας και στον ιστότοπό τους, για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού και σχετικά με τα στοιχεία επικοινωνίας του φορέα ή φορέων που έχει ορίσει κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 31.

Άρθρο 31

Ορισμός εθνικών φορέων επιβολής

1. Κάθε κράτος μέλος ορίζει έναν ή περισσότερους φορείς υπεύθυνους για την επιβολή της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού. Κάθε φορέας λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των επιβατών.
2. Κάθε φορέας διαθέτει ανεξαρτησία όσον αφορά τα θέματα οργάνωσης του, αποφάσεων χρηματοδότησης, νομικής διάρθρωσης και λήψης των αποφάσεων του, απέναντι σε οποιονδήποτε διαχειριστή υποδομής, φορέα χρέωσης, φορέα κατανομής ή σιδηροδρομική επιχείρηση.
3. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τον οριζόμενο σύμφωνα με το παρόν άρθρο φορέα ή φορείς και τα αντίστοιχα πεδία ευθύνης τους. Η Επιτροπή και οι ορισθέντες φορείς δημοσιεύουν τις πληροφορίες αυτές στους ιστοτόπους τους.
4. Οι υποχρεώσεις επιβολής όσον αφορά τους διαχειριστές σταθμών και τους διαχειριστές υποδομής που προβλέπονται στο παρόν κεφάλαιο δεν εφαρμόζονται στην Κύπρο ή τη Μάλτα για όσο διάστημα δεν έχει εγκατασταθεί σιδηροδρομικό δίκτυο στα αντίστοιχα εδάφη τους και, όσον αφορά τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, για όσο διάστημα δεν έχει χορηγηθεί άδεια σε σιδηροδρομική επιχείρηση από φορέα χορήγησης άδειας που έχει ορίσει η Κύπρος ή η Μάλτα σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1.

Άρθρο 32

Καθήκοντα επιβολής

1. Οι εθνικοί φορείς επιβολής παρακολουθούν στενά τη συμμόρφωση με τον παρόντα κανονισμό, καθώς και με τους κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 454/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1300/2014, εφόσον ο παρών κανονισμός παραπέμπει σε αυτούς, και λαμβάνουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται ότι τηρούνται τα δικαιώματα των επιβατών.
2. Για τον σκοπό της παραγράφου 1, οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, οι υπεύθυνοι σταθμών, οι διαχειριστές υποδομής, οι πωλητές εισιτηρίων και οι ταξιδιωτικοί πράκτορες παρέχουν στους εθνικούς φορείς επιβολής τα σχετικά έγγραφα και πληροφορίες κατόπιν αιτήματός τους χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και, σε κάθε περίπτωση, εντός ενός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος. Σε σύνθετες περιπτώσεις, ο εθνικός φορέας επιβολής δύναται να παρατείνει την περίοδο αυτή για τρεις μήνες κατ' ανώτατο όριο από την παραλαβή του αιτήματος. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, οι εθνικοί φορείς επιβολής λαμβάνουν υπόψη τις πληροφορίες που τους υποβάλλει ο φορέας που έχει οριστεί για τη διεκπεραίωση των καταγγελιών κατά το άρθρο 33, εφόσον πρόκειται για διαφορετικό φορέα. Μπορούν επίσης να αποφασίζουν μέτρα επιβολής για μεμονωμένες καταγγελίες που διαβιβάζει ο φορέας αυτός.
3. Ανά δύο έτη, οι εθνικοί φορείς επιβολής δημοσιεύουν εκθέσεις με στατιστικές για τις δραστηριότητές τους, συμπεριλαμβανομένων των κυρώσεων που επέβαλαν έως τις 30 Ιουνίου του επόμενου ημερολογιακού έτους. Οι εν λόγω εκθέσεις δημοσιεύονται στον ιστότοπο του Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
4. Οι σιδηροδρομικές επιχειρήσεις παρέχουν τα οικεία στοιχεία επικοινωνίας στον εθνικό φορέα ή φορείς επιβολής των κρατών μελών στα οποία δραστηριοποιούνται.

Άρθρο 33

Διεκπεραίωση καταγγελιών από εθνικούς φορείς επιβολής και άλλους φορείς

1. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των καταναλωτών να επιδιώκουν εναλλακτικό τρόπο επανόρθωσης σύμφωνα με την οδηγία 2013/11/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁵⁾, μετά από ατελέσφορη υποβολή καταγγελίας στη σιδηροδρομική επιχείρηση ή στον υπεύθυνο σταθμού σύμφωνα με το άρθρο 28, ο επιβάτης μπορεί να υποβάλει καταγγελία στον εθνικό φορέα επιβολής ή οποιονδήποτε άλλο φορέα έχει οριστεί δυνάμει της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου εντός τριών μηνών από την παραλαβή της πληροφορίας για την απόρριψη της αρχικής καταγγελίας. Εάν δεν ληφθεί απάντηση εντός τριών μηνών από την υποβολή της αρχικής καταγγελίας, ο επιβάτης δικαιούται να υποβάλει καταγγελία στον εθνικό φορέα επιβολής ή οποιονδήποτε άλλο φορέα έχει οριστεί δυνάμει της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Όταν απαιτείται, ο εν λόγω φορέας ενημερώνει τον καταγγέλλοντα σχετικά με το δικαίωμά του να υποβάλει καταγγελία σε εναλλακτικό φορέα επίλυσης διαφορών, προκειμένου να επιδιώξει ατομική επανόρθωση.

⁽¹⁵⁾ Οδηγία 2013/11/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την εναλλακτική επίλυση καταναλωτικών διαφορών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ (ΕΕ L 165 της 18.6.2013, σ. 63).

2. Κάθε επιβάτης δύναται να υποβάλει καταγγελία για εικαζόμενη παράβαση του παρόντος κανονισμού είτε στον εθνικό φορέα επιβολής είτε σε οποιονδήποτε άλλον φορέα που κράτος μέλος έχει ορίσει προς τον σκοπό αυτόν.

3. Ο εθνικός φορέας επιβολής ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας έχει οριστεί δυνάμει της παραγράφου 2 βεβαιώνει την παραλαβή της καταγγελίας εντός δύο εβδομάδων από την παραλαβή της. Η διαδικασία διεκπεραίωσης της καταγγελίας διαρκεί το πολύ τρεις μήνες από την ημερομηνία κατάρτισης του φακέλου της καταγγελίας. Σε σύνθετες περιπτώσεις, ο εν λόγω φορέας δύναται να παρατείνει το εν λόγω διάστημα σε έξι μήνες. Στην περίπτωση αυτή, ενημερώνει τον επιβάτη για τους λόγους της παράτασης και για τον χρόνο που αναμένεται να χρειασθεί για την περάτωση της διαδικασίας. Οι μόνες περιπτώσεις που μπορούν να διαρκέσουν περισσότερο από έξι μήνες είναι όσες περιλαμβάνουν δικαστική διαδικασία. Εφόσον ο εν λόγω φορέας είναι ταυτόχρονα φορέας εναλλακτικής επίλυσης διαφορών κατά την οδηγία 2013/11/ΕΕ, υπερισχύουν τα χρονικά όρια που καθορίζονται στην εν λόγω οδηγία.

Τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα έχουν πρόσβαση στη διαδικασία διεκπεραίωσης καταγγελιών.

4. Οι καταγγελίες επιβατών για περιστατικό στο οποίο εμπλέκεται σιδηροδρομική επιχείρηση διεκπεραιώνονται από τον εθνικό φορέα επιβολής ή οποιονδήποτε άλλο φορέα έχει οριστεί δυνάμει της παραγράφου 2 του κράτους μέλους που χορήγησε την άδεια της σιδηροδρομικής επιχείρησης.

5. Εφόσον η καταγγελία σχετίζεται με εικαζόμενες παραβάσεις από τον υπεύθυνο σταθμού ή τον διαχειριστή υποδομής, αρμόδιος για την επεξεργασία της καταγγελίας είναι ο εθνικός φορέας επιβολής ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας έχει οριστεί δυνάμει της παραγράφου 2 του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου συνέβη το περιστατικό.

6. Στο πλαίσιο της συνεργασίας τους σύμφωνα με το άρθρο 34, οι εθνικοί φορείς επιβολής δύνανται να παρεκκλίνουν από τις παραγράφους 4 ή 5 του παρόντος άρθρου ή και από τις δύο, εφόσον, για βάσιμους λόγους, ιδίως εκείνους που σχετίζονται με τη γλώσσα ή τον τόπο διαμονής, τούτο είναι προς το συμφέρον του επιβάτη.

Άρθρο 34

Ανταλλαγή πληροφοριών και διασυνοριακή συνεργασία των εθνικών φορέων επιβολής

1. Εφόσον έχουν οριστεί διαφορετικοί φορείς βάσει των άρθρων 31 και 33, καταρτίζονται μηχανισμοί υποβολής στοιχείων για να διασφαλίζεται η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των φορέων, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, ώστε να διευκολύνεται ο εθνικός φορέας επιβολής στην εκτέλεση των οικείων καθηκόντων εποπτείας και επιβολής και να μπορεί ο φορέας διεκπεραίωσης των καταγγελιών που έχει οριστεί βάσει του άρθρου 33 να συλλέγει τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εξέταση μεμονωμένων καταγγελιών.

2. Οι εθνικοί φορείς επιβολής ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τις εργασίες τους και σχετικά με τις αρχές και πρακτικές που διέπουν τη λήψη των αποφάσεών τους, για σκοπούς συντονισμού. Η Επιτροπή τούς στηρίζει στο εν λόγω έργο.

3. Σε σύνθετες περιπτώσεις, όπως εκείνες με πολλές καταγγελίες ή πολλούς φορείς εκμετάλλευσης, διασυνοριακά ταξίδια ή ατυχήματα στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από εκείνο που χορήγησε την άδεια της σιδηροδρομικής επιχείρησης, και ιδίως όταν δεν είναι σαφές ποιος είναι ο αρμόδιος εθνικός φορέας επιβολής, ή όταν διευκολύνεται ή επισπεύδεται η επίλυση της καταγγελίας, οι εθνικοί φορείς επιβολής συνεργάζονται προκειμένου να ορίσουν τον επικεφαλής φορέα, ο οποίος ενεργεί ως ενιαίο σημείο επαφής για τους επιβάτες. Όλοι οι εμπλεκόμενοι εθνικοί φορείς επιβολής συνεργάζονται για να διευκολύνουν την επίλυση της καταγγελίας, όπως επίσης ανταλλάσσουν πληροφορίες, βοηθούν στη μετάφραση εγγράφων και παρέχουν πληροφορίες για τις συνθήκες περιστατικών. Οι επιβάτες ενημερώνονται ποιος είναι ο φορέας που ενεργεί ως επικεφαλής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 35

Κυρώσεις

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις που εφαρμόζονται στις περιπτώσεις παραβίασης του παρόντος κανονισμού και λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο ώστε να διασφαλίζουν την εφαρμογή τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τους εν λόγω κανόνες και μέτρα στην Επιτροπή, καθώς και κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση που τους επηρεάζει αμελλητί.

2. Στο πλαίσιο της συνεργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 34, ο εθνικός φορέας επιβολής που είναι αρμόδιος για τους σκοπούς του άρθρου 33 παράγραφος 4 ή 5, κατόπιν αιτήματος του εθνικού φορέα επιβολής που χειρίζεται την καταγγελία, διερευνά την παραβίαση του παρόντος κανονισμού που διαπίστωσε ο εν λόγω φορέας και, εάν χρειάζεται, επιβάλλει κυρώσεις.

Άρθρο 36

Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις

Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 37 για την τροποποίηση του παρόντος κανονισμού με σκοπό:

- α) την προσαρμογή του χρηματικού ποσού του άρθρου 15 παράγραφος 2, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι αλλαγές του εναρμονισμένου δείκτη των τιμών καταναλωτή σε όλη την ΕΕ, εξαιρουμένης της ενέργειας και των μη μεταποιημένων προϊόντων, όπως δημοσιεύεται από την Επιτροπή (Eurostat),
- β) την τροποποίηση του παραρτήματος I, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι τροποποιήσεις των ενιαίων κανόνων σχετικά με τη σύμβαση διεθνούς σιδηροδρομικής μεταφοράς επιβατών και αποσκευών (CIV), όπως καθορίζονται στο προσάρτημα Α της σύμβασης για τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές (COTIF).

Άρθρο 37

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων κατά το άρθρο 36 ανατίθεται στην Επιτροπή για διάστημα πέντε ετών από τις 6 Ιουνίου 2021. Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σχετικά με την εξουσία που της ανατίθεται το αργότερο εννέα μήνες πριν από τη λήξη της πενταετούς περιόδου. Η ανάθεση εξουσίας παρατείνεται σωτηρά για περιόδους της ίδιας διάρκειας, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο αντιταχθούν στην εν λόγω παράταση το αργότερο τρεις μήνες πριν από τη λήξη κάθε περιόδου.
3. Η εξουσιοδότηση που αναφέρεται στο άρθρο 36 μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης επιφέρει τη λήξη της εξουσιοδότησης που αναφέρεται στην απόφαση. Η απόφαση παράγει αποτελέσματα την επομένη της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Η απόφαση δεν θίγει το κύρος άλλων κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Η Επιτροπή, μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 36 τίθεται σε ισχύ μόνο εάν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δεν εγείρει αντιρρήσεις εντός δύο μηνών από την ημέρα κοινοποίησης της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή εάν, πριν από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν εγείρουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 38**Διαδικασία επιτροπής**

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Οσάκις γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 39**Έκθεση**

Έως τις 7 Ιουνίου 2026, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή και τα αποτελέσματα του παρόντος κανονισμού.

Η έκθεση βασίζεται σε πληροφοριακά στοιχεία τα οποία πρέπει να υποβάλλονται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Η έκθεση, εφόσον απαιτείται, συνοδεύεται από σχετικές προτάσεις.

Άρθρο 40**Κατάργηση**

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1371/2007 καταργείται με ισχύ από τις 7 Ιουνίου 2023.

Οι παραπομπές στον καταργούμενο κανονισμό νοούνται ως παραπομπές στον παρόντα κανονισμό και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος IV.

Άρθρο 41**Έναρξη ισχύος**

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από τις 7 Ιουνίου 2023.

Ωστόσο, το άρθρο 6 παράγραφος 4 εφαρμόζεται από τις 7 Ιουνίου 2025.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 29 Απριλίου 2021.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
D.M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
A.P. ZACARIAS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΝΙΑΙΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΣΚΕΥΩΝ (CIV)

Προσάρτημα Α της σύμβασης για τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές (COTIF) της 9ης Μαΐου 1980, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο για την τροποποίηση της σύμβασης για τις διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές της 3ης Ιουνίου 1999

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς των παρόντων Ενιαίων Νομικών Κανόνων, ισχύουν οι ακόλουθοι όροι:

- α) «μεταφορέας»: ο συμβατικός μεταφορέας με τον οποίο ο επιβάτης έχει συνάψει τη σύμβαση μεταφοράς σύμφωνα με τους παρόντες Ενιαίους Νομικούς Κανόνες ή διαδοχικός μεταφορέας που υπέχει ευθύνη βάσει της παρούσας σύμβασης,
- β) «υποκαθιστών μεταφορέας»: νοείται η σιδηροδρομική επιχείρηση, η οποία δεν έχει συνάψει τη σύμβαση μεταφοράς με τον επιβάτη, αλλά στην οποία ο μεταφορέας που αναφέρεται στο στοιχείο α) έχει αναθέσει, πλήρως ή εν μέρει, την εκτέλεση της σιδηροδρομικής μεταφοράς,
- γ) «γενικοί όροι μεταφοράς»: οι όροι του μεταφορέα υπό μορφή γενικών όρων ή κομίστρων που ισχύουν νόμιμα σε κάθε κράτος μέλος και οι οποίοι, με τη σύναψη της σύμβασης μεταφοράς, έχουν καταστεί ακέραιο μέρος της,
- δ) «όχημα»: μηχανοκίνητο όχημα ή ρυμουλκούμενο που μεταφέρεται με την ευκαιρία μεταφοράς επιβατών.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

ΣΥΝΑΨΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Άρθρο 6

Σύμβαση μεταφοράς

1. Με τη σύμβαση μεταφοράς, ο μεταφορέας δεσμεύεται να μεταφέρει τον επιβάτη καθώς και, κατά περίπτωση, αποσκευές και οχήματα στον τόπο προορισμού και να παραδώσει τις αποσκευές και τα οχήματα στον τόπο προορισμού.
2. Η σύμβαση μεταφοράς πρέπει να αποδεικνύεται με έναν ή περισσότερους τίτλους μεταφοράς που παραδίδονται στον επιβάτη. Ωστόσο, με την επιφύλαξη του άρθρου 9, η απουσία, η μη κανονικότητα ή η απώλεια του τίτλου μεταφοράς δεν επηρεάζει ούτε την ύπαρξη ούτε την εγκυρότητα της σύμβασης, την οποία εξακολουθούν να διέπουν οι παρόντες ενιαίοι κανόνες.
3. Ο τίτλος μεταφοράς αποτελεί τεκμήριο, μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου, της σύναψης και του περιεχομένου της σύμβασης μεταφοράς.

Άρθρο 7

Τίτλος μεταφοράς

1. Οι Γενικοί Όροι Μεταφοράς καθορίζουν τη μορφή και το περιεχόμενο των τίτλων μεταφοράς καθώς και τη γλώσσα και τους χαρακτήρες στους οποίους αυτοί πρέπει να τυπώνονται και να συμπληρώνονται.
2. Στον τίτλο μεταφοράς πρέπει τουλάχιστον να αναγράφονται:
 - α) ο μεταφορέας ή οι μεταφορείς,
 - β) η ένδειξη ότι η μεταφορά υπάγεται, παρά οποιαδήποτε αντιθετή ρήτρα, στους παρόντες Ενιαίους Νομικούς Κανόνες. Αυτό μπορεί να πραγματοποιείται με την ένδειξη των αρχικών CIV,
 - γ) οποιαδήποτε άλλη ένδειξη απαραίτητη για την απόδειξη της σύναψης και του περιεχομένου του συμβολαίου μεταφοράς και που επιτρέπει στον επιβάτη να διεκδικήσει τα δικαιώματά που απορρέουν από αυτό το συμβόλαιο.
3. Ο επιβάτης πρέπει, κατά την παραλαβή του τίτλου μεταφοράς, να βεβαιωθεί ότι ο τίτλος μεταφοράς συντάχθηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του.

4. Ο τίτλος μεταφοράς είναι μεταβιβάσιμος, εάν δεν είναι ονομαστικός και εάν το ταξίδι δεν έχει αρχίσει.
5. Ο τίτλος μεταφοράς δύναται να συνταχθεί με τη μορφή ηλεκτρονικής εγγραφής των δεδομένων, τα οποία μπορούν να μετατραπούν σε ευανάγνωστους γραφικούς χαρακτήρες. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την εγγραφή και την επεξεργασία των δεδομένων πρέπει να είναι ισότιμοι από λειτουργική άποψη, κυρίως σε ό,τι αφορά την αποδεικτική ισχύ του τίτλου μεταφοράς που αντιπροσωπεύεται από τα εν λόγω δεδομένα.

Άρθρο 8

Πληρωμή και επιστροφή του κομίστρου μεταφοράς

1. Το κόμιστρο προκαταβάλλεται, εκτός αν συμφωνείται αντιθέτως μεταξύ επιβάτη και μεταφορέα.
2. Οι Γενικοί Όροι Μεταφοράς καθορίζουν με ποιους όρους λαμβάνει χώρα η επιστροφή του κομίστρου.

Άρθρο 9

Δικαίωμα μεταφοράς. Αποκλεισμός από τη μεταφορά

1. Από την έναρξη του ταξιδιού, ο επιβάτης πρέπει να είναι εφοδιασμένος με έγκυρο τίτλο μεταφοράς και οφείλει να τον επιδεικνύει κατά τον έλεγχο των τίτλων μεταφοράς. Οι Γενικοί Όροι Μεταφοράς μπορούν να προβλέπουν:
 - α) ότι επιβάτης ο οποίος δεν επιδεικνύει έγκυρο τίτλο μεταφοράς οφείλει να καταβάλει, εκτός από το κόμιστρο, πρόστιμο,
 - β) ότι επιβάτης ο οποίος αρνείται την άμεση πληρωμή του κομίστρου ή του προστίμου μπορεί να αποκλειστεί από τη μεταφορά,
 - γ) εάν και με ποιους όρους λαμβάνει χώρα επιστροφή προστίμου.
2. Οι Γενικοί Όροι Μεταφοράς δύναται να προβλέπουν ότι, επιβάτες οι οποίοι:
 - α) παρουσιάζουν κίνδυνο για την ασφάλεια και την καλή λειτουργία της εκμετάλλευσης ή για την ασφάλεια των άλλων επιβατών,
 - β) ενοχλούν με ανυπόφορο τρόπο τους άλλους επιβάτες,

αποκλείονται από τη μεταφορά ή μπορεί να τους ζητηθεί να τερματίσουν το ταξίδι τους και ότι τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν δικαίωμα επιστροφής ούτε του κομίστρου ούτε του τιμήματος που κατέβαλαν για τη μεταφορά των αποσκευών τους.

Άρθρο 10

Εκπλήρωση διοικητικών διατυπώσεων

Ο επιβάτης οφείλει να συμμορφώνεται με τις διατυπώσεις που απαιτούν τα τελωνεία ή άλλες διοικητικές αρχές.

Άρθρο 11

Κατάργηση και καθυστέρηση αμαξοστοιχίας. Απώλεια ανταπόκρισης

Ο μεταφορέας οφείλει, εάν συμβεί κάτι τέτοιο, να βεβαιώσει πάνω στον τίτλο μεταφοράς ότι η αμαξοστοιχία καταργήθηκε ή ότι χάθηκε η ανταπόκριση.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΧΕΙΡΑΠΟΣΚΕΥΩΝ, ΖΩΩΝ, ΑΠΟΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Κοινές διατάξεις

Άρθρο 12

Αντικείμενα και ζώα που γίνονται δεκτά

1. Ο επιβάτης μπορεί να πάρει μαζί του αντικείμενα που είναι εύκολο να μεταφερθούν (χειραποσκευές) καθώς και ζώατα ζώα, σύμφωνα με τους Γενικούς Όρους Μεταφοράς. Ωστόσο, ο επιβάτης μπορεί να πάρει μαζί του ογκώδη αντικείμενα σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις που περιέχονται στους Γενικούς Όρους Μεταφοράς. Αντικείμενα ή ζώα που πιθανώς ενοχλούν ή παρενοχλούν τους επιβάτες ή προκαλούν ζημία δεν επιτρέπονται ως χειραποσκευές.
2. Ο επιβάτης μπορεί να αποστείλει, ως αποσκευές, αντικείμενα και ζώα σύμφωνα με τους Γενικούς Όρους Μεταφοράς.

3. Ο μεταφορέας μπορεί να αποδεχτεί τη μεταφορά οχημάτων επ' ευκαιρία της μεταφοράς επιβατών σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις των Γενικών Όρων Μεταφοράς.

4. Η μεταφορά επικινδύνων εμπορευμάτων που μεταφέρονται σιδηροδρομικώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου, ως χειραποσκευές, αποσκευές, καθώς και εντός ή πάνω σε οχήματα, πρέπει να είναι σύμφωνη με τον κανονισμό σχετικά με τη διεθνή σιδηροδρομική μεταφορά επικινδύνων εμπορευμάτων (RID).

Άρθρο 13

Επαλήθευση

1. Ο μεταφορέας έχει το δικαίωμα, σε περίπτωση σοβαρής ένδειξης μη τήρησης των όρων μεταφοράς, να επαληθεύσει, όταν οι νόμοι και οι διατάξεις του κράτους όπου η επαλήθευση πρέπει να λάβει χώρα δεν το απαγορεύουν, εάν τα αντικείμενα (χειραποσκευές, αποσκευές, οχήματα συμπεριλαμβανομένου και του φορτίου τους) και τα ζώα που μεταφέρονται πληρούν τους όρους μεταφοράς. Ο επιβάτης πρέπει να κληθεί να παρευρεθεί κατά την επαλήθευση. Εάν δεν παρευρεθεί ή εάν δεν μπορεί να βρεθεί, ο μεταφορέας πρέπει να καλέσει δύο ανεξάρτητους μάρτυρες.

2. Όταν διαπιστωθεί ότι οι όροι μεταφοράς δεν τηρήθηκαν, ο μεταφορέας μπορεί να απαιτήσει από τον επιβάτη την πληρωμή των εξόδων που προκλήθηκαν από την επαλήθευση.

Άρθρο 14

Εκπλήρωση διοικητικών διατυπώσεων

Ο επιβάτης οφείλει, επ' ευκαιρία της μεταφοράς του, να συμμορφώνεται με τις διατυπώσεις που απαιτούνται από τα τελωνεία ή από άλλες διοικητικές αρχές κατά τη μεταφορά αντικειμένων (χειραποσκευών, αποσκευών, οχημάτων συμπεριλαμβανομένου και του φορτίου τους) και ζώων. Οφείλει να παρευρεθεί στον έλεγχο αυτών των αντικειμένων, εκτός εάν προβλέπεται εξαίρεση από τους νόμους και τις διατάξεις κάθε κράτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Χειραποσκευές και ζώα

Άρθρο 15

Επίβλεψη

Ο επιβάτης οφείλει να επιβλέπει τις χειραποσκευές και τα ζώα που παίρνει μαζί του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Αποσκευές

Άρθρο 16

Αποστολή αποσκευών

1. Οι συμβατικές υποχρεώσεις σχετικά με την προώθηση αποσκευών πρέπει να διαπιστώνονται με δελτίο αποσκευών που παραδίδεται στον επιβάτη.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 22, η απουσία, η μη κανονικότητα ή η απώλεια του δελτίου αποσκευών δεν επηρεάζει ούτε την ύπαρξη ούτε την εγκυρότητα των συμβάσεων σχετικά με την προώθηση των αποσκευών, οι οποίες παραμένουν υποκείμενες στους παρόντες Ενιαίους Νομικούς Κανόνες.

3. Το δελτίο αποσκευών αποτελεί τεκμήριο, μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου, της εγγραφής των αποσκευών και των όρων μεταφοράς τους.

4. Μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου, θεωρείται ότι, κατά την ανάληψή τους από το μεταφορέα, οι αποσκευές ήταν εμφανώς σε καλή κατάσταση και ότι ο αριθμός και το βάρος των αποσκευών αντιστοιχούσαν στις ενδείξεις που εμφανίζονται στο δελτίο αποσκευών.

Άρθρο 17

Δελτίο αποσκευών

1. Οι Γενικοί Όροι Μεταφοράς καθορίζουν τη μορφή και το περιεχόμενο του δελτίου αποσκευών καθώς και τη γλώσσα και τους χαρακτήρες στους οποίους πρέπει να τυπώνεται και να συμπληρώνεται. Το άρθρο 7 παράγραφος 5 εφαρμόζεται κατ' αναλογία.

2. Στο δελτίο μεταφοράς πρέπει τουλάχιστον να αναγράφονται:
 - α) ο μεταφορέας ή οι μεταφορείς,
 - β) η ένδειξη ότι η μεταφορά υπάγεται, παρά οποιαδήποτε αντίθετη ρήτρα, στους παρόντες Ενιαίους Νομικούς Κανόνες· αυτό μπορεί να πραγματοποιείται με την ένδειξη των αρχικών CIV,
 - γ) οποιαδήποτε άλλη ένδειξη απαραίτητη για την απόδειξη των συμβατικών υποχρεώσεων σχετικά με την προώθηση των αποσκευών και που επιτρέπει στον επιβάτη να διεκδικήσει τα δικαιώματα που απορρέουν από τη σύμβαση μεταφοράς.
3. Ο επιβάτης πρέπει να βεβαιωθεί κατά την παραλαβή του δελτίου αποσκευών, ότι αυτό συντάχθηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του.

Άρθρο 18

Εγγραφή και μεταφορά

1. Εκτός εξαίρεσης προβλεπόμενης στους Γενικούς Όρους Μεταφοράς, η εγγραφή των αποσκευών λαμβάνει χώρα μόνο με την επίδειξη τίτλου μεταφοράς που ισχύει τουλάχιστον έως τον τόπο προορισμού των αποσκευών. Ωστόσο, η εγγραφή πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις στον τόπο αποστολής.
2. Όταν οι Γενικοί Όροι Μεταφοράς προβλέπουν ότι οι αποσκευές μπορούν να γίνουν δεκτές προς μεταφορά χωρίς επίδειξη τίτλου μεταφοράς, οι διατάξεις των παρόντων Ενιαίων Νομικών Κανόνων που καθορίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του επιβάτη σχετικά με τις αποσκευές του εφαρμόζονται κατ' αναλογία στον αποστολέα των αποσκευών.
3. Ο μεταφορέας δύναται να προωθήσει τις αποσκευές με άλλη αμαξοστοιχία ή άλλο μέσο μεταφοράς και με άλλο δρομολόγιο από αυτά τα οποία χρησιμοποίησε ο επιβάτης.

Άρθρο 19

Καταβολή του τιμήματος για τη μεταφορά αποσκευών

Εκτός αντίθετης σύμβασης μεταξύ του επιβάτη και του μεταφορέα, το τίμημα για τη μεταφορά των αποσκευών καταβάλλεται κατά την εγγραφή τους.

Άρθρο 20

Σήμανση των αποσκευών

Ο επιβάτης πρέπει να σημειώνει και κατά τρόπο ευανάγνωστο και ανθεκτικό σε εμφανές μέρος κάθε αποσκευής:

- α) το όνομα και τη διεύθυνσή του,
- β) τον τόπο προορισμού.

Άρθρο 21

Δικαίωμα διάθεσης των αποσκευών

1. Εάν το επιτρέπουν οι περιστάσεις και δεν αντιτίθενται σ' αυτό οι διατάξεις των τελωνείων ή άλλων διοικητικών αρχών, ο επιβάτης μπορεί να ζητήσει την επιστροφή των αποσκευών στον τόπο αποστολής, με την επίδειξη του δελτίου αποσκευών και, όταν αυτό προβλέπεται από τους Γενικούς Όρους Μεταφοράς, με την επίδειξη του τίτλου μεταφοράς.
2. Οι Γενικοί Όροι Μεταφοράς δύναται να προβλέπουν άλλες διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα διάθεσης των αποσκευών, κυρίως τροποποιήσεις του τόπου προορισμού και τις ενδεχόμενες οικονομικές συνέπειες που επιβαρύνουν τον επιβάτη.

Άρθρο 22

Παράδοση

1. Η παράδοση των αποσκευών λαμβάνει χώρα με την επίδειξη του δελτίου αποσκευών και, αν συντρέχει περίπτωση, με την πληρωμή των εξόδων που βαρύνουν την αποστολή.

Ο μεταφορέας έχει το δικαίωμα, χωρίς να είναι υποχρεωμένος γι' αυτό, να επαληθεύσει εάν ο κάτοχος του δελτίου έχει ιδιότητα να τις παραλάβει.

2. Εξομοιώνονται με παράδοση στον κάτοχο του δελτίου αποσκευών, όταν αυτές πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις στον τόπο προορισμού:

α) η παράδοση των αποσκευών στους χώρους αποστολής ή στις αποθήκες των τελωνειακών ή φορολογικών αρχών όταν αυτές δεν βρίσκονται υπό τη φύλαξη του μεταφορέα,

β) η ανάθεση σε τρίτο των ζώντων ζώων.

3. Ο κάτοχος του δελτίου αποσκευών μπορεί να ζητήσει την παράδοση των αποσκευών στον τόπο προορισμού μόλις θα έχει περάσει ο συμφωνημένος χρόνος, καθώς και, αν συντρέχει περίπτωση, ο απαραίτητος χρόνος για τις πραγματοποιούμενες λειτουργίες από τα τελωνεία ή από άλλες διοικητικές αρχές.

4. Ελλείψει παράδοσης του δελτίου αποσκευών, ο μεταφορέας δεν υποχρεούται να παραδώσει τις αποσκευές παρά σε αυτόν ο οποίος αιτιολογεί το δικαίωμά του αυτό· εάν αυτή η αιτιολόγηση φαίνεται ανεπαρκής, ο μεταφορέας μπορεί να απαιτήσει εγγύηση.

5. Οι αποσκευές παραδίδονται στον τόπο προορισμού για τον οποίον ενεγράφησαν.

6. Ο κάτοχος του δελτίου αποσκευών στον οποίο δεν παραδόθηκαν οι αποσκευές μπορεί να απαιτήσει τη διαπίστωση, επί του δελτίου αποσκευών, της ημέρας και της ώρας κατά τις οποίες ζήτησε την παράδοση σύμφωνα με την παράγραφο 3.

7. Ο δικαιούχος μπορεί να αρνηθεί την παραλαβή των αποσκευών, εάν ο μεταφορέας δεν δίνει συνέχεια στο αίτημά του να προβεί στην επαλήθευση των αποσκευών με σκοπό να διαπιστωθεί η ζημία που επικαλείται.

8. Από κάθε άλλη άποψη, η παράδοση των αποσκευών πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις στον τόπο προορισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Οχήματα

Άρθρο 23

Όροι μεταφοράς

Οι ειδικές διατάξεις για τη μεταφορά οχημάτων, που περιέχονται στους Γενικούς Όρους Μεταφοράς, καθορίζουν κυρίως τους όρους αποδοχής προς μεταφορά, εγγραφής, φόρτωσης και μεταφοράς, εκφόρτωσης και παράδοσης, καθώς και τις υποχρεώσεις του επιβάτη.

Άρθρο 24

Δελτίο μεταφοράς

1. Οι συμβατικές υποχρεώσεις σχετικά με τη μεταφορά οχημάτων πρέπει να διαπιστώνονται με δελτίο μεταφοράς που παραδίδεται στον επιβάτη. Το δελτίο μεταφοράς μπορεί να είναι ενσωματωμένο στον τίτλο μεταφοράς του επιβάτη.

2. Οι ειδικές διατάξεις για τη μεταφορά οχημάτων που περιέχονται στους Γενικούς Όρους Μεταφοράς καθορίζουν τη μορφή και το περιεχόμενο του δελτίου μεταφοράς, καθώς και τη γλώσσα και τους χαρακτήρες στους οποίους πρέπει να τυπώνεται και να συμπληρώνεται. Το άρθρο 7 παράγραφος 5 εφαρμόζεται κατ' αναλογία.

3. Στο δελτίο μεταφοράς πρέπει τουλάχιστον να εγγράφονται:

α) ο μεταφορέας ή οι μεταφορείς,

β) η ένδειξη ότι η μεταφορά υπάγεται, παρά οποιαδήποτε αντίθετη ρήτρα, στους παρόντες Ενιαίους Νομικούς Κανόνες· αυτό μπορεί να πραγματοποιείται με την ένδειξη των αρχικών CIV,

γ) οποιαδήποτε άλλη ένδειξη απαραίτητη για την απόδειξη των συμβατικών υποχρεώσεων σχετικά με τις μεταφορές οχημάτων και που επιτρέπει στον επιβάτη να ασκήσει τα δικαιώματα που απορρέουν από το συμβόλαιο μεταφοράς.

4. Ο επιβάτης πρέπει να βεβαιωθεί, κατά την παραλαβή του δελτίου μεταφοράς, ότι αυτό εκδόθηκε σύμφωνα με τις υποδείξεις του.

Άρθρο 25

Εφαρμοστέο δίκαιο

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, οι διατάξεις του κεφαλαίου III σχετικά με τη μεταφορά αποσκευών εφαρμόζονται και στα οχήματα.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΕΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Ευθύνη σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμού επιβατών

Άρθρο 26

Βάση της ευθύνης

1. Ο μεταφορέας είναι υπεύθυνος για τη ζημία που απορρέει εκ του θανάτου, των τραυματισμών ή οποιασδήποτε άλλης προσβολής της φυσικής ή ψυχικής ακεραιότητας του επιβάτη, η οποία προκλήθηκε από ατύχημα σχετικό με τη σιδηροδρομική εκμετάλλευση το οποίο επήλθε ενώ ο επιβάτης παραμένει εντός των σιδηροδρομικών οχημάτων, εισέρχεται ή εξέρχεται από αυτά, οποιαδήποτε και αν είναι η χρησιμοποιούμενη σιδηροδρομική υποδομή.
2. Ο μεταφορέας απαλλάσσεται από αυτή την ευθύνη:
 - α) εάν το ατύχημα προκλήθηκε από εξωτερικές προς τη σιδηροδρομική εκμετάλλευση περιστάσεις που ο μεταφορέας δεν μπορούσε να αποφύγει και τις συνέπειες των οποίων δεν μπορούσε να αποτρέψει, παρά την απαιτούμενη επιμέλεια σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης,
 - β) στο μέτρο που το ατύχημα οφείλεται σε σφάλμα του επιβάτη,
 - γ) εάν το ατύχημα οφείλεται στη συμπεριφορά τρίτου που ο μεταφορέας δεν μπορούσε να αποφύγει και τις συνέπειες της οποίας δεν μπορούσε να αποτρέψει, παρά την απαιτούμενη επιμέλεια σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης· άλλη επιχείρηση που χρησιμοποιεί την ίδια σιδηροδρομική υποδομή δεν θεωρείται τρίτος· το δικαίωμα αναγωγής δεν θίγεται.
3. Εάν το ατύχημα οφείλεται στη συμπεριφορά τρίτου και εάν, παρά ταύτα, ο μεταφορέας δεν απαλλάσσεται πλήρως της ευθύνης του σύμφωνα με την παράγραφο 2 στοιχείο γ), αυτός ευθύνεται πλήρως εντός των ορίων των παρόντων Ενιαίων Νομικών Κανόνων και με επιφύλαξη ενδεχόμενης αναγωγής του κατά του τρίτου.
4. Για τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται με την παράγραφο 1, οι παρόντες Ενιαίοι Νομικοί Κανόνες δεν επηρεάζουν την ευθύνη που μπορεί να βάρυνε το μεταφορέα.
5. Όταν μεταφορά που αποτελεί αντικείμενο ενιαίας σύμβασης μεταφοράς πραγματοποιείται από διαδοχικούς μεταφορείς, σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμών επιβατών, υπεύθυνος είναι ο μεταφορέας στον οποίο, σύμφωνα με τη σύμβαση μεταφοράς, ανήκε η παροχή υπηρεσίας μεταφοράς κατά τη διάρκεια της οποίας προκλήθηκε το ατύχημα. Όταν αυτή η υπηρεσία μεταφοράς δεν πραγματοποιήθηκε από τον μεταφορέα αλλά από έναν υποκαθιστώντα μεταφορέα, οι δύο μεταφορείς είναι αλληλέγγυα υπεύθυνοι, σύμφωνα με τους παρόντες Ενιαίους Νομικούς Κανόνες.

Άρθρο 27

Αποζημίωση σε περίπτωση θανάτου

1. Σε περίπτωση θανάτου του επιβάτη, η αποζημίωση περιλαμβάνει:
 - α) τα αναγκαία έξοδα που συνεπάγεται ο θάνατος, κυρίως αυτά της μεταφοράς της σορού και της κηδείας,
 - β) την αποζημίωση που προβλέπεται από το άρθρο 28, εάν ο θάνατος δεν επήλθε αμέσως.
2. Εάν, από το θάνατο του επιβάτη, τα πρόσωπα προς τα οποία είχε ή θα είχε στο μέλλον υποχρέωση διατροφής, βάσει του νόμου, στερούνται της στήριξής τους, αυτά πρέπει επίσης να αποζημιωθούν για την απώλεια αυτή. Η αγωγή περί αποζημίωσης προσώπων τα οποία συντηρούσε ο επιβάτης χωρίς να είναι υποχρεωμένος από το νόμο παραμένει υπαγόμενη στο εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 28**Αποζημίωση σε περίπτωση τραυματισμών**

Σε περίπτωση τραυματισμών ή οποιασδήποτε άλλης προσβολής της φυσικής ή ψυχικής ακεραιότητας του επιβάτη, η αποζημίωση περιλαμβάνει:

- α) τα αναγκαία έξοδα, κυρίως αυτά της θεραπείας και μεταφοράς,
- β) την αποκατάσταση της βλάβης που προκλήθηκε είτε από την ολική ή μερική ανικανότητα προς εργασία, είτε από την αύξηση των αναγκών.

Άρθρο 29**Αποκατάσταση άλλων σωματικών βλαβών**

Το εθνικό δίκαιο ορίζει εάν και σε ποιο βαθμό, ο μεταφορέας οφείλει να καταβάλει αποζημίωση για σωματικές βλάβες άλλη από αυτή που προβλέπεται από τα άρθρα 27 και 28.

Άρθρο 30**Μορφή και ύψος αποζημίωσης σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμών**

1. Η αποζημίωση που προβλέπει το άρθρο 27 παράγραφος 2 και το άρθρο 28 στοιχείο β) πρέπει να χορηγείται υπό μορφή εφάπαξ κεφαλαίου. Ωστόσο, εάν το εθνικό δίκαιο επιτρέπει τη χορήγηση ετήσιας προσόδου, η αποζημίωση χορηγείται υπό τη μορφή αυτή όταν το ζητήσει ο ζημιωθείς επιβάτης ή οι δικαιούχοι που αναφέρονται στο άρθρο 27 παράγραφος 2.
2. Το ύψος της αποζημίωσης που χορηγείται δυνάμει της παραγράφου 1, καθορίζεται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, για την εφαρμογή των παρόντων Ενιαίων Κανόνων, καθορίζεται ανώτατο όριο 175 000 λογιστικών μονάδων σε κεφάλαιο ή σε ετήσια πρόσοδο που αντιστοιχεί σε αυτό το κεφάλαιο, για κάθε επιβάτη, σε περίπτωση που το εθνικό δίκαιο προβλέπει ανώτατο όριο μικρότερου ύψους.

Άρθρο 31**Άλλα μέσα μεταφοράς**

1. Υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2, οι διατάξεις σχετικά με την ευθύνη σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμών επιβατών δεν εφαρμόζονται στις ζημιές που επήλθαν κατά τη διάρκεια μεταφοράς η οποία, σύμφωνα με τη σύμβαση μεταφοράς, δεν ήταν σιδηροδρομική μεταφορά..
2. Ωστόσο, όταν τα σιδηροδρομικά οχήματα μεταφέρονται με πλοίο, οι διατάξεις σχετικά με την ευθύνη σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμών επιβατών εφαρμόζονται στις αναφερόμενες στο άρθρο 26 παράγραφος 1 και στο άρθρο 33 παράγραφος 1 ζημιές που έχουν προκληθεί από ατύχημα σε σχέση με τη σιδηροδρομική εκμετάλλευση, το οποίο επήλθε ενώ ο επιβάτης παραμένει εντός των σιδηροδρομικών οχημάτων, εισέρχεται ή εξέρχεται από αυτά.
3. Όταν, συνεπεία εξαιρετικών περιστάσεων, η σιδηροδρομική εκμετάλλευση έχει προσωρινά διακοπεί και οι επιβάτες μεταφέρονται με άλλο μέσο μεταφοράς, ο μεταφορέας είναι υπεύθυνος δυνάμει των παρόντων Ενιαίων Νομικών Κανόνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II**Ευθύνη σε περίπτωση μη τήρησης του πίνακα δρομολογίων****Άρθρο 32****Ευθύνη σε περίπτωση κατάργησης, καθυστέρησης ή απώλειας ανταπόκρισης**

1. Ο μεταφορέας είναι υπεύθυνος έναντι του επιβάτη για τη ζημία που προκύπτει από το γεγονός ότι, λόγω της κατάργησης, της καθυστέρησης ή της απώλειας ανταπόκρισης, το ταξίδι δεν μπορεί να συνεχιστεί την ίδια μέρα ή η συνέχισή του δεν είναι λογικά απαιτητή την ίδια μέρα λόγω δεδομένων περιστάσεων. Η αποζημίωση περιλαμβάνει τα εύλογα έξοδα καταλύματος καθώς και τα εύλογα έξοδα που προκύπτουν από την ειδοποίηση των προσώπων που αναμένουν τον επιβάτη.
2. Ο μεταφορέας απαλλάσσεται της ευθύνης αυτής, όταν η κατάργηση, η καθυστέρηση ή η απώλεια ανταπόκρισης οφείλονται σε μία από τις παρακάτω αιτίες:
 - α) περιστάσεις εξωτερικές προς τη σιδηροδρομική εκμετάλλευση που ο μεταφορέας, δεν μπορούσε να αποφύγει και τις συνέπειες των οποίων δεν μπορούσε να αποτρέψει, παρά την απαραίτητη επιμέλεια σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης,

β) σφάλμα του επιβάτη ή

γ) συμπεριφορά τρίτου που ο μεταφορέας δεν μπορούσε να αποφύγει και τις συνέπειες της οποίας δεν μπορούσε να αποτρέψει, παρά την απαιτούμενη επιμέλεια σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης· άλλη επιχείρηση που χρησιμοποιεί την ίδια σιδηροδρομική υποδομή δεν θεωρείται τρίτος· το δικαίωμα αναγωγής δεν θίγεται.

3. Το εθνικό δίκαιο καθορίζει εάν και σε ποιο βαθμό ο μεταφορέας οφείλει να καταβάλει αποζημίωση για βλάβες άλλες από αυτές που προβλέπονται από την παράγραφο 1. Η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του άρθρου 44.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Ευθύνη για τις χειραποσκευές, τα ζώα, τις αποσκευές και τα οχήματα

Τμήμα 1

Χειραποσκευές και ζώα

Άρθρο 33

Ευθύνη

1. Σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμών επιβατών ο μεταφορέας είναι, επιπλέον, υπεύθυνος για τη ζημία που απορρέει από την ολική ή μερική απώλεια ή τη βλάβη αντικειμένων που ο επιβάτης είχε, είτε επάνω του, είτε μαζί του ως χειραποσκευές. Το ίδιο ισχύει επίσης για τα ζώα που είχε πάρει ο επιβάτης μαζί του. Το άρθρο 26 εφαρμόζεται κατ' αναλογία.

2. Ωστόσο, ο μεταφορέας δεν ευθύνεται για τη ζημία που απορρέει από την ολική ή μερική απώλεια ή τη βλάβη αντικειμένων, χειραποσκευών ή ζώων, η εποπτεία των οποίων ανήκει στον επιβάτη σύμφωνα με το άρθρο 15 παρά μόνον εάν η βλάβη αυτή προκλήθηκε από σφάλμα του μεταφορέα. Τα άλλα άρθρα του τίτλου IV, με εξαίρεση το άρθρο 51, και ο τίτλος VI δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 34

Όρια της αποζημίωσης σε περίπτωση απώλειας ή βλάβης αντικειμένων

Όταν ο μεταφορέας είναι υπεύθυνος δυνάμει του άρθρου 33 παράγραφος 1, αυτός πρέπει να αποκαταστήσει τη ζημία μέχρι ποσού 1 400 λογιστικών μονάδων για κάθε επιβάτη.

Άρθρο 35

Απαλλαγή της ευθύνης

Ο μεταφορέας δεν είναι υπεύθυνος έναντι του επιβάτη για τη ζημία που προέκυψε από το γεγονός ότι ο επιβάτης δεν συμμορφώνεται με τις διατάξεις των τελωνειακών ή άλλων διοικητικών αρχών.

Τμήμα 2

Καταχωρισμένες αποσκευές

Άρθρο 36

Βάση της ευθύνης

1. Ο μεταφορέας είναι υπεύθυνος για τη ζημία που απορρέει από την ολική ή μερική απώλεια και τη βλάβη των αποσκευών που επήλθαν από τη στιγμή της ανάληψης από το μεταφορέα έως την παράδοση καθώς και για την καθυστέρηση παράδοσης.

2. Ο μεταφορέας απαλλάσσεται αυτής της ευθύνης στο μέτρο που η απώλεια, η βλάβη ή η καθυστέρηση παράδοσης είχε ως αιτία σφάλμα του επιβάτη, εντολή του που δεν απέρρευε από σφάλμα του μεταφορέα, ελάττωμα των ίδιων των αποσκευών ή περιστάσεις που δεν μπορούσε ο μεταφορέας να αποφύγει και τις συνέπειες των οποίων δεν μπορούσε να αποτρέψει.

3. Ο μεταφορέας απαλλάσσεται αυτής της ευθύνης στο μέτρο που η απώλεια ή η βλάβη προκύπτει από ειδικούς κινδύνους συναφείς με ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω γεγονότα:

α) απουσία ή ελαττωματικότητα της συσκευασίας,

β) ειδική φύση των αποσκευών,

γ) αποστολή ως αποσκευών αντικειμένων που εξαιρούνται από τη μεταφορά.

Άρθρο 37

Βάρος απόδειξης

1. Η απόδειξη ότι η απώλεια, η βλάβη ή η καθυστέρηση παράδοσης είχε ως αιτία ένα από τα γεγονότα που προβλέπονται από το άρθρο 36 παράγραφος 2 βαρύνει το μεταφορέα.
2. Όταν ο μεταφορέας στοιχειοθετεί ότι η απώλεια ή η βλάβη προέκυψε, δεδομένων των εκ των πραγμάτων περιστάσεων, από έναν ή περισσότερους ειδικούς κινδύνους που προβλέπονται από το άρθρο 36 παράγραφος 2, τεκμαίρεται ότι προέκυψε από αυτούς. Ο δικαιούχος ωστόσο διατηρεί το δικαίωμα να αποδείξει ότι η ζημία δεν οφειλόταν, ολικώς ή μερικώς, σε έναν από αυτούς τους κινδύνους.

Άρθρο 38

Διαδοχικοί μεταφορείς

Όταν μεταφορά η οποία αποτελεί αντικείμενο ενιαίας σύμβασης μεταφοράς πραγματοποιείται από πολλούς διαδοχικούς μεταφορείς, κάθε μεταφορέας, αναλαμβάνοντας τις αποσκευές με το δελτίο αποσκευών ή το όχημα με το δελτίο μεταφοράς, συμμετέχει, ως προς την προώθηση των αποσκευών ή τη μεταφορά των οχημάτων, στη σύμβαση μεταφοράς σύμφωνα με τους όρους του δελτίου αποσκευών ή του δελτίου μεταφοράς και αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν εξ αυτών. Σε αυτή την περίπτωση, κάθε μεταφορέας ευθύνεται για την εκτέλεση της μεταφοράς επί της συνολικής διαδρομής έως την παράδοση.

Άρθρο 39

Υποκαθιστών μεταφορέας

1. Όταν ο μεταφορέας ανέθεσε, καθ' ολοκληρίαν ή εν μέρει, την εκτέλεση της μεταφοράς σε έναν υποκαθιστώντα μεταφορέα, είτε στο πλαίσιο της άσκησης μιας αρμοδιότητας που του έχει αναγνωριστεί στη σύμβαση μεταφοράς είτε όχι, ο μεταφορέας παραμένει υπεύθυνος για το σύνολο της μεταφοράς.
2. Όλες οι διατάξεις των παρόντων Ενιαίων Νομικών Κανόνων που διέπουν την ευθύνη του μεταφορέα εφαρμόζονται επίσης στην ευθύνη του υποκαθιστώντος μεταφορέα για τη μεταφορά που πραγματοποιήθηκε με δική του μέριμνα. Τα άρθρα 48 και 52 εφαρμόζονται όταν εγείρεται αγωγή κατά των υπαλλήλων/εκπροσώπων/πρακτόρων και οποιωνδήποτε άλλων προσώπων στην υπηρεσία των οποίων προστρέχει ο υποκαθιστών μεταφορέας για την εκτέλεση της μεταφοράς.
3. Οποιαδήποτε ειδική σύμβαση με την οποία ο μεταφορέας αναλαμβάνει υποχρεώσεις που δεν τον βαρύνουν δυνάμει των παρόντων Ενιαίων Νομικών Κανόνων, ή παραιτείται από δικαιώματα που του εκχωρούνται από αυτούς είναι χωρίς ισχύ προς τον υποκαθιστώντα μεταφορέα ο οποίος δεν την έχει ρητώς και εγγράφως αποδεχτεί. Είτε ο υποκαθιστών μεταφορέας έχει αποδεχτεί, είτε όχι, αυτή τη σύμβαση, ο μεταφορέας παραμένει ωστόσο συνδεδεμένος με τις υποχρεώσεις ή τις παραιτήσεις που απορρέουν από την εν λόγω ειδική σύμβαση.
4. Όταν και καθόσον ο μεταφορέας και ο υποκαθιστών μεταφορέας είναι υπεύθυνοι, η ευθύνη τους είναι αλληλέγγυος.
5. Το συνολικό ύψος της αποζημίωσης που οφείλεται από το μεταφορέα, τον υποκαθιστώντα μεταφορέα, καθώς και από τους υπαλλήλους/εκπροσώπους/πράκτορες και τα άλλα πρόσωπα στην υπηρεσία των οποίων προστρέχουν για την εκτέλεση της μεταφοράς, δεν υπερβαίνει τα όρια που προβλέπονται στους παρόντες Ενιαίους Νομικούς Κανόνες.
6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν επηρεάζουν τα δικαιώματα αναγωγής που δύνανται να υπάρξουν ανάμεσα στον μεταφορέα και τον υποκαθιστώντα μεταφορέα.

Άρθρο 40

Τεκμήριο απώλειας

1. Ο δικαιούχος δύναται, χωρίς να έχει να προσκομίσει άλλες αποδείξεις, να θεωρήσει μια αποσκευή απολεσθείσα όταν δεν παραδόθηκε ή δεν τέθηκε στη διάθεσή του εντός των δεκατεσσάρων ημερών που ακολουθούν μετά το αίτημα παράδοσης που κατατέθηκε σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 3.
2. Εάν αποσκευή που χαρακτηρίστηκε απολεσθείσα βρεθεί εντός του έτους που ακολουθεί το αίτημα παράδοσης, ο μεταφορέας πρέπει να πληροφορήσει τον δικαιούχο, όταν είναι γνωστή η διεύθυνσή του ή μπορεί αυτή να εξακριβωθεί.

3. Εντός των τριάντα ημερών που ακολουθούν μετά τη λήψη της ειδοποίησης που αναφέρεται στην παράγραφο 2, ο δικαιούχος μπορεί να απαιτήσει να του παραδοθεί η αποσκευή. Στη περίπτωση αυτή, πρέπει να πληρώσει τα τέλη σχετικά με τη μεταφορά της αποσκευής από τον τόπο αποστολής έως τον τόπο παράδοσης και να επιστρέψει την αποζημίωση που έλαβε, αφού αφαιρέσει, αν συντρέχει περίπτωση, τα τέλη που θα είχαν συμπεριληφθεί στην αποζημίωση αυτή. Ωστόσο, διατηρεί τα δικαιώματα αποζημίωσης του για καθυστέρηση παράδοσης που προβλέπονται από το άρθρο 43.

4. Εάν η αποσκευή που βρέθηκε δεν ζητηθεί εντός της προθεσμίας της παραγράφου 3 ή εάν βρεθεί μετά ένα έτος από το αίτημα παράδοσης, ο μεταφορέας την διαθέτει σύμφωνα με τους νόμους και τις διατάξεις που ισχύουν στον τόπο όπου βρίσκεται η αποσκευή.

Άρθρο 41

Αποζημίωση σε περίπτωση απώλειας

1. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής απώλειας αποσκευών, ο μεταφορέας πρέπει να καταβάλει, αποκλεισμένης οποιασδήποτε άλλης αποζημίωσης:

- α) εάν το ποσό της ζημίας αποδεικνύεται, αποζημίωση ίση με αυτό το ποσό χωρίς αυτό να ξεπερνά ωστόσο 80 λογιστικές μονάδες ανά χιλιόγραμμο ελλείποντος μεικτού βάρους ή 1 200 λογιστικές μονάδες ανά αποσκευή,
- β) εάν το ποσό της ζημίας δεν αποδεικνύεται, εφάπαξ αποζημίωση 20 λογιστικών μονάδων ανά χιλιόγραμμο ελλείποντος μεικτού βάρους ή 300 λογιστικών μονάδων ανά αποσκευή.

Ο τρόπος αποζημίωσης ανά ελλείπον χιλιόγραμμο ή αποσκευή καθορίζεται στους Γενικούς Όρους Μεταφοράς.

2. Ο μεταφορέας οφείλει επιπλέον να επιστρέψει το κόμιστρο για τη μεταφορά των αποσκευών και τα άλλα ποσά που καταβλήθηκαν σε σχέση με τη μεταφορά της απολεσθείσας αποσκευής καθώς και τους τελωνειακούς δασμούς και τους φόρους που ήδη καταβλήθηκαν.

Άρθρο 42

Αποζημίωση σε περίπτωση βλάβης

1. Σε περίπτωση βλάβης αποσκευών, ο μεταφορέας οφείλει να καταβάλει, αποκλεισμένης οποιασδήποτε άλλης αποζημίωσης, αποζημίωση ίση με την απώλεια της αξίας των αποσκευών.

2. Η αποζημίωση δεν υπερβαίνει:

- α) το ύψος στο οποίο αυτή θα ανερχόταν σε περίπτωση ολικής απώλειας, αν από τη βλάβη επήλθε απώλεια της αξίας του συνόλου των αποσκευών,
- β) το ύψος στο οποίο αυτή θα ανερχόταν σε περίπτωση απώλειας του τμήματος των αποσκευών στο οποίο επήλθε απώλεια της αξίας, αν από τη βλάβη επήλθε απώλεια της αξίας τμήματος μόνον των αποσκευών.

Άρθρο 43

Αποζημίωση σε περίπτωση καθυστέρησης παράδοσης

1. Σε περίπτωση καθυστέρησης παράδοσης καταχωρισμένων αποσκευών, ο μεταφορέας πρέπει να καταβάλει, ανά αδιαίρετη περίοδο είκοσι τεσσάρων ωρών υπολογιζόμενης από το αίτημα παράδοσης, αλλά με ανώτατο όριο δεκατεσσάρων ημερών:

- α) αποζημίωση ίση με το ύψος της ζημίας έως το πολύ 0,80 λογιστικές μονάδες ανά χιλιόγραμμο μεικτού βάρους των αποσκευών ή 14 λογιστικές μονάδες ανά αποσκευή, που παραδόθηκαν με καθυστέρηση, εάν ο δικαιούχος αποδεικνύει ότι η ζημία, συμπεριλαμβανομένης της βλάβης, προέκυψε εξαιτίας αυτής της καθυστέρησης παράδοσης,
- β) εφάπαξ αποζημίωση ίση με 0,14 λογιστικές μονάδες ανά χιλιόγραμμο μεικτού βάρους των αποσκευών ή 2,80 λογιστικές μονάδες ανά αποσκευή, που παραδόθηκαν με καθυστέρηση, εάν ο δικαιούχος δεν αποδεικνύει ότι προέκυψε ζημία εξ αυτής της καθυστέρησης παράδοσης.

Ο τρόπος αποζημίωσης ανά χιλιόγραμμο ή ανά αποσκευή καθορίζεται στους Γενικούς Όρους Μεταφοράς.

2. Σε περίπτωση ολικής απώλειας αποσκευών, η αποζημίωση που προβλέπει η παράγραφος 1 δεν λειτουργεί σωρευτικά με την αποζημίωση που προβλέπει το άρθρο 41.

3. Σε περίπτωση μερικής απώλειας αποσκευών, η αποζημίωση που προβλέπει η παράγραφος 1 καταβάλλεται για το μη απολεσθέν τμήμα.
4. Σε περίπτωση βλάβης αποσκευών που δεν απορρέει από την καθυστέρηση παράδοσης, η αποζημίωση που προβλέπει η παράγραφος 1 λειτουργεί σωρευτικά, αν υπάρχει λόγος, σε εκείνη που προβλέπεται από το άρθρο 42.
5. Σε καμία περίπτωση, η σφύρευση της αποζημίωσης που προβλέπει η παράγραφος 1 με τις αποζημιώσεις που προβλέπουν τα άρθρα 41 και 42 δεν οδηγεί στην καταβολή αποζημίωσης που υπερβαίνει την αποζημίωση που θα οφειλόταν σε περίπτωση ολικής απώλειας των αποσκευών.

Τμήμα 3

Οχήματα

Άρθρο 44

Αποζημίωση σε περίπτωση καθυστέρησης

1. Σε περίπτωση καθυστέρησης κατά τη φόρτωση για λόγους που βαρύνουν το μεταφορέα ή καθυστέρησης στην παράδοση οχήματος, ο μεταφορέας οφείλει να καταβάλει αποζημίωση της οποίας το ποσό δεν υπερβαίνει το κόμιστρο, όταν ο δικαιούχος αποδείξει ότι εξ αυτής της καθυστέρησης προέκυψε ζημία.
2. Εάν ο δικαιούχος παραιτείται της σύμβασης μεταφοράς, σε περίπτωση καθυστέρησης κατά τη φόρτωση για λόγους που βαρύνουν το μεταφορέα, το κόμιστρο επιστρέφεται στο δικαιούχο. Επιπλέον, αυτός μπορεί να ζητήσει αποζημίωση της οποίας το ύψος δεν υπερβαίνει το κόμιστρο, όταν αποδείξει ότι προέκυψε ζημία από αυτή την καθυστέρηση.

Άρθρο 45

Αποζημίωση σε περίπτωση απώλειας

Σε περίπτωση ολικής ή μερικής απώλειας οχήματος, η αποζημίωση, που πρέπει να καταβληθεί στο δικαιούχο για την αποδεδειγμένη ζημία, υπολογίζεται σύμφωνα με τη συνήθη αξία του οχήματος. Η αποζημίωση δεν υπερβαίνει τις 8 000 λογιστικές μονάδες. Ρυμουλκούμενο με ή χωρίς φορτίο θεωρείται ανεξάρτητο όχημα.

Άρθρο 46

Ευθύνη σε σχέση με άλλα αντικείμενα

1. Όσον αφορά τα αντικείμενα που έχουν αφεθεί εντός του οχήματος ή που βρίσκονται εντός των χώρων αποσκευών του οχήματος (π.χ. για αποσκευές ή για σκι) καλά στερεωμένα στο όχημα, ο μεταφορέας ευθύνεται μόνο για τη ζημία που προκλήθηκε από σφάλμα του. Η συνολική αποζημίωση που καταβάλλεται δεν υπερβαίνει τις 1 400 λογιστικές μονάδες.
2. Όσον αφορά τα αντικείμενα που είναι στερεωμένα στο εξωτερικό μέρος του οχήματος, συμπεριλαμβανομένων των χώρων αποσκευών που αναφέρονται στην παράγραφο 1, ο μεταφορέας ευθύνεται μόνον αν αποδειχτεί ότι η ζημία προέκυψε από πράξη ή παράλειψη που διέπραξε ο μεταφορέας, είτε με την πρόθεση να προκαλέσει τέτοια ζημία, είτε βεβιασμένα και έχοντας συνείδηση ότι τέτοια ζημία πιθανώς θα προκύψει.

Άρθρο 47

Εφαρμοστέο δίκαιο

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος τμήματος, οι διατάξεις του τμήματος 2 σχετικά με την ευθύνη για τις αποσκευές εφαρμόζονται στα οχήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Κοινές διατάξεις

Άρθρο 48

Απώλεια του δικαιώματος επίκλησης των ορίων ευθύνης

Τα όρια ευθύνης που προβλέπονται στους παρόντες Ενιαίους Νομικούς Κανόνες καθώς και στις διατάξεις του εθνικού δικαίου που περιορίζουν τις αποζημιώσεις σε ορισμένο ποσό, δεν εφαρμόζονται εάν αποδεικνύεται ότι η ζημία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη που διέπραξε ο μεταφορέας, είτε με πρόθεση να προκαλέσει τέτοια ζημία, είτε βεβιασμένα και έχοντας συνείδηση ότι τέτοια ζημία πιθανώς θα προκύψει.

Άρθρο 49**Μετατροπή και τόκοι**

1. Όταν ο υπολογισμός της αποζημίωσης προϋποθέτει τη μετατροπή των ποσών που εκφράζονται σε ξένες νομισματικές μονάδες, αυτή πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισοτιμία κατά την ημέρα πληρωμής της αποζημίωσης και στον τόπο πληρωμής της.
2. Ο δικαιούχος δύναται να ζητήσει τόκους επί της αποζημίωσης από την ημέρα της απαίτησης που προβλέπεται στο άρθρο 55, που υπολογίζονται με πέντε τοις εκατό ετησίως, ή, αν δεν υπήρξε απαίτηση, από την ημέρα κατάθεσης αγωγής.
3. Ωστόσο, οι τόκοι για τις αποζημιώσεις που οφείλονται δυνάμει των άρθρων 27 και 28, δεν τρέχουν παρά από την ημέρα που έλαβαν χώρα τα γεγονότα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό του ποσού της αποζημίωσης, εάν η ημέρα εκείνη είναι μεταγενέστερη από εκείνη της απαίτησης ή της κατάθεσης της αγωγής.
4. Όσον αφορά τις αποσκευές, οι τόκοι δεν οφείλονται παρά μόνον εάν η αποζημίωση υπερβαίνει τις 16 λογιστικές μονάδες ανά δελτίο αποσκευών.
5. Όσον αφορά τις αποσκευές, εάν ο δικαιούχος δεν παραδώσει στο μεταφορέα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την οριστική εξόφληση της απαίτησης εντός ικανοποιητικής προθεσμίας που του έχει καθοριστεί, τότε οι τόκοι δεν τρέχουν μεταξύ της εκπνοής της καθορισμένης προθεσμίας και της πραγματικής προσκόμισης αυτών των δικαιολογητικών.

Άρθρο 50**Ευθύνη σε περίπτωση πυρηνικού ατυχήματος**

Ο μεταφορέας απαλλάσσεται της ευθύνης που τον βαρύνει δυνάμει των παρόντων Ενιαίων Νομικών Κανόνων όταν η ζημία προκλήθηκε από πυρηνικό ατύχημα και όταν υπεύθυνος της ζημίας είναι αυτός που εκμεταλλεύεται πυρηνική εγκατάσταση ή άλλο πρόσωπο το οποίο τον υποκαθιστά, κατ' εφαρμογή των νόμων και των διατάξεων κράτους που ρυθμίζουν την ευθύνη στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας.

Άρθρο 51**Πρόσωπα για τα οποία ευθύνεται ο μεταφορέας**

Ο μεταφορέας είναι υπεύθυνος για τους υπαλλήλους/εκπροσώπους/πράκτορες του και για τα άλλα πρόσωπα στην υπηρεσία των οποίων προστρέχει για την εκτέλεση της μεταφοράς όταν αυτοί οι υπάλληλοι/εκπρόσωποι/πράκτορες ή αυτά τα άλλα πρόσωπα ενεργούν εντός της άσκησης των καθηκόντων τους. Οι διαχειριστές της σιδηροδρομικής υποδομής επί της οποίας πραγματοποιείται η μεταφορά θεωρούνται πρόσωπα στην υπηρεσία των οποίων προστρέχει ο μεταφορέας για την εκτέλεση της μεταφοράς.

Άρθρο 52**Άλλες αγωγές**

1. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου εφαρμόζονται οι παρόντες Ενιαίοι Νομικοί Κανόνες, κάθε αγωγή περί ευθύνης, με οποιονδήποτε χαρακτήρα και αν είναι, δεν μπορεί να ασκηθεί κατά του μεταφορέα παρά μόνο εντός των όρων και των περιορισμών αυτών των Ενιαίων Νομικών Κανόνων.
2. Το ίδιο ισχύει για κάθε αγωγή που ασκείται κατά των υπαλλήλων/εκπροσώπων/πρακτόρων και των άλλων προσώπων για τα οποία είναι υπεύθυνος ο μεταφορέας δυνάμει του άρθρου 51.

ΤΙΤΛΟΣ V**ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΕΠΙΒΑΤΗ****Άρθρο 53****Ειδικές αρχές ευθύνης**

Ο επιβάτης ευθύνεται έναντι του μεταφορέα για οποιαδήποτε ζημία:

- a) η οποία προκύπτει από τη μη τήρηση των υποχρεώσεων του δυνάμει:

1. των άρθρων 10, 14 και 20,

2. των ειδικών διατάξεων για τη μεταφορά των οχημάτων, που περιλαμβάνονται στους Γενικούς Όρους Μεταφοράς, ή
3. του κανονισμού σχετικά με τη διεθνή σιδηροδρομική μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων (RID), ή

β) η οποία προκαλείται από τα αντικείμενα ή τα ζώα που αυτός παίρνει μαζί του,

εκτός εάν αποδεικνύει ότι η ζημία προκλήθηκε από περιστάσεις τις οποίες δεν μπορούσε να αποφύγει και τις συνέπειες των οποίων δεν μπορούσε να αποτρέψει, παρότι επέδειξε την απαιτούμενη προσοχή ευσυνείδητου επιβάτη. Η διάταξη αυτή δεν επηρεάζει την ευθύνη που μπορεί να βαρύνει το μεταφορέα δυνάμει του άρθρου 26 και του άρθρου 33 παράγραφος 1.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Άρθρο 54

Διαπίστωση μερικής απώλειας ή βλάβης

1. Όταν η μερική απώλεια ή βλάβη αντικειμένου που μεταφέρεται υπό τη φύλαξη του μεταφορέα (αποσκευές, οχήματα) ανακαλύπτεται ή τεκμαίρεται από το μεταφορέα ή της οποίας ο δικαιούχος ισχυρίζεται την ύπαρξη, ο μεταφορέας πρέπει να συντάξει χωρίς καθυστέρηση και εάν είναι δυνατόν παρουσία του δικαιούχου, πρωτόκολλο διαπίστωσης που να διαπιστώνει, ανάλογα με τη φύση της ζημίας, την κατάσταση του αντικειμένου και κατά δυνατόν τη σπουδαιότητα της ζημίας, την αιτία της και τη στιγμή κατά την οποία αυτή έλαβε χώρα.
2. Ένα αντίγραφο του πρωτοκόλλου διαπίστωσης πρέπει να δίδεται δωρεάν στο δικαιούχο.
3. Όταν ο δικαιούχος δεν αποδέχεται τις διαπιστώσεις του πρωτοκόλλου, δύναται να ζητήσει όπως η κατάσταση των αποσκευών ή του οχήματος καθώς η αιτία και το ύψος της ζημίας διαπιστωθούν από εμπειρογνώμονα διορισμένο από τα μέρη του συμβολαίου μεταφοράς ή δια της δικαστικής οδού. Η διαδικασία υπάγεται στους νόμους και τις διατάξεις του κράτους όπου έλαβε χώρα η διαπίστωση.

Άρθρο 55

Διοικητικές αιτήσεις

1. Οι διοικητικές αιτήσεις σχετικά με την ευθύνη του μεταφορέα σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμού επιβατών πρέπει να απευθύνονται εγγράφως στο μεταφορέα κατά του οποίου δύναται να ασκηθεί η αγωγή. Στην περίπτωση μεταφοράς που αποτελεί αντικείμενο ενιαίου συμβολαίου και η οποία πραγματοποιήθηκε από διαδοχικούς μεταφορείς, οι αιτήσεις δύνανται επίσης να απευθυνθούν στον πρώτο ή στον τελευταίο μεταφορέα καθώς και στο μεταφορέα που έχει, στο κράτος κατοικίας ή συνήθους διαμονής του επιβάτη, την κύρια έδρα του ή το υποκατάστημα ή την επιχείρηση που συνήψε το συμβόλαιο μεταφοράς.
2. Οι άλλες διοικητικές αιτήσεις σχετικά με το συμβόλαιο μεταφοράς πρέπει να απευθύνονται εγγράφως στο μεταφορέα που ορίζεται στο άρθρο 56 παράγραφοι 2 και 3.
3. Τα έγγραφα που ο δικαιούχος κρίνει χρήσιμο να επισυναφθούν στη διοικητική αίτηση πρέπει να υποβληθούν είτε σε πρωτότυπα, είτε σε αντίγραφα, αν συντρέχει περίπτωση, δεόντως επικυρωμένα εάν το ζητήσει ο μεταφορέας. Κατά την τακτοποίηση της αίτησης, ο μεταφορέας δύναται να απαιτήσει την επιστροφή του τίτλου μεταφοράς, του δελτίου αποσκευών και του δελτίου μεταφοράς.

Άρθρο 56

Μεταφορείς κατά των οποίων δύναται να ασκηθεί αγωγή

1. Η αγωγή που στηρίζεται στην ευθύνη του μεταφορέα σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμού επιβατών δύναται να ασκηθεί μόνον κατά μεταφορέα υπεύθυνου δυνάμει του άρθρου 26 παράγραφος 5.
2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 4, οι λοιπές αγωγές των επιβατών που στηρίζονται στο συμβόλαιο μεταφοράς δύνανται να ασκηθούν μόνον κατά του πρώτου ή του τελευταίου μεταφορέα ή κατά εκείνου που εκτελούσε το τμήμα της μεταφοράς κατά τη διάρκεια της οποίας συνέβη το γεγονός που προκάλεσε την αγωγή.
3. Στην περίπτωση μεταφορών που πραγματοποιήθηκαν από διαδοχικούς μεταφορείς, όταν ο μεταφορέας που όφειλε να παραδώσει την αποσκευή ή το όχημα είναι εγγεγραμμένος με τη συγκατάθεσή του επί του δελτίου αποσκευών ή επί του δελτίου μεταφοράς, αυτός δύναται να εναχθεί σύμφωνα με την παράγραφο 2, ακόμα και αν δεν παρέλαβε την αποσκευή ή το όχημα.
4. Η αγωγή για την επιστροφή ποσού που καταβλήθηκε δυνάμει του συμβολαίου μεταφοράς δύναται να ασκηθεί κατά του μεταφορέα που εισέπραξε αυτό το ποσό ή κατά εκείνου υπέρ του οποίου εισπράχθηκε.

5. Η αγωγή δύναται να ασκηθεί κατά μεταφορέα άλλου από εκείνους που προβλέπουν οι παράγραφοι 2 και 4, όταν υποβάλλεται ως ανταγωνική απαίτηση ή ως ένσταση κύριας αγωγής που βασίζεται στο ίδιο συμβόλαιο μεταφοράς.
6. Εφόσον οι παρόντες Ενιαίοι Νομικοί Κανόνες εφαρμόζονται στον υποκαθιστώντα μεταφορέα, δύναται να ασκηθεί αγωγή επίσης και κατά αυτού.
7. Εάν ο ενάγων έχει επιλογή ανάμεσα σε πολλούς μεταφορείς, το δικαίωμα επιλογής του παύει από τη στιγμή που καταθέτει αγωγή κατά ενός από αυτούς. Το ίδιο ισχύει επίσης και αν ο ενάγων έχει την επιλογή μεταξύ ενός ή περισσότερων μεταφορέων και ενός υποκαθιστώντος μεταφορέα.

Άρθρο 58

Απόσβεση του δικαιώματος άσκησης αγωγής σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμών

1. Οποιοδήποτε δικαίωμα άσκησης αγωγής του δικαιούχου που στηρίζεται στην ευθύνη του μεταφορέα σε περίπτωση θανάτου ή τραυματισμών επιβατών αποσβέννυται, εάν το ατύχημα που συνέβη στον επιβάτη δεν γνωστοποιηθεί από το δικαιούχο, εντός δώδεκα μηνών αφότου έλαβε γνώση της ζημίας, σε έναν από τους μεταφορείς στους οποίους μπορεί να απευθυνθεί διοικητική αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 55 παράγραφος 1. Όταν ο δικαιούχος γνωστοποιεί προφορικά το ατύχημα στο μεταφορέα, αυτός οφείλει να του χορηγήσει βεβαίωση της προφορικής αυτής αναγγελίας.
2. Ωστόσο, το δικαίωμα άσκησης αγωγής δεν αποσβέννυται εάν:
 - α) ο δικαιούχος απηύθυνε αίτηση προς έναν από τους μεταφορείς που ορίζονται με το άρθρο 55 παράγραφος 1, εντός της προθεσμίας που προβλέπει η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου,
 - β) ο υπεύθυνος μεταφορέας έλαβε γνώση, δι' άλλης οδού, για το ατύχημα που συνέβη στον επιβάτη, εντός της προθεσμίας που προβλέπει η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου,
 - γ) το ατύχημα δεν αναγγέλθηκε ή αναγγέλθηκε καθυστερημένα, λόγω περιστάσεων που δεν αποδίδονται στον δικαιούχο,
 - δ) ο δικαιούχος αποδεικνύει ότι το ατύχημα οφειλόταν σε σφάλμα του μεταφορέα.

Άρθρο 59

Απόσβεση του δικαιώματος άσκησης που γεννάται από τη μεταφορά αποσκευών

1. Η αποδοχή των αποσκευών από το δικαιούχο αποσβένει οποιοδήποτε δικαίωμα άσκησης αγωγής, κατά του μεταφορέα, που γεννάται από το συμβόλαιο μεταφοράς σε περίπτωση μερικής απώλειας, βλάβης ή καθυστέρησης παράδοσης.
2. Ωστόσο, το δικαίωμα άσκησης αγωγής δεν αποσβέννυται:
 - α) σε περίπτωση μερικής απώλειας ή βλάβης, εάν:
 1. η απώλεια ή η βλάβη διαπιστώθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 54, πριν από την παραλαβή των αποσκευών από το δικαιούχο,
 2. η διαπίστωση που θα έπρεπε να γίνει σύμφωνα με το άρθρο 54 παραλείφθηκε μόνον από σφάλμα του μεταφορέα,
 - β) σε περίπτωση μη εμφανούς ζημίας της οποίας η ύπαρξη διαπιστώθηκε μετά την αποδοχή των αποσκευών από το δικαιούχο, εάν αυτός:
 1. ζητήσει τη διαπίστωση σύμφωνα με το άρθρο 54 αμέσως μετά την ανακάλυψη της ζημίας και το αργότερο εντός τριών ημερών από την παραλαβή των αποσκευών και
 2. αποδείξει, επιπλέον, ότι η ζημία προκλήθηκε στο διάστημα μεταξύ της ανάληψης των αποσκευών από το μεταφορέα και της παράδοσης,
 - γ) σε περίπτωση καθυστέρησης παράδοσης, εάν ο δικαιούχος άσκησε τα δικαιώματά του, εντός είκοσι μιας ημερών, ενώπιον ενός από τους μεταφορείς που προσδιορίζονται στο άρθρο 56 παράγραφος 3,
 - δ) εάν ο δικαιούχος αποδείξει ότι η ζημία οφείλεται σε σφάλμα του μεταφορέα.

Άρθρο 60

Παραγραφή

1. Οι αξιώσεις περί αποζημιώσεων που στηρίζονται στην ευθύνη του μεταφορέα σε περίπτωση θανάτου και τραυματισμών επιβατών παραγράφονται:
 - α) για τον επιβάτη, τρία έτη μετά την επόμενη ημέρα του ατυχήματος,

β) για τους άλλους δικαιούχους, τρία έτη από την επόμενη ημέρα από το θάνατο επιβάτη, χωρίς ωστόσο η προθεσμία αυτή να μπορεί να υπερβεί τα πέντε έτη από την επόμενη ημέρα του ατυχήματος.

2. Οι άλλες αξιώσεις που γεννώνται από το συμβόλαιο μεταφοράς παραγράφονται σε ένα έτος. Ωστόσο, η παραγραφή ανέρχεται σε δύο έτη εάν πρόκειται για αγωγή λόγω ζημίας που προέκυψε από πράξη ή παράλειψη διαπραχθείσα είτε με πρόθεση να προκληθεί τέτοια ζημία, είτε βεβιασμένα και έχοντας συνείδηση ότι τέτοια ζημία πιθανώς θα προκύψει.

3. Η παραγραφή που προβλέπει η παράγραφος 2 τρέχει:

α) για την αξίωση περί αποζημίωσης για ολική απώλεια: από τη δέκατη τέταρτη ημέρα από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 3,

β) για την αξίωση περί αποζημίωσης για μερική απώλεια, βλάβη ή καθυστέρηση παράδοσης, από την ημέρα που έλαβε χώρα η παράδοση,

γ) για όλες τις άλλες περιπτώσεις σχετικά με τη μεταφορά επιβατών: από την ημέρα λήξης της ισχύος του τίτλου μεταφοράς.

Η ημέρα που προσδιορίζεται ως σημείο εκκίνησης της παραγραφής δεν περιλαμβάνεται ποτέ εντός της προθεσμίας.

4. Άλλως, η αναστολή και η διακοπή της παραγραφής ρυθμίζονται από το εθνικό δίκαιο.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΕΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ

Άρθρο 61

Κατανομή του κομίστρου

1. Κάθε μεταφορέας πρέπει να καταβάλει στους ενδιαφερόμενους μεταφορείς το μερίδιο που τους ανήκει επί του κομίστρου που εισέπραξε ή που θα έπρεπε να είχε εισπράξει. Οι τρόποι καταβολής καθορίζονται με συμφωνία ανάμεσα στους μεταφορείς.

2. Το άρθρο 6 παράγραφος 3, το άρθρο 16 παράγραφος 3 και το άρθρο 25 εφαρμόζονται και στις σχέσεις ανάμεσα στους διαδοχικούς μεταφορείς.

Άρθρο 62

Δικαίωμα αναγωγής

1. Ο μεταφορέας που κατέβαλε αποζημίωση δυνάμει των παρόντων Ενιαίων Νομικών Κανόνων έχει δικαίωμα αναγωγής κατά των μεταφορέων που συμμετείχαν στη μεταφορά σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις:

α) ο μεταφορέας που προκάλεσε τη ζημία είναι ο μόνος υπεύθυνος,

β) όταν η ζημία προκλήθηκε από πολλούς μεταφορείς, καθένας από αυτούς έχει ευθύνη για τη ζημία που προκάλεσε. Εάν η διάκριση είναι αδύνατη, η αποζημίωση κατανέμεται μεταξύ τους σύμφωνα με το στοιχείο γ),

γ) εάν δεν μπορεί να αποδειχτεί ποιος από τους μεταφορείς προκάλεσε τη ζημία, η αποζημίωση κατανέμεται μεταξύ όλων των μεταφορέων που συμμετείχαν στη μεταφορά, με εξαίρεση αυτούς τους οποίους αποδεικνύουν ότι η ζημία δεν προκλήθηκε από αυτούς· η κατανομή αυτή είναι ανάλογη προς τα μερίδια που τους ανήκουν επί του κομίστρου.

2. Σε περίπτωση αφερεγγυότητας ενός από αυτούς τους μεταφορείς, το μερίδιο που τον βαρύνει και δεν το κατέβαλλε κατανέμεται μεταξύ όλων των άλλων μεταφορέων που συμμετείχαν στη μεταφορά, κατ' αναλογία του μεριδίου του κομίστρου που αντιστοιχεί σε καθέναν από αυτούς.

Άρθρο 63

Διαδικασία αναγωγής

1. Η καλή θεμελίωση της πληρωμής που πραγματοποιήθηκε από το μεταφορέα που άσκησε αναγωγή, δυνάμει του άρθρου 62, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από το μεταφορέα κατά του οποίου ασκήθηκε η αναγωγή, όταν η αποζημίωση καθορίστηκε δικαστικώς και αυτός ο τελευταίος μεταφορέας, δεόντως κλητευθείς, είχε το δικαίωμα να παρέμβει στη διαδικασία. Ο δικαστής που επιλαμβάνεται της κύριας αγωγής, καθορίζει τις προθεσμίες για την επίδοση της κλήσης και για την παρέμβαση.

2. Ο μεταφορέας που ασκεί το δικαίωμα αναγωγής πρέπει να διατυπώσει το αίτημά του σε μία και την αυτή διαδικασία κατά όλων των μεταφορέων με τους οποίους δεν συμβιβάστηκε, με ποινή να χάσει την το δικαίωμα αναγωγής κατά αυτών που δεν θα είχε εγκάλεσει.

3. Ο δικαστής οφείλει να αποφανθεί με μία και την αυτή απόφαση για όλες τις αναγωγές των οποίων έχει επιληφθεί.
4. Ο μεταφορέας που επιθυμεί να ασκήσει το δικαίωμα αναγωγής δύναται να προσφύγει στις δικαστικές αρχές του κράτους στην επικράτεια του οποίου ένας από τους μεταφορείς που συμμετείχαν στη μεταφορά έχει την κύρια έδρα του ή το υποκατάστημα ή την επιχείρηση που συνήψε τη σύμβαση μεταφοράς.
5. Όταν η αγωγή πρέπει να κατατεθεί κατά πολλών μεταφορέων, ο μεταφορέας που ασκεί το δικαίωμα αναγωγής μπορεί να επιλέξει μεταξύ των αρμοδίων δικαστηρίων σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4, εκείνο ενώπιον του οποίου θα καταθέσει την προσφυγή του.
6. Η κατάθεση προσφυγής δεν μπορεί να συνδυάζεται στην ίδια διαδικασία με αίτημα αποζημίωσης που έχει ασκηθεί από το δικαιούχο του συμβολαίου μεταφοράς.

Άρθρο 64

Συμφωνίες στο θέμα των αναγωγών

Οι μεταφορείς είναι ελεύθεροι να συμφωνήσουν μεταξύ τους διατάξεις που παρεκκλίνουν από τις διατάξεις των άρθρων 61 και 62.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΝΑ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

Μέρος Ι: Πληροφορίες προ του ταξιδιού

Γενικοί όροι που ισχύουν στο πλαίσιο της σύμβασης

Ωράριο και όροι του χρονικά συντομότερου ταξιδιού

Ωράριο και όροι όλων των διαθέσιμων ναύλων, με επισημάνση των χαμηλότερων ναύλων

Προσπελασιμότητα, όροι πρόσβασης και ύπαρξη επί της αμαξοστοιχίας διευκολύνσεων για άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/882 και τους κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 454/2011 και (ΕΕ) αριθ. 1300/2014

Διαθεσιμότητα χωρητικότητας και όροι πρόσβασης ποδηλάτων

Διαθεσιμότητα θέσεων για επιβάτες πρώτης και δεύτερης θέσης καθώς και θέσεις σε άμαξες κλινοθέσεων και κλινάμαξες

Διακοπές και καθυστερήσεις (προγραμματισμένες και σε πραγματικό χρόνο)

Διαθεσιμότητα διευκολύνσεων εντός των αμαξοστοιχιών, μεταξύ άλλων δίκτυο Wi-Fi και τουαλέτες, και υπηρεσιών επί της αμαξοστοιχίας, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας που παρέχεται από το προσωπικό στους επιβάτες

Πληροφορίες πριν από την αγορά για το αν το εισιτήριο ή τα εισιτήρια συνιστούν ενιαίο εισιτήριο

Διαδικασίες αναζήτησης απολεσθεισών αποσκευών

Διαδικασίες υποβολής παραπόνων/καταγγελιών

Μέρος ΙΙ: Πληροφορίες στη διάρκεια του ταξιδιού

Υπηρεσίες και διευκολύνσεις εντός των αμαξοστοιχιών, συμπεριλαμβανομένου δικτύου Wi-Fi

Επόμενος σταθμός

Διακοπές και καθυστερήσεις (προγραμματισμένες και σε πραγματικό χρόνο)

Κύριες ανταποκρίσεις

Θέματα ασφάλειας και προστασίας

Μέρος ΙΙΙ: Λειτουργίες που αφορούν τα συστήματα κράτησης:

Αιτήματα για διαθεσιμότητα υπηρεσιών σιδηροδρομικών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων των ισχυόντων κομίστρων

Αιτήματα για κράτηση υπηρεσιών σιδηροδρομικών μεταφορών

Αιτήματα για μερική ή ολική ακύρωση κράτησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Πληροφορίες και εισιτήρια

Χρονική ακρίβεια εκτέλεσης των δρομολογίων, και γενικές αρχές για την αντιμετώπιση των ανωμαλιών

Καθυστερήσεις

- i) συνολική μέση καθυστέρηση υπηρεσιών ως ποσοστό ανά κατηγορία υπηρεσίας (υπεραστική, περιφερειακή και αστική/προαστιακή),
- ii) ποσοστό καθυστερήσεων οι οποίες προκαλούνται από τις περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 10,
- iii) ποσοστό υπηρεσιών με καθυστέρηση αναχώρησης,
- iv) ποσοστό υπηρεσιών με καθυστέρηση άφιξης:
 - ποσοστό καθυστερήσεων κάτω των 60 λεπτών,
 - ποσοστό καθυστερήσεων από 60 έως 119 λεπτά,
 - ποσοστό καθυστερήσεων 120 λεπτά και άνω.

Ακυρώσεις δρομολογίων

- i) ματαίωση υπηρεσιών ως ποσοστό ανά κατηγορία υπηρεσίας (διεθνής, εσωτερική υπεραστική, περιφερειακή και αστική/προαστιακή),
- ii) ματαίωση υπηρεσιών ως ποσοστό ανά κατηγορία υπηρεσίας (διεθνής, εσωτερική υπεραστική, περιφερειακή και αστική/προαστιακή) η οποία προκαλείται από τις περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 10.

Καθαριότητα του τροχαίου υλικού και των εγκαταστάσεων των σταθμών (ποιότητα του αέρα και έλεγχος της θερμοκρασίας στις άμαξες, καθαριότητα των εγκαταστάσεων υγιεινής κ.λπ.)

Έρευνα του βαθμού ικανοποίησης των πελατών

Διαχείριση παραπόνων, επιστροφές ποσών και αποζημιώσεις για τη μη εκπλήρωση ποιοτικών προτύπων υπηρεσιών

Βοήθεια που παρέχεται σε άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα και συζητήσεις σχετικά με τη βοήθεια αυτή με αντιπροσωπευτικές οργανώσεις και, κατά περίπτωση, εκπροσώπους των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1371/2007	Παρών κανονισμός
Άρθρο 1	Άρθρο 1
Άρθρο 1 στοιχείο α)	Άρθρο 1 στοιχείο α)
Άρθρο 1 στοιχείο β)	Άρθρο 1 στοιχείο β)
—	Άρθρο 1 στοιχείο γ)
Άρθρο 1 στοιχείο γ)	Άρθρο 1 στοιχείο δ)
—	Άρθρο 1 στοιχείο ε)
Άρθρο 1 στοιχείο δ)	Άρθρο 1 στοιχείο στ)
Άρθρο 1 στοιχείο ε)	Άρθρο 1 στοιχείο ζ)
—	Άρθρο 1 στοιχείο η)
Άρθρο 1 στοιχείο στ)	Άρθρο 1 στοιχείο θ)
Άρθρο 2	Άρθρο 2
Άρθρο 2 παράγραφος 1	Άρθρο 2 παράγραφος 1
Άρθρο 2 παράγραφος 2	—
Άρθρο 2 παράγραφος 3	—
Άρθρο 2 παράγραφος 4	—
Άρθρο 2 παράγραφος 5	Άρθρο 2 παράγραφος 6 στοιχείο α) και παράγραφος 8
Άρθρο 2 παράγραφος 6	Άρθρο 2 παράγραφος 6 στοιχείο β)
Άρθρο 2 παράγραφος 7	Άρθρο 2 παράγραφος 7
—	Άρθρο 2 παράγραφος 2
—	—
—	Άρθρο 2 παράγραφος 3
Άρθρο 2 παράγραφος 4	Άρθρο 2 παράγραφος 5
Άρθρο 3	Άρθρο 3
Άρθρο 3 παράγραφος 1	Άρθρο 3 παράγραφος 1
Άρθρο 3 παράγραφοι 2 και 3	—
Άρθρο 3 παράγραφος 4	Άρθρο 3 παράγραφος 2

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1371/2007	Παρών κανονισμός
Άρθρο 3 παράγραφος 5	Άρθρο 3 παράγραφος 3
Άρθρο 3 παράγραφος 6	Άρθρο 3 παράγραφος 4
Άρθρο 3 παράγραφος 7	Άρθρο 3 παράγραφος 5
Άρθρο 3 παράγραφος 8	Άρθρο 3 παράγραφος 6
—	Άρθρο 3 παράγραφος 7
Άρθρο 3 παράγραφος 9	Άρθρο 3 παράγραφος 8
Άρθρο 3 παράγραφος 10	Άρθρο 3 παράγραφος 9
—	Άρθρο 3 παράγραφος 10
—	Άρθρο 3 παράγραφος 11
Άρθρο 3 παράγραφος 11	Άρθρο 3 παράγραφος 12
—	Άρθρο 3 παράγραφος 13
—	Άρθρο 3 παράγραφος 14
—	Άρθρο 3 παράγραφος 15
—	Άρθρο 3 παράγραφος 16
Άρθρο 3 παράγραφος 12	Άρθρο 3 παράγραφος 17
—	Άρθρο 3 παράγραφος 18
Άρθρο 3 παράγραφος 13	Άρθρο 3 παράγραφος 19
—	Άρθρο 3 παράγραφος 20
Άρθρο 3 παράγραφος 15	Άρθρο 3 παράγραφος 21
—	Άρθρο 3 παράγραφος 22
Άρθρο 4	Άρθρο 4
—	Άρθρο 5
Άρθρο 5	Άρθρο 6
Άρθρο 6	Άρθρο 7
Άρθρο 7	Άρθρο 8
Άρθρο 8	Άρθρο 9
—	Άρθρο 10
Άρθρο 9	Άρθρο 11
—	Άρθρο 12

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1371/2007	Παρών κανονισμός
Άρθρο 11	Άρθρο 13
Άρθρο 12	Άρθρο 14
Άρθρο 13	Άρθρο 15
Άρθρο 14	Άρθρο 16
Άρθρο 15	Άρθρο 17
Άρθρο 16	Άρθρο 18
—	Άρθρο 18 παράγραφοι 2, 3, 4, 5, 6, 7
Άρθρο 17 παράγραφος 1	Άρθρο 19 παράγραφοι 1, 2, 3, 4
—	Άρθρο 19, παράγραφοι 5, 6
Άρθρο 17 παράγραφος 2	Άρθρο 19 παράγραφος 7
Άρθρο 17 παράγραφος 3	Άρθρο 19 παράγραφος 8
Άρθρο 17 παράγραφος 4	Άρθρο 19 παράγραφος 9
—	Άρθρο 19 παράγραφος 10
Άρθρο 18	Άρθρο 20
—	Άρθρο 20 παράγραφος 6
Άρθρο 19	Άρθρο 21
Άρθρο 20	Άρθρο 22
Άρθρο 21 παράγραφος 1	—
Άρθρο 21 παράγραφος 2	Άρθρο 23 παράγραφος 1 στοιχείο ζ)
Άρθρο 22, άρθρο 23	Άρθρο 23
Άρθρο 22 παράγραφος 2	—
Άρθρο 24	Άρθρο 24
Άρθρο 25	Άρθρο 25 παράγραφοι 1, 2 και 3
—	Άρθρο 26
Άρθρο 26	Άρθρο 27
Άρθρο 27	Άρθρο 28
—	Άρθρο 28 παράγραφος 3
Άρθρο 27 παράγραφος 3	Άρθρο 28 παράγραφος 4

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1371/2007	Παρών κανονισμός
Άρθρο 28	Άρθρο 29
Άρθρο 29	Άρθρο 30
Άρθρο 30	Άρθρο 31
—	Άρθρα 32 και 33
Άρθρο 31	Άρθρο 34
—	Άρθρο 34 παράγραφοι 1 και 3
Άρθρο 32	Άρθρο 35
—	Άρθρο 35 παράγραφος 2
Άρθρο 33	—
Άρθρο 34	Άρθρο 36
Άρθρο 35	Άρθρο 38
—	Άρθρο 37
Άρθρο 36	Άρθρο 39
—	Άρθρο 40
Άρθρο 37	Άρθρο 41
Παράρτημα I	Παράρτημα I
Παράρτημα II	Παράρτημα II
Παράρτημα III	Παράρτημα III
—	Παράρτημα IV

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/783 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**της 29ης Απριλίου 2021****για τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013****(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 192 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η περιβαλλοντική, κλιματική και σχετική ενεργειακή νομοθεσία και πολιτική της Ένωσης έχουν επιφέρει ουσιαστικές βελτιώσεις στην κατάσταση του περιβάλλοντος. Εξακολουθούν ωστόσο να υφίστανται μεγάλες περιβαλλοντικές και κλιματικές προκλήσεις, οι οποίες, εάν δεν αντιμετωπιστούν, θα έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις για την Ένωση και την ευημερία των πολιτών της.
- (2) Το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE), που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾, για την περίοδο 2014 έως 2020, αποτελεί το τελευταίο από μια σειρά προγραμμάτων της Ένωσης από το 1992 που υποστηρίζουν την υλοποίηση των προτεραιοτήτων στην περιβαλλοντική και κλιματική νομοθεσία και πολιτική. Το LIFE αξιολογήθηκε θετικά σε μια πρόσφατη ενδιάμεση αξιολόγηση, καθώς προδιαγράφεται αποτελεσματικό, αποδοτικό και χρήσιμο. Το πρόγραμμα LIFE για την περίοδο 2014–2020 θα πρέπει, συνεπώς, να συνεχιστεί με ορισμένες τροποποιήσεις που υποδείχθηκαν κατά την ενδιάμεση αξιολόγηση και τις μεταγενέστερες αξιολογήσεις. Ως εκ τούτου, το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) («πρόγραμμα LIFE») θα πρέπει να θεσπιστεί για περίοδο επτά ετών, ώστε η διάρκειά του να ευθυγραμμιστεί με τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου που καθορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου ⁽⁵⁾.
- (3) Κατά την επιδίωξη των σκοπών και των στόχων που θέτουν η περιβαλλοντική, κλιματική και σχετική ενεργειακή νομοθεσία, πολιτική και σχέδια, ιδίως των σκοπών που παρουσιάζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 2019 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία («Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»), καθώς και οι διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης, το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να συμβάλει σε μία δίκαιη μετάβαση προς μια οικονομία βιώσιμη, κυκλική, ενεργειακά αποδοτική, βασισμένη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική στην αλλαγή του κλίματος, και στην προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων του αέρα, των υδάτων και του εδάφους, όπως και στην προστασία και τη βελτίωση της υγείας, καθώς και στην ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη της εφαρμογής και της διαχείρισης του δικτύου Natura 2000 και την αντιμετώπιση της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων, είτε μέσω

⁽¹⁾ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 226.

⁽²⁾ ΕΕ C 461 της 21.12.2018, σ. 156.

⁽³⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 16ης Μαρτίου 2021 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ... (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 614/2007 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 185).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 4331 της 22.12.2020, σ. 11).

άμεσων παρεμβάσεων στα κράτη μέλη είτε μέσω της υποστήριξης της ενσωμάτωσης των εν λόγω σκοπών σε άλλες πολιτικές. Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει επίσης να στηρίζει την εφαρμογή των προγραμμάτων γενικών δράσεων που εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 192 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), όπως το 7ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον⁽⁶⁾ και κάθε επόμενο ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον.

- (4) Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί να αναπτύξει μια ολοκληρωμένη απάντηση στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης της ατζέντας του 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, όπου επισημαίνεται η εγγενής σχέση μεταξύ της διαχείρισης των φυσικών πόρων, ώστε να διασφαλίζονται η μακροπρόθεσμη διαθεσιμότητά τους, και οι οικοσυστημικές υπηρεσίες και η σύνδεση και των δύο με την ανθρώπινη υγεία και τη βιώσιμη και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη. Σε αυτό το πνεύμα, το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να αποτυπώνει την αρχή της αλληλεγγύης και παράλληλα να συμβάλλει ουσιαστικά στην οικονομική ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή.
- (5) Με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, στον ορισμό και την εφαρμογή όλων των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης θα πρέπει να ενσωματωθούν απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να προωθηθούν οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ένωσης, μεταξύ άλλων με τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης δράσεων που συμπληρώνουν στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα και στρατηγικά έργα για τη φύση και προωθούν την υιοθέτηση και αναπαραγωγή λύσεων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE. Απαιτείται συντονισμός για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να πράξουν τα δέοντα για την αποτροπή διοικητικών επικαλύψεων και διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους έργων, τα οποία προκύπτουν λόγω των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων που απορρέουν από διάφορα χρηματοδοτικά μέσα.
- (6) Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην επίτευξη των στόχων και σκοπών της περιβαλλοντικής, κλιματικής και σχετικής ενεργειακής νομοθεσίας, στρατηγικών, σχεδίων και διεθνών δεσμεύσεων της Ένωσης, ιδίως σε ό,τι αφορά την ατζέντα του 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, τη σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα⁽⁷⁾ και τη συμφωνία του Παρισιού που εγκρίθηκε στο πλαίσιο της σύμβασης-πλαίσου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή⁽⁸⁾ («συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή»), καθώς και, μεταξύ άλλων, τη Σύμβαση της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ) για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα⁽⁹⁾ («Σύμβαση του Aarhus»), τη Σύμβαση της ΟΕΕ/ΗΕ σχετικά με τη διαμεθοριακή ρύπανση της ατμόσφαιρας σε μεγάλη απόσταση, τη Σύμβαση της Βασιλείας, του ΟΗΕ, για τον έλεγχο των διασυνοριακών κινήσεων επικίνδυνων αποβλήτων και της επεξεργασίας τους, τη Σύμβαση του Ρότερνταμ, του ΟΗΕ, περί διαδικασίας συναίνεσης μετά από ενημέρωση για ορισμένα επικίνδυνα χημικά προϊόντα και προϊόντα φυτοπροστασίας στο διεθνές εμπόριο και τη Σύμβαση της Στοκχόλμης, του ΟΗΕ, για τους έμμοτους οργανικούς ρύπους.
- (7) Η Ένωση αποδίδει μεγάλη σημασία στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων των έργων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα LIFE και στην ικανότητα διασφάλισης και διατήρησης των εν λόγω αποτελεσμάτων μετά την υλοποίηση των έργων, μεταξύ άλλων με τη συνέχιση ή με την αναπαραγωγή ή τη μεταφορά των αποτελεσμάτων.
- (8) Η συμμόρφωση με τις δεσμεύσεις της Ένωσης στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή επιβάλλει τον μετασχηματισμό της Ένωσης σε μια κοινωνία βιώσιμη, κυκλική, ενεργειακά αποδοτική, βασισμένη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή. Ο μετασχηματισμός αυτός με τη σειρά του απαιτεί δράση που θα στοχεύει ιδιαίτερα τους τομείς που συμβάλλουν περισσότερο στα σημερινά επίπεδα εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και ρύπανσης, θα προάγει την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και θα συμβάλλει στην εφαρμογή του πλαισίου πολιτικής για την ενέργεια και το κλίμα έως το 2030 και των ενοποιημένων εθνικών σχεδίων των κρατών μελών για την ενέργεια και το κλίμα, καθώς και στην υλοποίηση της μακροπρόθεσμης στρατηγικής της Ένωσης για το κλίμα και την ενέργεια, σύμφωνα με τους μακροπρόθεσμους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή. Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης μέτρα που συμβάλλουν στην υλοποίηση της πολιτικής της Ένωσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, προκειμένου να περιοριστεί η τρωτότητα από τις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

⁽⁶⁾ Απόφαση αριθ. 1386/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας» (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 171).

⁽⁷⁾ Απόφαση 93/626/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 1993, σχετικά με τη σύμβαση της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλομορφία (ΕΕ L 309 της 13.12.1993, σ. 1).

⁽⁸⁾ ΕΕ L 282 της 19.10.2016, σ. 4.

⁽⁹⁾ ΕΕ L 124 της 17.5.2005, σ. 4.

- (9) Τα έργα στο πλαίσιο του νέου υποπρογράμματος «Μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας» του προγράμματος LIFE θα πρέπει να εστιάζουν στην οικοδόμηση δυναμικού και στη διάδοση γνώσεων, δεξιοτήτων, καινοτόμων τεχνικών, μεθόδων και λύσεων για την επίτευξη των στόχων της νομοθεσίας και της πολιτικής της Ένωσης σχετικά με τη μετάβαση προς ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και προς την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Τέτοιες δράσεις οικοδόμησης δυναμικού και διάδοσης είναι, κατά κανόνα, δράσεις συντονισμού και στήριξης με υψηλή προστιθέμενη αξία σε επίπεδο Ένωσης, οι οποίες αποσκοπούν στην άρση των φραγμών της αγοράς που παρεμποδίζουν την κοινωνικοοικονομική μετάβαση προς τη βιώσιμη ενέργεια, και εμπλέκουν κυρίως οντότητες μικρού και μεσαίου μεγέθους, καθώς και διάφορους παράγοντες, μεταξύ των οποίων τοπικές και περιφερειακές δημόσιες αρχές και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί. Οι δράσεις αυτές αποφέρουν πολλαπλά παράλληλα οφέλη, όπως η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, η βελτίωση της ποιότητας του αέρα των εσωτερικών χώρων, η μείωση των τοπικών ρύπων χάρη στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την αύξηση της διανεμόμενης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και η συμβολή στην επίτευξη θετικών οικονομικών αποτελεσμάτων σε τοπικό επίπεδο, καθώς και μιας ανάπτυξης χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς.
- (10) Προκειμένου να ενισχυθούν ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και οι διεθνείς δεσμεύσεις της Ένωσης όσον αφορά την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές, είναι ανάγκη να επιταχυνθεί ο μετασχηματισμός του ενεργειακού τομέα. Οι δράσεις οικοδόμησης δυναμικού που υποστηρίζουν την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, που έως το 2020 χρηματοδοτούνταν από το πρόγραμμα Ορίζων 2020 ⁽¹⁰⁾, θα πρέπει να ενσωματωθούν στο νέο υποπρόγραμμα για τη «μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας» του προγράμματος LIFE, καθώς ο σκοπός τους δεν είναι η χρηματοδότηση της αριστείας και η παραγωγή καινοτομίας, αλλά η υποστήριξη της υιοθέτησης ήδη διαθέσιμων τεχνολογιών για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ενεργειακή απόδοση, οι οποίες θα συμβάλουν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή όλων των συμφεροντούχων και των τομέων που εμπλέκονται στη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας. Η συμπερίληψη αυτών των δράσεων οικοδόμησης δυναμικού στο πρόγραμμα LIFE προσφέρει πλούσιες δυνατότητες συνέργειας μεταξύ των υποπρογραμμάτων και αυξάνει τη συνολική συνοχή της ενωσιακής χρηματοδότησης. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να συλλεχθούν και να δημοσιοποιηθούν δεδομένα σχετικά με τη διείσδυση των υφιστάμενων λύσεων έρευνας και καινοτομίας στα έργα του προγράμματος LIFE, μεταξύ άλλων από το πρόγραμμα Ορίζων Ευρώπη που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹¹⁾ («πρόγραμμα Ορίζων Ευρώπη») και τα πρόδρομα αυτού προγράμματα.
- (11) Στην εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση της Επιτροπής για την οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹²⁾, η οποία τροποποίησε την οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹³⁾, υπολογίζεται ότι η επίτευξη των ενεργειακών στόχων της Ένωσης για το 2030 θα απαιτήσει πρόσθετες επενδύσεις ύψους 177 δισεκατομμυρίων EUR ετησίως κατά την περίοδο 2021 έως 2030. Τα μεγαλύτερα κενά αφορούν την επένδυση στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τα κτίρια προκειμένου να αυξηθεί η ενεργειακή απόδοση και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μικρής κλίμακας, όπου απαιτείται διοχέτευση κεφαλαίων σε έργα με ισχυρά καταναμημένο χαρακτήρα. Ένας από τους σκοπούς του υποπρογράμματος για τη «μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας», που καλύπτει την ενεργειακή απόδοση και την ταχεία ανάπτυξη των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, είναι η οικοδόμηση δυναμικού για την ανάπτυξη και τη συσσώρευση τέτοιων έργων, ώστε να υποστηριχθεί η απορρόφηση κεφαλαίων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία και να δράσει ως καταλυτικός παράγοντας για τις επενδύσεις στις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, μεταξύ άλλων με τη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων που παρέχει ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁴⁾.
- (12) Το πρόγραμμα LIFE είναι το μόνο πρόγραμμα που καλύπτει συγκεκριμένα την ανάληψη δράσης για το περιβάλλον και το κλίμα και διαδραματίζει, ως εκ τούτου, καθοριστικό ρόλο στην υποστήριξη της εφαρμογής της νομοθεσίας και των πολιτικών της Ένωσης σε αυτούς τους τομείς.
- (13) Οι συνέργειες με το πρόγραμμα Ορίζων Ευρώπη αναμένεται να διευκολύνουν την αναγνώριση και τον προσδιορισμό των αναγκών σε έρευνα και τεχνολογία όσον αφορά την αντιμετώπιση των προκλήσεων στους τομείς του περιβάλλοντος, του κλίματος και της ενέργειας στην Ένωση κατά τη διαδικασία του στρατηγικού σχεδιασμού της έρευνας και καινοτομίας του προγράμματος Ορίζων Ευρώπη. Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να συνεχίσει να λειτουργεί ως καταλύτης για την

⁽¹⁰⁾ Απόφαση 2013/743/ΕΕ του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό του ειδικού προγράμματος υλοποίησης του προγράμματος Ορίζων 2020 - Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία (2014–2020) και για την κατάργηση των αποφάσεων 2006/971/ΕΚ, 2006/972/ΕΚ, 2006/973/ΕΚ, 2006/974/ΕΚ και 2006/975/ΕΚ (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 965).

⁽¹¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1).

⁽¹²⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 210).

⁽¹³⁾ Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1).

⁽¹⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017 (ΕΕ L 107 της 26.3.2021, σ. 30).

εφαρμογή της περιβαλλοντικής, κλιματικής και σχετικής ενεργειακής νομοθεσίας και πολιτικής της Ένωσης, μεταξύ άλλων με την υιοθέτηση και την εφαρμογή των αποτελεσμάτων έρευνας και καινοτομίας του προγράμματος Ορίζων Ευρώπη και βοηθώντας στην εφαρμογή τους σε ευρύτερη κλίμακα, εάν αυτό μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση ζητημάτων σχετικών με το περιβάλλον, το κλίμα ή την ενεργειακή μετάβαση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας του προγράμματος Ορίζων Ευρώπη μπορεί να προσφέρει υποστήριξη στην κλιμάκωση και την εμπορευματοποίηση επαναστατικών νέων ιδεών που θα μπορούσαν να προκύψουν από την υλοποίηση έργων του προγράμματος LIFE. Ομοίως, θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι συνέργειες με το Ταμείο Καινοτομίας στο πλαίσιο του Συστήματος Εμπορίας Εκπομπών, που θεσπίστηκε δυνάμει της οδηγίας 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁵⁾.

- (14) Δράση η οποία έχει λάβει ενίσχυση από το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να μπορεί να λάβει ενίσχυση και από άλλα ενωσιακά προγράμματα, υπό τον όρο ότι οι ενισχύσεις αυτές δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες. Οι δράσεις που λαμβάνουν σωρευτική χρηματοδότηση από διαφορετικά ενωσιακά προγράμματα θα πρέπει να ελέγχονται μόνο μία φορά και με τέτοιο τρόπο ώστε να καλύπτονται όλα τα εμπλεκόμενα προγράμματα της Ένωσης και οι αντίστοιχοι ισχύοντες σε αυτά κανόνες.
- (15) Η ανακοίνωση της Επιτροπής της 3ης Φεβρουαρίου 2017 σχετικά με την Επισκόπηση της Περιβαλλοντικής Εφαρμογής: Κοινές προκλήσεις και πώς να συνδυαστούν οι προσπάθειες με σκοπό να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα (EIR) υποδεικνύει ότι χρειάζεται ακόμα σημαντική πρόοδος ώστε να επιταχυνθεί η υλοποίηση του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να ενισχυθεί η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών και κλιματικών σκοπών σε άλλες πολιτικές. Κατά συνέπεια, το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να λειτουργήσει ως καταλύτης για την αντιμετώπιση οριζόντιων, συστημικών προκλήσεων, καθώς και των βασικών αιτίων των ανεπαρειών στην υλοποίηση που προσδιορίζονται στην EIR, και για να επιτευχθεί η απαιτούμενη πρόοδος μέσω της ανάπτυξης, δοκιμής και αναπαραγωγής νέων προσεγγίσεων, μέσω της υποστήριξης της ανάπτυξης, παρακολούθησης και επανεξέτασης πολιτικών, μέσω της βελτίωσης της διακυβέρνησης όσον αφορά θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής, καθώς και συναφή ζητήματα ενεργειακής μετάβασης, μεταξύ άλλων μέσω της ενίσχυσης της συμμετοχής των συμφεροντούχων σε όλα τα επίπεδα, της οικοδόμησης δυναμικού, της επικοινωνίας και της ευαισθητοποίησης, μέσω της κινητοποίησης επενδύσεων από ενωσιακά επενδυτικά προγράμματα ή άλλες πηγές και μέσω της υποστήριξης δράσεων με στόχο την άρση των διάφορων εμποδίων στην αποτελεσματική υλοποίηση των βασικών σχεδίων που απαιτεί η περιβαλλοντική νομοθεσία.
- (16) Η ανάσχεση και η αντιστροφή της απώλειας της βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων, μεταξύ άλλων και στα θαλάσσια οικοσυστήματα, απαιτεί στήριξη για την ανάπτυξη, την υλοποίηση, την επιβολή και την αξιολόγηση της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας και πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 20ής Μαΐου 2020 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 – Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας, της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου ⁽¹⁶⁾, της οδηγίας 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁷⁾ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁸⁾, ιδίως μέσω της δημιουργίας της γνωσιακής βάσης για την κατάρτιση και την υλοποίηση πολιτικών και μέσω της ανάπτυξης, της δοκιμής, της επίδειξης και της εφαρμογής βέλτιστων πρακτικών και λύσεων, όπως η αποτελεσματική διαχείριση, σε μικρή κλίμακα ή προσαρμοσμένων σε συγκεκριμένα τοπικά, περιφερειακά ή εθνικά πλαίσια, συμπεριλαμβανομένων των ενοποιημένων προσεγγίσεων στην υλοποίηση των πλαισίων δράσης προτεραιότητας που θεσπίζονται δυνάμει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να συμβάλει στην ενσωμάτωση της δράσης για τη βιοποικιλότητα στις πολιτικές της Ένωσης και στην επίτευξη της συνολικής φιλοδοξίας να διατεθεί το 7,5 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τους στόχους βιοποικιλότητας το 2024 και το 10 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τους στόχους βιοποικιλότητας το 2026 και το 2027, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις υφιστάμενες αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των στόχων για το κλίμα και αυτών για τη βιοποικιλότητα.

Η Ένωση και τα κράτη μέλη οφείλουν να παρακολουθούν τις δαπάνες τους που σχετίζονται με τη βιοποικιλότητα, προκειμένου να συμμορφώνονται με τις οικείες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων που απορρέουν από τη σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα. Θα πρέπει να εκπληρώνονται επίσης οι απαιτήσεις παρακολούθησης που προβλέπονται σε άλλες σχετικές νομοθετικές πράξεις της Ένωσης. Οι ενωσιακές δαπάνες που σχετίζονται με τη βιοποικιλότητα θα πρέπει να παρακολουθούνται με βάση αποτελεσματική, διαφανή και ολοκληρωμένη μεθοδολογία που θα καθοριστεί από την

⁽¹⁵⁾ Οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32).

⁽¹⁶⁾ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7).

⁽¹⁷⁾ Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7).

⁽¹⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΕΕ L 317 της 4.11.2014, σ. 35).

Επιτροπή, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όπως αναφέρεται στη διοργανική συμφωνία της 16ης Δεκεμβρίου 2020 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, καθώς και τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων ⁽¹⁹⁾.

- (17) Πρόσφατες αξιολογήσεις και εκτιμήσεις, συμπεριλαμβανομένων της ενδιάμεσης επανεξέτασης της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα έως το 2020 και του ελέγχου καταλληλότητας της νομοθεσίας για τη φύση, υποδεικνύουν ότι μία από τις κυριότερες αιτίες για την ανεπαρκή εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για τη φύση και της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα είναι η έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης.

Τα βασικά χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁰⁾ («το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης») και το Ταμείο Συνοχής που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1300/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²¹⁾ («Ταμείο Συνοχής»), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²²⁾ («Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης») και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας που θεσπίζεται βάσει κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 («Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας»), θα μπορούσαν να συνεισφέρουν σημαντικά στην κάλυψη αυτών των αναγκών, σε συμπληρωματική βάση. Το πρόγραμμα LIFE θα μπορούσε να βελτιώσει περαιτέρω την αποδοτικότητα της ενσωμάτωσης αυτής μέσω στρατηγικών έργων για τη φύση που έχουν ως κύριο σκοπό να δρουν ως καταλύτης για την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας και πολιτικής για τη φύση και τη βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων που καθορίζονται στα πλαίσια δράσης προτεραιότητας που θεσπίστηκαν δυνάμει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Τα στρατηγικά έργα για τη φύση θα πρέπει να υποστηρίζουν προγράμματα δράσεων στα κράτη μέλη με στόχο την ενσωμάτωση συναφών σκοπών σχετικών με τη φύση και τη βιοποικιλότητα σε άλλες πολιτικές και χρηματοδοτικά προγράμματα, ώστε να διασφαλίζεται έτσι η κινητοποίηση κατάλληλων κονδυλίων για την υλοποίηση των εν λόγω πολιτικών.

Στο πλαίσιο του δικού τους στρατηγικού σχεδίου για την κοινή γεωργική πολιτική, θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν να χρησιμοποιήσουν ένα ορισμένο μερίδιο των κονδυλίων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου για την Αγροτική Ανάπτυξη, προκειμένου να προσελκύσουν υποστήριξη για δράσεις που συμπληρώνουν στρατηγικά έργα για τη φύση, όπως ορίζεται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

- (18) Η προώθηση της κυκλικής οικονομίας και της αποδοτικής χρήσης των πόρων απαιτεί αλλαγή του τρόπου σχεδίασης, παραγωγής, κατανάλωσης, επιδιόρθωσης, επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και απόρριψης υλικών και προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των πλαστικών, και έμφαση στο σύνολο του κύκλου ζωής των προϊόντων. Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να συμβάλλει στη μετάβαση σε ένα μοντέλο κυκλικής οικονομίας μέσω της παροχής οικονομικής υποστήριξης που θα στοχεύει σε ποικιλία φορέων, όπως επιχειρήσεις, δημόσιες αρχές και καταναλωτές, ιδίως μέσω της εφαρμογής, της ανάπτυξης και της αναπαραγωγής βέλτιστων τεχνολογιών, πρακτικών και λύσεων προσαρμοσμένων σε συγκεκριμένα τοπικά, περιφερειακά ή εθνικά πλαίσια, μεταξύ άλλων μέσω ολοκληρωμένων προσεγγίσεων για την εφαρμογή της ιεράρχησης των αποβλήτων και μέσω της υλοποίησης σχεδίων διαχείρισης και πρόληψης των αποβλήτων. Στηρίζοντας την εφαρμογή της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 16ης Ιανουαρίου 2018 σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πλαστικά σε μια κυκλική οικονομία, θα μπορούσαν να αναληφθούν δράσεις ειδικά για την αντιμετώπιση του προβλήματος των θαλάσσιων απορριμμάτων.
- (19) Ένα υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας είναι θεμελιώδους σημασίας για την υγεία και την ευημερία των πολιτών της Ένωσης. Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να στηρίζει τους στόχους της Ένωσης σχετικά με την παραγωγή και χρήση χημικών ουσιών με τρόπους που οδηγούν στην ελαχιστοποίηση σημαντικών δυσμενών συνεπειών στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος ενός μη τοξικού περιβάλλοντος στην Ένωση. Το πρόγραμμα LIFE θα

⁽¹⁹⁾ ΕΕ L 433 I της 22.12.2020, σ. 28.

⁽²⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 289).

⁽²¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1300/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1084/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 281).

⁽²²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 487).

πρέπει επίσης να στηρίζει δραστηριότητες για τη διευκόλυνση της εφαρμογής της οδηγίας 2002/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²³⁾ για να επιτευχθούν επίπεδα θορύβου που δεν προκαλούν σοβαρές επιπτώσεις και κινδύνους στην ανθρώπινη υγεία.

- (20) Ο μακροπρόθεσμος στόχος της Ένωσης σε ό,τι αφορά τον αέρα σε επίπεδο πολιτικής είναι η επίτευξη επιπέδων ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα που δεν προκαλούν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις και κινδύνους για την υγεία του ανθρώπου και το περιβάλλον, με παράλληλη ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ των βελτιώσεων της ποιότητας του αέρα και της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την ατμοσφαιρική ρύπανση είναι υψηλή και οι πολίτες αναμένουν από τις αρμόδιες αρχές να αναλαμβάνουν δράση, ιδίως σε περιοχές όπου ο πληθυσμός και τα οικοσυστήματα εκτίθενται σε υψηλά επίπεδα ατμοσφαιρικών ρύπων. Η οδηγία (ΕΕ) 2016/2284 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁴⁾ τονίζει τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η χρηματοδότηση της Ένωσης στην επίτευξη των σκοπών για τον καθαρό αέρα. Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει, ως εκ τούτου, να υποστηρίζει έργα, μεταξύ αυτών και στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα, τα οποία έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιούν δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους, να επιδεικνύουν βέλτιστες πρακτικές και να δρουν ως καταλύτης για την υλοποίηση των σχεδίων και της νομοθεσίας για την ποιότητα του αέρα σε τοπικό, περιφερειακό, πολυπεριφερειακό, εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο.
- (21) Η οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁵⁾ θέσπισε πλαίσιο για την προστασία των επιφανειακών, των παράκτιων, των μεταβατικών και των υπόγειων υδάτων της Ένωσης. Οι σκοποί της εν λόγω οδηγίας θα υποστηρίζονταν από την καλύτερη υλοποίηση και ενσωμάτωση των σκοπών της πολιτικής για τα ύδατα σε άλλους τομείς πολιτικής. Επομένως, το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να υποστηρίζει έργα που συμβάλλουν στην αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και άλλων συναφών νομοθετικών πράξεων της Ένωσης για τα ύδατα οι οποίες συνεισφέρουν στην επίτευξη καλής κατάστασης των υδάτινων σωμάτων της Ένωσης, με την εφαρμογή, ανάπτυξη και αναπαραγωγή βέλτιστων πρακτικών, καθώς και μέσω της κινητοποίησης συμπληρωματικών δράσεων στο πλαίσιο άλλων ενωσιακών προγραμμάτων ή χρηματοδοτικών πόρων.
- (22) Η προστασία και η αποκατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος είναι ένας από τους γενικούς στόχους της περιβαλλοντικής πολιτικής της Ένωσης. Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να υποστηρίζει τα εξής: τη διαχείριση, συντήρηση, αποκατάσταση και παρακολούθηση της βιοποικιλότητας και των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, ιδίως στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000, και την προστασία των ειδών οργανισμών σύμφωνα με τα πλαίσια δράσης προτεραιότητας που θεσπίζονται δυνάμει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης σύμφωνα με την οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁶⁾, την προώθηση καθαρών και υγιών θαλασσών, την υλοποίηση της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 16ης Ιανουαρίου 2018 σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πλαστικά σε μια κυκλική οικονομία, αντιμετωπίζοντας ιδιαίτερα το πρόβλημα της απώλειας αλιευτικών εργαλείων και της ρύπανσης των θαλασσών, και την προώθηση της συμμετοχής της Ένωσης στη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών, που είναι ουσιώδους σημασίας για την επίτευξη των στόχων της ατζέντας του 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη και για τη διασφάλιση της υγείας των ωκεανών προς όφελος των μελλοντικών γενεών. Τα στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα και τα στρατηγικά έργα για τη φύση στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE θα πρέπει να περιλαμβάνουν συναφείς δράσεις με στόχο την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- (23) Η βελτίωση της διακυβέρνησης σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής και συναφή ζητήματα ενεργειακής μετάβασης απαιτεί τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών μέσω της ενίσχυσης της ευαισθητοποίησης του κοινού, μεταξύ άλλων μέσω μιας επικοινωνιακής στρατηγικής η οποία θα λαμβάνει υπόψη τα νέα μέσα και τα κοινωνικά δίκτυα, της αύξησης της δραστηριοποίησης των καταναλωτών και της διευρυμένης συμμετοχής των συμφεροντούχων, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), στις διαβουλεύσεις και την υλοποίηση των σχετικών πολιτικών σε όλα τα επίπεδα. Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο το πρόγραμμα LIFE να στηρίξει ευρύ φάσμα ΜΚΟ, καθώς και δίκτυα μη κερδοσκοπικών οντοτήτων, που επιδιώκουν σκοπούς γενικού ενωσιακού συμφέροντος και δραστηριοποιούνται κυρίως στον τομέα του περιβάλλοντος ή το κλίμα, χορηγώντας, με ανταγωνιστικό και διαφανή τρόπο, επιχορηγήσεις λειτουργίας, προκειμένου να βοηθήσει τις εν λόγω ΜΚΟ, δίκτυα και οντότητες να συμβάλουν αποτελεσματικά στην πολιτική της Ένωσης και να οικοδομήσουν και να ενισχύσουν την ικανότητά τους να γίνουν πιο αποτελεσματικοί εταίροι.

⁽²³⁾ Οδηγία 2002/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, σχετικά με την αξιολόγηση και τη διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου (ΕΕ L 189 της 18.7.2002, σ. 12).

⁽²⁴⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2016/2284 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2016, σχετικά με τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων, την τροποποίηση της οδηγίας 2003/35/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2001/81/ΕΚ (ΕΕ L 344 της 17.12.2016, σ. 1).

⁽²⁵⁾ Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1).

⁽²⁶⁾ Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική) (ΕΕ L 164 της 25.6.2008, σ. 19).

- (24) Η βελτίωση της διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα θα πρέπει να αποτελεί κοινό σκοπό για όλα τα υποπρογράμματα του προγράμματος LIFE, ενώ το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να υποστηρίζει επιπλέον την ανάπτυξη, την υλοποίηση και την επιβολή του περιβαλλοντικού και κλιματικού κεκτημένου, καθώς και τη συμμόρφωση με αυτό, ιδίως όσον αφορά την οριζόντια νομοθεσία για την περιβαλλοντική διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας για την εφαρμογή της σύμβασης του Aarhus.
- (25) Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να προετοιμάζει και να υποστηρίζει τους παράγοντες της αγοράς για τη μετάβαση σε μια οικονομία βιώσιμη, κυκλική, ενεργειακά αποδοτική, βασισμένη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, με τη δοκιμή νέων επιχειρηματικών ευκαιριών, την αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων, τη διευκόλυνση της πρόσβασης των καταναλωτών σε βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες, τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση των διαμορφωτών κοινής γνώμης και τη δοκιμή νέων μεθόδων προσαρμογής των υφιστάμενων διαδικασιών και του σημερινού επιχειρηματικού τοπίου. Για να υποστηριχθεί η ευρύτερη υιοθέτηση των βιώσιμων λύσεων, θα πρέπει να ενισχυθεί η αποδοχή τους από το ευρύ κοινό και η δραστηριοποίηση των καταναλωτών.
- (26) Το πρόγραμμα LIFE έχει σχεδιαστεί για την υποστήριξη της επίδειξης τεχνικών, προσεγγίσεων και βέλτιστων πρακτικών που μπορούν να αναπαράχθούν και να κλιμακωθούν. Οι καινοτόμες λύσεις θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων και της βιωσιμότητας, ιδίως για την ανάπτυξη βιώσιμων γεωργικών πρακτικών στα πεδία που έχουν ενεργό ρόλο στους τομείς του κλίματος, των υδάτων, του εδάφους, της βιοποικιλότητας και των αποβλήτων. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στις συνέργειες με άλλα προγράμματα και πολιτικές, όπως η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας και το σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου της ΕΕ.
- (27) Σε ενωσιακό επίπεδο, οι μεγάλες επενδύσεις σε περιβαλλοντικές και κλιματικές δράσεις χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τα μεγάλα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ένωσης. Ως εκ τούτου, είναι επιτακτική ανάγκη να ενισχυθούν οι προσπάθειες ενσωμάτωσης κλιματικών πτυχών, για να διασφαλιστούν η βιωσιμότητα, η ενίσχυση της βιοποικιλότητας και η ενίσχυση της θωράκισης ενάντια στην κλιματική αλλαγή των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο άλλων ενωσιακών χρηματοδοτικών προγραμμάτων και η ενσωμάτωση διασφαλίσεων για τη βιωσιμότητα σε όλα τα μέσα της Ένωσης. Στο πλαίσιο του ρόλου τους ως καταλύτες, τα στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα και τα στρατηγικά έργα για τη φύση που θα αναπτυχθούν βάσει του προγράμματος LIFE θα πρέπει να αξιοποιούν ευκαιρίες χρηματοδότησης από τα εν λόγω χρηματοδοτικά προγράμματα και από άλλες πηγές, όπως εθνικά κονδύλια, και να δημιουργούν συνέργειες.
- (28) Η επιτυχία των έργων στρατηγικού χαρακτήρα για τη φύση και των στρατηγικών ολοκληρωμένων έργων εξαρτάται από τη στενή συνεργασία μεταξύ των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών και των μη κρατικών φορέων που επηρεάζονται από τους στόχους του προγράμματος LIFE. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές της διαφάνειας και της δημοσιοποίησης των αποφάσεων για την ανάπτυξη, την υλοποίηση, την αξιολόγηση και την παρακολούθηση των έργων, ιδίως στην περίπτωση της ενσωμάτωσης κλιματικών πτυχών ή της ύπαρξης πολλαπλών πηγών χρηματοδότησης.
- (29) Εκφράζοντας τη σημασία της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής με συντονισμένο και φιλόδοξο τρόπο, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή και τη δέσμευση στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, το πρόγραμμα LIFE θα συνεισφέρει στην ενσωμάτωση δράσεων για το κλίμα και στην επίτευξη του συνολικού στόχου κατά ελάχιστον το 30% των δαπανών του προϋπολογισμού της ΕΕ να στηρίζει τους κλιματικούς στόχους. Οι δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE αναμένεται ότι θα συνεισφέρουν το 61% του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου του προγράμματος LIFE σε κλιματικούς σκοπούς. Οι σχετικές δράσεις θα προσδιορίζονται κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της εφαρμογής του προγράμματος LIFE και θα επαναξιολογούνται στο πλαίσιο των σχετικών διαδικασιών αξιολόγησης και επανεξέτασης. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, οι δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE θα πρέπει να τηρούν την αρχή «μη πρόκλησης βλάβης».
- (30) Κατά την υλοποίηση του προγράμματος LIFE, θα πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η στρατηγική για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 24ης Οκτωβρίου 2017 σχετικά με μια ισχυρότερη και ανανεωμένη στρατηγική εταιρική σχέση με τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της ΕΕ, δεδομένου του άρθρου 349 ΣΛΕΕ και δεδομένων των ιδιαίτερων αναγκών και αδυναμιών των εν λόγω περιοχών. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη άλλες πολιτικές της Ένωσης πέρα από τις περιβαλλοντικές, κλιματικές και σχετικές ενεργειακές πολιτικές.
- (31) Προς υποστήριξη της υλοποίησης του προγράμματος LIFE, η Επιτροπή θα πρέπει να συνεργαστεί με το δίκτυο των εθνικών σημείων επαφής του προγράμματος LIFE ώστε να τονώσει τη συνεργασία με στόχο να βελτιωθούν και να καταστούν πιο αποτελεσματικές οι υπηρεσίες των εθνικών σημείων επαφής σε όλη την Ένωση, προκειμένου να αυξηθεί η συνολική ποιότητα των προτάσεων που υποβάλλονται, να οργανώσει σεμινάρια και εργαστήρια, να δημοσιεύσει καταλόγους έργων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα LIFE ή να αναλάβει άλλες δραστηριότητες,

όπως εκστρατείες στα μέσα ενημέρωσης, με στόχο την καλύτερη διάδοση των αποτελεσμάτων των έργων και τη διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειριών, γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών και της αναπαραγωγής των αποτελεσμάτων των έργων αυτών σε ολόκληρη την Ένωση, ώστε να προαχθούν η συνεργασία και η επικοινωνία. Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να απευθύνονται κατά κύριο λόγο προς τα κράτη μέλη στα οποία υπάρχει χαμηλή απορρόφηση κεφαλαίων και θα πρέπει να διευκολύνουν την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ δικαιούχων, αιτούντων και συμφεροντούχων ολοκληρωμένων ή υπό εξέλιξη έργων στον ίδιο τομέα. Είναι σημαντικό οι εν λόγω δραστηριότητες επικοινωνίας και συνεργασίας να απευθύνονται σε περιφερειακές και τοπικές αρχές και σε συμφεροντούχους.

- (32) Η ποιότητα θα πρέπει να αποτελεί το κριτήριο που διέπει τη διαδικασία αξιολόγησης έργου και ανάθεσης στο πρόγραμμα LIFE. Για τη διευκόλυνση της υλοποίησης των σκοπών του προγράμματος LIFE στο σύνολο της Ένωσης και για την προώθηση προτάσεων έργων υψηλής ποιότητας, θα πρέπει να καταστεί διαθέσιμη χρηματοδότηση για έργα τεχνικής βοήθειας που αποσκοπούν στην ουσιαστική συμμετοχή στο πρόγραμμα LIFE. Η Επιτροπή θα πρέπει να επιδιώξει αποτελεσματική και βασισμένη στην ποιότητα γεωγραφική κάλυψη σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων βοηθώντας τα κράτη μέλη να αυξήσουν την ποιότητα των έργων μέσω της οικοδόμησης δυναμικού. Η χαμηλή πραγματική συμμετοχή και οι επιλέξιμες δραστηριότητες και τα κριτήρια ανάθεσης του προγράμματος LIFE θα πρέπει να προσδιορίζονται στο πολυετές πρόγραμμα εργασιών με βάση τα ποσοστά συμμετοχής και επιτυχίας των αιτούντων από τα σχετικά κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τον πληθυσμό και την πληθυσμιακή πυκνότητα, τη συνολική έκταση των περιοχών του δικτύου Natura 2000 για κάθε κράτος μέλος εκπεφρασμένη ως ποσοστό της συνολικής έκτασης Natura 2000 και το ποσοστό του εδάφους ενός κράτους μέλους που καλύπτεται από περιοχές του δικτύου Natura 2000. Οι επιλέξιμες δραστηριότητες θα πρέπει να είναι τέτοιες φύσης ώστε να έχουν ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των αιτήσεων χρηματοδότησης έργου.
- (33) Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 18ης Ιανουαρίου 2018 σχετικά με τις ενέργειες της ΕΕ για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής συμμόρφωσης και διακυβέρνησης, το Δίκτυο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Εφαρμογή και την Επιβολή του Δικαίου του Περιβάλλοντος (IMPEL), το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εισαγγελέων για το Περιβάλλον (ENPE) και το Φόρουμ Δικαστών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Περιβάλλον (EUFJE) δημιουργήθηκαν για να διευκολυνθεί η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και για να διαδραματίζουν μοναδικό ρόλο στην επιβολή της ενωσιακής νομοθεσίας για το περιβάλλον. Συνεισφέρουν ιδιαίτερα στην ενίσχυση της συνοχής στην εφαρμογή και την επιβολή της ενωσιακής περιβαλλοντικής νομοθεσίας σε ολόκληρη την Ένωση, στην αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και στη βελτίωση της ποιότητας των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων και των μηχανισμών επιβολής του νόμου μέσω ενός συστήματος δικτύωσης, τόσο σε επίπεδο Ένωσης όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, και εξασφαλίζουν την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών σε διάφορα διοικητικά επίπεδα, μέσω της κατάρτισης και διεξοδικών συζητήσεων σε σχέση με περιβαλλοντικά ζητήματα και ζητήματα επιβολής της νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών παρακολούθησης και αδειοδότησης. Δεδομένης της συνεισφοράς τους στους σκοπούς του προγράμματος LIFE, είναι σκόπιμο να επιτραπεί η χορήγηση επιχορηγήσεων στο IMPEL, το ENPE και το EUFJE χωρίς πρόσκληση για υποβολή προτάσεων, προκειμένου να συνεχιστεί η υποστήριξη των δραστηριοτήτων των εν λόγω οργανισμών. Επιπλέον, σε άλλες περιπτώσεις, θα μπορούσε να μην απαιτείται πρόσκληση σύμφωνα με τις γενικές απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁷⁾ («δημοσιονομικός κανονισμός»), όπως για παράδειγμα για τους οργανισμούς που έχουν οριστεί από τα κράτη μέλη και λειτουργούν υπό την ευθύνη τους, εφόσον τα εν λόγω κράτη μέλη κατονομάζονται ως δικαιούχοι επιχορήγησης σε νομοθετική πράξη της Ένωσης.
- (34) Είναι σκόπιμο να καθοριστεί συνολικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα LIFE, το οποίο πρόκειται να αποτελέσει το ποσό προνομιακής αναφοράς, κατά την έννοια του σημείου 18 της Διοργανικής Συμφωνίας, της 16ης Δεκεμβρίου 2020, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, καθώς και τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων, για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού.
- (35) Τα ανώτατα ποσοστά συγχρηματοδότησης των χορηγήσεων που χρηματοδοτούνται δυνάμει του προγράμματος LIFE θα πρέπει να οριστούν σε επίπεδα που είναι αναγκαία για να διατηρηθεί το αποτελεσματικό επίπεδο στήριξης που παρέχεται μέσω του προγράμματος LIFE. Προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη η απαραίτητη προσαρμοστικότητα που χρειάζεται για τη διαχείριση του υφιστάμενου φάσματος δράσεων και οντοτήτων, με τα ειδικά ποσοστά συγχρηματοδότησης θα πρέπει να διευκολύνεται η ασφάλεια, ενώ παράλληλα θα διατηρείται ένας βαθμός ευελιξίας αντίστοιχος προς τις ειδικές ανάγκες ή απαιτήσεις. Τα ειδικά ποσοστά συγχρηματοδότησης θα πρέπει πάντοτε να υπόκεινται στα αντίστοιχα μέγιστα ποσοστά συγχρηματοδότησης που έχουν καθοριστεί.

⁽²⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).

- (36) Ο δημοσιονομικός κανονισμός που εκδόθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ έχει εφαρμογή στον παρόντα κανονισμό. Ο δημοσιονομικός κανονισμός θεσπίζει κανόνες σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με τις επιχορηγήσεις, τα βραβεία, τις προμήθειες, την έμμεση εκτέλεση, τα χρηματοδοτικά μέσα, τις εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό, τη χρηματοδοτική συνδρομή και την επιστροφή εξόδων που πραγματοποιούν εξωτερικοί εμπειρογνώμονες και προβλέπει ελέγχους της ευθύνης των οικονομικών φορέων. Οι κανόνες που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ περιλαμβάνουν επίσης γενικό καθεστώς αμεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης.
- (37) Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁸⁾, τους κανονισμούς (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 ⁽²⁹⁾, (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 ⁽³⁰⁾ και (ΕΕ) 2017/1939 ⁽³¹⁾ του Συμβουλίου, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης οφείλονται να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων για την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διόρθωση και τη διερεύνηση παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης, της ανάκτησης των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων, και, κατά περίπτωση, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) έχει την εξουσία να διενεργεί διοικητικές έρευνες, μεταξύ των οποίων και επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, με σκοπό να διαπιστωθεί αν υπήρξε απάτη, διαφθορά ή άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία έχει την εξουσία, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, να διερευνά και να διώκει αξιόποινες πράξεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης κατά τα οριζόμενα στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³²⁾. Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, κάθε πρόσωπο ή οντότητα που είναι αποδέκτης κονδυλίων της Ένωσης υποχρεούται να συνεργάζεται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση στην Επιτροπή, την OLAF, το Ελεγκτικό Συνέδριο και, όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, και να διασφαλίζει ότι κάθε τρίτος που συμμετέχει στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης παρέχει ισοδύναμα δικαιώματα.

- (38) Τα είδη χρηματοδότησης και οι μέθοδοι εφαρμογής του προϋπολογισμού του προγράμματος LIFE θα πρέπει να επιλέγονται με βάση τη δυνατότητά τους να συμβάλλουν στην επίτευξη των συγκεκριμένων σκοπών των δράσεων και να αποφέρουν αποτελέσματα, λαμβανομένων υπόψη, ιδίως, του κόστους των ελέγχων, του διοικητικού φόρτου και του αναμενόμενου κινδύνου μη συμμόρφωσης. Για τις επιχορηγήσεις, θα πρέπει να εξετάζεται η χρήση κατ' αποκοπή ποσών, ενιαίων ποσοστών και κλιμάκων κόστους ανά μονάδα. Η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσει ότι η εφαρμογή του προγράμματος είναι εύκολα κατανοητή και να προωθήσει μια ουσιαστική απλούστευση για τους υπεύθυνους ανάπτυξης έργων.
- (39) Όπου αρμόζει, οι σκοποί πολιτικής του προγράμματος LIFE θα πρέπει να επιδιώκονται μέσω χρηματοδοτικών μέσων και δημοσιονομικών εγγυήσεων στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2021/523, μεταξύ άλλων μέσω του ποσού που διατίθεται από το πρόγραμμα LIFE, όπως ορίζεται στα πολυετή προγράμματα εργασιών του εν λόγω προγράμματος.
- (40) Σύμφωνα με το άρθρο 94 της απόφασης 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου ⁽³³⁾, οι οντότητες που είναι εγκατεστημένες στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση σύμφωνα με τους κανόνες και τους σκοπούς του προγράμματος LIFE και τις πιθανές ρυθμίσεις που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο συνδέεται η συγκεκριμένη υπερπόντια χώρα ή έδαφος. Η συμμετοχή τέτοιων οντοτήτων στο πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να εστιάζεται κυρίως σε έργα που εμπίπτουν στο υποπρόγραμμα «Φύση και βιοποικιλότητα».

⁽²⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

⁽²⁹⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

⁽³⁰⁾ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτόπιως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

⁽³¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

⁽³²⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

⁽³³⁾ Απόφαση 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2013, για τη σύνδεση των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση («απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ») (ΕΕ L 344 της 19.12.2013, σ. 1).

- (41) Το εθελοντικό σύστημα για τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες στα ευρωπαϊκά υπερπόντια εδάφη (BEST) προάγει τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένης της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, και της βιώσιμης χρήσης των οικοσυστημικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προεγγίσεων οικοσυστημικής βάσης στον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στις εξόχως απόκεντρες περιοχές και στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη της Ένωσης. Μέσω της προπαρασκευαστικής δράσης BEST που εγκρίθηκε το 2011 και του προγράμματος BEST 2.0 και του έργου BEST RUP που ακολούθησαν, το σύστημα BEST βοήθησε στην αύξηση της συνειδητοποίησης της οικολογικής σπουδαιότητας των εξόχως απόκεντρων περιοχών και των υπερπόντιων χωρών και εδαφών και του βασικού ρόλου τους στη διατήρηση της παγκόσμιας βιοποικιλότητας. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η ανάγκη χρηματοδοτικής στήριξης για επιτόπια έργα στα εν λόγω εδάφη ανέρχεται σε 8 εκατομμύρια EUR ετησίως. Στις υπουργικές δηλώσεις που εξέδωσαν το 2017 και το 2018, οι υπερπόντιες χώρες και εδάφη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για αυτό το μικρό πρόγραμμα επιχορηγήσεων για τη βιοποικιλότητα. Ενδείκνυται επομένως το πρόγραμμα LIFE να χρηματοδοτεί μικρές επιχορηγήσεις για τη βιοποικιλότητα, μεταξύ άλλων για δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων και δράσεις που έχουν καταλυτικό αποτέλεσμα, τόσο στις εξόχως απόκεντρες περιοχές όσο και στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη.
- (42) Το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να είναι ανοικτό σε τρίτες χώρες με βάση τις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών, στις οποίες καθορίζονται οι ειδικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή τους.
- (43) Οι τρίτες χώρες που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) μπορούν να συμμετέχουν στα προγράμματα της Ένωσης στο πλαίσιο της συνεργασίας που θεσπίζεται δυνάμει της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο⁽³⁴⁾, η οποία προβλέπει την υλοποίηση προγραμμάτων με βάση απόφαση που εκδόθηκε δυνάμει της εν λόγω συμφωνίας. Τρίτες χώρες μπορούν επίσης να συμμετέχουν βάσει άλλων νομικών πράξεων. Στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να θεσπιστεί ειδική διάταξη που θα υποχρεώνει τρίτες χώρες να παρέχουν στον αρμόδιο διατάκτη, στην OLAF και στο Ελεγκτικό Συνέδριο τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση ώστε να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.
- (44) Σύμφωνα με τις παραγράφους 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁽³⁵⁾, το πρόγραμμα LIFE θα πρέπει να αξιολογείται με βάση πληροφορίες που θα συλλέγονται σύμφωνα με ειδικές απαιτήσεις παρακολούθησης, ενώ παράλληλα θα αποφεύγεται ο διοικητικός φόρτος, ιδίως για τα κράτη μέλη, και η υπερβολική ρύθμιση. Οι εν λόγω απαιτήσεις θα πρέπει, αν χρειάζεται, να περιλαμβάνουν μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων που θα έχει το πρόγραμμα LIFE στην πράξη. Ο πλήρης αντίκτυπος του προγράμματος LIFE επέρχεται μέσω έμμεσων, μακροπρόθεσμων και δύσκολα μετρήσιμων συνεισφορών στην επίτευξη του πλήρους φάσματος των περιβαλλοντικών και κλιματικών σκοπών της Ένωσης. Για την παρακολούθηση του προγράμματος LIFE, οι άμεσοι δείκτες εκρών και οι απαιτήσεις παρακολούθησης που καθορίζονται με τον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να συμπληρώνονται με τη συνάθροιση ειδικών δεικτών σε επίπεδο έργου, οι οποίοι θα περιγράφονται στα πολυετή προγράμματα εργασιών ή στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, μεταξύ άλλων σχετικά με το δίκτυο Natura 2000 και τις εκπομπές ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων.
- (45) Προκειμένου να διασφαλίζονται ενιαίες προϋποθέσεις για την εκτέλεση του παρόντος κανονισμού σε σχέση με την έκδοση των πολυετών προγραμμάτων εργασιών, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες. Οι αρμοδιότητες αυτές θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁶⁾.
- (46) Για να διασφαλιστεί ότι η υποστήριξη που παρέχεται από το πρόγραμμα LIFE και η υλοποίησή του είναι συνεπείς με τις πολιτικές και τις προτεραιότητες της Ένωσης, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ, για την τροποποίηση του παρόντος κανονισμού με την επανεξέταση ή τη συμπλήρωση των δεικτών ή τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με τον προσδιορισμό ειδικών δεικτών για κάθε υποπρόγραμμα και είδος έργου και με τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι οποίες θα πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

⁽³⁴⁾ ΕΕ L 1 της 3.1.1994, σ. 3.

⁽³⁵⁾ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

⁽³⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

- (47) Δεδομένου ότι οι σκοποί του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η συμβολή στην υψηλού επιπέδου περιβαλλοντική προστασία και τη φιλόδοξη δράση για το κλίμα, η συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη και η συμβολή στην επίτευξη των σκοπών και των στόχων της νομοθεσίας, των στρατηγικών, των σχεδίων και των διεθνών δεσμεύσεων της Ένωσης για το περιβάλλον, τη βιοποικιλότητα, το κλίμα, την κυκλική οικονομία, τις συναφείς ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, μέσω χρηστής διακυβέρνησης και προσέγγισης που χρησιμοποιεί την ενεργή ανάμιξη πολλαπλών συμφεροντούχων, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων του παρόντος κανονισμού, να επιτευχθούν καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (48) Συνεπώς, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 θα πρέπει να καταργηθεί.
- (49) Είναι σκόπιμο να διασφαλιστεί η ομαλή και χωρίς διακοπή μετάβαση από το προηγούμενο Πρόγραμμα για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) στο πρόγραμμα LIFE και να ευθυγραμμιστεί η έναρξη του προγράμματος LIFE με την έναρξη του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093. Κατά συνέπεια, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να τεθεί σε ισχύ επειγόντως και θα πρέπει να εφαρμοστεί με αναδρομική ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2021,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζεται το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE) («πρόγραμμα LIFE») για την περίοδο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027. Η διάρκεια του προγράμματος LIFE ευθυγραμμίζεται με τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Στον παρόντα κανονισμό καθορίζονται επίσης οι σκοποί του προγράμματος LIFE, ο προϋπολογισμός του για την περίοδο 2021-2027, οι μορφές χρηματοδότησης της Ένωσης και οι κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «στρατηγικά έργα για τη φύση»: έργα που υποστηρίζουν την επίτευξη των σκοπών της Ένωσης για τη φύση και τη βιοποικιλότητα μέσω της υλοποίησης συνεπών προγραμμάτων δράσης στα κράτη μέλη προκειμένου να ενσωματωθούν οι εν λόγω σκοποί και προτεραιότητες σε άλλες πολιτικές και χρηματοδοτικά μέσα, μεταξύ άλλων μέσω της συντονισμένης εφαρμογής των πλαισίων δράσης προτεραιότητας που εγκρίθηκαν δυνάμει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ,
- 2) «στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα»: έργα που υλοποιούν, σε περιφερειακή, πολυπεριφερειακή, εθνική ή υπερεθνική κλίμακα, περιβαλλοντικές ή κλιματικές στρατηγικές ή σχέδια δράσης που αναπτύσσονται από τις αρχές των κρατών μελών και που απαιτούνται από συγκεκριμένη περιβαλλοντική, κλιματική και σχετική ενεργειακή νομοθεσία ή πολιτική της Ένωσης, ενώ παράλληλα διασφαλίζουν τη συμμετοχή συμφεροντούχων και προωθούν τον συντονισμό και την κινητοποίηση τουλάχιστον μίας άλλης ενωσιακής, εθνικής ή ιδιωτικής πηγής χρηματοδότησης,
- 3) «έργα τεχνικής βοήθειας»: έργα που υποστηρίζουν την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη συμμετοχή σε τυπικά έργα δράσης, την προετοιμασία στρατηγικών έργων για τη φύση και στρατηγικών ολοκληρωμένων έργων και την προετοιμασία της πρόσβασης σε άλλα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης ή άλλα μέτρα που απαιτούνται για την προετοιμασία της κλιμάκωσης ή της αναπαραγωγής των αποτελεσμάτων άλλων έργων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα LIFE, από τα πρόδρομα προγράμματα αυτού ή από άλλα ενωσιακά προγράμματα, με στόχο την επίτευξη των σκοπών του προγράμματος LIFE που ορίζονται στο άρθρο 3· τα εν λόγω έργα μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν οικοδόμηση δυναμικού σχετιζόμενη με τις δραστηριότητες των αρχών των κρατών μελών που αποσκοπούν σε ουσιαστική συμμετοχή στο πρόγραμμα LIFE,

- 4) «τυπικά έργα δράσης»: έργα εκτός από τα στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα, τα στρατηγικά έργα για τη φύση ή τα έργα τεχνικής βοήθειας, τα οποία αποσκοπούν στην επίτευξη των ειδικών σκοπών του προγράμματος LIFE,
- 5) «συνδυαστικές πράξεις»: δράσεις που υποστηρίζονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο συνδυαστικών μηχανισμών σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 6) του δημοσιονομικού κανονισμού, οι οποίες συνδυάζουν μη επιστρεπτές μορφές στήριξης, χρηματοδοτικά μέσα ή και τα δύο από τον προϋπολογισμό της Ένωσης με επιστρεπτές μορφές στήριξης από ιδρύματα αναπτυξιακής χρηματοδότησης ή άλλα δημόσια χρηματοοικονομικά ιδρύματα, καθώς και από εμπορικά χρηματοοικονομικά ιδρύματα και επενδυτές,
- 6) «νομική οντότητα»: κάθε φυσικό πρόσωπο ή κάθε νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί και αναγνωρίζεται ως τέτοιο με βάση το εθνικό δίκαιο, το δίκαιο της Ένωσης ή το διεθνές δίκαιο, που έχει νομική προσωπικότητα και την ικανότητα να ενεργεί για ίδιο λογαριασμό, να ασκεί δικαιώματα και να υπόκειται σε υποχρεώσεις ή κάθε οντότητα χωρίς νομική προσωπικότητα σύμφωνα με το άρθρο 197 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 3

Στόχοι

1. Ο γενικός σκοπός του προγράμματος LIFE είναι να συμβάλει στη στροφή προς μια οικονομία βιώσιμη, κυκλική, ενεργειακά αποδοτική, βασισμένη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, προκειμένου να προστατεύσει, να αποκαταστήσει και να βελτιώσει την ποιότητα του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων του αέρα, των υδάτων και του εδάφους, όπως και να ανακόψει και να αντιστρέψει την απώλεια βιοποικιλότητας και να αντιμετωπίσει την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη της εφαρμογής και της διαχείρισης του δικτύου Natura 2000, συνεισφέροντας με αυτόν τον τρόπο στη βιώσιμη ανάπτυξη. Το πρόγραμμα LIFE στηρίζει επίσης την υλοποίηση προγραμμάτων γενικών δράσεων που εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 192 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ.

2. Το πρόγραμμα LIFE έχει τους ακόλουθους ειδικούς σκοπούς:

- α) την ανάπτυξη, την επίδειξη και την προώθηση καινοτόμων τεχνικών, μεθόδων και προσεγγίσεων για την επίτευξη των σκοπών της ενωσιακής νομοθεσίας και πολιτικής για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων της φύσης και της βιοποικιλότητας, και για τη δράση για το κλίμα, συμπεριλαμβανομένων της μετάβασης προς ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της αύξησης της ενεργειακής απόδοσης, καθώς και τη συμβολή στη γνωσιακή βάση και στην εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών, ιδίως σε σχέση με τη φύση και τη βιοποικιλότητα, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης του δικτύου Natura 2000,
- β) την υποστήριξη της ανάπτυξης, της εφαρμογής, της παρακολούθησης και της επιβολής της συναφούς ενωσιακής πολιτικής και νομοθεσίας για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων της φύσης και της βιοποικιλότητας, και για τη δράση για το κλίμα και τη μετάβαση προς ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή την αυξημένη ενεργειακή απόδοση, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα, ιδίως αυξάνοντας τις ικανότητες των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών,
- γ) να δράσει ως καταλύτης για την ανάπτυξη σε μεγάλη κλίμακα επιτυχημένων τεχνικών και πολιτικών λύσεων για την εφαρμογή της συναφούς ενωσιακής νομοθεσίας και πολιτικής για το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων της φύσης και της βιοποικιλότητας, και για τη δράση για το κλίμα και τη μετάβαση προς ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή την αυξημένη ενεργειακή απόδοση, με την αναπαραγωγή αποτελεσμάτων, την ενσωμάτωση σχετικών σκοπών σε άλλες πολιτικές και σε πρακτικές του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, την κινητοποίηση επενδύσεων και τη βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση.

Άρθρο 4

Δομή

Η διάρθρωση του προγράμματος LIFE είναι η ακόλουθη:

- 1) το πεδίο «Περιβάλλον», που περιλαμβάνει:
 - α) το υποπρόγραμμα «Φύση και βιοποικιλότητα»,
 - β) το υποπρόγραμμα «Κυκλική οικονομία και ποιότητα ζωής»,

- 2) το πεδίο «Δράση για το κλίμα», που περιλαμβάνει:
- α) το υποπρόγραμμα «Μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή»,
 - β) το υποπρόγραμμα «Μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας».

Άρθρο 5

Προϋπολογισμός

1. Το συνολικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για την εφαρμογή του προγράμματος LIFE για το διάστημα από 1ης Ιανουαρίου 2021 έως 31 Δεκεμβρίου 2027 ανέρχεται σε 5 432 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές.
2. Η ενδεικτική κατανομή του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 έχει ως εξής:
 - α) 3 488 000 000 EUR για το πεδίο «Περιβάλλον», εκ των οποίων
 - i) 2 143 000 000 EUR για το υποπρόγραμμα «Φύση και βιοποικιλότητα» και
 - ii) 1 345 000 000 EUR για το υποπρόγραμμα «Κυκλική οικονομία και ποιότητα ζωής»,
 - β) 1 944 000 000 EUR για το πεδίο «Δράση για το κλίμα», εκ των οποίων
 - i) 947 000 000 EUR για το υποπρόγραμμα «Μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή» και
 - ii) 997 000 000 EUR για το υποπρόγραμμα «Μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας».
3. Τα ποσά που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 ισχύουν με την επιφύλαξη των διατάξεων για την ευελιξία που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 και στον δημοσιονομικό κανονισμό.
4. Ανεξαρτήτως της παραγράφου 2, τουλάχιστον 60 % των δημοσιονομικών πόρων που διατίθενται σε έργα υποστηριζόμενα μέσω επιχορηγήσεων δράσης στο πλαίσιο του πεδίου «Περιβάλλον» της παραγράφου 2 στοιχείο α) αφορούν επιχορηγήσεις για έργα στο πλαίσιο του υποπρογράμματος «Φύση και βιοποικιλότητα» που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο α) σημείο i).
5. Το πρόγραμμα LIFE μπορεί να χρηματοδοτεί δραστηριότητες της Επιτροπής στον τομέα της τεχνικής και διοικητικής συνδρομής για την υλοποίησή του, όπως δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης, περιλαμβανομένων των εταιρικών συστημάτων τεχνολογίας πληροφοριών, καθώς και δραστηριότητες δικτύου για την υποστήριξη των εθνικών σημείων επαφής του προγράμματος LIFE, συμπεριλαμβανομένων της κατάρτισης, των δραστηριοτήτων αμοιβαίας μάθησης και των εκδηλώσεων ανταλλαγής εμπειριών.
6. Το πρόγραμμα LIFE μπορεί να χρηματοδοτεί δραστηριότητες που υλοποιούνται από την Επιτροπή για την υποστήριξη της προετοιμασίας, της εφαρμογής και της ενσωμάτωσης των σχετικών πολιτικών και της νομοθεσίας της Ένωσης για το περιβάλλον, το κλίμα ή την ενέργεια, για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 3. Οι εν λόγω δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνουν:
 - α) πληροφόρηση και επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένων των εκστρατειών ευαισθητοποίησης, και εταιρική επικοινωνία σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης, καθώς και σχετικά με το καθεστώς εφαρμογής και μεταφοράς της ενωσιακής περιβαλλοντικής, κλιματικής και σχετικής ενεργειακής νομοθεσίας στο εθνικό δίκαιο,
 - β) μελέτες, έρευνες, εφαρμογή μοντέλων και ανάπτυξη σεναρίων,
 - γ) την προετοιμασία, την υλοποίηση, την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση νομοθεσίας, πολιτικών και προγραμμάτων, καθώς και την αξιολόγηση και την ανάλυση έργων που δεν χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα LIFE, εφόσον υπηρετούν τους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 3,

- δ) εργαστήρια, διασκέψεις και συναντήσεις,
- ε) δικτύωση και πλατφόρμες βέλτιστης πρακτικής,
- στ) άλλες δραστηριότητες, όπως απονομή βραβείων.

Άρθρο 6

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα LIFE

1. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα LIFE είναι ανοιχτή στις ακόλουθες τρίτες χώρες:
 - α) τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών τα οποία είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.
 - β) υπό προσχώρηση χώρες, υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες και οντότητες, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των χωρών αυτών στα προγράμματα της Ένωσης, που ορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και αποφάσεις του Συμβουλίου Σύνδεσης, ή σε παρεμφερείς συμφωνίες και σύμφωνα με τις ειδικές προϋποθέσεις που ορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των χωρών αυτών,
 - γ) χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των χωρών αυτών στα προγράμματα της Ένωσης, που ορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και αποφάσεις του Συμβουλίου Σύνδεσης ή σε παρεμφερείς συμφωνίες και σύμφωνα με τις ειδικές προϋποθέσεις που ορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των χωρών αυτών,
 - δ) άλλες τρίτες χώρες, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε ειδική συμφωνία η οποία καλύπτει τη συμμετοχή της τρίτης χώρας σε οποιοδήποτε ενωσιακό πρόγραμμα, υπό τον όρο ότι η συμφωνία:
 - i) διασφαλίζει μια δίκαιη ισορροπία όσον αφορά τις συνεισφορές και τα οφέλη για την τρίτη χώρα που συμμετέχει σε ενωσιακά προγράμματα,
 - ii) καθορίζει τους όρους συμμετοχής στα προγράμματα, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματικών συνεισφορών στα επιμέρους προγράμματα, και τα διοικητικά τους έξοδα,
 - iii) δεν αποδίδει στην τρίτη χώρα εξουσία λήψης αποφάσεων σχετικά με το ενωσιακό πρόγραμμα,
 - iv) εγγυάται το δικαίωμα της Ένωσης να διασφαλίζει χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και να προστατεύει τα οικονομικά συμφέροντά της.

Οι συνεισφορές που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο δ) σημείο ii) αποτελούν έσοδα για ειδικό προορισμό σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 5 του δημοσιονομικού κανονισμού.

2. Όταν μια τρίτη χώρα συμμετέχει στο πρόγραμμα LIFE μέσω απόφασης που εκδίδεται δυνάμει διεθνούς συμφωνίας ή βάσει οποιασδήποτε άλλης νομικής πράξης, η τρίτη χώρα παρέχει τα απαραίτητα δικαιώματα και την απαραίτητη πρόσβαση στον αρμόδιο διατάκτη, στην OLAF και στο Ελεγκτικό Συνέδριο ώστε να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Ως προς την OLAF, τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν το δικαίωμα διενέργειας ερευνών, μεταξύ άλλων και με επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013.

Άρθρο 7

Διεθνής συνεργασία

Κατά την εξέλιξη της υλοποίησης του προγράμματος LIFE, είναι δυνατή η συνεργασία με συναφείς διεθνείς οργανισμούς καθώς και με τα ιδρύματα και τους φορείς τους, όταν αυτό απαιτείται για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 3.

Άρθρο 8

Συνέργειες με άλλα προγράμματα της Ένωσης

Η Επιτροπή διευκολύνει τη συνεκτική εφαρμογή του προγράμματος LIFE. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη διευκολύνουν τον συντονισμό και την επίτευξη συνοχής με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ που θεσπίζεται βάσει κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) («Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+»), το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, το πρόγραμμα Ορίζων Ευρώπη, τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁷⁾ και το πρόγραμμα InvestEU που θεσπίστηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/523, με σκοπό τη δημιουργία συνεργειών, κυρίως στο πλαίσιο στρατηγικών έργων για τη φύση και στρατηγικών ολοκληρωμένων έργων, και την υποστήριξη της διείσδυσης και της αναπαραγωγής των λύσεων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη επιδιώκουν τη συμπληρωματικότητα σε όλα τα επίπεδα.

Άρθρο 9

Υλοποίηση και μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Η Επιτροπή υλοποιεί το πρόγραμμα LIFE υπό άμεση διαχείριση ή υπό έμμεση διαχείριση με φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.

2. Το πρόγραμμα LIFE μπορεί να παρέχει χρηματοδότηση σε οποιαδήποτε από τις μορφές που προβλέπονται στον δημοσιονομικό κανονισμό και ειδικότερα επιχορηγήσεις, βραβεία και συμβάσεις προμηθειών. Μπορεί επίσης να παράσχει χρηματοδότηση με τη μορφή χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο συνδυαστικών πράξεων.

3. Τουλάχιστον το 85 % του προϋπολογισμού του προγράμματος LIFE διατίθεται:

α) σε επιχορηγήσεις όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 παράγραφοι 2 και 6,

β) σε έργα που χρηματοδοτούνται με άλλες μορφές χρηματοδότησης στον βαθμό που καθορίζεται στο πολυετές πρόγραμμα εργασιών που αναφέρεται στο άρθρο 18 ή

γ) κατά περίπτωση και στον βαθμό που καθορίζεται στο πολυετές πρόγραμμα εργασιών που αναφέρεται στο άρθρο 18, σε χρηματοδότηση με τη μορφή χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο συνδυαστικών πράξεων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι τα έργα που χρηματοδοτούνται με άλλες μορφές χρηματοδότησης συνάδουν πλήρως με τους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 3.

Το ανώτατο ποσό που διατίθεται για επιχορηγήσεις όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 παράγραφος 4 ανέρχεται σε 15 εκατομμύρια EUR.

4. Το μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης για τις επιλέξιμες δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχεία α) έως δ) του παρόντος κανονισμού είναι έως 60 % των επιλέξιμων δαπανών και έως 75 % στην περίπτωση έργων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του υποπρογράμματος «Φύση και Βιοποικιλότητα», ιδίως εκείνων που αφορούν οικοτόπους ή είδη προτεραιότητας, ως μέρος της εφαρμογής της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ή που αφορούν τα είδη πτηνών που θεωρούνται προτεραιότητα για χρηματοδότηση από την επιτροπή για την προσαρμογή στην τεχνική και επιστημονική πρόοδο, που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 16 της οδηγίας 2009/147/ΕΚ, όταν αυτό είναι αναγκαίο για να επιτευχθεί ο στόχος της διατήρησης. Για τις δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 6 του παρόντος κανονισμού, το μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης ανέρχεται στο 70 % των επιλέξιμων δαπανών. Με την επιφύλαξη των σχετικών μέγιστων ποσοστών συγχρηματοδότησης που έχουν προκαθοριστεί, προσδιορίζονται περαιτέρω ειδικοί συντελεστές στο πολυετές πρόγραμμα εργασιών που αναφέρεται στο άρθρο 18 του παρόντος κανονισμού. Οι ειδικοί συντελεστές μπορούν να αναπροσαρμόζονται ανάλογα με τις απαιτήσεις κάθε υποπρογράμματος και κάθε τύπου έργου ή τύπου επιχορήγησης.

⁽³⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη σύσταση του μηχανισμού Συνδέοντας την Ευρώπη, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 913/2010 και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 680/2007 και (ΕΚ) αριθ. 67/2010 (ΕΕ L 348 της 20.12.2013, σ. 129).

Για τα έργα που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 4, τα μέγιστα ποσοστά συγχρηματοδότησης δεν υπερβαίνουν το 95 % των επιλέξιμων δαπανών κατά την περίοδο του πρώτου πολυετούς προγράμματος εργασιών· για το δεύτερο πολυετές πρόγραμμα εργασιών και υπό την προϋπόθεση ότι έχει υπάρξει επιβεβαίωση στο παρόν πρόγραμμα εργασίας, το ποσοστό συγχρηματοδότησης ανέρχεται στο 75 % των επιλέξιμων δαπανών.

5. Η ποιότητα αποτελεί το κριτήριο που διέπει τη διαδικασία αξιολόγησης έργου και ανάθεσης στο πρόγραμμα LIFE. Η Επιτροπή επιδιώκει μια αποτελεσματική και βασισμένη στην ποιότητα γεωγραφική κάλυψη σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων βοηθώντας τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την ποιότητα των έργων μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Επιλεξιμότητα

Άρθρο 10

Επιχορηγήσεις

Η χορήγηση και η διαχείριση των επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE πραγματοποιείται σύμφωνα με τον τίτλο VIII του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 11

Επιλέξιμες δράσεις

1. Επιλέξιμες για χρηματοδότηση είναι μόνο οι δράσεις που υλοποιούν τους σκοπούς που καθορίζονται στο άρθρο 3.
2. Με επιχορηγήσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν οι εξής τύποι δράσεων:
 - α) στρατηγικά έργα για τη φύση στο πλαίσιο του υποπρογράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 4 σημείο 1) στοιχείο α),
 - β) στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα στο πλαίσιο του υποπρογράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 4 σημείο 1) στοιχείο β) και στο άρθρο 4 σημείο 2) στοιχεία α) και β),
 - γ) έργα τεχνικής βοήθειας,
 - δ) τυπικά έργα δράσης,
 - ε) άλλες δράσεις που απαιτούνται για την επίτευξη του γενικού σκοπού που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων συντονισμού και στήριξης με στόχο την ανάπτυξη ικανοτήτων, τη διάδοση πληροφοριών και γνώσεων και την ευαισθητοποίηση για τη στήριξη της μετάβασης προς ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της αύξησης της ενεργειακής απόδοσης.
3. Τα έργα στο πλαίσιο του υποπρογράμματος «Φύση και βιοποικιλότητα» που αφορούν τη διαχείριση, την αποκατάσταση και την παρακολούθηση των περιοχών του δικτύου Natura 2000 σύμφωνα με τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ λαμβάνουν υπόψη τις προτεραιότητες που τίθενται σε εθνικά και περιφερειακά σχέδια, στρατηγικές και πολιτικές για τη φύση και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, μεταξύ άλλων σε πλαίσια δράσης κατά προτεραιότητα που έχουν θεσπιστεί δυνάμει της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.
4. Τα έργα τεχνικής βοήθειας για την οικοδόμηση δυναμικού που σχετίζονται με τις δραστηριότητες των αρχών των κρατών μελών για τη βελτίωση της ουσιαστικής συμμετοχής στο πρόγραμμα LIFE υποστηρίζουν δραστηριότητες των κρατών μελών στα οποία η ουσιαστική συμμετοχή είναι χαμηλή, με σκοπό τη βελτίωση των υπηρεσιών των εθνικών σημείων επαφής σε ολόκληρη την Ένωση και τη βελτίωση της συνολικής ποιότητας των προτάσεων που υποβάλλονται.
5. Με επιχορηγήσεις μπορούν να χρηματοδοτούνται δραστηριότητες εκτός κράτους μέλους ή υπερπόντιας χώρας ή εδάφους που συνδέεται με αυτό, εφόσον το έργο επιδιώκει περιβαλλοντικούς και κλιματικούς σκοπούς της Ένωσης και οι εν λόγω δραστηριότητες είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που πραγματοποιούνται σε κράτος μέλος ή σε υπερπόντια χώρα ή έδαφος που συνδέεται με αυτό ή για την υποστήριξη διεθνών συμφωνιών στις οποίες η Ένωση είναι μέρος συνεισφέροντας στη διοργάνωση πολυμερών διασκέψεων. Η μέγιστη συνεισφορά που παρέχεται σε διεθνείς συμφωνίες για τη διοργάνωση πολυμερών διασκέψεων ανέρχεται σε 3,5 εκατομμύρια EUR για τη διάρκεια του προγράμματος LIFE που αναφέρεται στο άρθρο 1, και οι εν λόγω επιχορηγήσεις δεν συνυπολογίζονται για την επίτευξη του κατώτατου ορίου που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο.

6. Με λειτουργικές επιχορηγήσεις υποστηρίζεται η λειτουργία μη κερδοσκοπικών οντοτήτων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη, την εφαρμογή και την υλοποίηση ενωσιακής νομοθεσίας και πολιτικής και δραστηριοποιούνται κυρίως στον τομέα του περιβάλλοντος ή της δράσης για το κλίμα, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής μετάβασης, σε συμμόρφωση με τους σκοπούς του προγράμματος LIFE που καθορίζονται στο άρθρο 3.

Άρθρο 12

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας που καθορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε οντότητες επιπρόσθετα στα κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 197 του δημοσιονομικού κανονισμού.

2. Οι ακόλουθες οντότητες είναι επιλέξιμες:

α) νομικές οντότητες που είναι εγκατεστημένες σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες χώρες ή εδάφη:

i) κράτος μέλος ή υπερπόντια χώρα ή έδαφος συνδεδεμένα με αυτό,

ii) τρίτη χώρα συνδεδεμένη με το πρόγραμμα LIFE,

iii) άλλες τρίτες χώρες που απαριθμούνται στο πολυετές πρόγραμμα εργασιών που αναφέρεται στο άρθρο 18, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις παραγράφους 4 και 5 του παρόντος άρθρου,

β) κάθε νομική οντότητα που έχει συσταθεί δυνάμει του δικαίου της Ένωσης ή κάθε διεθνής οργανισμός.

3. Τα φυσικά πρόσωπα δεν είναι επιλέξιμα.

4. Οι νομικές οντότητες που είναι εγκατεστημένες σε τρίτη χώρα μη συνδεδεμένη με το πρόγραμμα LIFE είναι κατ' εξαίρεση επιλέξιμες για συμμετοχή, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών μιας συγκεκριμένης δράσης προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα παρεμβάσεων που πραγματοποιούνται εντός της Ένωσης.

5. Οι νομικές οντότητες που είναι εγκατεστημένες σε τρίτη χώρα μη συνδεδεμένη με το πρόγραμμα LIFE καταρχήν επωμίζονται το κόστος της συμμετοχής τους.

Άρθρο 13

Απευθείας χορήγηση

Με την επιφύλαξη του άρθρου 188 του δημοσιονομικού κανονισμού, είναι δυνατή η χορήγηση επιχορηγήσεων, χωρίς να προηγηθεί πρόσκληση υποβολής προτάσεων, στους φορείς που απαριθμούνται στο παράρτημα I του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 14

Καθορισμός των κριτηρίων χορήγησης

Η Επιτροπή καθορίζει τα κριτήρια χορήγησης στο πολυετές πρόγραμμα εργασιών που αναφέρεται στο άρθρο 18 και στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες αρχές:

α) τα έργα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα LIFE πρέπει να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την Ένωση με τη σημαντική συμβολή στην επίτευξη των γενικών και των ειδικών σκοπών του προγράμματος LIFE που καθορίζονται στο άρθρο 3, να μην υπονομεύουν τους εν λόγω στόχους και, όταν είναι δυνατό, να προάγουν τη χρήση πράσινων δημόσιων συμβάσεων,

β) τα έργα πρέπει να διασφαλίζουν την οικονομική βιωσιμότητα και να είναι τεχνικά και οικονομικά συνεκτικά,

γ) πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στα έργα με τη μεγαλύτερη δυνατότητα να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 3,

- δ) τα έργα που παρέχουν παράλληλα οφέλη και προάγουν συνέργειες μεταξύ των υποπρογραμμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 4 πρέπει να προμηθεύονται κατά την αξιολόγησή τους,
- ε) τα έργα με τις υψηλότερες πιθανότητες αναπαραγωγής και υιοθέτησης από τον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ή κινητοποίησης των μεγαλύτερων επενδύσεων ή οικονομικών πόρων (δυνατότητα να δράσουν ως καταλύτες) πρέπει να προμηθεύονται κατά την αξιολόγησή τους,
- στ) πρέπει να διασφαλίζεται η αναπαραγωγιμότητα των τυπικών έργων δράσης,
- ζ) τα έργα που αξιοποιούν ή κλιμακώνουν τα αποτελέσματα άλλων έργων που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα LIFE, από τα πρόδρομα προγράμμάτα του ή από άλλα ενωσιακά κονδύλια πρέπει να προμηθεύονται κατά την αξιολόγησή τους,
- η) όπου ενδεικνύεται, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή σε έργα που αφορούν γεωγραφικές περιοχές με ιδιαίτερες ανάγκες ή αδυναμίες, όπως περιοχές με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές προκλήσεις ή φυσικούς περιορισμούς, διασυννοριακές περιοχές, περιοχές με υψηλή φυσική αξία και εξόχως απόκεντρες περιοχές.

Άρθρο 15

Επιλέξιμες δαπάνες που σχετίζονται με την αγορά γης

Επιπλέον στα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 186 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι δαπάνες που αφορούν την αγορά γης θεωρούνται επιλέξιμες, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η αγορά συμβάλλει στη βελτίωση, διατήρηση και αποκατάσταση της ακεραιότητας του δικτύου Natura 2000 που δημιουργήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της δυνατότητας σύνδεσης μέσω της δημιουργίας διαδρόμων, συνδέσμων ή άλλων στοιχείων πράσινης υποδομής,
- β) η αγορά γης είναι ο μόνος ή ο πλέον αποδοτικός τρόπος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος διατήρησης,
- γ) η αγοραζόμενη γη προορίζεται, σε μακροπρόθεσμη βάση, αποκλειστικά για χρήσεις που συνάδουν με τους ειδικούς σκοπούς του προγράμματος LIFE και
- δ) το οικείο κράτος μέλος διασφαλίζει, μέσω μεταβίβασης ή άλλου τρόπου, ότι η γη αυτή χρησιμοποιείται, μακροπρόθεσμα, αποκλειστικά για σκοπούς διατήρησης της φύσης.

Άρθρο 16

Σωρευτική και εναλλακτική χρηματοδότηση

1. Δράση η οποία έχει λάβει ενίσχυση από άλλο ενωσιακό πρόγραμμα μπορεί να λάβει ενίσχυση και από το πρόγραμμα LIFE, υπό τον όρο ότι οι ενισχύσεις δεν καλύπτουν τις ίδιες δαπάνες και ότι η δράση αποσκοπεί στους περιβαλλοντικούς ή κλιματικούς στόχους που ορίζονται στο άρθρο 3 και δεν υπονομεύει κανέναν από τους στόχους αυτούς. Οι κανόνες του σχετικού ενωσιακού προγράμματος ισχύουν για την αντίστοιχη συνεισφορά στη δράση. Η σωρευτική χρηματοδότηση υπερβαίνει τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες της δράσης. Η υποστήριξη από τα διάφορα ενωσιακά προγράμματα μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία, σύμφωνα με τα έγγραφα όπου καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την υποστήριξη.

2. Μπορεί να χορηγηθεί υποστήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ ή το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για την Οικονομική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και της Πολιτικής Θεωρήσεων και τις σχετικές διατάξεις κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της

Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σε δράσεις στις οποίες έχει απονεμηθεί πιστοποίηση «σφραγίδας αριστείας» στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE επειδή πληρούν τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- α) έχουν αξιολογηθεί σε πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE,
- β) πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων,
- γ) δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της εν λόγω πρόσκλησης υποβολής προτάσεων λόγω δημοσιονομικών περιορισμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Συνδυαστικές πράξεις

Άρθρο 17

Συνδυαστικές πράξεις

Οι συνδυαστικές πράξεις βάσει του προγράμματος LIFE εφαρμόζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/523 και τον τίτλο X του δημοσιονομικού κανονισμού, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των απαιτήσεων βιωσιμότητας και διαφάνειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Προγραμματισμός, παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων και αξιολόγηση

Άρθρο 18

Πολυετές πρόγραμμα εργασιών

1. Η Επιτροπή εγκρίνει, μέσω εκτελεστικών πράξεων, πολυετή προγράμματα εργασιών για το πρόγραμμα LIFE. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης στην οποία παραπέμπει το άρθρο 22 παράγραφος 2.
2. Κάθε πολυετές πρόγραμμα εργασιών ορίζει, σύμφωνα με τους σκοπούς που καθορίζονται στο άρθρο 3, τα εξής:
 - α) τα κονδύλια που πρόκειται να κατανεμηθούν μεταξύ των αναγκών κάθε υποπρογράμματος και μεταξύ των διάφορων τύπων χρηματοδότησης, καθώς και το μέγιστο συνολικό ποσό που πρόκειται να διατεθεί για επιχορηγήσεις όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β),
 - β) το μέγιστο συνολικό ποσό για χρηματοδότηση με τη μορφή χρηματοδοτικών μέσων στο πλαίσιο συνδυαστικών πράξεων του προγράμματος LIFE, κατά περίπτωση,
 - γ) το μέγιστο συνολικό ποσό για τις επιχορηγήσεις που χορηγούνται στους οργανισμούς που αναφέρονται στο παράρτημα I σύμφωνα με το άρθρο 13,
 - δ) τα θέματα ή τις συγκεκριμένες ανάγκες του έργου για τα οποία υπάρχει προκαταρκτική κατανομή, για τα έργα που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχεία γ) και δ),
 - ε) τις στρατηγικές και τα σχέδια που επιδιώκονται από τα στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα, σε σχέση με τα οποία μπορεί να ζητηθεί χρηματοδότηση για έργα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο β),
- στ) τη μέγιστη περίοδο επιλεξιμότητας για την υλοποίηση των έργων,
- ζ) ενδεικτικά χρονοδιαγράμματα για τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων κατά την περίοδο που καλύπτεται από το πολυετές πρόγραμμα εργασιών,

- η) την τεχνική μεθοδολογία για τη διαδικασία υποβολής και επιλογής έργων, καθώς και τα κριτήρια ανάθεσης σύμφωνα με τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 14,
- θ) τα ποσοστά συγχρηματοδότησης που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 4,
- ι) τα ανώτατα ποσοστά συγχρηματοδότησης για τις επιλέξιμες δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο ε),
- ια) κατά περίπτωση, λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την εφαρμογή της σωρευτικής και εναλλακτικής χρηματοδότησης,
- ιβ) τη χαμηλή ουσιαστική συμμετοχή και τις επιλέξιμες δραστηριότητες και τα κριτήρια χορήγησης για έργα τεχνικής βοήθειας για την ανάπτυξη ικανοτήτων που σχετίζονται με τις δραστηριότητες των κρατών μελών για ουσιαστική συμμετοχή στο πρόγραμμα LIFE.
3. Η διάρκεια του πρώτου πολυετούς προγράμματος εργασιών είναι τέσσερα έτη και η διάρκεια του δεύτερου πολυετούς προγράμματος εργασιών είναι τρία έτη.
4. Στο πλαίσιο των πολυετών προγραμμάτων εργασιών, η Επιτροπή εκδίδει προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για την καλυπτόμενη περίοδο. Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι πόροι που δεν χρησιμοποιήθηκαν σε συγκεκριμένη πρόσκληση υποβολής προτάσεων κατανέμονται εκ νέου μεταξύ των διάφορων τύπων δράσεων που αναφέρονται στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στον ίδιο τομέα.
5. Η Επιτροπή διασφαλίζει τη διαβούλευση με συμφεροντούχους κατά την ανάπτυξη των πολυετών προγραμμάτων εργασιών.

Άρθρο 19

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

1. Η Επιτροπή υποβάλλει εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο του προγράμματος LIFE προς την επίτευξη των σκοπών που καθορίζονται στο άρθρο 3, με βάση τους δείκτες που καθορίζονται στο παράρτημα II.
2. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιολόγηση της προόδου του προγράμματος LIFE ως προς την επίτευξη των σκοπών του, ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 23 για την τροποποίηση του παραρτήματος II, προκειμένου να επανεξετάζονται ή να συμπληρώνονται οι δείκτες, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, μεταξύ άλλων προκειμένου να ευθυγραμμιστούν με τους δείκτες που καθορίζονται σε άλλα ενωσιακά προγράμματα, και για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με διατάξεις για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης.
3. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 23, για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με τον καθορισμό, βάσει του παραρτήματος II, ειδικών δεικτών για κάθε υποπρόγραμμα και είδος έργου.
4. Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι τα στοιχεία για την παρακολούθηση της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων του προγράμματος συγκεντρώνονται με τρόπο αποδοτικό, αποτελεσματικό και έγκαιρο. Για τον σκοπό αυτό, και σύμφωνα με τις διαθέσιμες μεθοδολογίες, επιβάλλονται αναλογικές απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων στους αποδέκτες κονδυλίων της Ένωσης, ώστε να καταστεί δυνατή η συλλογή συναθροιζόμενων δεικτών εκροών και αντικτύπου σε επίπεδο σχεδίων, για όλους τους σχετικούς ειδικούς σκοπούς της περιβαλλοντικής και κλιματικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν το δίκτυο Natura 2000 και τις εκπομπές ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων, όπως το CO₂.
5. Η Επιτροπή παρακολουθεί και υποβάλλει τακτικές εκθέσεις για την ενσωμάτωση σκοπών σχετικών με το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένου του ποσού των δαπανών. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, από τη φύση του, το πρόγραμμα LIFE λειτουργεί με γνώμονα τη ζήτηση, το 61 % του συνολικού ποσού του προγράμματος LIFE, όπως ορίζεται στο άρθρο 5, αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου σύμφωνα με τον οποίο τουλάχιστον το 30 % των δαπανών ολόκληρου του προϋπολογισμού θα κατευθύνεται σε κλιματικούς σκοπούς. Η συνεισφορά αυτή παρακολουθείται μέσω του ενωσιακού συστήματος κλιματικών δεικτών. Ο παρών κανονισμός συμβάλλει στην ενσωμάτωση της δράσης για τη βιοποικιλότητα στις πολιτικές της Ένωσης και στην επίτευξη της συνολικής φιλοδοξίας να διατεθεί το 7,5 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τους στόχους βιοποικιλότητας κατά το έτος 2024 και το 10 % των ετήσιων δαπανών στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τους στόχους βιοποικιλότητας το 2026 και το 2027, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις υφιστάμενες αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των στόχων για το κλίμα και αυτών για τη βιοποικιλότητα.

Οι δαπάνες που σχετίζονται με τη βιοποικιλότητα παρακολουθούνται με τη χρήση αποτελεσματικής, διαφανούς και ολοκληρωμένης μεθοδολογίας που θα καθοριστεί από την Επιτροπή, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όπως αναφέρεται στη διοργανική συμφωνία της 16ης Δεκεμβρίου 2020 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, καθώς και τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων. Οι εν λόγω μέθοδοι παρακολούθησης χρησιμοποιούνται για τον ποσοτικό προσδιορισμό των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων που αναμένεται να συνεισφέρουν σε σκοπούς σχετικούς με το κλίμα και με τη βιοποικιλότητα κατά τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2021–2027, στο κατάλληλο επίπεδο ανάλυσης. Οι δαπάνες παρουσιάζονται ετησίως στη δήλωση για το πρόγραμμα. Η συμβολή του προγράμματος LIFE σε σκοπούς της Ένωσης σχετικούς με το κλίμα και τη βιοποικιλότητα δηλώνεται τακτικά στο πλαίσιο των αξιολογήσεων και της ετήσιας έκθεσης.

6. Η Επιτροπή αξιολογεί τις συνέργειες μεταξύ του προγράμματος LIFE και άλλων συμπληρωματικών προγραμμάτων της Ένωσης, καθώς και εκείνων μεταξύ των υποπρογραμμάτων του.

Άρθρο 20

Αξιολόγηση

1. Η Επιτροπή διενεργεί αξιολογήσεις όπως προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό εγκαίρως, ώστε αυτές να τροφοδοτούν με στοιχεία τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, με τη δέουσα προσοχή στη συνοχή, τις συνέργειες, την ενωσιακή προστιθέμενη αξία και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες της Ένωσης όσον αφορά το κλίμα και το περιβάλλον.

2. Η Επιτροπή διενεργεί την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος LIFE αφού συγκεντρωθούν επαρκείς πληροφορίες για την υλοποίησή του, αλλά το αργότερο σαράντα δύο μήνες από την έναρξη της υλοποίησης του προγράμματος LIFE, αξιοποιώντας τους δείκτες που ορίζονται σύμφωνα με το παράρτημα II.

Η αξιολόγηση καλύπτει τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- α) ποιοτικές και ποσοτικές πτυχές της εφαρμογής του προγράμματος LIFE,
- β) αποδοτικότητα της χρήσης πόρων,
- γ) τον βαθμό στον οποίο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι όλων των μέτρων, προσδιορίζοντας, όπου είναι δυνατό, τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο,
- δ) την πραγματική ή αναμενόμενη επιτυχία των έργων όσον αφορά τη μόχλευση άλλων πόρων της Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, τα οφέλη της αυξημένης συνοχής με άλλα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης,
- ε) τον βαθμό στον οποίο έχουν επιτευχθεί συνέργειες μεταξύ των στόχων και τη συμπληρωματικότητα του προγράμματος LIFE με άλλα σχετικά προγράμματα της Ένωσης,
- στ) την ενωσιακή προστιθέμενη αξία και τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο του προγράμματος LIFE, με σκοπό τη λήψη απόφασης σχετικά με την ανανέωση, την τροποποίηση ή την αναστολή μέτρων,
- ζ) τον βαθμό στον οποίο συμμετείχαν οι συμφεροντούχοι,
- η) ποσοτική και ποιοτική ανάλυση της συμβολής του προγράμματος LIFE στην κατάσταση διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών που απαριθμούνται στις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ,
- θ) ανάλυση της γεωγραφικής κάλυψης σε ολόκληρη την Ένωση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 5, και, εάν δεν επιτυγχάνεται η κάλυψη αυτή, ανάλυση των βαθύτερων αιτιών για την έλλειψη της κάλυψης αυτής.

3. Αφού ολοκληρωθεί η υλοποίηση του προγράμματος LIFE, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη ύστερα από τη λήξη της περιόδου που καθορίζεται στο άρθρο 1 δεύτερο εδάφιο, η Επιτροπή προβαίνει σε τελική αξιολόγηση του προγράμματος LIFE.
4. Η Επιτροπή ανακοινώνει τα συμπεράσματα των αξιολογήσεων, μαζί με τις παρατηρήσεις της, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών. Η Επιτροπή δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

Άρθρο 21

Πληροφόρηση, επικοινωνία και δημοσιότητα

1. Οι αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης μνημονεύουν ρητώς την προέλευση των εν λόγω κονδυλίων και εξασφαλίζουν την προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης, ιδίως κατά την προώθηση των έργων και των αποτελεσμάτων τους, παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού. Για τον σκοπό αυτό, οι αποδέκτες χρησιμοποιούν το λογότυπο του προγράμματος LIFE, που απεικονίζεται στο παράρτημα III. Όλα τα διαρκή αγαθά που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE φέρουν τον λογότυπο του προγράμματος LIFE, εκτός από τις περιπτώσεις όπου ορίζεται άλλως από την Επιτροπή. Όπου η χρήση του λογότυπου του προγράμματος LIFE δεν είναι εφικτή, το πρόγραμμα LIFE αναφέρεται σε όλες τις δραστηριότητες επικοινωνίας, μεταξύ άλλων στις σχετικές πινακίδες σε στρατηγικά σημεία ορατά στο κοινό.
2. Η Επιτροπή προβαίνει σε ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας για το πρόγραμμα LIFE, τις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν δυνάμει του προγράμματος LIFE και τα αποτελέσματά που επιτυγχάνονται. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται στο πρόγραμμα LIFE συμβάλλουν επίσης στην προβολή των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης, στον βαθμό που οι εν λόγω προτεραιότητες είναι συναφείς με τους σκοπούς του άρθρου 3.

Άρθρο 22

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από την επιτροπή για το πρόγραμμα LIFE. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Όσες φορές γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
3. Εάν η επιτροπή δεν διατυπώσει γνώμη, η Επιτροπή δεν εκδίδει το σχέδιο εκτελεστικής πράξης και εφαρμόζεται το άρθρο 5 παράγραφος 4 τρίτο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
4. Η Επιτροπή υποβάλλει ετήσια έκθεση στην επιτροπή σχετικά με τη συνολική πρόοδο της υλοποίησης των υποπρογραμμάτων του προγράμματος LIFE και σχετικά με συγκεκριμένες δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις συνδυαστικές πράξεις που υλοποιήθηκαν μέσω δημοσιονομικών πόρων που διατίθενται από το πρόγραμμα LIFE.

Άρθρο 23

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 19 παράγραφοι 2 και 3 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2028.
3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 19 παράγραφοι 2 και 3 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης επιφέρει τη λήξη της εξουσιοδότησης που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.
4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.

5. Μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

6. Οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφοι 2 και 3 τίθενται σε ισχύ μόνο εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα κοινοποίησης της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ή εάν, προτού λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 24

Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 καταργείται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Άρθρο 25

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των δράσεων που ξεκίνησαν δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 614/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁸⁾ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013, οι οποίοι εξακολουθούν να ισχύουν για τα εν λόγω έργα μέχρι το κλείσιμό τους.

2. Το συνολικό χρηματοδοτικό κονδύλιο του προγράμματος LIFE μπορεί επίσης να καλύπτει τις δαπάνες τεχνικής και διοικητικής συνδρομής που απαιτούνται για να εξασφαλιστεί η μετάβαση μεταξύ του προγράμματος LIFE και των μέτρων που θεσπίζονται με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 614/2007 και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1293/2013.

3. Εάν χρειαστεί, μπορούν να εγγραφονται πιστώσεις στον προϋπολογισμό της Ένωσης και μετά το 2027 για την κάλυψη των δαπανών που προβλέπονται στο άρθρο 5 παράγραφος 5, ώστε να διευκολυνθεί η διαχείριση των δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2027.

4. Οι επανεισορές από χρηματοδοτικά μέσα που έχουν συσταθεί βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 μπορούν να επενδύονται σε χρηματοδοτικά μέσα τα οποία συστήνονται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2021/523.

5. Οι πιστώσεις που αντιστοιχούν σε έσοδα για ειδικό προορισμό, τα οποία προκύπτουν από την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 614/2007 ή (ΕΕ) αριθ. 1293/2013, χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση του προγράμματος LIFE σύμφωνα με το άρθρο 21 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 26

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 29 Απριλίου 2021.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

D.M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A.P. ZACARIAS

⁽³⁸⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 614/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 2007, σχετικά με το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (LIFE+) (ΕΕ L 149 της 9.6.2007, σ. 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

1. Το Δίκτυο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή και την επιβολή του δικαίου του περιβάλλοντος (IMPEL),
 2. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εισαγγελέων για το Περιβάλλον (ENPE),
 3. Το Φόρουμ των Δικαστών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Περιβάλλον (EUFJE).
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΔΕΙΚΤΕΣ

1. Δείκτες εκροών
 - 1.1. Αριθμός έργων που αναπτύσσουν, επιδεικνύουν και προωθούν καινοτόμες τεχνικές και προσεγγίσεις,
 - 1.2. Αριθμός έργων που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τη φύση και τη βιοποικιλότητα,
 - 1.3. Αριθμός έργων για την ανάπτυξη, την εφαρμογή, την παρακολούθηση ή την επιβολή της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας και πολιτικής,
 - 1.4. Αριθμός έργων για τη βελτίωση της διακυβέρνησης με την ενίσχυση των ικανοτήτων των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών,
 - 1.5. Αριθμός έργων, συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών ολοκληρωμένων έργων και των στρατηγικών έργων για τη φύση, που υλοποιούν:
 - βασικά σχέδια ή στρατηγικές,
 - προγράμματα δράσης για την ενσωμάτωση της «φύσης και της βιοποικιλότητας».
2. Δείκτες αποτελεσμάτων
 - 2.1. Καθαρή μεταβολή στο περιβάλλον και το κλίμα με βάση τη συνάθροιση δεικτών σε επίπεδο έργου, που καθορίζονται στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για τα υποπρογράμματα:
 - «Φύση και βιοποικιλότητα»,
 - «Κυκλική οικονομία και ποιότητα ζωής», που να καλύπτουν τουλάχιστον τα εξής:
 - ποιότητα του αέρα
 - έδαφος
 - ύδατα
 - απόβλητα
 - χημικές ουσίες
 - θόρυβος
 - χρήση και αποδοτικότητα πόρων,
 - «Μετριασμός και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή»,
 - «Μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας»,
 - 2.2. Σωρευτικές επενδύσεις που προσελκύστηκαν από τα έργα ή χρηματοδότηση που διατέθηκε (σε εκατομμύρια EUR),
 - 2.3. Αριθμός οργανώσεων που συμμετέχουν σε έργα ή που λαμβάνουν λειτουργικές επιδοτήσεις,
 - 2.4. Μερίδιο έργων που είχαν καταλυτική δράση μετά την ημερομηνία λήξης του έργου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΛΟΓΟΤΥΠΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFE

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/784 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**της 29ης Απριλίου 2021****σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο****(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο παρών κανονισμός έχει ως στόχο να διασφαλίσει την ομαλή λειτουργία της ψηφιακής ενιαίας αγοράς σε μια ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία, αντιμετωπίζοντας την κατάχρηση των υπηρεσιών φιλοξενίας για τρομοκρατικούς σκοπούς και συμβάλλοντας στη δημόσια ασφάλεια σε ολόκληρη την Ένωση. Η λειτουργία της ψηφιακής ενιαίας αγοράς θα πρέπει να βελτιωθεί με την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου για τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των χρηστών στο επιγραμμικό περιβάλλον, καθώς και την ενίσχυση των διασφαλίσεων όσον αφορά την ελευθερία έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών σε μια ανοιχτή και δημοκρατική κοινωνία, και την ελευθερία και πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης.
- (2) Τα κανονιστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο θα πρέπει να συμπληρώνονται με στρατηγικές του κράτους μέλους για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας και της κριτικής σκέψης, την ανάπτυξη εναλλακτικής και ανασκευασμένης επιχειρηματολογίας και άλλες πρωτοβουλίες για να μειωθούν οι επιπτώσεις του τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο και η τρωτότητα σε αυτό, καθώς και επενδύσεις στο κοινωνικό έργο, πρωτοβουλίες απορριζοσπαστικοποίησης και συνεργασία με τις πληγείσες κοινότητες με στόχο τη βιώσιμη πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης στην κοινωνία.
- (3) Η αντιμετώπιση του τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, που αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου προβλήματος παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο απαιτεί ένα συνδυασμό νομοθετικών, μη νομοθετικών και εθελοντικών μέτρων τα οποία να βασίζονται στη συνεργασία μεταξύ αρχών και παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας, με τρόπο που να σέβεται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα.
- (4) Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας που δραστηριοποιούνται στο διαδίκτυο διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην ψηφιακή οικονομία, συνδέοντας τις επιχειρήσεις και τους πολίτες και διευκολύνοντας τον δημόσιο διάλογο και τη διανομή και λήψη πληροφοριών, απόψεων και ιδεών, και συμβάλλουν σημαντικά στην καινοτομία, την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ένωση. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι υπηρεσίες παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας χρησιμοποιούνται καταχρηστικά από τρίτους με σκοπό την εκτέλεση παράνομων δραστηριοτήτων στο διαδίκτυο. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η παράνομη χρήση των εν λόγω υπηρεσιών από τρομοκρατικές ομάδες και τους υποστηρικτές τους για τη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, προκειμένου να διαδίδουν το μήνυμά τους, να ριζοσπαστικοποιούν και να στρατολογούν οπαδούς, καθώς και να διευκολύνουν και να κατευθύνουν την τρομοκρατική δραστηριότητα.

⁽¹⁾ ΕΕ C 110 της 22.3.2019, σ. 67.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 16ης Μαρτίου 2021 (ΕΕ C 135 της 16.4.2021, σ. 1). Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Απριλίου 2021 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

- (5) Παρότι δεν αποτελεί τον μοναδικό παράγοντα, η παρουσία τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο έχει αποδειχθεί καταλύτης στη ριζοσπαστικοποίηση ατόμων που μπορεί να οδηγήσει σε τρομοκρατικές ενέργειες, και άρα έχει εξαιρετικά σοβαρές αρνητικές συνέπειες για τους χρήστες, τους πολίτες και την κοινωνία γενικότερα, καθώς και για τους παρόχους υπηρεσιών στο διαδίκτυο που φιλοξενούν τέτοιο περιεχόμενο, δεδομένου ότι υπονομεύει την εμπιστοσύνη των χρηστών τους και βλάπτει τα επιχειρηματικά τους μοντέλα. Υπό το πρίσμα του κεντρικού τους ρόλου και των τεχνολογικών μέσων και των ικανοτήτων που συνδέονται με τις υπηρεσίες που παρέχουν, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας έχουν ειδικές κοινωνικές ευθύνες να προστατεύσουν τις υπηρεσίες τους από κατάχρηση από τους τρομοκράτες και να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου μέσω των υπηρεσιών τους στο διαδίκτυο, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τη θεμελιώδη σημασία της ελευθερίας έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών σε μια ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία.
- (6) Οι προσπάθειες σε ενωσιακό επίπεδο για την καταπολέμηση του τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο ξεκίνησαν το 2015 μέσω ενός πλαισίου εθελοντικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας. Οι εν λόγω προσπάθειες πρέπει να συμπληρωθούν με ένα σαφές νομοθετικό πλαίσιο για την περαιτέρω μείωση της προσβασιμότητας σε τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο και την κατάλληλη αντιμετώπιση ενός ταχέως εξελισσόμενου προβλήματος. Το νομοθετικό πλαίσιο επιδιώκει να αξιοποιήσει τις εθελοντικές προσπάθειες, οι οποίες ενισχύθηκαν με τη σύσταση (ΕΕ) 2018/334 της Επιτροπής⁽³⁾, και ανταποκρίνεται στις εκκλήσεις που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για ενίσχυση των μέτρων αντιμετώπισης του παράνομου και επιβλαβούς περιεχομένου σύμφωνα με το οριζόντιο πλαίσιο που θεσπίστηκε με την οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁴⁾, καθώς και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για βελτίωση του εντοπισμού και της αφαίρεσης περιεχομένου στο διαδίκτυο που υποκινεί τη διάπραξη τρομοκρατικών πράξεων.
- (7) Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να θίγει την εφαρμογή της οδηγίας 2000/31/ΕΚ. Ιδίως, τυχόν μέτρα που λαμβάνει ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας προς συμμόρφωση με τον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων ειδικών μέτρων, δεν θα πρέπει καθυστερήσει να επιφέρουν στον συγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας απώλεια του ευεργετήματος της απαλλαγής από την ευθύνη που προβλέπεται στην εν λόγω οδηγία. Επιπλέον, ο παρών κανονισμός δεν θίγει τις εξουσίες των εθνικών αρχών και δικαστηρίων να καθορίζουν την ευθύνη των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας όπου δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην εν λόγω οδηγία για την απαλλαγή από την ευθύνη.
- (8) Σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ του παρόντος κανονισμού και της οδηγίας 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁵⁾ σε σχέση με τις διατάξεις που διέπουν τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) της εν λόγω οδηγίας, θα πρέπει να υπερισχύει η οδηγία 2010/13/ΕΕ. Αυτό θα πρέπει να αφήσει ανεπηρέαστες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, ιδίως σε σχέση με τους παρόχους υπηρεσιών πλατφόρμας ανταλλαγής βίντεο.
- (9) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ορίζει κανόνες με σκοπό την αντιμετώπιση της παράνομης χρήσης των υπηρεσιών φιλοξενίας για τη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Οι εν λόγω κανόνες θα πρέπει να σέβονται πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματα που προστατεύονται στην Ένωση και ιδίως εκείνα που κατοχυρώνονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης»).
- (10) Ο παρών κανονισμός επιδιώκει να συμβάλει στην προστασία της δημόσιας ασφάλειας, ενώ παράλληλα θεσπίζει κατάλληλες και αξιόπιστες διασφαλίσεις για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, στα οποία περιλαμβάνονται το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το δικαίωμα ελευθερίας της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας λήψης και μετάδοσης πληροφοριών, η επιχειρηματική ελευθερία και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Περαιτέρω, απαγορεύεται οποιαδήποτε διακριτική μεταχείριση. Οι αρμόδιες αρχές και οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να υιοθετούν μόνο μέτρα που είναι αναγκαία, κατάλληλα και αναλογικά σε μια δημοκρατική κοινωνία, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη σημασία που αποδίδεται στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, και την ελευθερία της πολυφωνίας στα μέσα ενημέρωσης, οι οποίες συνιστούν τα βασικά θεμέλια μιας πλουραλιστικής και δημοκρατικής κοινωνίας και αποτελούν τις θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης. Τα μέτρα που θίγουν την ελευθερία έκφρασης και ενημέρωσης θα πρέπει να είναι αυστηρά στοχευμένα για την αντιμετώπιση της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, ενώ παράλληλα θα σέβονται το δικαίωμα νόμιμης λήψης και μετάδοσης πληροφοριών, λαμβανομένου υπόψη του κεντρικού ρόλου των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας όσον αφορά τη διευκόλυνση του δημόσιου διαλόγου και τη διανομή και λήψη πραγματικών περιστατικών, απόψεων και ιδεών σύμφωνα με τον νόμο. Η ύπαρξη αποτελεσματικών επιγραμμικών μέτρων για την καταπολέμηση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο και η προστασία της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης δεν αποτελούν αντικρουόμενους αλλά συμπληρωματικούς και αλληλοενισχυόμενους στόχους.

⁽³⁾ Σύσταση (ΕΕ) 2018/334 της Επιτροπής, της 1ης Μαρτίου 2018, σχετικά με μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο (ΕΕ L 63 της 6.3.2018, σ. 50).

⁽⁴⁾ Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») (ΕΕ L 178 της 17.7.2000, σ. 1).

⁽⁵⁾ Οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων) (ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1).

- (11) Προκειμένου να εξασφαλιστεί σαφήνεια σχετικά με τις ενέργειες που θα πραγματοποιούν τόσο οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας όσο και οι αρμόδιες αρχές για την αντιμετώπιση της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να θεσπίσει έναν ορισμό του τρομοκρατικού περιεχομένου για προληπτικούς σκοπούς που θα είναι συνεπής με τους ορισμούς των οικείων εγκλημάτων της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁶⁾. Δεδομένης της ανάγκης αντιμετώπισης της πλέον επιβλαβούς τρομοκρατικής προπαγάνδας στο διαδίκτυο, ο ορισμός θα πρέπει να καλύπτει το υλικό που υποκινεί ή καλεί στην τέλεση ή τη συμβολή στην τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων, ή που καλεί στη συμμετοχή σε δραστηριότητες τρομοκρατικής ομάδας ή εξυμνει τρομοκρατικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης υλικού που απεικονίζει τρομοκρατική επίθεση. Ο ορισμός θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει το περιεχόμενο που παρέχει οδηγίες για την κατασκευή ή χρήση εκρηκτικών, πυροβόλων όπλων ή άλλων όπλων ή επιβλαβών ή επικίνδυνων ουσιών, καθώς και χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών ουσιών (ΧΒΡΠ), ή σχετικά με άλλες ειδικές μεθόδους ή τεχνικές, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής στόχων, με σκοπό την τέλεση ή τη συμβολή στην τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων. Στο υλικό αυτό περιλαμβάνονται κείμενα, εικόνες, ηχητικές καταγραφές και βίντεο, καθώς και ζωντανές αναμεταδόσεις τρομοκρατικών εγκλημάτων που προκαλούν κίνδυνο για τη διάπραξη περισσότερων τέτοιων εγκλημάτων. Όταν αξιολογούν κατά πόσον ένα συγκεκριμένο υλικό συνιστά τρομοκρατικό περιεχόμενο κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού, οι αρμόδιες αρχές και οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη παράγοντες όπως η φύση και η διατύπωση των δηλώσεων, το πλαίσιο στο οποίο διατυπώνονται οι δηλώσεις και η δυνατότητά τους να έχουν επιβλαβείς συνέπειες, επηρεάζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την προστασία και την ασφάλεια προσώπων. Το γεγονός ότι το υλικό παρήχθη από πρόσωπο, ομάδα ή οντότητα που περιλαμβάνεται στον ενωσιακό κατάλογο προσώπων, ομάδων ή οντοτήτων που εμπλέκονται σε τρομοκρατικές ενέργειες και υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα θα πρέπει να αποτελεί σημαντικό παράγοντα κατά την αξιολόγηση.
- (12) Υλικό που διαδίδεται για εκπαιδευτικούς, δημοσιογραφικούς, καλλιτεχνικούς ή ερευνητικούς σκοπούς ή για σκοπούς αύξησης της ευαισθητοποίησης κατά της τρομοκρατικής δραστηριότητας δεν θα πρέπει να θεωρείται ως τρομοκρατικό περιεχόμενο. Όταν κρίνεται κατά πόσον το υλικό που παρέχεται από πάροχο περιεχομένου συνιστά «τρομοκρατικό περιεχόμενο» κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ιδίως η ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας και πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης, και η ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης. Ειδικότερα στις περιπτώσεις που ο πάροχος περιεχομένου φέρει συντακτική ευθύνη, οποιαδήποτε απόφαση αφαίρεσης του διαδοθέντος υλικού θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα δημοσιογραφικά πρότυπα που έχουν καθιερωθεί σχετικά με τον Τύπο ή τα μέσα ενημέρωσης σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη. Επιπλέον, η έκφραση ριζοσπαστικών, επιθετικών ή αμφιλεγόμενων απόψεων στο πλαίσιο δημόσιας συζήτησης για ευαίσθητα πολιτικά θέματα δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι συνιστά τρομοκρατικό περιεχόμενο.
- (13) Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, διασφαλίζοντας ταυτοχρόνως τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται σε παρόχους υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας που αποθηκεύουν και διαδίδουν στο κοινό πληροφορίες που παρέχονται από χρήστη της υπηρεσίας κατόπιν αιτήματός του, ανεξάρτητα από το αν η αποθήκευση και η διάδοση τέτοιων πληροφοριών και υλικού στο κοινό έχει απλώς τεχνικό, αυτόματο και παθητικό χαρακτήρα. Ως «αποθήκευση» θα πρέπει να νοείται η διατήρηση δεδομένων στη μνήμη φυσικού ή εικονικού διακομιστή. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού οι πάροχοι υπηρεσιών «απλής διάδοσης» ή «αποθήκευσης σε κρυφή μνήμη (caching)», καθώς και άλλων υπηρεσιών που παρέχονται σε άλλα επίπεδα της διαδικτυακής υποδομής που δεν εμπιέχουν αποθήκευση, όπως μητρώα και καταχωρητές, καθώς και πάροχοι συστημάτων ονομάτων χώρου (DNS), υπηρεσιών πληρωμών ή προστασίας κατανεμημένων αρνήσεων εξυπηρέτησης (Distributed Denial of Service — DDoS).
- (14) Η έννοια της «διάδοσης στο κοινό» θα πρέπει να συνεπάγεται τη διάθεση πληροφοριών σε δυνητικά απεριόριστο αριθμό ατόμων, ήτοι να καθιστά τις πληροφορίες εύκολα προσβάσιμες σε χρήστες εν γένει, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες από τον πάροχο περιεχομένου, ανεξάρτητα από το αν τα άτομα αυτά αποκτούν πράγματι πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές. Με βάση τα παραπάνω, εφόσον για την πρόσβαση σε πληροφορίες απαιτείται εγγραφή ή αποδοχή ως μέλος σε ομάδα χρηστών, θα πρέπει να νοείται ως διάδοση πληροφοριών στο κοινό μόνο η αυτόματη εγγραφή ή αποδοχή ως μέλη χρηστών που επιζητούν πρόσβαση σε πληροφορίες, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση για τη λήψη απόφασης ή την επιλογή των ατόμων στα οποία χορηγείται πρόσβαση. Οι υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁷⁾, όπως μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ιδιωτικές υπηρεσίες ανταλλαγής μηνυμάτων, θα πρέπει να μην εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού. Θα πρέπει να θεωρείται ότι πραγματοποιείται αποθήκευση και διάδοση

⁽⁶⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88 της 31.3.2017, σ. 6).

⁽⁷⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (ΕΕ L 321 της 17.12.2018, σ. 36).

πληροφοριών στο κοινό κατά την έννοια του παρόντος κανονισμού μόνον εφόσον οι εν λόγω δραστηριότητες διεξάγονται κατόπιν άμεσου αιτήματος από τον πάροχο του περιεχομένου. Ως εκ τούτου, ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να καλύπτει τους παρόχους υπηρεσιών όπως οι υποδομές υπολογιστικού νέφους, που παρέχονται κατόπιν αιτήματος άλλων μερών πλην των παρόχων περιεχομένου και ωφελούν μόνον έμμεσα τους τελευταίους. Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού περιλαμβάνονται για παράδειγμα οι πάροχοι μέσω κοινωνικής δικτύωσης, υπηρεσιών ανταλλαγής αρχείων βίντεο, εικόνας και ήχου, καθώς και υπηρεσιών ανταλλαγής αρχείων και άλλων υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, εφόσον οι εν λόγω υπηρεσίες χρησιμοποιούνται για να τεθούν οι αποθηκευμένες πληροφορίες στη διάθεση του κοινού κατόπιν άμεσου αιτήματος του παρόχου περιεχομένου. Σε περίπτωση που πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας προσφέρει διάφορες υπηρεσίες, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ισχύει μόνο για τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του.

- (15) Συχνά η διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο κοινό πραγματοποιείται μέσω υπηρεσιών που παρέχονται από παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας που είναι εγκατεστημένοι σε τρίτες χώρες. Προκειμένου να προστατεύονται οι χρήστες της Ένωσης και να διασφαλίζεται ότι όλοι οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας που δραστηριοποιούνται εντός της ψηφιακής ενιαίας αγοράς υπόκεινται στις ίδιες απαιτήσεις, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ισχύει για όλους τους παρόχους σχετικών υπηρεσιών που προσφέρονται στην Ένωση, ανεξαρτήτως της χώρας όπου βρίσκεται η κύρια εγκατάστασή τους. Ένας πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να θεωρείται ότι προσφέρει υπηρεσίες στην Ένωση εάν επιτρέψει σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του και έχει ουσιαστική σύνδεση με το εν λόγω κράτος μέλος ή τα εν λόγω κράτη μέλη.
- (16) Ουσιώδης σύνδεση με την Ένωση θα πρέπει να υφίσταται όταν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διαθέτει εγκατάσταση στην Ένωση οι υπηρεσίες του χρησιμοποιούνται από σημαντικό αριθμό χρηστών σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη ή οι δραστηριότητές του στοχεύουν προς ένα ή περισσότερα κράτη μέλη. Η στόχευση δραστηριοτήτων προς ένα ή περισσότερα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιοριστεί με βάση όλες τις σχετικές περιστάσεις, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων όπως η χρήση γλώσσας ή νομίσματος που χρησιμοποιείται γενικά στο οικείο κράτος μέλος ή η δυνατότητα παραγγελίας αγαθών ή υπηρεσιών από αυτό το κράτος μέλος. Τέτοια στόχευση θα μπορούσε επίσης να συναχθεί από τη διαθεσιμότητα μιας εφαρμογής στο σχετικό εθνικό κατάρστημα εφαρμογών, από την παροχή τοπικών διαφημίσεων ή διαφημίσεων σε γλώσσα που χρησιμοποιείται γενικά στο οικείο κράτος μέλος ή από τον χειρισμό των σχέσεων με τους πελάτες, όπως η εξυπηρέτηση πελατών σε γλώσσα που χρησιμοποιείται γενικά το οικείο κράτος μέλος. Δεκτή θα πρέπει επίσης να γίνεται η ύπαρξη ουσιώδους σύνδεσης όταν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας κατευθύνει τη δραστηριότητά του προς ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, όπως καθορίζεται στο άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁸⁾. Η απλή προσβασιμότητα του δικτυακού τόπου παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας, διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλων στοιχείων επικοινωνίας σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, εξεταζόμενη μεμονωμένα, δεν θα πρέπει να είναι επαρκής για να αποτελέσει ουσιαστική σύνδεση. Επιπλέον, η παροχή υπηρεσίας με βάση την απλή συμμόρφωση με την απαγόρευση διακρίσεων η οποία προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁹⁾, δεν θα πρέπει, για τον λόγο αυτό και μόνο, να θεωρηθεί ότι αποτελεί ουσιαστική σύνδεση στην Ένωση.
- (17) Η διαδικασία και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τις εντολές αφαίρεσης με τις οποίες ζητείται από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας να αφαιρέσουν τρομοκρατικό περιεχόμενο ή να απενεργοποιήσουν την πρόσβαση σε αυτό, μετά από αξιολόγηση από τις αρμόδιες αρχές, θα πρέπει να εναρμονιστούν. Δεδομένης της ταχύτητας με την οποία διαδίδεται το τρομοκρατικό περιεχόμενο σε επιγραμμικές υπηρεσίες, θα πρέπει να επιβληθεί στους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας περιεχομένου η υποχρέωση να διασφαλίζουν την αφαίρεση του τρομοκρατικού περιεχομένου που προσδιορίζεται στην εντολή αφαίρεσης ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό σε όλα τα κράτη μέλη εντός μιας ώρας από τη λήψη της εντολής αφαίρεσης. Εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να παρέχει στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τις ισχύουσες προθεσμίες τουλάχιστον 12 ώρες πριν από την έκδοση για πρώτη φορά της εντολής αφαίρεσης προς τον εν λόγω πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας. Δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης προκύπτουν όταν η αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου ή η απενεργοποίηση της πρόσβασης μετά το πέρας μιας ώρας από τη λήψη της εντολής αφαίρεσης ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή βλάβη, όπως σε συγκυρίες επικείμενης απειλής για τη ζωή ή τη σωματική ακεραιότητα ενός ατόμου ή δημοσιεύσεων που απεικονίζουν συνεχή πρόκληση βλάβης για τη ζωή ή τη σωματική ακεραιότητα. Η αρμόδια αρχή θα πρέπει να καθορίζει πότε συντρέχουν περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και να παρέχει την αναγκαία αιτιολόγηση στην εντολή αφαίρεσης. Σε περίπτωση που ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας δεν μπορεί να συμμορφωθεί με την εντολή αφαίρεσης εντός μιας ώρας από τη λήψη της, λόγω ανωτέρας βίας ή εκ των πραγμάτων αδυναμίας, στην οποία συμπεριλαμβάνονται αντικειμενικά αιτιολογημένοι τεχνικοί ή επιχειρησιακοί λόγοι, ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές το συντομότερο δυνατόν και συμμορφούται με την εντολή αφαίρεσης μόλις επιλυθεί η κατάσταση.

⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 351 της 20.12.2012, σ. 1).

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2018, για την αντιμετώπιση του αδικαιολόγητου γεωγραφικού αποκλεισμού και άλλων μορφών διακριτικής μεταχείρισης με βάση την ιδιγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών εντός της εσωτερικής αγοράς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και (ΕΕ) 2017/2394 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ (ΕΕ L 60 I της 2.3.2018, σ. 1).

- (18) Η εντολή αφαίρεσης θα πρέπει να περιλαμβάνει αιτιολογία του χαρακτηρισμού του υλικού που πρέπει να αφαιρεθεί ή της πρόσβασης που πρέπει να απενεργοποιηθεί ως τρομοκρατικών, καθώς και να παρέχει επαρκείς πληροφορίες για τον εντοπισμό του περιεχομένου, υποδεικνύοντας την ακριβή ηλεκτρονική διεύθυνση και, όπου απαιτείται, κάθε άλλη πρόσθετη πληροφορία, όπως στιγμιότυπο οθόνης του εν λόγω περιεχομένου. Η εν λόγω αιτιολογία θα πρέπει να επιτρέπει στον πάροχο υπηρεσίας φιλοξενίας και, εντέλει, στον πάροχο περιεχομένου να ασκούν αποτελεσματικά το δικαίωμά τους για δικαστική προσφυγή. Οι προβαλλόμενοι λόγοι δεν θα πρέπει να περιλαμβάνουν ευαίσθητες πληροφορίες ικανές να θέσουν σε κίνδυνο τις έρευνες που διεξάγονται.
- (19) Η αρμόδια αρχή πρέπει να υποβάλει την εντολή αφαίρεσης απευθείας στο σημείο επαφής που υποδεικνύεται ή ορίζεται από τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού με οποιοδήποτε ηλεκτρονικό μέσο ικανό να χρησιμοποιηθεί ως έγγραφο τεκμήριο, υπό προϋποθέσεις που επιτρέπουν στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας να εξακριβώσει τη γνησιότητα της εντολής, συμπεριλαμβανομένης της ακρίβειας της ημερομηνίας και της ώρας αποστολής και παραλαβής της εντολής, όπως μέσω προστατευμένου ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή προστατευμένων πλατφορμών ή άλλων ασφαλών διαύλων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διατίθενται από τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η απαίτηση αυτή θα πρέπει να μπορεί να ικανοποιείται, μεταξύ άλλων με τη χρήση εγκεκριμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών συστημένης παράδοσης όπως προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁰⁾. Όταν η κύρια εγκατάσταση του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας ή η κατοικία ή η κύρια εγκατάσταση του νόμιμου εκπροσώπου του βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος από αυτό της εκδούσας αρμόδιας αρχής, αντίγραφο της εντολής αφαίρεσης θα πρέπει να διαβιβάζεται ταυτοχρόνως στην αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους.
- (20) Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, στο οποίο ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή στο οποίο ο νόμιμος εκπρόσωπός του κατοικεί ή έχει την έδρα του, θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ελέγχει την εντολή αφαίρεσης που εκδίδουν οι αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους, προκειμένου να διαπιστώσει αν παραβιάζει σοβαρά ή κατάφωρα τον παρόντα κανονισμό ή τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται στον Χάρτη. Τόσο ο πάροχος περιεχομένου όσο και ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ζητούν τον έλεγχο αυτό από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του έχει την κατοικία του ή την κύρια εγκατάστασή του. Όταν γίνεται τέτοιο αίτημα, η εν λόγω αρμόδια αρχή θα πρέπει να εκδίδει απόφαση σχετικά με το αν η εντολή αφαίρεσης περιέχει τέτοια παραβίαση. Εάν η απόφαση αυτή διαπιστώσει τέτοια παραβίαση, η εντολή αφαίρεσης θα πρέπει να παύσει να παράγει έννομα αποτελέσματα. Ο έλεγχος θα πρέπει να διενεργείται γρήγορα, ώστε να διασφαλίζεται η όσο το δυνατόν συντομότερη επαναφορά του περιεχομένου που έχει αφαιρεθεί εσφαλμένα ή έχει απενεργοποιηθεί.
- (21) Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας οι οποίοι εκτίθενται σε τρομοκρατικό περιεχόμενο θα πρέπει, εφόσον έχουν όρους και προϋποθέσεις, να συμπεριλάβουν διατάξεις για την αντιμετώπιση της κατάχρησης των υπηρεσιών τους για τη διάδοση στο κοινό τρομοκρατικού περιεχομένου. Θα πρέπει να εφαρμόζουν τις εν λόγω διατάξεις με συνετό, διαφανή, αναλογικό και αμερόληπτο τρόπο.
- (22) Δεδομένης της κλίμακας του προβλήματος και της ταχύτητας που απαιτείται για τον αποτελεσματικό εντοπισμό και την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου, η λήψη αποτελεσματικών και αναλογικών ειδικών μέτρων αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για την καταπολέμηση του τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο. Προκειμένου να μειώσουν την προσιμότητα του τρομοκρατικού περιεχομένου στις υπηρεσίες τους, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας που εκτίθενται σε τρομοκρατικό περιεχόμενο θα πρέπει να λαμβάνουν ειδικά μέτρα, έχοντας υπόψη τους κινδύνους και το επίπεδο έκθεσης σε τρομοκρατικό περιεχόμενο, καθώς και τις επιπτώσεις επί των δικαιωμάτων τρίτων μερών και επί του δημοσίου συμφέροντος ενημέρωσης. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να καθορίζουν ποια είναι τα κατάλληλα, αποτελεσματικά και αναλογικά ειδικά μέτρα που θα πρέπει να θεσπιστούν με στόχο τον προσδιορισμό και την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου. Τα ειδικά μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν κατάλληλα τεχνικά ή επιχειρησιακά μέτρα ή ικανότητες, όπως στελέχωση ή τεχνικά μέσα για τον προσδιορισμό και την άμεση αφαίρεση ή απενεργοποίηση της πρόσβασης σε τρομοκρατικό περιεχόμενο, μηχανισμούς για τους χρήστες προκειμένου να αναφέρουν ή να επισημαίνουν εικαζόμενο τρομοκρατικό περιεχόμενο ή άλλα μέτρα που ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας θεωρεί κατάλληλα και αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση της διαθεσιμότητας τρομοκρατικού περιεχομένου στις υπηρεσίες του.
- (23) Κατά την εφαρμογή ειδικών μέτρων, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας πρέπει να διασφαλίζουν το δικαίωμα των χρηστών στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης καθώς και στην ελευθερία και την πολυφωνία των μέσων δυνάμει του Χάρτη. Επιπλέον οποιασδήποτε απαίτησης που προβλέπεται στη νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να ενεργούν με τη δέουσα επιμέλεια και να εφαρμόζουν, κατά περίπτωση, διασφαλίσεις, συμπεριλαμβανομένων της ανθρωπίνης επίβλεψης και των επαληθεύσεων, ώστε να αποφεύγονται τυχόν ανεπιθύμητες ή εσφαλμένες αποφάσεις που συνεπάγονται τη διαγραφή περιεχομένου που δεν είναι τρομοκρατικό ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό.

⁽¹⁰⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 73).

- (24) Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να αναφέρει στην αρμόδια αρχή τα ειδικά μέτρα που εφαρμόζει προκειμένου να δίνει στην εν λόγω αρχή τη δυνατότητα να καθορίσει εάν τα μέτρα είναι αποτελεσματικά και αναλογικά και κατά πόσον, στην περίπτωση χρήσης αυτοματοποιημένων μέσων, ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διαθέτει την απαραίτητη ικανότητα ανθρώπινης επίβλεψης και ελέγχου. Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αναλογικότητας των μέτρων, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις σχετικές παραμέτρους, συμπεριλαμβανομένου του πλήθους των εντολών αφαίρεσης που απευθύνονται στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας, του μεγέθους και της οικονομικής ικανότητας του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας και του αντικτύπου των υπηρεσιών του στη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου, για παράδειγμα, με βάση τον αριθμό των χρηστών στην Ένωση, καθώς και τις διασφαλίσεις που θεσπίζονται για την αντιμετώπιση της κατάχρησης των υπηρεσιών του με σκοπό τη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο.
- (25) Σε περίπτωση που η αρμόδια αρχή κρίνει ότι τα ειδικά μέτρα που λαμβάνονται είναι ανεπαρκή για την αντιμετώπιση των κινδύνων, θα πρέπει να μπορεί να απαιτεί τη λήψη πρόσθετων, κατάλληλων, αποτελεσματικών και αναλογικών ειδικών μέτρων. Η απαίτηση εφαρμογής τέτοιων πρόσθετων ειδικών μέτρων δεν θα πρέπει να οδηγεί σε μια γενική υποχρέωση ελέγχου ή δραστηριότητας αναζήτησης των γεγονότων κατά την έννοια του άρθρου 15 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/31/EK, ούτε σε υποχρέωση χρήσης αυτοματοποιημένων εργαλείων. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να μπορούν, ωστόσο, να χρησιμοποιήσουν αυτοματοποιημένα εργαλεία εάν το κρίνουν σκόπιμο και απαραίτητο για να αντιμετωπιστεί η κατάχρηση των υπηρεσιών τους για τη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο.
- (26) Η υποχρέωση των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας να διατηρούν το αφαιρεθέν περιεχόμενο και τα σχετικά δεδομένα θα πρέπει να ισχύει για ειδικούς σκοπούς και για περιορισμένο και αναγκαίο διάστημα. Είναι απαραίτητο να επεκταθεί η απαίτηση διατήρησης στα συναφή δεδομένα, στον βαθμό που τα δεδομένα αυτά θα μπορούσαν διαφορετικά να χαθούν ως συνέπεια της αφαίρεσης του εν λόγω τρομοκρατικού περιεχομένου. Στα συναφή δεδομένα μπορούν να περιλαμβάνονται δεδομένα όπως «δεδομένα συνδρομητή», ιδίως στοιχεία που αφορούν την ταυτότητα του παρόχου του περιεχομένου, καθώς και «δεδομένα πρόσβασης», όπως δεδομένα σχετικά με την ημερομηνία και τον χρόνο της χρήσης από τον πάροχο του περιεχομένου και της σύνδεσης και της αποσύνδεσης από την υπηρεσία, μαζί με τη διεύθυνση IP που αποδίδεται στον πάροχο του περιεχομένου από τον φορέα παροχής υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο.
- (27) Η υποχρέωση διατήρησης του περιεχομένου για τις διαδικασίες διοικητικής ή δικαστικού ελέγχου είναι αναγκαία και δικαιολογημένη ενόψει της ανάγκης να διασφαλίζεται η λήψη αποτελεσματικών μέτρων αποκατάστασης για τον πάροχο περιεχομένου στο διαδίκτυο που αφαιρέθηκε ή στο οποίο απενεργοποιήθηκε η πρόσβαση, καθώς και για να διασφαλιστεί η επαναφορά του περιεχομένου αυτού ανάλογα με το αποτέλεσμα των εν λόγω διαδικασιών. Η υποχρέωση διατήρησης υλικού για σκοπούς διερεύνησης ή δίωξης είναι δικαιολογημένη και αναγκαία δεδομένης της αξίας του εν λόγω υλικού για την παρεμπόδιση ή την πρόληψη τρομοκρατικής δραστηριότητας. Κατά συνέπεια, η διατήρηση του τρομοκρατικού περιεχομένου που αφαιρέθηκε για σκοπούς πρόληψης, εντοπισμού, διερεύνησης και δίωξης τρομοκρατικών εγκλημάτων θα πρέπει να είναι επίσης δικαιολογημένη. Το τρομοκρατικό περιεχόμενο και τα συναφή δεδομένα θα πρέπει να αποθηκεύονται μόνο για το διάστημα που είναι αναγκαίο για να επιτρέψει στις αρχές επιβολής του νόμου να ελέγχουν το εν λόγω τρομοκρατικό περιεχόμενο και να αποφασίζουν κατά πόσον θα ήταν αναγκαία για τους σκοπούς αυτούς. Για τους σκοπούς της πρόληψης, του εντοπισμού, της έρευνας και δίωξης τρομοκρατικών εγκλημάτων, η απαιτούμενη διατήρηση των δεδομένων θα πρέπει να περιορίζεται στα δεδομένα που είναι πιθανόν να έχουν σχέση με τρομοκρατικά εγκλήματα και τα οποία θα μπορούσαν, επομένως, να συμβάλουν στη δίωξη τρομοκρατικών εγκλημάτων ή στην πρόληψη σοβαρών κινδύνων για τη δημόσια ασφάλεια. Στις περιπτώσεις που πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας αφαιρούν υλικό ή απενεργοποιούν την πρόσβαση σε αυτό, ιδίως με δικά τους ειδικά μέτρα, θα πρέπει να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές αμελλητί σχετικά με περιεχόμενο που περιέχει πληροφορίες που περιλαμβάνουν επικείμενη απειλή για τη ζωή ή εικαζόμενο τρομοκρατικό έγκλημα.
- (28) Για να εξασφαλιστεί η αναλογικότητα, η περίοδος διατήρησης θα πρέπει να περιορίζεται σε έξι μήνες, ώστε οι πάροχοι του περιεχομένου να διαθέτουν επαρκή χρόνο για να κινηθούν τις διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες έρευνας και οι αρχές επιβολής του νόμου να έχουν τη δυνατότητα προσπέλασης των συναφών δεδομένων για την έρευνα και τη δίωξη τρομοκρατικών εγκλημάτων. Ωστόσο, κατόπιν αίτησης της αρμόδιας αρχής ή του δικαστηρίου, η περίοδος αυτή θα πρέπει να μπορεί να παραταθεί για το χρονικό διάστημα που απαιτείται σε περίπτωση που η διαδικασία της έρευνας ή της προσφυγής έχει δρομολογηθεί αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί εντός περιόδου έξι μηνών. Η διάρκεια της περιόδου διατήρησης θα πρέπει να είναι επαρκής ώστε οι αρχές επιβολής του νόμου να έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν το αναγκαίο υλικό που έχει σχέση με τις έρευνες και τις δίωξεις, με παράλληλη διασφάλιση της ισορροπίας με τα σχετικά θεμελιώδη δικαιώματα.
- (29) Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να θίγει τις διαδικαστικές εγγυήσεις ή τα διαδικαστικά μέτρα έρευνας που συνδέονται με την πρόσβαση σε περιεχόμενο και σε συναφή δεδομένα που διατηρούνται για σκοπούς έρευνας και δίωξης τρομοκρατικών εγκλημάτων, όπως ρυθμίζεται από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο.

- (30) Η διαφάνεια των πολιτικών των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας σε σχέση με τρομοκρατικό περιεχόμενο είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της λογοδοσίας τους προς τους χρήστες τους και την της εμπιστοσύνης των πολιτών στην ψηφιακή ενιαία αγορά. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας που έχουν λάβει μέτρα ή από τους οποίους απαιτήθηκε να λάβουν μέτρα δυνάμει του παρόντος κανονισμού κατά τη διάρκεια δεδομένου ημερολογιακού έτους θα πρέπει να διαθέτουν στο κοινό ετήσια έκθεση διαφάνειας με πληροφορίες σχετικά με δράσεις που πραγματοποιούνται για τον προσδιορισμό και την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου.
- (31) Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να δημοσιεύουν ετήσια έκθεση διαφάνειας που περιέχει πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό εντολών αφαίρεσης, τον αριθμό των περιπτώσεων όπου μία εντολή δεν εκτελέστηκε, τον αριθμό αποφάσεων σχετικά με ειδικά μέτρα, τον αριθμό περιπτώσεων που υπόκεινται σε διοικητικό ή δικαστικό έλεγχο και τον αριθμό αποφάσεων επιβολής κυρώσεων.
- (32) Το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής κατοχυρώνεται στο άρθρο 19 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στο άρθρο 47 του Χάρτη. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου κατά οποιουδήποτε μέτρου που λαμβάνεται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και το οποίο μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα δικαιώματα του εν λόγω προσώπου. Το εν λόγω δικαίωμα θα πρέπει να περιλαμβάνει, ιδίως, τη δυνατότητα για τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας και τους παρόχους περιεχομένου να αμφισβητούν λυσιτελώς τις εντολές αφαίρεσης ή τυχόν αποφάσεις που προκύπτουν από τον έλεγχο των εντολών αφαίρεσης δυνάμει του παρόντος κανονισμού ενώπιον δικαστηρίου του κράτους μέλους του οποίου η αρμόδια αρχή εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης ή έλαβε την απόφαση, καθώς και για τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας να προσβάλουν λυσιτελώς απόφαση σχετικά με ειδικά μέτρα ή κυρώσεις ενώπιον δικαστηρίου του κράτους μέλους η αρμόδια αρχή του οποίου έλαβε την εν λόγω απόφαση.
- (33) Οι διαδικασίες καταγγελίας αποτελούν αναγκαίο μέτρο προστασίας κατά της εσφαλμένης αφαίρεσης ή απενεργοποίησης της πρόσβασης σε περιεχόμενο στο διαδίκτυο όταν το περιεχόμενο αυτό προστατεύεται δυνάμει της ελευθερίας της έκφρασης και της πληροφόρησης. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει, συνεπώς, να θεσπίσουν μηχανισμούς παραπόνων φιλικούς προς τους χρήστες και να εξασφαλίσουν την άμεση και πλήρως διαφανή αντιμετώπιση των καταγγελιών εις βάρος του παρόχου του περιεχομένου. Η υποχρέωση του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας να επαναφέρει το περιεχόμενο σε περίπτωση που αυτό αφαιρέθηκε ή η πρόσβαση στο οποίο απενεργοποιήθηκε λανθασμένα δεν θα πρέπει να θίγει τη δυνατότητα των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας να επιβάλλουν δικούς τους όρους και προϋποθέσεις.
- (34) Για την αποτελεσματική δικαστική προστασία σύμφωνα με το άρθρο 19 ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη, απαιτείται οι πάροχοι περιεχομένου είναι σε θέση να πληροφορούνται τους λόγους για τους οποίους το περιεχόμενο που παρέχουν αφαιρέθηκε ή απενεργοποιήθηκε η πρόσβαση σε αυτό. Για τον σκοπό αυτό, ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να θέτει στη διάθεση του παρόχου του περιεχομένου πληροφορίες που επιτρέπουν στον πάροχο του περιεχομένου να προσβάλει την αφαίρεση ή την απενεργοποίηση. Ανάλογα με τις περιστάσεις, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας δύνανται να αντικαταστήσουν το περιεχόμενο το οποίο αφαιρέθηκε ή στο οποίο η πρόσβαση απενεργοποιήθηκε με μήνυμα ότι έχει αφαιρεθεί ή ότι η πρόσβαση σε αυτό έχει απενεργοποιηθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τους λόγους αφαίρεσης ή απενεργοποίησης καθώς και τις δυνατότητες του παρόχου του περιεχομένου να αμφισβητήσει την αφαίρεση ή την απενεργοποίηση θα πρέπει να παρέχονται κατόπιν αίτησης του παρόχου περιεχομένου. Στις περιπτώσεις που οι αρμόδιες αρχές αποφασίσουν ότι για λόγους δημόσιας ασφάλειας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο έρευνας, είναι ακατάλληλη ή αντιπαραγωγική η απευθείας κοινοποίηση στον πάροχο του περιεχομένου της αφαίρεσης ή της απενεργοποίησης, θα πρέπει να ενημερώνουν σχετικά τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας.
- (35) Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν αρμόδιες αρχές. Αυτό δεν συνεπάγεται αναγκαστικά τη σύσταση νέας αρχής και θα πρέπει να είναι δυνατόν να ανατίθενται αρμοδιότητες σε υφιστάμενο φορέα τα καθήκοντα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό απαιτείται ο ορισμός αρχών αρμόδιων για την έκδοση εντολών αφαίρεσης, για τον έλεγχο των εντολών αφαίρεσης, για την εποπτεία ειδικών μέτρων και την επιβολή ποινών, ενώ θα πρέπει να εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να αποφασίσει τον αριθμό των αρμοδίων αρχών που θα ορισθούν και το αν θα είναι διοικητικές αρχές, αρχές επιβολής του νόμου ή δικαστικές αρχές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές εκπληρώνουν τα καθήκοντά τους με αντικειμενικό και αμερόληπτο τρόπο και δεν ζητούν ούτε λαμβάνουν οδηγίες από κανέναν άλλο φορέα σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Αυτό δεν θα πρέπει να εμποδίζει την εποπτεία σύμφωνα με το εθνικό συνταγματικό δίκαιο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να γνωστοποιήσουν τις αρμόδιες αρχές που ορίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού στην Επιτροπή, η οποία θα πρέπει να δημοσιεύσει στο διαδίκτυο ηλεκτρονικό μητρώο των αρμοδίων αρχών. Το ηλεκτρονικό μητρώο θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμο ώστε να διευκολύνει τον ταχύ έλεγχο της γνησιότητας των εντολών αφαίρεσης από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας.

- (36) Για να αποφεύγονται οι επικαλύψεις προσπαθειών και οι πιθανές παρεμβολές στις έρευνες και να ελαχιστοποιηθούν οι δαπάνες του θιγόμενου παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να αλληλοενημερώνονται, να συντονίζονται και να συνεργάζονται μεταξύ τους και, όπου ενδείκνυται, με την Ευρωπαϊκή Αρχή για την προστασία των δεδομένων εντολές αφαίρεσης. Όταν πρόκειται να ληφθεί απόφαση για την έκδοση εντολής αφαίρεσης, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη της τυχόν γνωστοποίηση για παρεμβολή με ερευνητικά συμφέροντα («αποκλιμάκωση»). Όταν αρμόδια αρχή ενημερώνεται από αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους για ήδη υπάρχουσα εντολή αφαίρεσης, δεν θα πρέπει να εκδίδει εντολή αφαίρεσης με το ίδιο αντικείμενο. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Αρχή θα μπορούσε να παράσχει στήριξη σύμφωνα με την τρέχουσα εντολή της και το ισχύον νομικό πλαίσιο.
- (37) Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και επαρκώς συνεκτική εφαρμογή ειδικών μέτρων από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να συντονίζονται και να συνεργάζονται μεταξύ τους όσον αφορά τις ανταλλαγές με τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας για τις εντολές αφαίρεσης και για τον προσδιορισμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση ειδικών μέτρων. Ο εν λόγω συντονισμός και η συνεργασία αυτή είναι επίσης αναγκαίοι σχετικά με άλλα μέτρα εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων όσον αφορά τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τις κυρώσεις και την επιβολή των κυρώσεων. Η Επιτροπή θα πρέπει να διευκολύνει τον συντονισμό και τη συνεργασία.
- (38) Έχει ιδιαίτερη σημασία η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για την επιβολή κυρώσεων να είναι πλήρως ενήμερη σχετικά με την έκδοση διαταγών αφαίρεσης και με μεταγενέστερες ανταλλαγές ανάμεσα στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας και τις αρμόδιες αρχές σε άλλα κράτη μέλη. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν κατάλληλους και ασφαλείς διαύλους και μηχανισμούς επικοινωνίας που θα καθιστούν δυνατή την έγκαιρη ανταλλαγή των σχετικών πληροφοριών.
- (39) Για να διευκολυνθούν οι ταχείες ανταλλαγές μεταξύ των αρμόδιων αρχών, καθώς και με τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, και για να αποφευχθεί η επικάλυψη των προσπαθειών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παροτρύνονται να χρησιμοποιούν τα ειδικά προς τούτο εργαλεία που έχουν αναπτυχθεί από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την προστασία των δεδομένων διαχείρισης αναφορών διαδικτυακού περιεχομένου (διαδίκτυο Referral Management Application - IRMA) ή διάδοχός της.
- (40) Οι αναφορές από τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Αρχή έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικό και ταχύ μέσο για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας σχετικά με συγκεκριμένο περιεχόμενο που διατίθεται μέσω των υπηρεσιών τους και για την ταχεία ανάληψη δράσης. Οι αναφορές αυτές που συνιστούν μηχανισμό ειδοποίησης των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας για πληροφορίες που μπορούν να θεωρηθούν τρομοκρατικό περιεχόμενο, ώστε ο πάροχος να εξετάσει σε εθελοντική βάση τη συμβατότητα του εν λόγω περιεχομένου με τους όρους και τις προϋποθέσεις του, θα πρέπει να παραμένει διαθέσιμος επιπλέον των εντολών αφαίρεσης. Η τελική απόφαση για το αν πρέπει να αφαιρεθεί το περιεχόμενο διότι είναι ασύμβατο με τους όρους και τις προϋποθέσεις του εναπόκειται στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας. Ο παρών κανονισμός δεν θα πρέπει να επηρεάζει την αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Αρχής όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾. Ως εκ τούτου, καμία διάταξη του παρόντος κανονισμού δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι εμποδίζει τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Αρχή να χρησιμοποιούν αναφορές ως μέσο αντιμετώπισης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο.
- (41) Δεδομένων των ιδιαίτερα σοβαρών συνεπειών κάποιων περιπτώσεων τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να ενημερώνουν αμελλητί τις σχετικές αρχές του οικείου κράτους μέλους ή τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι ή έχουν νόμιμο εκπρόσωπο όσον αφορά τρομοκρατικό περιεχόμενο που περιέχει επικείμενη απειλή κατά της ζωής ή εικαζόμενο τρομοκρατικό έγκλημα. Για να εξασφαλιστεί η αναλογικότητα, η υποχρέωση αυτή θα πρέπει να περιορίζεται στα τρομοκρατικά εγκλήματα, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541. Η εν λόγω υποχρέωση ενημέρωσης δεν θα πρέπει να συνεπάγεται υποχρέωση των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας να αναζητούν ενεργά αποδεικτικά στοιχεία για επικείμενη απειλή κατά της ζωής ή εικαζόμενο τρομοκρατικό έγκλημα. Το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να θεωρείται ότι είναι το κράτος μέλος στη δικαιοδοσία του οποίου ανήκει η διερεύνηση και η δίωξη των εν λόγω τρομοκρατικών εγκλημάτων με βάση την ιδιαιτερία του δράστη ή του δυνητικού θύματος της αξιόποινης πράξης ή την τοποθεσία του στόχου της τρομοκρατικής πράξης. Σε περίπτωση αμφιβολίας, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να υποβάλουν τις πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Αρχή, η οποία θα πρέπει να δίνει την οικεία συνέχεια σύμφωνα με την εντολή της, μεταξύ άλλων διαβιβάζοντας τα εν λόγω στοιχεία στις αρμόδιες εθνικές αρχές. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν τέτοιες πληροφορίες για να λάβουν μέτρα έρευνας που είναι διαθέσιμα στο ενωσιακό ή στο εθνικό δίκαιο.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπαϊκή Αρχή για την προστασία των δεδομένων) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ (ΕΕ L 135 της 24.5.2016, σ. 53).

- (42) Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να υποδείξουν ή να ορίσουν σημεία επαφής προκειμένου να διευκολυνθεί η ταχεία διεκπεραίωση των εντολών αφαίρεσης. Το σημείο επαφής θα πρέπει να εξυπηρετεί μόνο επιχειρησιακούς σκοπούς. Τα σημεία επαφής του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να αποτελούνται από ειδικά μέσα, εσωτερικά ή εξωτερικά, που επιτρέπουν την ηλεκτρονική υποβολή εντολών αφαίρεσης και τεχνικών ή προσωπικών μέσων που επιτρέπουν την ταχεία επεξεργασία τους. Δεν είναι υποχρεωτικό το σημείο επαφής για τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας να βρίσκεται εντός της Ένωσης. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας θα πρέπει να έχει τη διακριτική ευχέρεια να χρησιμοποιήσει ένα ήδη υπάρχον σημείο επαφής για τον σκοπό του παρόντος κανονισμού, υπό την προϋπόθεση ότι το εν λόγω σημείο επαφής μπορεί να ανταποκρίνεται στα καθήκοντα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Για να εξασφαλίζεται η αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου ή η απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό εντός μίας ώρας από τη λήψη της εντολής αφαίρεσης, θα πρέπει τα σημεία επαφής των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας που εκτίθενται στο τρομοκρατικό περιεχόμενο να είναι προσβάσιμα οποτεδήποτε. Οι πληροφορίες σχετικά με το σημείο επαφής θα πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες για τη γλώσσα στην οποία μπορεί να επικοινωνήσει κάποιος με αυτό. Για να διευκολυνθεί η επικοινωνία μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας και των αρμόδιων αρχών, συνιστάται στους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας να επιτρέπουν την επικοινωνία σε μία από τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης στην οποία είναι διαθέσιμοι οι όροι και οι προϋποθέσεις τους.
- (43) Ελλείψει γενικής απαίτησης να διασφαλίζουν οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας φυσική παρουσία εντός του εδάφους της Ένωσης, είναι αναγκαίο να προσδιορίζεται με σαφήνεια το κράτος μέλος στη δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας που παρέχει υπηρεσίες εντός της Ένωσης. Κατά γενικό κανόνα, ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας υπάγεται στη δικαιοδοσία του κράτους μέλους στο οποίο έχει την κύρια εγκατάστασή του ή στο οποίο ο νόμιμος εκπρόσωπός του έχει την κατοικία του ή την κύρια εγκατάστασή του. Αυτό δεν θα πρέπει να θίγει τους κανόνες περί αρμοδιότητας που θεσπίζονται για τον σκοπό των εντολών αφαίρεσης και των αποφάσεων που προκύπτουν από τον έλεγχο των εντολών αφαίρεσης δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Ωστόσο, όσον αφορά παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας που δεν διαθέτουν εγκατάσταση στην Ένωση και δεν ορίζουν νόμιμο εκπρόσωπο, οποιοδήποτε κράτος μέλος θα πρέπει, ωστόσο, να μπορεί να έχει δικαιοδοσία και ως εκ τούτου να επιβάλλει ποινές, εφόσον τηρείται η αρχή *ne bis in idem*.
- (44) Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας που δεν είναι εγγεγραμμένοι στην Ένωση θα πρέπει να ορίζουν εγγράφως νόμιμο εκπρόσωπο προκειμένου να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τον παρόντα κανονισμό και η επιβολή των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτόν. Θα πρέπει να είναι δυνατό για τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας να ορίζουν, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νόμιμο εκπρόσωπο που έχει ήδη οριστεί για άλλους σκοπούς, εφόσον ο εν λόγω νόμιμος εκπρόσωπος είναι ικανός να επιτελεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Ο νόμιμος εκπρόσωπος θα πρέπει να είναι νομίμως εξουσιοδοτημένος να ενεργεί εκ μέρους του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας.
- (45) Είναι αναγκαίες οι ποινές για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος κανονισμού από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίζουν κανόνες σχετικά με τις ποινές, οι οποίες μπορούν να είναι διοικητικής ή ποινικής φύσεως, καθώς και, κατά περίπτωση, κατευθυντήριων γραμμών για τα πρόστιμα. Θα ήταν δυνατόν να επιβάλλονται κυρώσεις για μη συμμόρφωση σε μεμονωμένες περιπτώσεις, τηρουμένης της αρχής *ne bis in idem* και της αρχής της αναλογικότητας, ενώ παράλληλα να διασφαλίζεται ότι για τις εν λόγω κυρώσεις λαμβάνεται υπόψη η συστηματική παράλειψη. Οι κυρώσεις θα μπορούσαν να λάβουν διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανομένων των επίσημων προειδοποιήσεων σε περιπτώσεις ήσσονος σημασίας παραβάσεων ή οικονομικών κυρώσεων σε σχέση με σοβαρότερες ή συστηματικότερες παραβάσεις. Στην περίπτωση που ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας παραλείπει συστηματικά ή επιμόνως να αφαιρέσει τρομοκρατικό περιεχόμενο ή να απενεργοποιήσει την πρόσβαση σε αυτό εντός μίας ώρας από την παραλαβή εντολής αφαίρεσης θα πρέπει να επιβάλλονται ιδιαίτερα αυστηρές ποινές. Για λόγους ασφάλειας δικαίου, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να καθορίζει ποιες παραβάσεις υπόκεινται σε ποινές και ποιες περιστάσεις είναι κρίσιμες για την εκτίμηση του είδους και του βαθμού των κυρώσεων αυτών. Κατά τον προσδιορισμό του κατά πόσον θα πρέπει να επιβληθούν χρηματικές ποινές ή όχι, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι οικονομικοί πόροι του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας. Επιπλέον, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη κατά πόσον ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας είναι νεοφυής ή πολύ μικρή, μικρή ή μεσαία επιχείρηση όπως ορίζεται στη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής⁽¹²⁾. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πρόσθετες περιστάσεις, όπως το κατά πόσον η συμπεριφορά του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας ήταν αντικειμενικά μη συνετής ή επιλήψιμη ή αν η παράβαση έχει διαπραχθεί εξ αμελείας ή εκ προθέσεως. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ποινές που επιβάλλονται για την παραβίαση του παρόντος κανονισμού δεν ενθαρρύνουν την αφαίρεση υλικού μη τρομοκρατικού περιεχομένου.
- (46) Η χρήση τυποποιημένων υποδειγμάτων διευκολύνει τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας, προκειμένου να μπορούν να επικοινωνούν πιο γρήγορα και αποτελεσματικά. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διασφαλίζεται η άμεση ανάληψη δράσης μετά την παραλαβή εντολής αφαίρεσης. Τα υποδείγματα μειώνουν το κόστος της μετάφρασης και συμβάλλουν σε υψηλότερο πρότυπο διαδικασίας. Ομοίως, τα απαντητικά υποδείγματα καθιστούν δυνατή την τυποποιημένη ανταλλαγή πληροφοριών και είναι ιδιαίτερα σημαντικά σε περιπτώσεις που οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας δεν μπορούν να συμμορφωθούν με τις εντολές αφαίρεσης. Με πιστοποιημένους διαύλους υποβολής είναι δυνατή η διασφάλιση της γνησιότητας της εντολής αφαίρεσης, συμπεριλαμβανομένης της ακρίβειας της ημερομηνίας και της ώρας αποστολής και παραλαβής της εντολής.

(12) Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

- (47) Προκειμένου να καθίσταται δυνατή η ταχεία τροποποίηση, όπου κρίνεται αναγκαίο, του περιεχομένου των υποδειγμάτων που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την τροποποίηση των παρατηρημάτων του παρόντος κανονισμού. Προκειμένου να μπορεί να λάβει υπόψη την εξέλιξη της τεχνολογίας και του σχετικού νομικού πλαισίου, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να εξουσιοδοτηθεί να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με τεχνικές απαιτήσεις για τα ηλεκτρονικά μέσα που πρέπει να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές για τη διαβίβαση των εντολών αφαίρεσης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διενεργεί η Επιτροπή κατάλληλες διαβουλεύσεις κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομώνων, και οι εν λόγω διαβουλεύσεις να διενεργούνται σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁽¹³⁾. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα ταυτόχρονα με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονες τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομώνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την κατάρτιση των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (48) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συλλέγουν πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Θα πρέπει να είναι δυνατό για τα κράτη μέλη να κάνουν χρήση των εκθέσεων διαφάνειας των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας και να τις συμπληρώνουν, όπου είναι αναγκαίο, με περισσότερο λεπτομερείς πληροφορίες, όπως οι δικές τους εκθέσεις διαφάνειας δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Θα πρέπει να καταρτιστεί λεπτομερές πρόγραμμα παρακολούθησης των εκρών, των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων του παρόντος κανονισμού για την τεκμηρίωση της αξιολόγησης της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.
- (49) Με βάση τα πορίσματα και τα συμπεράσματα της έκθεσης εφαρμογής και το αποτέλεσμα της παρακολούθησης, η Επιτροπή θα πρέπει να προβεί σε αξιολόγηση του παρόντος κανονισμού εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του. Η αξιολόγηση θα πρέπει να βασίζεται στα κριτήρια της αποτελεσματικότητας, της αναγκαιότητας, της αποδοτικότητας, της αναλογικότητας, της συνέπειας, της συνοχής και της προστιθέμενης αξίας της Ένωσης. Θα πρέπει να αξιολογείται η λειτουργικότητα των διαφόρων επιχειρησιακών και τεχνικών μέτρων που προβλέπονται σύμφωνα με τον κανονισμό, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικότητας των μέτρων για τη βελτίωση του εντοπισμού, του προσδιορισμού και της αφαίρεσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών διασφάλισης, καθώς και τις επιπτώσεις σε ενδεχομένως θιγόμενα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως την ελευθερία έκφρασης και πληροφoρίας, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης, της επιχειρηματικής ελευθερίας, του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να αξιολογήσει τον αντίκτυπο σε δυνητικά θιγόμενα συμφέροντα τρίτων μερών.
- (50) Δεδομένου ότι ο στόχος του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της ψηφιακής ενιαίας αγοράς μέσω της αντιμετώπισης της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη αλλά, λόγω του εύρους και των αποτελεσμάτων του περιορισμού, είναι δυνατόν να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΤΜΗΜΑ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Με τον παρόντα κανονισμό θεσπίζονται ομοιόμορφοι κανόνες για την αντιμετώπιση της παράνομης χρήσης υπηρεσιών φιλοξενίας με σκοπό τη διάδοση προς το κοινό τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, ειδικότερα σχετικά με:

- α) εύλογα και αναλογικά καθήκοντα μέριμνας, τα οποία πρέπει να εφαρμόζουν οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας για την αντιμετώπιση της διάδοσης προς το κοινό τρομοκρατικού περιεχομένου μέσω των υπηρεσιών τους και, όπου κρίνεται αναγκαίο, την ταχεία αφαίρεση ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε τέτοιου είδους περιεχόμενο.

⁽¹³⁾ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

β) μέτρα που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το δικαίωμα της Ένωσης και με την επιφύλαξη κατάλληλων εγγυήσεων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως της ελευθερίας της έκφρασης και της πληροφόρησης σε μια ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία, έτσι ώστε:

- i) να εντοπίζουν και να καθιστούν δυνατή την ταχεία αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου από παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, και
- ii) να διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών κρατών μελών, των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας και, κατά περίπτωση, την Ευρώπη.

2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας που παρέχουν υπηρεσίες στην Ένωση, ανεξάρτητα από τον τόπο κύριας εγκατάστασής τους, στο βαθμό που διαδίδουν πληροφορίες στο κοινό.

3. Υλικό που διαδίδεται στο κοινό για εκπαιδευτικούς, δημοσιογραφικούς, καλλιτεχνικούς ή ερευνητικούς σκοπούς ή για την πρόληψη ή την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, συμπεριλαμβανομένου του υλικού που αντιπροσωπεύει έκφραση επιθετικών ή αμφιλεγόμενων απόψεων κατά τη διάρκεια δημόσιας συζήτησης, δεν θεωρείται τρομοκρατικό περιεχόμενο. Η αξιολόγηση προσδιορίζει τον πραγματικό σκοπό της εν λόγω διάδοσης και κατά πόσον το υλικό διαδίδεται στο κοινό για τους εν λόγω σκοπούς.

4. Ο παρών κανονισμός δεν έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των αρχών, όπως αναφέρονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ, και εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των θεμελιωδών αρχών σχετικά με την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας και πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης.

5. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή των οδηγιών 2000/31/ΕΚ και 2010/13/ΕΕ. Για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2010/13/ΕΕ, υπερισχύει η οδηγία 2010/13/ΕΕ.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας»: πάροχος υπηρεσιών όπως ορίζεται στο άρθρο 1 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁴⁾ οι οποίες συνίστανται στην αποθήκευση πληροφοριών παρεχόμενων από πάροχο περιεχομένου και κατόπιν αιτήματός του·
- 2) «πάροχος περιεχομένου»: χρήστης που έχει παράσχει πληροφορίες, οι οποίες αποθηκεύονται ή έχουν αποθηκευθεί και διαδίδονται στο κοινό από πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας·
- 3) «διάδοση στο κοινό» η διάδοση πληροφοριών, κατόπιν αιτήματος παρόχου περιεχομένου, σε δυνητικά απεριόριστο αριθμό ατόμων,
- 4) «παροχή υπηρεσιών στην Ένωση»: παροχή, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ενός ή περισσότερων κρατών μελών, της δυνατότητας να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας που έχει ουσιώδη σύνδεση με το εν λόγω κράτος μέλος ή τα εν λόγω κράτη μέλη·
- 5) «ουσιώδης σύνδεση»: η σύνδεση ενός παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας με ένα ή περισσότερα κράτη μέλη που προκύπτει είτε από την εγκατάστασή του στην Ένωση είτε από συγκεκριμένα πραγματικά κριτήρια όπως:
 - α) η ύπαρξη σημαντικού αριθμού χρηστών των υπηρεσιών του σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη· ή
 - β) η στόχευση των δραστηριοτήτων του σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη.
- 6) «τρομοκρατικά εγκλήματα»: τα εγκλήματα που ορίζονται στο άρθρο 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541·

⁽¹⁴⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ L 241 της 17.9.2015, σ. 1).

- 7) «τρομοκρατικό περιεχόμενο»: μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες υλικού, ήτοι υλικού που:
- α) ωθεί σε τέλεση ενός από τα εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως θ) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541, όταν τέτοιο περιεχόμενο τάσσεται, άμεσα ή έμμεσα, υπέρ της τέλεσης τρομοκρατικών εγκλημάτων, όπως με την εξύμνηση τρομοκρατικών πράξεων, με αποτέλεσμα να προκαλείται κίνδυνος τέλεσης ενός ή περισσότερων τέτοιων εγκλημάτων·
 - β) υποκινεί ένα άτομο ή ομάδα ατόμων στην τέλεση ή συμβολή στη διάπραξη ενός εκ των εγκλημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως θ) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541·
 - γ) υποκινεί ένα άτομο ή ομάδα ατόμων να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες μιας τρομοκρατικής ομάδας, κατά την έννοια του άρθρου 4 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541·
 - δ) παρέχει οδηγίες σχετικά με την κατασκευή ή τη χρήση εκρηκτικών, πυροβόλων όπλων, λοιπών όπλων ή επιβλαβών ή επικίνδυνων ουσιών, ή σχετικά με άλλες ειδικές μεθόδους ή τεχνικές με σκοπό την τέλεση ή τη συμβολή στην τέλεση ενός από τα τρομοκρατικά εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως θ) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541·
 - ε) που αποτελεί απειλή για τη διάπραξη ενός εκ των εγκλημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως θ) της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541.
- 8) «όροι και προϋποθέσεις»: το σύνολο των όρων, προϋποθέσεων και ρητρών, ανεξάρτητα από την ονομασία ή τη μορφή τους, που διέπουν τη συμβατική σχέση μεταξύ ενός παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας και των χρηστών του·
- 9) «κύρια εγκατάσταση»: η εταιρική ή καταστατική έδρα του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας εντός της οποίας ασκούνται οι κύριες χρηματοοικονομικές λειτουργίες και ο επιχειρησιακός έλεγχος.

ΤΜΗΜΑ II

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Άρθρο 3

Εντολές αφαίρεσης

1. Η αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους έχει την εξουσία να εκδίδει εντολή αφαίρεσης απαιτώντας οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας να αφαιρέσουν τρομοκρατικό περιεχόμενο ή να απενεργοποιήσουν την πρόσβαση σε τρομοκρατικό περιεχόμενο σε όλα τα κράτη μέλη.
 2. Εάν η σχετική αρμόδια αρχή δεν έχει προηγουμένως εκδώσει εντολή αφαίρεσης σε πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας, παρέχει στον εν λόγω πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας πληροφορίες σχετικά με τις εφαρμοστέες διαδικασίες και προθεσμίες, τουλάχιστον 12 ώρες πριν από την έκδοση της εντολής αφαίρεσης περιεχομένου.
- Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε δεόντως αιτιολογημένες έκτακτες περιπτώσεις.
3. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας αφαιρούν τρομοκρατικό περιεχόμενο ή απενεργοποιούν την πρόσβαση σε τρομοκρατικό περιεχόμενο σε όλα τα κράτη μέλη το συντομότερο δυνατόν και οπωσδήποτε εντός μίας ώρας από την παραλαβή της εντολής αφαίρεσης.
 4. Οι αρμόδιες αρχές εκδίδουν εντολές αφαίρεσης χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα I. Οι εντολές αφαίρεσης περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) αναγνωριστικά στοιχεία της αρμόδιας αρχής που εκδίδει την εντολή αφαίρεσης και επαλήθευση της γνησιότητας της εντολής αφαίρεσης από την εν λόγω αρμόδια αρχή·
 - β) επαρκώς λεπτομερές σκεπτικό στο οποίο εξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους το περιεχόμενο θεωρείται τρομοκρατικό και αναφορά στον σχετικό τύπο υλικού που αναφέρεται στο άρθρο 2 σημείο 7·
 - γ) ακριβή ενιαίο εντοπιστή πόρου (URL) και, όπου κρίνεται αναγκαίο, πρόσθετες πληροφορίες για τον προσδιορισμό του τρομοκρατικού περιεχομένου·
 - δ) παραπομπή στον παρόντα κανονισμό ως νομική βάση της εντολής αφαίρεσης·
 - ε) σήμανση ημερομηνίας, ώρας και ηλεκτρονικής υπογραφής της αρμόδιας αρχής που εκδίδει την εντολή αφαίρεσης·

στ) κατανοητές πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες προσφυγής που διαθέτουν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας και ο πάροχος περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για προσφυγή στην αρμόδια αρχή, την προσφυγή σε δικαστήριο, καθώς και τις προθεσμίες για την προσφυγή·

ζ) όταν κρίνεται αναγκαίο και αναλογικό, την απόφαση μη γνωστοποίησης πληροφοριών σχετικά με την αφαίρεση ή την απενεργοποίηση πρόσβασης σε τρομοκρατικό περιεχόμενο σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3.

5. Η αρμόδια αρχή απευθύνει την εντολή αφαίρεσης στην κύρια εγκατάσταση του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας ή στον νόμιμο εκπρόσωπό του που έχει οριστεί σύμφωνα με το άρθρο 17.

Η εν λόγω αρμόδια αρχή διαβιβάζει την εντολή αφαίρεσης στο σημείο επαφής που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 με ηλεκτρονικό μέσο ικανό να χρησιμοποιηθεί ως έγγραφο τεκμήριο, υπό προϋποθέσεις που επιτρέπουν την εξακρίβωση της ταυτότητας του αποστολέα, συμπεριλαμβανομένης της ακρίβειας της ημερομηνίας και της ώρας αποστολής και παραλαβής της εντολής.

6. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, ενημερώνει, την αρμόδια αρχή, χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα II, για την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε τρομοκρατικό περιεχόμενο σε όλα τα κράτη μέλη, αναφέροντας, ειδικότερα, τον χρόνο της εν λόγω αφαίρεσης ή απενεργοποίησης.

7. Αν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας δεν μπορεί να συμμορφωθεί με την εντολή αφαίρεσης λόγω ανωτέρας βίας ή πραγματικής αδυναμίας που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας, μεταξύ άλλων για αντικειμενικούς τεχνικούς ή επιχειρησιακούς λόγους, ενημερώνει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, την αρμόδια αρχή που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης για τους λόγους χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα III.

Η προθεσμία που ορίζεται στην παράγραφο 3 εκκινεί μόλις οι λόγοι που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου έπαυσαν να υφίστανται.

8. Αν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας δεν μπορεί να συμμορφωθεί με την εντολή αφαίρεσης επειδή περιέχει πρόδηλα σφάλματα ή δεν περιέχει επαρκείς πληροφορίες για την εκτέλεσή της, ενημερώνει χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση την αρμόδια αρχή που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης, ζητώντας τις απαραίτητες διευκρινίσεις και χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα III.

Η προθεσμία που ορίζεται στην παράγραφο 3 εκκινεί μόλις ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας λάβει την απαραίτητη διευκρίνηση.

9. Η εντολή αφαίρεσης καθίσταται οριστική κατά τη λήξη της προθεσμίας προσφυγής όταν δεν έχει ασκηθεί προσφυγή σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ή όταν έχει επιβεβαιωθεί μετά από προσφυγή.

Όταν η εντολή αφαίρεσης καταστεί οριστική, η αρμόδια αρχή που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης ενημερώνει για το γεγονός αυτό την αρμόδια αρχή που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 1 του κράτους μέλους όπου ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός του κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος.

Άρθρο 4

Απαιτήσεις για τις διασυνοριακές εντολές αφαίρεσης

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3, όταν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας δεν έχει την κύρια εγκατάστασή του ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του στο κράτος μέλος της αρμόδιας αρχής που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης, η εν λόγω αρχή υποβάλλει ταυτόχρονα αντίγραφο της εντολής αφαίρεσης στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός του έχει την κατοικία του ή την κύρια εγκατάστασή του.

2. Όταν ένας πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας λαμβάνει εντολή αφαίρεσης όπως αυτή αναφέρεται στο παρόν άρθρο, λαμβάνει τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 3 και λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να αποκαταστήσει το περιεχόμενο ή να επιτρέψει την πρόσβαση σε αυτό, σύμφωνα με την παράγραφο 7 το παρόντος άρθρου.

3. Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός του κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος, μπορεί, με δική του πρωτοβουλία, εντός 72 ωρών από την παραλαβή του αντιγράφου της εντολής αφαίρεσης σύμφωνα με την παράγραφο 1, να ελέγξει την εντολή αφαίρεσης, προκειμένου να διαπιστώσει αν παραβιάζει σοβαρά ή κατάφωρα τον παρόντα κανονισμό ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες που διασφαλίζονται από τον Χάρτη.

Εφόσον διαπιστώσει ότι υφίσταται παραβίαση, εκδίδει, μέσα στο ίδιο διάστημα, αιτιολογημένη απόφαση προς τον σκοπό αυτό.

4. Πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας και πάροχοι περιεχομένου έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν, εντός 48 ωρών από την παραλαβή είτε εντολής αφαίρεσης είτε των πληροφοριών δυνάμει του άρθρου 11 παράγραφος 2, αιτιολογημένο αίτημα στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός του κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος να ελέγξει την εντολή αφαίρεσης όπως αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

Η αρμόδια αρχή, εντός 72 ωρών από την παραλαβή του αιτήματος εκδίδει, μετά από έλεγχο της εντολής αφαίρεσης, αιτιολογημένη απόφαση στην οποία εκτίθενται τα πορίσματά της ως προς το αν υφίσταται παραβίαση.

5. Η αρμόδια αρχή, πριν εκδώσει απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 3 δεύτερο εδάφιο ή απόφαση που διαπιστώνει παράβαση σύμφωνα με την παράγραφο 4 δεύτερο εδάφιο, ενημερώνει την αρμόδια αρχή που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης σχετικά με την πρόθεσή της να εκδώσει την απόφαση και τους σχετικούς λόγους για να το πράξει.

6. Όταν η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός του κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 3 ή 4 του παρόντος άρθρου, κοινοποιεί, αμελλητί, την εν λόγω απόφαση στην αρμόδια αρχή που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης, στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας, στον πάροχο περιεχομένου, ο οποίος ζήτησε τον έλεγχο δυνάμει της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου και, σύμφωνα με το άρθρο 14, στην Ευρώπη. Εάν η απόφαση διαπιστώσει παραβίαση δυνάμει της παραγράφου 3 ή 4 του παρόντος άρθρου, η εντολή αφαίρεσης παύει να παράγει έννομα αποτελέσματα.

7. Με τη λήψη μιας απόφασης που διαπιστώνει παράβαση που κοινοποιήθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 6, ο ενδιαφερόμενος πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας αποκαθιστά αμέσως το περιεχόμενο ή την πρόσβαση σε αυτό, με την επιφύλαξη της δυνατότητας επιβολής των όρων και προϋποθέσεων του σύμφωνα με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 5

Ειδικά μέτρα

1. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας που εκτίθεται σε τρομοκρατικό περιεχόμενο, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 4, περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, στους όρους και τις προϋποθέσεις του και εφαρμόζει διατάξεις για την αντιμετώπιση της κατάχρησης των υπηρεσιών του για τη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο κοινό.

Θα πρέπει να το πράττει με τρόπο συνετό και αναλογικό, που δεν εισάγει διακρίσεις, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη, σε όλες τις περιπτώσεις, τα θεμελιώδη δικαιώματα των χρηστών και ιδίως τη θεμελιώδη σημασία της ελευθερίας της έκφρασης και της πληροφόρησης σε μια ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία, με στόχο την αποφυγή της αφαίρεσης περιεχομένου μη τρομοκρατικής φύσης.

2. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας που εκτίθεται σε τρομοκρατικό περιεχόμενο, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 4, λαμβάνει ειδικά μέτρα για την προστασία των υπηρεσιών του από τη διάδοση στο κοινό τρομοκρατικού περιεχομένου.

Η απόφαση σχετικά με την επιλογή ειδικών μέτρων εναπόκειται στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω:

- α) κατάλληλα τεχνικά και επιχειρησιακά μέτρα ή ικανότητες, όπως κατάλληλη στελέχωση ή τεχνικά μέσα για τον εντοπισμό και την άμεση αφαίρεση ή απενεργοποίηση της πρόσβασης σε τρομοκρατικό περιεχόμενο·
- β) εύκολα προσβάσιμους και φιλικούς προς τον χρήστη μηχανισμούς αναφοράς ή επισήμανσης στον πάροχο υπηρεσιών ότι φιλοξενεί εικαζόμενο τρομοκρατικό περιεχόμενο·
- γ) οποιουδήποτε άλλους μηχανισμούς για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τρομοκρατικό περιεχόμενο στις υπηρεσίες του, όπως μηχανισμούς για εποπτεία του περιεχομένου των χρηστών·
- δ) κάθε άλλο μέτρο που ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας θεωρεί κατάλληλο για την αντιμετώπιση της διαδεσιμότητας τρομοκρατικού περιεχομένου στις υπηρεσίες του.

3. Τα ειδικά μέτρα οφείλουν να πληρούν όλες τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- α) να είναι αποτελεσματικά για τον μετριασμό του επιπέδου έκθεσης των υπηρεσιών του πάροχου υπηρεσιών φιλοξενίας σε τρομοκρατικό περιεχόμενο·
- β) να είναι στοχευμένα και αναλογικά, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τη σοβαρότητα του επιπέδου έκθεσης των υπηρεσιών του πάροχου υπηρεσιών φιλοξενίας σε τρομοκρατικό περιεχόμενο, καθώς και τις τεχνικές και επιχειρησιακές ικανότητες, την οικονομική ισχύ, τον αριθμό των χρηστών των υπηρεσιών του πάροχου υπηρεσιών φιλοξενίας και το μέγεθος του περιεχομένου που παρέχουν·
- γ) να εφαρμόζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνονται πλήρως υπόψη τα δικαιώματα και το έννομο συμφέρον των χρηστών, ιδίως τα θεμελιώδη δικαιώματα των χρηστών που αφορούν στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα·
- δ) να εφαρμόζονται με επιμέλεια και χωρίς διακρίσεις.

Όταν τα ειδικά μέτρα συνεπάγονται τη χρήση τεχνικών μέτρων, να παρέχονται οι δέουσες και αποτελεσματικές εγγυήσεις, ιδίως μέσω ανθρώπινης επίβλεψης και επαλήθευσης, για τη διασφάλιση της ακρίβειας και την αποφυγή της αφαίρεσης υλικού που δεν αποτελεί τρομοκρατικό περιεχόμενο.

4. Ένας πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει εκτεθεί σε τρομοκρατικό περιεχόμενο όταν η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους της κύριας εγκατάστασής του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός του έχει την κατοικία του ή την κύρια εγκατάστασή του:

- α) έχει λάβει απόφαση βασισμένη σε αντικειμενικούς παράγοντες, όπως για παράδειγμα με δύο ή περισσότερες οριστικές εντολές αφαίρεσης τους προηγούμενους 12 μήνες, ότι ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει εκτεθεί σε τρομοκρατικό περιεχόμενο και
- β) έχει κοινοποιήσει την απόφαση που αναφέρεται στο σημείο α), στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας.

5. Αφού λάβει την απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 4 ή, κατά περίπτωση, στην παράγραφο 6, ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας υποβάλλει έκθεση στην αρμόδια αρχή σχετικά με τα συγκεκριμένα μέτρα που έχει λάβει ή που προτίθεται να λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί με τις παραγράφους 2 και 3. Θα το πράξει εντός τριών μηνών από την παραλαβή της απόφασης και στη συνέχεια σε ετήσια βάση. Η εν λόγω υποχρέωση αίρεται μόλις η αρμόδια αρχή αποφασίσει, κατόπιν αιτήματος σύμφωνα με την παράγραφο 7, ότι ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας δεν είναι πλέον εκτεθειμένος σε τρομοκρατικό περιεχόμενο.

6. Στην περίπτωση που, βάσει των εκθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 5 και, κατά περίπτωση, άλλων αντικειμενικών παραγόντων, η αρμόδια αρχή κρίνει ότι τα ληφθέντα ειδικά μέτρα δεν συμμορφώνονται με τις παραγράφους 2 και 3, η εν λόγω αρμόδια αρχή απευθύνει στον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας απόφαση με την οποία τον καλεί να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι τηρούνται οι παράγραφοι 2 και 3.

Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας δύναται να επιλέξει τον τύπο των ειδικών μέτρων που θα ληφθούν.

7. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να ζητήσει από την αρμόδια αρχή να επανεξετάσει και, κατά περίπτωση, να τροποποιήσει ή να ανακαλέσει μία απόφαση που αναφέρεται στην παράγραφο 4 ή 6.

Εντός τριών μηνών από την παραλαβή του αιτήματος, η αρμόδια αρχή λαμβάνει αιτιολογημένη απόφαση σχετικά με το αίτημα βάσει αντικειμενικών παραγόντων και ενημερώνει τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας για την εν λόγω απόφαση.

8. Οποιαδήποτε απαίτηση λήψης ειδικών μέτρων δεν θίγει το άρθρο 15 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ και δεν συνεπάγεται ούτε γενική υποχρέωση των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας να παρακολουθούν τις πληροφορίες που μεταδίδουν ή αποθηκεύουν ούτε γενική υποχρέωση ενεργού αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων που υποδηλώνουν παράνομη δραστηριότητα.

Οποιαδήποτε απαίτηση λήψης ειδικών μέτρων δεν περιλαμβάνει υποχρέωση χρήσης αυτοματοποιημένων εργαλείων από τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας.

Άρθρο 6

Διατήρηση περιεχομένου και συναφών δεδομένων

1. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας διατηρούν το τρομοκρατικό περιεχόμενο που έχει αφαιρεθεί ή στο οποίο έχει απενεργοποιηθεί η πρόσβαση ως αποτέλεσμα εντολής αφαίρεσης ή ειδικών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 3 ή 5 καθώς και κάθε συναφή δεδομένα χρήστη που έχουν αφαιρεθεί ως συνέπεια της αφαίρεσης τέτοιου τρομοκρατικού περιεχομένου, και τα οποία είναι αναγκαία για:

- α) διαδικασίες διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής ή χειρισμό των καταγγελιών βάσει του άρθρου 10 κατά απόφασης αφαίρεσης τρομοκρατικού περιεχομένου ή απενεργοποίησης της πρόσβασης σε τρομοκρατικό περιεχόμενο και συναφή δεδομένα· ή
- β) την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διερεύνηση ή τη δίωξη τρομοκρατικών εγκλημάτων.

2. Το τρομοκρατικό περιεχόμενο και τα συναφή δεδομένα όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1, διατηρούνται για έξι μήνες από την αφαίρεση ή την απενεργοποίηση. Κατόπιν αιτήματος από την αρμόδια αρχή ή το αρμόδιο δικαστήριο, το τρομοκρατικό περιεχόμενο διατηρείται για περαιτέρω συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μόνον εάν και για όσο είναι αναγκαίο σε περίπτωση εν εξελίξει διαδικασιών διοικητικών ή δικαστικών προσφυγών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α).

3. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας διασφαλίζουν ότι το τρομοκρατικό περιεχόμενο και τα συναφή δεδομένα που διατηρούνται σύμφωνα με την παράγραφο 1 υπόκεινται στις κατάλληλες τεχνικές και οργανωτικές διασφαλίσεις.

Οι εν λόγω τεχνικές και οργανωτικές διασφαλίσεις κατοχυρώνουν την πρόσβαση στο διατηρούμενο τρομοκρατικό περιεχόμενο και τα συναφή δεδομένα, καθώς και την επεξεργασία τους, μόνο για τους σκοπούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1, ενώ κατοχυρώνουν επίσης υψηλό επίπεδο ασφάλειας των εκάστοτε δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας επανεξετάζουν και επικαιροποιούν αυτές τις διασφαλίσεις, όπου κρίνεται αναγκαίο.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

Άρθρο 7

Υποχρεώσεις διαφάνειας των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας

1. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας καθορίζουν σαφώς στους όρους και τις προϋποθέσεις τους την πολιτική τους για την αντιμετώπιση της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου και συμπεριλαμβάνουν, κατά περίπτωση, εύληπτη εξήγηση της λειτουργίας των ειδικών μέτρων, καθώς και της χρήσης, όπου ενδείκνυται, αυτοματοποιημένων εργαλείων.

2. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας που έχει αναλάβει δράση για την αντιμετώπιση της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου ή έχει υποχρεωθεί να αναλάβει δράση σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό σε συγκεκριμένο έτος, διαθέτει στο κοινό έκθεση διαφάνειας σχετικά με τις εν λόγω δράσεις για το εν λόγω έτος. Δημοσιεύει την εν λόγω έκθεση πριν την 1η Μαρτίου του επομένου έτους.

3. Οι εκθέσεις διαφάνειας περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας όσον αφορά τον προσδιορισμό και την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό·
- β) πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας για την αντιμετώπιση της εκ νέου εμφάνισης στο διαδικτυο υλικού που έχει προηγουμένως αφαιρεθεί ή στο οποίο έχει απενεργοποιηθεί η πρόσβαση επειδή θεωρείται τρομοκρατικό περιεχόμενο, κυρίως εάν έχει χρησιμοποιηθεί τεχνολογία αυτοματοποιημένων εργαλείων·
- γ) τον αριθμό των αναρτήσεων τρομοκρατικού περιεχομένου που αφαιρέθηκαν ή στις οποίες έχει απενεργοποιηθεί η πρόσβαση, κατόπιν εντολών αφαίρεσης, ή ειδικών μέτρων αντίστοιχα, και τον αριθμό των εντολών αφαίρεσης όταν δεν έχει αφαιρεθεί το περιεχόμενο ή δεν έχει απενεργοποιηθεί η πρόσβαση σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 3 παράγραφος 7 και με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 3 παράγραφος 8, από κοινού με τους σχετικούς λόγους άρνησης·
- δ) τον αριθμό και την έκβαση των διαδικασιών υποβολής καταγγελιών που διεκπεραιώθηκαν από τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας σύμφωνα με το άρθρο 10·
- ε) τον αριθμό και την έκβαση των ενεργειών διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής που κίνησε ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας·

- στ) τον αριθμό των περιπτώσεων στις οποίες ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας υποχρεώθηκε να επαναφέρει το περιεχόμενο ή την πρόσβαση σε αυτό ως αποτέλεσμα διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής·
- ζ) τον αριθμό των περιπτώσεων στις οποίες ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας επανέφερε το περιεχόμενο ή την πρόσβαση σε αυτό κατόπιν καταγγελίας από τον πάροχο περιεχομένου.

Άρθρο 8

Εκθέσεις διαφάνειας των αρμόδιων αρχών

1. Οι αρμόδιες αρχές δημοσιεύουν ετήσιες εκθέσεις διαφάνειας σχετικά με τις δραστηριότητές τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες σε σχέση με το δεδομένο ημερολογιακό έτος:

- α) τον αριθμό των εντολών αφαίρεσης που εκδόθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 3 προσδιορίζοντας τον αριθμό των εντολών αφαίρεσης βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 1, τον αριθμό των εντολών αφαίρεσης που ελέγχθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 4, και πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των εν λόγω εντολών αφαίρεσης από τους οικείους πάροχους υπηρεσιών φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένου, σε κάθε περίπτωση, του αριθμού των υποθέσεων στις οποίες το τρομοκρατικό περιεχόμενο αφαιρέθηκε ή απενεργοποιήθηκε η πρόσβαση σε αυτό και τον αριθμό των υποθέσεων στις οποίες το τρομοκρατικό περιεχόμενο δεν αφαιρέθηκε ή δεν απενεργοποιήθηκε·
- β) τον αριθμό των αποφάσεων οι οποίες ελήφθησαν σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφοι 4, 6 ή 7 και πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των εν λόγω αποφάσεων από τους πάροχους υπηρεσιών φιλοξενίας, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής των ειδικών μέτρων·
- γ) τον αριθμό των υποθέσεων στις οποίες εντολές αφαίρεσης και αποφάσεις οι οποίες ελήφθησαν σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 και 6 αποτέλεσαν αντικείμενο διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής και πληροφορίες σχετικά με την έκβαση των σχετικών διαδικασιών·
- δ) τον αριθμό των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων δυνάμει του άρθρου 18 και περιγραφή του είδους της επιβληθείσας κύρωσης.

2. Οι ετήσιες εκθέσεις διαφάνειας που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες που ενδέχεται να βλάψουν τις εν εξελίξει δραστηριότητες για την πρόληψη, την έρευνα εντοπισμού ή τη διερεύνηση τρομοκρατικών εγκλημάτων ή συμφερόντων εθνικής ασφάλειας.

Άρθρο 9

Μέσα έννομης προστασίας

1. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας που έχουν λάβει εντολή αφαίρεσης που εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 1, ή απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4, ή με το άρθρο 5 παράγραφοι 4, 6 ή 7, έχουν δικαίωμα αποτελεσματικής έννομης προστασίας. Αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνει το δικαίωμα προσβολής αυτής της απόφασης αφαίρεσης ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους της αρμόδιας αρχής που εξέδωσε την απόφαση αφαίρεσης και το δικαίωμα προσβολής της απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 ή το άρθρο 5 παράγραφοι 4, 6 ή 7 ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους της αρμόδιας αρχής που εξέδωσε την απόφαση.

2. Οι πάροχοι περιεχομένου των οποίων το περιεχόμενο αφαιρέθηκε ή η πρόσβαση σε αυτό απενεργοποιήθηκε κατόπιν εντολής αφαίρεσης έχουν το δικαίωμα πραγματικής έννομης προστασίας. Το εν λόγω δικαίωμα περιλαμβάνει το δικαίωμα προσβολής της εντολής αφαίρεσης που εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 1 ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους της αρμόδιας αρχής που εξέδωσε την εν λόγω εντολή αφαίρεσης και το δικαίωμα προσβολής της απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους της αρμόδιας αρχής που εξέδωσε την εν λόγω απόφαση.

3. Τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή αποτελεσματικές διαδικασίες για την άσκηση των δικαιωμάτων που αναφέρονται στον παρόν άρθρο.

Άρθρο 10

Μηχανισμοί υποβολής καταγγελιών

1. Κάθε πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας καθιερώνει έναν αποτελεσματικό και προσβάσιμο μηχανισμό που επιτρέπει στους παρόχους περιεχομένου όταν το περιεχόμενό τους αφαιρέθηκε ή η πρόσβαση σε αυτό απενεργοποιήθηκε, ως αποτέλεσμα ειδικών μέτρων δυνάμει του άρθρου 5, να υποβάλει καταγγελία σχετικά με την αφαίρεση ή την απενεργοποίηση ζητώντας την επαναφορά του περιεχομένου ή την πρόσβαση σε αυτό.

2. Κάθε πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας εξετάζει αμέσως όλες τις καταγγελίες τις οποίες λαμβάνει μέσω του μηχανισμού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και επαναφέρει το περιεχόμενο ή την πρόσβαση σε αυτό, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, σε περίπτωση που η αφαίρεση του περιεχομένου του ή η απενεργοποίηση της σχετικής πρόσβασης ήταν αδικαιολόγητη. Ενημερώνει τον καταγγέλλοντα για το αποτέλεσμα της καταγγελίας, εντός δύο εβδομάδων από την παραλαβή της.

Σε περίπτωση απόρριψης της καταγγελίας ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας αναφέρει στον καταγγέλλοντα τους λόγους της απόφασής του.

Η επαναφορά του περιεχομένου ή της πρόσβασης σε αυτό δεν αποκλείει διοικητικές ή δικαστικές προσφυγές κατά της απόφασης του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας ή της αρμόδιας αρχής.

Άρθρο 11

Πληροφορίες προς τους παρόχους περιεχομένου

1. Όταν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας αφαιρεί τρομοκρατικό περιεχόμενο ή απενεργοποιεί την πρόσβαση σε αυτό, καθιστά διαθέσιμες στον πάροχο περιεχομένου πληροφορίες σχετικά με την αφαίρεση ή την απενεργοποίηση σε αυτό.

2. Κατόπιν αιτήματος του παρόχου περιεχομένου, ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας είτε ενημερώνει τον πάροχο περιεχομένου για τους λόγους αφαίρεσης ή απενεργοποίησης και τα δικαιώματά του να προσβάλει την εντολή αφαίρεσης είτε παρέχει στον πάροχο περιεχομένου αντίγραφο της εντολής αφαίρεσης.

3. Η υποχρέωση σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 δεν ισχύει όταν η αρμόδια αρχή που εκδίδει την εντολή αφαίρεσης αποφασίσει ότι είναι αναλογικό και αναγκαίο να μη γίνει γνωστοποίηση για λόγους δημόσιας ασφάλειας, όπως η πρόληψη, η διερεύνηση, ο εντοπισμός και η δίωξη τρομοκρατικών εγκλημάτων, για όσο διάστημα είναι αναγκαίο, αλλά όχι πέραν των έξι εβδομάδων από την εν λόγω απόφαση. Σε αυτήν την περίπτωση, ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας δεν γνωστοποιεί πληροφορίες σχετικά με την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό.

Η εν λόγω αρμόδια αρχή μπορεί να παρατείνει την περίοδο αυτή για ακόμα έξι περαιτέρω εβδομάδες, όταν αυτή η μη γνωστοποίηση εξακολουθεί να είναι δικαιολογημένη.

ΤΜΗΜΑ IV

ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 12

Ορισμός των αρμόδιων αρχών

1. Κάθε κράτος μέλος ορίζει την αρμόδια αρχή ή τις αρμόδιες αρχές για:

- α) την έκδοση εντολών αφαίρεσης σύμφωνα με το άρθρο 3·
- β) τον έλεγχο εντολών αφαίρεσης σύμφωνα με το άρθρο 4·
- γ) την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 5·
- δ) την επιβολή ποινών σύμφωνα με το άρθρο 18.

2. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι έχει υποδειχθεί ή οριστεί σημείο επαφής στην αρμόδια αρχή που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) για τη διεκπεραίωση των αιτημάτων παροχής διευκρινίσεων και παρατηρήσεων σχετικά με τις εντολές αφαίρεσης που εκδίδονται από την εν λόγω αρμόδια αρχή.

Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες σχετικά με το σημείο επαφής δημοσιοποιούνται.

3. Έως τις 7 Ιουνίου 2022, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή την ή τις αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και κάθε σχετική τροποποίηση. Η Επιτροπή δημοσιεύει την κοινοποίηση και τυχόν τροποποίησή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

4. Έως τις 7 Ιουνίου 2022, η Επιτροπή δημιουργεί επιγραμμικό μητρώο στο οποίο είναι καταχωρισμένες οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και το σημείο επαφής που έχει υποδειχθεί ή οριστεί σύμφωνα με την παράγραφο 2 για κάθε αρμόδια αρχή. Η Επιτροπή δημοσιεύει οιαδήποτε σχετική τροποποίηση σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Άρθρο 13

Αρμόδιες αρχές

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους διαθέτουν τις απαραίτητες εξουσίες και επαρκείς πόρους για την επίτευξη των στόχων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους ασκούν τα καθήκοντά τους που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό κατά τρόπο αντικειμενικό, αμερόληπτο και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Οι αρμόδιες αρχές δεν ζητούν ούτε λαμβάνουν οδηγίες από άλλο φορέα σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων τους που τους έχουν ανατεθεί σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1.

Το πρώτο εδάφιο δεν εμποδίζει την εποπτεία σύμφωνα με το εθνικό συνταγματικό δίκαιο.

Άρθρο 14

Συνεργασία μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας, των αρμόδιων αρχών και της Ευρωπόλ

1. Οι αρμόδιες αρχές ανταλλάσσουν πληροφορίες, συντονίζονται και συνεργάζονται μεταξύ τους και, κατά περίπτωση, με την Ευρωπόλ, όσον αφορά τις εντολές αφαίρεσης, ιδίως με σκοπό την αποφυγή επικαλύψεων των προσπαθειών, την ενίσχυση του συντονισμού και την αποφυγή παρεμβολών στις έρευνες σε διαφορετικά κράτη μέλη.
2. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ανταλλάσσουν πληροφορίες, συντονίζουν και συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 12 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και δ) όσον αφορά τα ειδικά μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 5 και τις κυρώσεις που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 18. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 12 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και δ) κατέχουν όλες τις σχετικές πληροφορίες.
3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη προβλέπουν τους κατάλληλους και ασφαλείς διαύλους ή μηχανισμούς επικοινωνίας προκειμένου να διασφαλίσουν την έγκαιρη ανταλλαγή των σχετικών πληροφοριών.
4. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και προκειμένου να αποφεύγονται επικαλύψεις των προσπαθειών, τα κράτη μέλη και οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας μπορούν να χρησιμοποιούν ειδικά εργαλεία, συμπεριλαμβανομένων των εργαλείων που έχουν θεσπιστεί από την Ευρωπόλ, προκειμένου να διευκολύνουν ιδίως:
 - α) την επεξεργασία και την υποβολή παρατηρήσεων αναφορικά με τις εντολές αφαίρεσης σύμφωνα με το άρθρο 3· και
 - β) τη συνεργασία με σκοπό τον προσδιορισμό και την εφαρμογή ειδικών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 5.
5. Όταν οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας λάβουν γνώση για τρομοκρατικό περιεχόμενο που συνεπάγεται επικείμενη απειλή κατά της ζωής, ενημερώνουν αμελλητί τις αρχές που είναι αρμόδιες για τη διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων στο οικείο ή στα οικεία κράτη μέλη. Όταν είναι αδύνατον να προσδιοριστούν το ή τα οικεία κράτη μέλη, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας κοινοποιούν, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 2, το σημείο επαφής στο κράτος μέλος στο οποίο έχουν την κύρια εγκατάστασή τους ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός τους κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος, και διαβιβάζουν τις πληροφορίες σχετικά με το εν λόγω τρομοκρατικό περιεχόμενο στην Ευρωπόλ για να δοθεί η κατάλληλη συνέχεια.
6. Οι αρμόδιες αρχές ενθαρρύνονται να αποστέλλουν αντίγραφα των εντολών αφαίρεσης στην Ευρωπόλ ώστε αυτή να μπορεί να υποβάλλει ετήσια έκθεση, η οποία περιλαμβάνει ανάλυση των τύπων τρομοκρατικού περιεχομένου που υπόκεινται σε εντολή αφαίρεσης ή απενεργοποίησης της πρόσβασης σε αυτό σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 15

Σημεία επαφής των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας

1. Κάθε πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας υποδεικνύει ή ορίζει σημείο επαφής για την παραλαβή των εντολών αφαίρεσης με ηλεκτρονικά μέσα και την επείγουσα επεξεργασία τους σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας διασφαλίζει ότι οι πληροφορίες για το σημείο επαφής δημοσιοποιούνται.

2. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου καθορίζουν τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης που παρατίθενται στον κανονισμό 1/58 ⁽¹⁵⁾, για την επικοινωνία με το σημείο επαφής και τις περαιτέρω ανταλλαγές σχετικά με τις εντολές αφαίρεσης σύμφωνα με το άρθρο 3. Οι εν λόγω γλώσσες περιλαμβάνουν τουλάχιστον μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται η κύρια εγκατάσταση του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας ή στο οποίο διαμένει ή είναι εγκατεστημένος ο νόμιμος εκπρόσωπός του.

ΤΜΗΜΑ V

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ

Άρθρο 16

Δικαιοδοσία

1. Το κράτος μέλος της κύριας εγκατάστασης του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας έχει δικαιοδοσία για τους σκοπούς των άρθρων 5, 18 και 21. Ένας πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας που δεν έχει την κύρια εγκατάστασή του στην Ένωση θεωρείται ότι υπάγεται στη δικαιοδοσία του κράτους μέλους που διαμένει ή είναι εγκατεστημένος ο νόμιμος εκπρόσωπός του.
2. Όταν ένας πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας που δεν έχει την κύρια εγκατάστασή του στην Ένωση δεν έχει ορίσει νόμιμο εκπρόσωπο, όλα τα κράτη μέλη έχουν δικαιοδοσία.
3. Σε περίπτωση που μια αρμόδια αρχή κράτους μέλους ασκεί τη δικαιοδοσία της δυνάμει της παραγράφου 2, ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές όλων των υπόλοιπων κρατών μελών.

Άρθρο 17

Νόμιμος εκπρόσωπος

1. Ένας πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας που δεν διαθέτει την κύρια εγκατάστασή του στην Ένωση ορίζει, εγγράφως, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ως τον νόμιμο εκπρόσωπό του στην Ένωση για τον σκοπό της παραλαβής, της συμμόρφωσης και της εκτέλεσης των εντολών αφαίρεσης και των αποφάσεων που εκδίδονται από τις αρμόδιες αρχές.
2. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας παρέχει στον νόμιμο εκπρόσωπό του τις απαραίτητες εξουσίες και πόρους για να συμμορφωθεί με τις εν λόγω εντολές αφαίρεσης και αποφάσεις και για να συνεργασθεί με τις αρμόδιες αρχές.

Ο νόμιμος εκπρόσωπος κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος σε ένα από τα κράτη μέλη όπου ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας προσφέρει τις υπηρεσίες του.

3. Ο νόμιμος εκπρόσωπος μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για παραβιάσεις του παρόντα κανονισμού, με την επιφύλαξη της ευθύνης και των νομικών ενεργειών κατά του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας.

4. Ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας ενημερώνει σχετικά με τον ορισμό του νομίμου εκπροσώπου την αρμόδια αρχή που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κράτους μέλους στο οποίο διαμένει ή είναι εγκατεστημένος ο νόμιμος εκπρόσωπός τους.

Οι πληροφορίες σχετικά με τον νόμιμο εκπρόσωπο δημοσιοποιούνται από τον πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας.

ΤΜΗΜΑ VI

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 18

Κυρώσεις

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν τους κανόνες για τις ποινές που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβιάσεων του παρόντος κανονισμού από παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας, και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι ποινές αυτές περιορίζονται στην αντιμετώπιση παραβιάσεων του άρθρου 3 παράγραφοι 3 και 6, του άρθρου 4 παράγραφοι 2 και 7 του άρθρου 5, παράγραφοι 1, 2, 3, 5 και 6, του άρθρου 6, του άρθρου 7, του άρθρου 10, του άρθρου 11, του άρθρου 14 παράγραφος 5, του άρθρου 15 παράγραφος 1 και του άρθρου 17.

⁽¹⁵⁾ Κανονισμός αριθ. 1 περί καθορισμού του γλωσσικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ 17 της 6.10.1958, σ. 385).

Οι κυρώσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο οφείλουν να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές. Έως τις 7 Ιουνίου 2022, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τους εν λόγω κανόνες και τα εν λόγω μέτρα και την ενημερώνουν, χωρίς καθυστέρηση, για οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίησή τους.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές, όταν αποφασίζουν αν θα επιβάλουν ποινή και κατά τον προσδιορισμό του είδους και του επιπέδου της ποινής, λαμβάνουν υπόψη όλες τις σχετικές περιστάσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται:

- α) η φύση, η βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης·
- β) αν η παράβαση έγινε εκ προθέσεως ή εξ αμελείας·
- γ) προηγούμενες παραβάσεις του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας·
- δ) η οικονομική ισχύς του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας·
- ε) το επίπεδο συνεργασίας του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας με τις αρμόδιες αρχές·
- στ) η φύση και το μέγεθος του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας, ιδίως αν είναι πολύ μικρή, μικρή ή μικρομεσαία επιχείρηση·
- ζ) ο βαθμός υπαιτιότητας του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας, λαμβανομένων υπόψη των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων που έχει λάβει ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας για να συμμορφωθεί με τον παρόντα κανονισμό.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η συστηματική ή συνεχιζόμενη μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 3 παράγραφος 3 υπόκειται σε χρηματικές ποινές ύψους έως και 4 % του συνολικού κύκλου εργασιών του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

Άρθρο 19

Τεχνικές απαιτήσεις και τροποποιήσεις στα παραρτήματα

1. Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 20, προκειμένου να συμπληρώνει τον παρόντα κανονισμό με τις απαραίτητες τεχνικές απαιτήσεις για τα ηλεκτρονικά μέσα τα οποία πρέπει να χρησιμοποιούν οι αρμόδιες αρχές για τη διαβίβαση των εντολών αφαίρεσης.
2. Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 20 για την τροποποίηση των παραρτημάτων, ώστε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η ενδεχόμενη ανάγκη βελτιώσεων όσον αφορά το περιεχόμενο των υποδειγμάτων των εντολών αφαίρεσης και να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την αδυναμία εκτέλεσης των εντολών αφαίρεσης.

Άρθρο 20

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων υπό τις προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου.
2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρεται στο άρθρο 19 ανατίθεται στην Επιτροπή επ' αόριστον από τις 7 Ιουνίου 2022.
3. Η εξουσιοδότηση που αναφέρεται στο άρθρο 19 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης επιφέρει τη λήξη της εξουσιοδότησης που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των ήδη εν ισχύι κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
4. Πριν από την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή ζητά τη γνώμη των εμπειρογνομόνων που ορίζονται από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στη διοργανική συμφωνία, της 13ης Απριλίου 2016, για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.

5. Μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 19 αρχίζει να ισχύει μόνο εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 21

Παρακολούθηση

1. Τα κράτη μέλη συλλέγουν από τις αρμόδιες αρχές τους και τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους και αποστέλλουν στην Επιτροπή, έως τις 31 Μαρτίου κάθε έτους, πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Στις πληροφορίες αυτές περιλαμβάνονται:

- α) ο αριθμός των εντολών αφαίρεσης που έχουν εκδοθεί και ο αριθμός αναρτήσεων τρομοκρατικού περιεχομένου που έχουν αφαιρεθεί ή στις οποίες έχει απενεργοποιηθεί η πρόσβαση και η ταχύτητα αφαίρεσης ή απενεργοποίησης·
- β) τα ειδικά μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με το άρθρο 5, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού αναρτήσεων του τρομοκρατικού περιεχομένου που έχει αφαιρεθεί ή στο οποίο έχει απενεργοποιηθεί η πρόσβαση, καθώς και η ταχύτητα αφαίρεσης ή απενεργοποίησης·
- γ) ο αριθμός των αιτημάτων πρόσβασης που έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες αρχές όσον αφορά περιεχόμενο που διατηρείται από παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας σύμφωνα με το άρθρο 6·
- δ) ο αριθμός των διαδικασιών υποβολής καταγγελιών που έχουν κινηθεί και των μέτρων που έχουν ληφθεί από τους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας σύμφωνα με το άρθρο 10·
- ε) ο αριθμός των διαδικασιών διοικητικής ή δικαστικής προσφυγής που έχουν κινηθεί και των αποφάσεων που έχουν ληφθεί από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

2. Έως τις 7 Ιουνίου 2023, η Επιτροπή καταρτίζει λεπτομερές πρόγραμμα παρακολούθησης των εκροών, των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων του παρόντος κανονισμού. Το πρόγραμμα παρακολούθησης ορίζει τους δείκτες, τα μέσα και τα διαστήματα συλλογής των δεδομένων και των λοιπών αναγκαίων στοιχείων. Προσδιορίζει τις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη κατά τη συλλογή και την ανάλυση των δεδομένων και των λοιπών στοιχείων για την παρακολούθηση της προόδου και την αξιολόγηση του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 23.

Άρθρο 22

Έκθεση εφαρμογής

Έως τις 7 Ιουνίου 2023, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Η εν λόγω έκθεση περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την παρακολούθηση σύμφωνα με το άρθρο 21 και πληροφορίες που προκύπτουν από τις υποχρεώσεις διαφάνειας σύμφωνα με το άρθρο 8. Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή τις αναγκαίες πληροφορίες για τη σύνταξη της έκθεσης.

Άρθρο 23

Αξιολόγηση

Έως τις 7 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή προβαίνει σε αξιολόγηση του παρόντος κανονισμού και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του, συμπεριλαμβανομένων:

- α) της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών διασφάλισης, ιδίως εκείνων που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 4, στο άρθρο 6 παράγραφος 3 και στα άρθρα 7 έως 11·

- β) των επιπτώσεων από την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού στα θεμελιώδη δικαιώματα, ειδικότερα στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και
- γ) της συμβολής του παρόντος κανονισμού στην προστασία της δημόσιας ασφάλειας.

Κατά περίπτωση, η έκθεση συνοδεύεται από νομοθετικές προτάσεις.

Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για τη σύνταξη της έκθεσης.

Η Επιτροπή αξιολογεί επίσης την αναγκαιότητα και τη σκοπιμότητα της δημιουργίας Ευρωπαϊκής πλατφόρμας για το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο, για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας και της συνεργασίας στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 24

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από τις 7 Ιουνίου 2022.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 29 Απριλίου 2021.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος
D.M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
A.P. ZACARIAS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΝΤΟΛΗ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ

[άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου]

Δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/784 («κανονισμός»), ο αποδέκτης της παρούσας εντολής αφαίρεσης αφαιρεί το τρομοκρατικό περιεχόμενο ή απενεργοποιεί την πρόσβαση στο τρομοκρατικό περιεχόμενο σε όλα τα κράτη μέλη το συντομότερο δυνατόν και, σε κάθε περίπτωση, εντός μίας ώρας από την παραλαβή της εντολής αφαίρεσης.

Δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού, ο αποδέκτης διατηρεί το περιεχόμενο και τα συναφή δεδομένα, τα οποία έχουν αφαιρεθεί ή στα οποία έχει απενεργοποιηθεί η πρόσβαση, επί έξι μήνες ή περισσότερο κατόπιν αιτήματος των αρμόδιων αρχών ή δικαστηρίων.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού, η εντολή αφαίρεσης αποστέλλεται σε μία από τις γλώσσες που έχει ορίσει ο αποδέκτης.

ΤΜΗΜΑ Α:

Κράτος μέλος της αρμόδιας αρχής έκδοσης:

.....

ΣΗΜ.: τα στοιχεία της αρμόδιας αρχής έκδοσης παρέχονται στο τέλος (τμήματα Ε και ΣΤ)

Αποδέκτης και, κατά περίπτωση νόμιμος εκπρόσωπος:

.....

Σημείο επαφής:

.....

Κράτος μέλος στο οποίο ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπος του διαμένει ή είναι εγκατεστημένος:

.....

Ώρα και ημερομηνία έκδοσης της εντολής αφαίρεσης:

.....

Αριθμός αναφοράς της εντολής αφαίρεσης:

.....

ΤΜΗΜΑ Β: Τρομοκρατικό περιεχόμενο που πρέπει να αφαιρεθεί ή πρέπει να απενεργοποιηθεί σε όλα τα κράτη μέλη το συντομότερο δυνατό και, σε κάθε περίπτωση, εντός μίας ώρας από την παραλαβή της εντολής αφαίρεσης:

Διεύθυνση URL και τυχόν πρόσθετες πληροφορίες που επιτρέπουν τον προσδιορισμό και την εύρεση της ακριβούς τοποθεσίας του τρομοκρατικού περιεχομένου:

.....

Λόγοι για τους οποίους το υλικό θεωρείται τρομοκρατικό περιεχόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 7 του κανονισμού.

Το υλικό (παρακαλώ σημειώστε το/τα κατάλληλο/-α τετραγωνίδιο/α):

- υποκινεί άλλους να τελέσουν τρομοκρατικά εγκλήματα, όπως με την εξύμνηση τρομοκρατικών πράξεων υποστηρίζοντας την τέλεση τέτοιων εγκλημάτων [άρθρο 2 παράγραφος 7 στοιχείο α) του κανονισμού]
- υποκινεί άλλους να διαπράξουν ή να συμμετάσχουν στην τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων [άρθρο 2 παράγραφος 7 στοιχείο β) του κανονισμού]
- υποκινεί άλλους στη συμμετοχή σε δραστηριότητες τρομοκρατικής ομάδας, [άρθρο 2 παράγραφος 7 στοιχείο γ) του κανονισμού]
- παρέχει οδηγία για την κατασκευή ή τη χρήση εκρηκτικών, πυροβόλων όπλων ή άλλων όπλων ή επιβλαβών ή επικίνδυνων ουσιών, ή για άλλες ειδικές μεθόδους ή τεχνικές με σκοπό τη διάπραξη ή τη συμβολή στην τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων [άρθρο 2 σημείο 7 στοιχείο δ) του κανονισμού]
- συνιστά απειλή για τη διάπραξη ενός από τα τρομοκρατικά εγκλήματα [άρθρο 2 σημείο 7 στοιχείο ε) του κανονισμού].

Πρόσθετες πληροφορίες για τη θεώρηση του υλικού ως τρομοκρατικού περιεχομένου:

.....

.....

.....

ΤΜΗΜΑ Γ: Πληροφορίες προς τον πάροχο περιεχομένου

Επισημαίνεται ότι (παρακαλώ σημειώστε το τετραγωνίδιο, αν απαιτείται):

- για λόγους δημόσιας ασφάλειας, **ο παραλήπτης πρέπει να απέχει από την ενημέρωση του παρόχου περιεχομένου** για την κατάργηση ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης στο τρομοκρατικό περιεχόμενο.

Εάν το τετραγωνίδιο δεν αφορά στην περίπτωση, βλέπε το τμήμα Ζ για στοιχεία σχετικά με τις δυνατότητες αμφισβήτησης της εντολής αφαίρεσης στο κράτος μέλος της αρμόδιας αρχής της έκδοσης βάσει του εθνικού δικαίου (αντίγραφο της εντολής αφαίρεσης μπορεί να σταλεί στον πάροχο περιεχομένου, αν ζητηθεί)

ΤΜΗΜΑ Δ: Ενημέρωση της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους όπου ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός του έχει την κατοικία του ή την κύρια εγκατάστασή του.

Παρακαλείσθε να σημειώσετε το κατάλληλο ή τα κατάλληλα τετραγωνίδια:

- Το κράτος μέλος όπου ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός του έχει την κατοικία του ή την κύρια εγκατάστασή του είναι διαφορετικό από το κράτος μέλος της αρμόδιας αρχής έκδοσης:
- Αντίγραφο της εντολής αφαίρεσης αποστέλλεται στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους όπου ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του έχει την κατοικία του ή την κύρια εγκατάστασή του.

ΤΜΗΜΑ Ε: Στοιχεία της αρμόδιας αρχής έκδοσης

Τύπος (παρακαλείσθε να σημειώσετε το κατάλληλο τετραγωνίδιο):

- δικαστής, δικαστήριο ή ανακριτής
- αρχή επιβολής του νόμου
- άλλη αρμόδια αρχή → συμπληρώστε επίσης το τμήμα ΣΤ

Στοιχεία της αρμόδιας αρχής έκδοσης ή του εκπροσώπου της που βεβαιώνει την ακρίβεια και την ορθότητα της εντολής αφαίρεσης:

Όνομασία της αρμόδιας αρχής έκδοσης και θέση που κατέχει (τίτλος και βαθμός):

.....

Όνομα του εκπροσώπου της:

.....

Αριθ. φακέλου:

.....

Διεύθυνση:

.....

Αριθ. τηλεφώνου: (κωδικός χώρας) (κωδικός περιοχής/πόλης):

.....

Αριθ. φαξ (κωδικός χώρας) (κωδικός περιοχής/πόλης):

.....

Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Ημερομηνία

Επίσημη σφραγίδα (αν υπάρχει) και υπογραφή⁽¹⁾:

.....

⁽¹⁾ Η υπογραφή δεν είναι απαραίτητη αν η εντολή αφαίρεσης αποσταλεί μέσω πιστοποιημένων διαύλων υποβολής που εγγυώνται τη γνησιότητα της εντολής αφαίρεσης.

ΤΜΗΜΑ ΣΤ: Στοιχεία επικοινωνίας για την παρακολούθηση

Στοιχεία επικοινωνίας της αρμόδιας αρχής έκδοσης για την παραλαβή παρατηρήσεων σχετικά με τον χρόνο αφαίρεσης ή απενεργοποίησης της πρόσβασης ή για την παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων:

.....

Στοιχεία επικοινωνίας της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους όπου ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια εγκατάστασή του ή όπου ο νόμιμος εκπρόσωπός του κατοικεί ή είναι εγκατεστημένος:

.....

ΤΜΗΜΑ Ζ: Πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες προσφυγής

Πληροφορίες σχετικά με τον αρμόδιο φορέα ή το αρμόδιο δικαστήριο, τις προθεσμίες και τις διαδικασίες για την αμφισβήτηση της εντολής αφαίρεσης:

Αρμόδιος φορέας ή δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορεί να αμφισβητηθεί η εντολή αφαίρεσης:

.....

Προθεσμία για την αμφισβήτηση της εντολής αφαίρεσης (μέρες/μήνες με έναρξη από):

.....

Σύνδεσμος προς τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας:

.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΚΑΤΟΠΙΝ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ Η ΑΠΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

[άρθρο 3 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου]

ΤΜΗΜΑ Α:

Αποδέκτης της εντολής αφαίρεσης:

.....

Αρμόδια αρχή που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης:

.....

Στοιχεία φακέλου της αρμόδιας αρχής που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης:

.....

Στοιχεία φακέλου του αποδέκτη:

.....

Ωρα και ημερομηνία παραλαβής της εντολής αφαίρεσης:

.....

ΤΜΗΜΑ Β: Μέτρα που ελήφθησαν σε συμμόρφωση με την εντολή αφαίρεσης

(παρακαλείσθε να σημειώσετε το κατάλληλο τετραγωνίδιο):

 το τρομοκρατικό περιεχόμενο έχει αφαιρεθεί η πρόσβαση στο τρομοκρατικό περιεχόμενο έχει απενεργοποιηθεί σε όλα τα κράτη μέλη

Ωρα και ημερομηνία του ληφθέντος μέτρου:

.....

ΤΜΗΜΑ Γ: Στοιχεία του αποδέκτη

Όνομα παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας:

.....

Η

Όνομα του νόμιμου εκπροσώπου του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας:

.....

Κράτος μέλος της κύριας εγκατάστασης του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας:

.....

Η

Κράτος μέλος της κατοικίας ή της εγκατάστασης του νόμιμου εκπροσώπου του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας:

.....

Όνομα εξουσιοδοτημένου προσώπου:

.....

Ηλεκτρονική διεύθυνση (Email) του σημείου επαφής:

.....

Ημερομηνία:

.....

—

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ

[άρθρο 3 παράγραφοι 7 και 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου]

ΤΜΗΜΑ Α:

Αποδέκτης της εντολής αφαίρεσης:

.....

Αρμόδια αρχή που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης:

.....

Στοιχεία φακέλου της αρμόδιας αρχής που εξέδωσε την εντολή αφαίρεσης:

.....

Στοιχεία φακέλου του αποδέκτη:

.....

Ωρα και ημερομηνία παραλαβής της εντολής αφαίρεσης:

.....

ΤΜΗΜΑ Β: Μη εκτέλεση

1) Η εντολή αφαίρεσης δεν μπορεί να εκτελεστεί εντός της προθεσμίας για τους ακόλουθους λόγους (παρακαλείσθε να σημειώσετε το κατάλληλο ή τα κατάλληλα τετραγωνίδια):

ανωτέρα βία ή πραγματική αδυναμία που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας, περιλαμβανομένων αντικειμενικών τεχνικών ή επιχειρησιακών λόγων

η εντολή αφαίρεσης περιέχει πρόδηλα σφάλματα

η εντολή αφαίρεσης δεν περιέχει επαρκείς πληροφορίες

2) Να παρασχεθούν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους λόγους μη εκτέλεσης:

.....

3) Αν η εντολή αφαίρεσης περιέχει πρόδηλα σφάλματα και/ή δεν περιέχει επαρκείς πληροφορίες, να αναφερθούν τα σφάλματα και οι περαιτέρω πληροφορίες ή διευκρινίσεις που απαιτούνται:

.....

ΤΜΗΜΑ Γ: Στοιχεία παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας ή νόμιμου εκπροσώπου του

Όνομα του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας:

.....

Η

Όνομα του νόμιμου εκπροσώπου του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας:

.....

Όνομα εξουσιοδοτημένου προσώπου:

.....

Στοιχεία επικοινωνίας (διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου):

.....

Υπογραφή:

.....

Ώρα και ημερομηνία:

.....

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/785 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**της 29ης Απριλίου 2021****για τη θέσπιση του Προγράμματος της Ένωσης για την καταπολέμηση της απάτης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 250/2014**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως τα άρθρα 33 και 325,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ⁽¹⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) απαιτεί από την Ένωση και τα κράτη μέλη να καταπολεμούν την απάτη και κάθε άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Η Ένωση θα πρέπει να στηρίζει δραστηριότητες στους εν λόγω τομείς.
- (2) Η στήριξη κατά το παρελθόν τέτοιων δραστηριοτήτων μέσω της απόφασης αριθ. 804/2004/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽³⁾ (πρόγραμμα Hercule), η οποία τροποποιήθηκε και παρατάθηκε με την απόφαση αριθ. 878/2007/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁴⁾ (πρόγραμμα Hercule II), η οποία καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 250/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁵⁾ (πρόγραμμα Hercule III), κατέστησε εφικτή την ενίσχυση των δραστηριοτήτων που αναλήφθηκαν από την Ένωση και τα κράτη μέλη σε θέματα καταπολέμησης της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.
- (3) Η ενωσιακή νομοθεσία που ορίζει κανόνες για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και το μέσο για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης κρίσεων, το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους, καθώς και για την προενταξιακή βοήθεια όσον αφορά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 και εξής προβλέπει υποχρέωση των κρατών μελών, των υποψηφίων χωρών και των δυνάμει υποψηφίων για υποβολή εκθέσεων σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Το σύστημα διαχείρισης παρατυπιών (Irregularity Management System - IMS) είναι ένα ασφαλές εργαλείο ηλεκτρονικών επικοινωνιών που διευκολύνει την εκπλήρωση της υποχρέωσης των κρατών μελών, καθώς και των υποψηφίων χωρών και των δυνάμει υποψηφίων να αναφέρουν τις εντοπισθείσες παρατυπίες και το οποίο στηρίζει επίσης τη διαχείριση και την ανάλυση των παρατυπιών.
- (4) Μολονότι η σημασία του έργου της Επιτροπής στο πλαίσιο της πρόληψης της απάτης είναι αδιαμφισβήτητη, θα πρέπει επίσης να αναγνωριστεί πλήρως η σημασία, μεταξύ άλλων, της υλοποίησης του συστήματος πληροφοριών κατά της απάτης (Anti-Fraud Information System - AFIS), καθώς και των στρατηγικών για την καταπολέμηση της απάτης σε εθνικό επίπεδο.

⁽¹⁾ ΕΕ C 10 της 10.1.2019, σ. 1.

⁽²⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2019 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση της 16ης Μαρτίου 2021 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 29ης Απριλίου 2021 (δεν έχει ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽³⁾ Απόφαση αριθ. 804/2004/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση προγράμματος κοινοτικής δράσης για την προώθηση δράσεων στον τομέα της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας (πρόγραμμα «Hercule») (ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 9).

⁽⁴⁾ Απόφαση αριθ. 878/2007/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2007, που τροποποιεί και παρατείνει την απόφαση αριθ. 804/2004/ΕΚ για τη θέσπιση προγράμματος κοινοτικής δράσης για την προώθηση δράσεων στον τομέα της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας (πρόγραμμα Hercule II) (ΕΕ L 193 της 25.7.2007, σ. 18).

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 250/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με πρόγραμμα για την προώθηση δραστηριοτήτων στον τομέα της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρόγραμμα «Hercule III») και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 804/2004/ΕΚ (ΕΕ L 84 της 20.3.2014, σ. 6).

- (5) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 515/97 του Συμβουλίου ⁽⁶⁾ και η απόφαση 2009/917/ΔΕΥ του Συμβουλίου ⁽⁷⁾ προβλέπουν ότι η Ένωση πρέπει να στηρίζει την αμοιβαία συνδρομή μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και τη συνεργασία αυτών με την Επιτροπή, με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων.
- (6) Η εν λόγω στήριξη παρέχεται σε σειρά επιχειρησιακών δραστηριοτήτων. Αυτές αφορούν το AFIS, μια πλατφόρμα τεχνολογίας πληροφοριών (ΤΠ) η οποία περιλαμβάνει δέσμη εφαρμογών που λειτουργούν στο πλαίσιο ενός κοινού συστήματος πληροφοριών υπό τη διαχείριση της Επιτροπής. Το IMS λειτουργεί επίσης στο πλαίσιο της πλατφόρμας AFIS. Το κοινό σύστημα πληροφοριών απαιτεί σταθερή και προβλέψιμη χρηματοδότηση με τη πάροδο των ετών προκειμένου να διασφαλιζεται η βιωσιμότητά του.
- (7) Η πλατφόρμα AFIS περιλαμβάνει αρκετά συστήματα πληροφοριών, μεταξύ άλλων το τελωνειακό σύστημα πληροφοριών. Το τελωνειακό σύστημα πληροφοριών είναι ένα αυτοματοποιημένο σύστημα πληροφοριών, το οποίο έχει στόχο να συνδράμει τα κράτη μέλη στην πρόληψη, τη διερεύνηση και τη δίωξη πράξεων που αντίκεινται στις τελωνειακές και γεωργικές ρυθμίσεις, ενισχύοντας, χάρη στην ταχύτερη διαβίβαση των πληροφοριών, την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών συνεργασίας και ελέγχου των τελωνειακών διοικητικών αρχών των οποίων η αρμοδιότητα καλύπτει αυτές τις επιχειρήσεις. Η ενιαία δομή του τελωνειακού συστήματος πληροφοριών καλύπτει υποθέσεις διοικητικής συνεργασίας και αστυνομικής συνεργασίας βάσει του πρώην πυλώνα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ένωσης. Η διάσταση της αστυνομικής συνεργασίας του του τελωνειακού συστήματος πληροφοριών δεν μπορεί τεχνικά να διαχωριστεί από τη διοικητική του διάσταση, καθώς αμφότερες λειτουργούν στο πλαίσιο κοινού συστήματος τεχνολογίας πληροφοριών. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το ίδιο το τελωνειακό σύστημα πληροφοριών είναι απλά ένα από τα διάφορα συστήματα πληροφοριών στο πλαίσιο της πλατφόρμας AFIS και ότι ο αριθμός των υποθέσεων αστυνομικής συνεργασίας είναι μικρότερος από τον αριθμό των υποθέσεων διοικητικής συνεργασίας στο τελωνειακό σύστημα πληροφοριών, η διάσταση της αστυνομικής συνεργασίας της πλατφόρμας AFIS θεωρείται επικουρική σε σχέση με τη διοικητική της διάσταση.
- (8) Προκειμένου να αυξηθούν οι συνέργειες και η δημοσιονομική ευελιξία και να απλουστευθεί η διαχείριση, η ενωσιακή στήριξη στους τομείς της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, της υποβολής έκθεσης παρατυπιών και της αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής και συνεργασίας σε τελωνειακά και γεωργικά θέματα θα πρέπει να συγκεντρωθεί και να ευθυγραμμιστεί στο πλαίσιο ενός ενιαίου προγράμματος, του Προγράμματος της Ένωσης για την καταπολέμηση της απάτης (το «Πρόγραμμα»). Το Πρόγραμμα θα πρέπει να θεσπιστεί για περίοδο επτά ετών, ώστε η διάρκειά του να ευθυγραμμιστεί με τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου ⁽⁸⁾.
- (9) Επομένως, το Πρόγραμμα θα πρέπει να περιλαμβάνει μια συνιστώσα παρόμοια με το πρόγραμμα Hercule III, μια δεύτερη συνιστώσα που να διασφαλίζει τη χρηματοδότηση του IMS και μια τρίτη συνιστώσα που να χρηματοδοτεί τις δραστηριότητες που έχουν ανατεθεί στην Επιτροπή δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97, συμπεριλαμβανομένης της πλατφόρμας AFIS.
- (10) Το Πρόγραμμα θα πρέπει να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών και μεταξύ των κρατών μελών, της Επιτροπής και άλλων αρμόδιων οργάνων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου ⁽⁹⁾, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, καθώς και η ορθή εφαρμογή των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων, χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες των κρατών μελών, και προκειμένου να διασφαλιστεί μια περισσότερο αποδοτική χρήση των πόρων σε σχέση με ό,τι θα μπορούσε να επιτευχθεί σε εθνικό επίπεδο. Η ανάληψη δράσης σε επίπεδο Ένωσης είναι αναγκαία και δικαιολογημένη, δεδομένου ότι συντρέχει τα κράτη μέλη στη συλλογική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και ευνοεί τη χρήση κοινών ενωσιακών δομών για την αύξηση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών, στηρίζοντας παράλληλα την υποβολή στοιχείων σχετικά με παρατυπίες και περιπτώσεις απάτης.
- (11) Επιπλέον, η στήριξη της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης θα πρέπει να καλύπτει όλες τις πτυχές του προϋπολογισμού της Ένωσης, τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στο γεγονός ότι το Πρόγραμμα είναι το μόνο πρόγραμμα της Ένωσης που προστατεύει το σκέλος των δαπανών του προϋπολογισμού της Ένωσης.

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 515/97 του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 1997, περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή, με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων (ΕΕ L 82 της 22.3.1997, σ. 1).

⁽⁷⁾ Απόφαση 2009/917/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για τη χρήση της πληροφορικής για τελωνειακούς σκοπούς (ΕΕ L 323 της 10.12.2009, σ. 20).

⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 4331 της 22.12.2020, σ. 11).

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1).

- (12) Ο παρών κανονισμός προβλέπει χρηματοδοτικό κονδύλιο για το Πρόγραμμα, το οποίο αποτελεί το ποσό προνομακίας αναφοράς, κατά την έννοια του σημείου 18 της διοργανικής συμφωνίας, της 16ης Δεκεμβρίου 2020, μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, καθώς και τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων⁽¹⁰⁾, για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, κατά την ετήσια δημοσιονομική διαδικασία.
- (13) Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹¹⁾ (ο «δημοσιονομικός κανονισμός») έχει εφαρμογή στο παρόν Πρόγραμμα. Ο δημοσιονομικός κανονισμός θεσπίζει κανόνες εκτέλεσης του ενωσιακού προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένων κανόνων περί επιχορηγήσεων, βραβείων, προμηθειών, έμμεσης διαχείρισης, χρηματοδοτικών μέσων, εγγυήσεων από τον προϋπολογισμό, χρηματοδοτικής συνδρομής και της εξόφλησης των εξωτερικών εμπειρογνομόνων. Οι κανόνες που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ περιλαμβάνουν επίσης ένα γενικό καθεστώς αμεσότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης.
- (14) Τα είδη χρηματοδότησης και οι μέθοδοι εφαρμογής βάσει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να επιλέγονται με βάση τη δυνατότητά τους να συμβάλλουν στην επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων των δράσεων και να αποφέρουν αποτελέσματα, λαμβανομένων υπόψη, ιδίως, του κόστους των ελέγχων, του διοικητικού φόρτου και του αναμενόμενου κινδύνου μη συμμόρφωσης. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο χρήσης εφάπαξ ποσών, κατ' αποκοπή συντελεστών και μοναδιαίων δαπανών, καθώς και χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 125 παράγραφος 1 του δημοσιονομικού κανονισμού.
- (15) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να περιλαμβάνει ενδεικτικό κατάλογο των προς χρηματοδότηση δράσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια της χρηματοδότησης όλων των δράσεων που έχουν ανατεθεί στην Επιτροπή δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97, συμπεριλαμβανομένης της πλατφόρμας AFIS.
- (16) Οι δράσεις θα πρέπει να είναι επιλέξιμες βάσει της ικανότητάς τους να επιτύχουν τους ειδικούς στόχους του Προγράμματος. Στους ειδικούς στόχους του Προγράμματος θα πρέπει να περιλαμβάνεται, η παροχή ειδικής τεχνικής βοήθειας για τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, όπως μέσω της παροχής ειδικών γνώσεων, εξειδικευμένου και τεχνικά προηγμένου εξοπλισμού, και αποτελεσματικών εργαλείων της ΤΠ· μέσω της διασφάλισης της απαιτούμενης στήριξης και διευκόλυνσης των ερευνών, ιδίως με τη σύσταση κοινών ομάδων έρευνας και διασυνοριακές επιχειρήσεις· ή μέσω της ενίσχυσης των ανταλλαγών προσωπικού για συγκεκριμένα έργα. Επιπλέον, στις επιλέξιμες δράσεις θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνεται η διοργάνωση στοχευμένης εξειδικευμένης κατάρτισης, εργαστηρίων ανάλυσης κινδύνου καθώς και, κατά περίπτωση, διασκέψεων και μελετών.
- (17) Η αγορά εξοπλισμού μέσω του ενωσιακού μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για τον εξοπλισμό τελωνειακών ελέγχων, που θεσπίζεται με κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο οποίος θεσπίζει, ως μέρος του ταμείου για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων, το μέσο χρηματοδοτικής στήριξης για τον εξοπλισμό τελωνειακών ελέγχων θα είχε θετικές επιπτώσεις στην καταπολέμηση της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Βάσει του εν λόγω μέσου, θα υφίστατο υποχρέωση αποφυγής τυχόν επαναλήψεων στην ενωσιακή στήριξη. Το Πρόγραμμα θα πρέπει παρομοίως να διασφαλίζει την αποφυγή τυχόν επαναλήψεων στην ενωσιακή στήριξη και θα πρέπει, κατ' αρχήν, να στηρίζει την απόκτηση τύπων εξοπλισμού που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για τον εξοπλισμό τελωνειακών ελέγχων, ή εξοπλισμού του οποίου δικαιούχοι είναι αρχές διαφορετικές από αυτές που καλύπτονται από το ενωσιακό μέσο χρηματοδοτικής στήριξης για τον εξοπλισμό τελωνειακών ελέγχων. Επιπλέον, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι ο χρηματοδοτούμενος εξοπλισμός είναι κατάλληλος για να συμβάλει στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.
- (18) Το Πρόγραμμα θα πρέπει να είναι ανοικτό στη συμμετοχή μελών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Επίσης, θα πρέπει να είναι ανοικτό στη συμμετοχή προσχωρουσών και υποψηφίων χωρών και δυνάμει υποψηφίων καθώς και χωρών της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις για τη συμμετοχή αυτών των χωρών στα προγράμματα της Ένωσης που ορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του Συμβουλίου Σύνδεσης ή σε παρόμοιες συμφωνίες. Το Πρόγραμμα θα πρέπει να είναι επίσης ανοικτό σε άλλες τρίτες χώρες, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές συνάπτουν ειδικές συμφωνίες που καλύπτουν τις ειδικές προϋποθέσεις συμμετοχής τους σε προγράμματα της Ένωσης.
- (19) Λαμβάνοντας υπόψη τις προηγούμενες αξιολογήσεις των προγραμμάτων Hercule και προκειμένου να ενισχυθεί το Πρόγραμμα, η συμμετοχή οντοτήτων που είναι εγκατεστημένες σε τρίτη χώρα μη συνδεδεμένη με το Πρόγραμμα θα πρέπει να είναι δυνατή κατ' εξαίρεση.

⁽¹⁰⁾ ΕΕ L 4331 της 22.12.2020, σ. 28.

⁽¹¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1).

- (20) Ειδικότερα, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η συμμετοχή οντοτήτων εγκατεστημένων σε τρίτες χώρες που έχουν συνάψει συμφωνία σύνδεσης με την Ένωση, με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης μέσω της συνεργασίας σχετικά με τα τελωνεία και μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, ιδίως όσον αφορά τρόπους καταπολέμησης της απάτης, της διαφθοράς και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και όσον αφορά την αντιμετώπιση των προκλήσεων των νέων τεχνολογικών εξελίξεων.
- (21) Το Πρόγραμμα θα πρέπει να εφαρμοστεί λαμβανομένων υπόψη των συστάσεων και μέτρων που απαριθμούνται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, της 6ης Ιουνίου 2013, με τίτλο «Ενίσχυση της καταπολέμησης του λαθρεμπορίου τσιγάρων και άλλων μορφών παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού — Μια συνολική στρατηγική της ΕΕ», καθώς και στην έκθεση της 12ης Μαΐου 2017 σχετικά με την εφαρμογή αυτής της ανακοίνωσης.
- (22) Η Ένωση επικύρωσε το πρωτόκολλο για την εξάλειψη του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού της σύμβασης-πλασιού του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τον έλεγχο του καπνού (το «πρωτόκολλο») το 2016. Το πρωτόκολλο συμβάλλει στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, καθώςσον αφορά την καταπολέμηση του διασυνοριακού παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού, το οποίο προκαλεί απώλειες εσόδων. Το Πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει τη γραμματεία της σύμβασης-πλασιού της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας για τον έλεγχο του καπνού ως προς τις αρμοδιότητές της που συνδέονται με το πρωτόκολλο. Επίσης, θα πρέπει να στηρίζει άλλες δραστηριότητες που διοργανώνονται από τη γραμματεία σε σχέση με την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου προϊόντων καπνού.
- (23) Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹²⁾ και τους κανονισμούς (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2988/95⁽¹³⁾, (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου⁽¹⁴⁾ και (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων σχετικά με την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διόρθωση και τη διερεύνηση παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης, με την ανάκτηση των απολεσθέντων, των αχρεωστήτως καταβληθέντων ή των μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, με την επιβολή διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) έχει την εξουσία να διενεργεί διοικητικές έρευνες, μεταξύ των οποίων και επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, με στόχο να διαπιστωθεί αν υπήρξε απάτη, διαφθορά ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία ανατίθεται η εξουσία, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, να διερευνά και να ασκεί δίωξη σε περιπτώσεις ποινικών αδικημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁵⁾. Σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, κάθε πρόσωπο ή οντότητα που είναι αποδέκτης κονδυλίων της Ένωσης υποχρεούται να συνεργάζεται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και πρόσβαση στην Επιτροπή, στην OLAF, στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και, όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, και να διασφαλίζει ότι κάθε τρίτος που συμμετέχει στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης παρέχει ισοδύναμα δικαιώματα.
- (24) Τρίτες χώρες που είναι μέλη του ΕΟΧ μπορούν να συμμετέχουν σε προγράμματα της Ένωσης στο πλαίσιο της συνεργασίας που εγκαθιδρύεται από τη συμφωνία για τον ΕΟΧ⁽¹⁶⁾, η οποία προβλέπει την υλοποίηση των προγραμμάτων βάσει απόφασης που θεσπίζεται στο πλαίσιο της εν λόγω συμφωνίας. Τρίτες χώρες μπορούν επίσης να συμμετάσχουν βάσει άλλων νομικών μέσων. Στον παρόντα κανονισμό, θα πρέπει να εισαχθεί ειδική διάταξη που θα απαιτεί από τις τρίτες χώρες να παρέχουν τα απαραίτητα δικαιώματα και την απαιτούμενη πρόσβαση στον αρμόδιο διατάκτη, στην OLAF και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ώστε να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.
- (25) Δυνάμει της απόφασης 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου⁽¹⁷⁾, τα πρόσωπα και οι οντότητες που είναι εγκατεστημένα σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση, με την επιφύλαξη των κανόνων και στόχων του Προγράμματος και των ενδεχόμενων ρυθμίσεων που ισχύουν στο κράτος μέλος με το οποίο είναι συνδεδεμένη η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος.

⁽¹²⁾ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

⁽¹³⁾ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

⁽¹⁴⁾ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτόπιως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2).

⁽¹⁵⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

⁽¹⁶⁾ ΕΕ L 1 της 3.1.1994, σ. 3.

⁽¹⁷⁾ Απόφαση 2013/755/ΕΕ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2013, για τη σύνδεση των Υπερπόντιων Χωρών και Εδαφών με την Ευρωπαϊκή Ένωση («απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ») (ΕΕ L 344 της 19.12.2013, σ. 1).

- (26) Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίες προϋποθέσεις για την εφαρμογή του Προγράμματος, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές εξουσίες. Η Επιτροπή θα πρέπει να εγκρίνει προγράμματα εργασίας στα οποία θα προσδιορίζονται, μεταξύ άλλων, οι προτεραιότητες και τα κριτήρια αξιολόγησης για τις επιχορηγήσεις των δράσεων.
- (27) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να καθορίζει το μέγιστο δυνατό ποσοστό συγχρηματοδότησης για επιχορηγήσεις.
- (28) Δυνάμει των παραγράφων 22 και 23 της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου ⁽¹⁸⁾, το παρόν Πρόγραμμα θα πρέπει να αξιολογείται βάσει πληροφοριών που συλλέγονται σύμφωνα με συγκεκριμένες απαιτήσεις παρακολούθησης ενώ παράλληλα πρέπει να αποφεύγεται ο διοικητικός φόρτος, ιδίως για τα κράτη μέλη, καθώς και η υπερβολική ρύθμιση. Οι εν λόγω απαιτήσεις θα πρέπει, κατά περίπτωση, να περιλαμβάνουν μετρήσιμους δείκτες ως βάση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων που θα έχει το Πρόγραμμα στην πράξη. Η αξιολόγηση θα πρέπει να διενεργείται εγκαίρως, ανεξάρτητα και αντικειμενικά.
- (29) Θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ, όσον αφορά την τροποποίηση του καταλόγου δεικτών για τη μέτρηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων, όταν κρίνεται αναγκαίο, καθώς και όσον αφορά τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με διατάξεις για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης του Προγράμματος. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομόνων, οι οποίες να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ίση συμμετοχή στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα κατά τον ίδιο χρόνο με τους εμπειρογνομόνες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνομόνες τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομόνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (30) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη λόγω της διασυννοριακής φύσης των σχετικών ζητημάτων, μπορούν όμως, λόγω της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (31) Το άρθρο 42α παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97 είναι η νομική βάση για τη χρηματοδότηση του AFIS. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αντικαταστήσει την εν λόγω νομική βάση με νέα. Το άρθρο 42α παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97 θα πρέπει, συνεπώς, να καταργηθεί.
- (32) Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 250/2014 με τον οποίο θεσπίστηκε το πρόγραμμα Hercule III κάλυψε την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να προβλέπει τη συνέχεια του προγράμματος Hercule III, από την 1η Ιανουαρίου 2021. Συνεπώς, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 250/2014 θα πρέπει να καταργηθεί.
- (33) Λόγω της σημασίας που έχει η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της Ένωσης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού, που θεσπίστηκε βάσει της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, και των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, το Πρόγραμμα σκοπεύει να συμβάλει στην ενσωμάτωση των κλιματικών δράσεων και στην επίτευξη του συνολικού στόχου του 30 % του ενωσιακού προϋπολογισμού για τη στήριξη στόχων που σχετίζονται με το κλίμα.
- (34) Σύμφωνα με το άρθρο 193 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού, η επιχορήγηση δράσεων που έχουν ήδη αρχίσει επιτρέπεται μόνον στις περιπτώσεις που ο αιτών μπορεί να αποδείξει την ανάγκη έναρξης της δράσης πριν από την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης. Ωστόσο, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης επιχορήγησης δεν είναι επιλέξιμες, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες εξαιρετικές περιπτώσεις. Προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε διαταραχή της στήριξης της Ένωσης που θα μπορούσε να είναι επίζημια για τα συμφέροντα της Ένωσης, θα πρέπει να είναι δυνατόν να προβλέπεται στην απόφαση χρηματοδότησης, για περιορισμένο χρονικό διάστημα στην αρχή του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, και μόνο σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η επιλεξιμότητα των δραστηριοτήτων και των δαπανών από την αρχή του οικονομικού έτους 2021, ακόμη και αν αυτές υλοποιήθηκαν και πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αίτησης επιχορήγησης.

⁽¹⁸⁾ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

- (35) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια στην παροχή στήριξης στον σχετικό τομέα πολιτικής και να καταστεί δυνατή η υλοποίηση του Προγράμματος από την αρχή του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει επειγόντως και να εφαρμόζεται αναδρομικά από 1ης Ιανουαρίου 2021,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει το Πρόγραμμα της Ένωσης για την καταπολέμηση της απάτης (το «Πρόγραμμα») για τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027.

Καθορίζει τους στόχους του Προγράμματος, τον προϋπολογισμό του για την περίοδο 2021-2027, τις μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και τους κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2

Στόχοι του Προγράμματος

1. Οι γενικοί στόχοι του Προγράμματος είναι:
 - α) να προστατεύει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης·
 - β) να στηρίζει την αμοιβαία συνεργασία μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και τη συνεργασία αυτών με την Επιτροπή για να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας για τα τελωνειακά και γεωργικά θέματα.
2. Οι ειδικοί στόχοι του Προγράμματος είναι:
 - α) να προλαμβάνει και να καταπολεμά την απάτη, τη διαφθορά και κάθε άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης·
 - β) να στηρίζει την υποβολή εκθέσεων παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης, όσον αφορά τα κονδύλια επιμερισμένης διαχείρισης και τα κονδύλια προενταξιακής βοήθειας του προϋπολογισμού της Ένωσης·
 - γ) να παρέχει εργαλεία για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη στήριξη επιχειρησιακών δραστηριοτήτων στον τομέα της αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής σε τελωνειακά και γεωργικά θέματα.

Άρθρο 3

Προϋπολογισμός

1. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την εκτέλεση του Προγράμματος για την περίοδο 2021-2027 ανέρχεται σε 181,207 εκατ. EUR σε τρέχουσες τιμές.
2. Η ενδεικτική κατανομή του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 έχει ως εξής:
 - α) 114,207 εκατ. EUR για τον στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α)·
 - β) 7 εκατ. EUR για τον στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο β)·
 - γ) 60 εκατ. EUR για τον στόχο που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο γ).
3. Έως 2 % του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να χρησιμοποιείται για τεχνική και διοικητική βοήθεια που συνδέεται με την εκτέλεση του Προγράμματος, όπως για δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων των εταιρικών συστημάτων τεχνολογίας της πληροφορίας. Επιπλέον, η ενδεικτική κατανομή στο στοιχείο α) της παραγράφου 2 λαμβάνει δεόντως υπόψη το γεγονός ότι το Πρόγραμμα είναι το μόνο πρόγραμμα της Ένωσης που αφορά ειδικά το σκέλος των δαπανών σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Άρθρο 4

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το Πρόγραμμα

Το Πρόγραμμα είναι ανοικτό στη συμμετοχή των ακόλουθων τρίτων χωρών:

- α) τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών τα οποία είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο·

- β) προσχωρούσες και υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψηφίους, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του Συμβουλίου Σύνδεσης, ή σε παρεμφερείς συμφωνίες, και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που καθορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·
- γ) χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τους γενικούς όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής τους στα προγράμματα της Ένωσης που καθορίζονται στις αντίστοιχες συμφωνίες-πλαίσια και τις αποφάσεις του Συμβουλίου Σύνδεσης ή σε παρεμφερείς συμφωνίες και σύμφωνα με τους ειδικούς όρους που καθορίζονται στις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και των εν λόγω χωρών·
- δ) άλλες τρίτες χώρες, σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται σε ειδική συμφωνία η οποία καλύπτει τη συμμετοχή της τρίτης χώρας σε οποιοδήποτε πρόγραμμα της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η συμφωνία:
- i) διασφαλίζει δίκαιη ισορροπία όσον αφορά τις συνεισφορές και τα οφέλη της τρίτης χώρας που συμμετέχει στα προγράμματα της Ένωσης·
 - ii) καθορίζει τους όρους συμμετοχής στα προγράμματα, περιλαμβάνοντας τον υπολογισμό των χρηματοδοτικών συνεισφορών σε μεμονωμένα προγράμματα και το διοικητικό κόστος τους·
 - iii) δεν παρέχει στην τρίτη χώρα εξουσία λήψης αποφάσεων σχετικά με το πρόγραμμα της Ένωσης·
 - iv) εγγυάται τα δικαιώματα της Ένωσης για τη διασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και την προστασία των οικονομικών της συμφερόντων.

Οι συνεισφορές που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο δ) σημείο ii) συνιστούν έσοδα για ειδικό προορισμό σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 5 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 5

Εκτέλεση και μορφές της ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Το Πρόγραμμα εκτελείται με άμεση διαχείριση σύμφωνα με τον δημοσιονομικό κανονισμό, ή με έμμεση διαχείριση με φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.
2. Το Πρόγραμμα μπορεί να παρέχει χρηματοδότηση σε οποιαδήποτε από τις μορφές που καθορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό, ειδικότερα επιχορηγήσεις και δημόσιες συμβάσεις, καθώς και επιστροφή των εξόδων ταξιδιού και διαμονής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 238 του δημοσιονομικού κανονισμού.
3. Το Πρόγραμμα μπορεί να παρέχει χρηματοδότηση για δράσεις που διενεργούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 515/97, ειδικότερα για την κάλυψη των ειδών δαπανών που αναφέρονται στον ενδεικτικό κατάλογο στο παράρτημα Ι του παρόντος κανονισμού.
4. Όταν η υποστηριζόμενη δράση περιλαμβάνει την απόκτηση εξοπλισμού, η Επιτροπή, κατά περίπτωση, θεσπίζει μηχανισμό συντονισμού που διασφαλίζει την αποδοτικότητα και τη διαλειτουργικότητα μεταξύ όλων των εξοπλισμών που αποκτώνται με τη στήριξη προγραμμάτων της Ένωσης.

Άρθρο 6

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Σε περίπτωση συμμετοχής τρίτης χώρας στο Πρόγραμμα μέσω απόφασης που έχει εκδοθεί δυνάμει διεθνούς συμφωνίας ή βάσει οποιασδήποτε άλλης νομικής πράξης, η τρίτη χώρα παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται στον αρμόδιο διατάκτη, στην OLAF και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ώστε να ασκούν πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Ως προς την OLAF, τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν το δικαίωμα διενέργειας ερευνών, μεταξύ άλλων και με επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Επιχορηγήσεις

Άρθρο 7

Επιχορηγήσεις

Η παροχή και η διαχείριση επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος γίνονται σύμφωνα με τον τίτλο VIII του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 8

Συγχρηματοδότηση

Το ποσοστό συγχρηματοδότησης για επιχορηγήσεις που παρέχονται στο πλαίσιο του Προγράμματος δεν υπερβαίνει το 80 % των επιλέξιμων δαπανών. Κάθε χρηματοδότηση που υπερβαίνει το εν λόγω ανώτατο όριο χορηγείται μόνο σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, οι οποίες ορίζονται στα προγράμματα εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 11, και η εν λόγω χρηματοδότηση δεν υπερβαίνει το 90 % των επιλέξιμων δαπανών.

Άρθρο 9

Επιλέξιμες δράσεις

1. Μόνο οι δράσεις που υλοποιούν τους στόχους του άρθρου 2 είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση.
2. Με την επιφύλαξη κάθε άλλης δράσης που προβλέπεται από τα προγράμματα εργασίας δυνάμει του άρθρου 11, οι ακόλουθες δράσεις μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες για χρηματοδότηση:
 - α) παροχή τεχνικών γνώσεων, εξειδικευμένου και τεχνικά προηγμένου εξοπλισμού και αποτελεσματικών εργαλείων ΤΠ που ενισχύουν τη διεθνική και πολυτομεακή συνεργασία και τη συνεργασία με την Επιτροπή·
 - β) ενίσχυση των ανταλλαγών προσωπικού για συγκεκριμένα έργα, διασφάλιση της αναγκαίας στήριξης και διευκόλυνση των ερευνών, ιδίως δε τη σύσταση κοινών ομάδων έρευνας και τη διενέργεια διασυνοριακών επιχειρήσεων·
 - γ) παροχή τεχνικής και επιχειρησιακής στήριξης σε εθνικές έρευνες, ιδίως δε σε τελωνειακές αρχές και σε αρχές επιβολής του νόμου, για την ενίσχυση της καταπολέμησης της απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων·
 - δ) ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα της ΤΠ στα κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες, ενίσχυση της ανταλλαγής δεδομένων, καθώς και ανάπτυξη και παροχή εργαλείων ΤΠ για την έρευνα και την παρακολούθηση των εργασιών στον τομέα των πληροφοριών·
 - ε) διοργάνωση εξειδικευμένης κατάρτισης, εργαστηρίων ανάλυσης κινδύνου, διασκέψεων και μελετών που αποσκοπούν στη βελτίωση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών που σχετίζονται με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης·
 - στ) κάθε άλλη δράση, προβλεπόμενη από τα προγράμματα εργασίας βάσει του άρθρου 11, η οποία είναι αναγκαία για την επίτευξη των γενικών και των ειδικών στόχων που προβλέπονται στο άρθρο 2.
3. Όταν η προς στήριξη δράση συνεπάγεται την απόκτηση εξοπλισμού, η Επιτροπή εξασφαλίζει ότι ο χρηματοδοτούμενος εξοπλισμός είναι κατάλληλος να συμβάλει στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Άρθρο 10

Επιλέξιμες οντότητες

1. Επιπλέον των κριτηρίων που ορίζονται στο άρθρο 197 του δημοσιονομικού κανονισμού, εφαρμόζονται και τα κριτήρια επιλεξιμότητας των δαπανών που ορίζονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.
2. Οι εξής οντότητες είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του Προγράμματος:
 - α) δημόσιες αρχές που μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη ενός εκ των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 2 και έχουν συσταθεί σε:
 - i) κράτος μέλος ή υπερπόντια χώρα ή έδαφος συνδεδεμένο με αυτό·
 - ii) τρίτη χώρα συνδεδεμένη με το Πρόγραμμα· ή
 - iii) τρίτη χώρα που απαριθμείται στο πρόγραμμα εργασίας υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3·

β) ερευνητικά και εκπαιδευτικά ινστιτούτα και μη κερδοσκοπικές οντότητες που μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 2, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν συσταθεί και λειτουργούν επί τουλάχιστον ένα έτος σε:

i) κράτος μέλος·

ii) τρίτη χώρα συνδεδεμένη με το Πρόγραμμα· ή

iii) σε τρίτη χώρα που απαρτίζεται σε πρόγραμμα εργασίας υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3·

γ) νομικές οντότητες που έχουν συσταθεί βάσει του δικαίου της Ένωσης ή διεθνείς οργανισμοί.

3. Οι νομικές οντότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και είναι εγκατεστημένες σε τρίτη χώρα μη συνδεδεμένη με το Πρόγραμμα είναι κατ' εξαίρεση επιλέξιμες στο πλαίσιο του Προγράμματος, αν αυτό είναι αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων μιας συγκεκριμένης δράσης. Οι οντότητες αυτές αναλαμβάνουν κατ' αρχήν το κόστος της συμμετοχής τους, εκτός από περιπτώσεις που δικαιολογούνται δεόντως στο πρόγραμμα εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Προγραμματισμός, παρακολούθηση και αξιολόγηση

Άρθρο 11

Πρόγραμμα εργασίας

Για την εφαρμογή του Προγράμματος, η Επιτροπή εγκρίνει προγράμματα εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 110 του δημοσιονομικού κανονισμού.

Άρθρο 12

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

1. Στο παράρτημα II παρατίθενται οι δείκτες για την κατάρτιση εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο του Προγράμματος ως προς την επίτευξη των γενικών και των ειδικών στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 2.

2. Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιολόγηση της προόδου του Προγράμματος όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του, ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 14 για την τροποποίηση του παραρτήματος II, όσον αφορά τους δείκτες, όταν κρίνεται αναγκαίο, καθώς και να συμπληρώσει τον παρόντα κανονισμό με διατάξεις σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης.

3. Η Επιτροπή υποβάλλει ετησίως έκθεση σχετικά με τις επιδόσεις του Προγράμματος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσής της για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης- Καταπολέμηση της απάτης.

Στο πλαίσιο των σχετικών συζητήσεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να διατυπώνει συστάσεις σχετικά με το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας. Η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως υπόψη τις εν λόγω συστάσεις.

4. Το σύστημα υποβολής εκθέσεων για τις επιδόσεις εξασφαλίζει ότι τα στοιχεία με τα οποία παρακολουθούνται η εκτέλεση και τα αποτελέσματα του Προγράμματος συλλέγονται κατά τρόπο αποδοτικό, αποτελεσματικό και έγκαιρο. Για τον σκοπό αυτό, επιβάλλονται αναλογικές απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων στους αποδέκτες των κονδυλίων της Ένωσης και, αν συντρέχει περίπτωση, στα κράτη μέλη.

Άρθρο 13

Αξιολόγηση

1. Κατά τη διενέργεια αξιολογήσεων, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι είναι ανεξάρτητες, αντικειμενικές και έγκαιρες και ότι οι αξιολογητές είναι σε θέση να εκτελούν το έργο τους χωρίς καμία προσπάθεια επηρεασμού.

2. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του Προγράμματος διενεργείται όταν υπάρχουν διαθέσιμες επαρκείς πληροφορίες για την εκτέλεση του Προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη από την έναρξη της υλοποίησης του Προγράμματος.

3. Αφού ολοκληρωθεί η υλοποίηση του Προγράμματος, αλλά το αργότερο τέσσερα έτη ύστερα από τη λήξη της περιόδου που καθορίζεται στο άρθρο 1, η Επιτροπή προβαίνει σε τελική αξιολόγηση του Προγράμματος.

4. Η Επιτροπή ανακοινώνει τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων, μαζί με τις παρατηρήσεις της, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, και τα δημοσιεύει στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής.

Άρθρο 14

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.

2. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 ανατίθεται στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2028.

3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτή. Δεν θίγει το κύρος των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που ισχύουν ήδη.

4. Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.

5. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

6. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 12 παράγραφος 2 τίθεται σε ισχύ εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή από το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

Άρθρο 15

Πληροφόρηση, επικοινωνία και προβολή

1. Εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει κίνδυνος διακύβευσης της αποτελεσματικής άσκησης των δραστηριοτήτων για την καταπολέμηση της απάτης και των τελωνειακών επιχειρησιακών δραστηριοτήτων, οι αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης μνημονεύουν ρητώς την προέλευση των εν λόγω κονδυλίων και εξασφαλίζουν την προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης, ιδίως κατά την προώθηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους, παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού.

2. Η Επιτροπή εφαρμόζει τακτικά δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας σχετικά με το Πρόγραμμα, με τις δράσεις που έχουν αναληφθεί βάσει αυτού και με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα συμβάλλουν επίσης στην προβολή των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης, στον βαθμό που οι εν λόγω προτεραιότητες είναι συναφείς με τους στόχους του άρθρου 2.

Άρθρο 16

Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97

Στο άρθρο 42α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97, οι παράγραφοι 1 και 2 διαγράφονται.

Άρθρο 17

Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 250/2014 καταργείται από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Άρθρο 18

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των δράσεων που έχουν αναληφθεί δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 250/2014 και του άρθρου 42α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97, ο οποίος εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις εν λόγω δράσεις μέχρι τη λήξη τους.

2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για το Πρόγραμμα μπορεί επίσης να καλύπτει τις δαπάνες τεχνικής και διοικητικής συνδρομής που απαιτούνται για την εξασφάλιση της μετάβασης μεταξύ του Προγράμματος και των μέτρων που θεσπίστηκαν δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 250/2014 και του άρθρου 42α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97.

3. Σύμφωνα με το άρθρο 193 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α) του δημοσιονομικού κανονισμού, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις που προσδιορίζονται στην απόφαση χρηματοδότησης και για περιορισμένο χρονικό διάστημα, οι δράσεις που υποστηρίζονται βάσει του παρόντος κανονισμού και οι υποκειμένες δαπάνες μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες από 1ης Ιανουαρίου 2021, ακόμη και αν οι εν λόγω δράσεις υλοποιήθηκαν και οι εν λόγω δαπάνες πραγματοποιήθηκαν πριν από την υποβολή της αίτησης επιχορήγησης.

Άρθρο 19

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2021.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 29 Απριλίου 2021.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

D.M. SASSOLI

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A.P. ZACARIAS

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3

Ενδεικτικός κατάλογος των ειδών δαπανών που θα χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα για δράσεις που υλοποιούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 515/97:

- α) οι δαπάνες εγκατάστασης και συντήρησης της μόνιμης τεχνικής υποδομής που παρέχει στα κράτη μέλη τα υλικοτεχνικά μέσα, τα μέσα μηχανοργάνωσης γραφείου και τα μέσα ΤΠ για τον συντονισμό των κοινών τελωνειακών επιχειρήσεων και άλλων επιχειρησιακών δραστηριοτήτων·
- β) η επιστροφή των εξόδων μετάβασης και διαμονής ή, εφόσον συντρέχει περίπτωση, κάθε άλλων αποζημιώσεων ή πληρωμών που καταβάλλονται για λογαριασμό των εκπροσώπων των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, των εκπροσώπων τρίτων χωρών, που συμμετέχουν σε ενωσιακές αποστολές, στις κοινές τελωνειακές επιχειρήσεις που διοργανώνονται από την Επιτροπή ή από κοινού με αυτή, καθώς και στα προγράμματα κατάρτισης, στις ειδικές και τις προπαρασκευαστικές συναντήσεις και τις συναντήσεις αξιολόγησης για διοικητικές έρευνες ή επιχειρησιακές δράσεις που διεξάγουν τα κράτη μέλη, όταν αυτές διοργανώνονται από την Επιτροπή ή από κοινού με αυτήν·
- γ) οι δαπάνες που έχουν σχέση με την απόκτηση, μελέτη, ανάπτυξη και συντήρηση ηλεκτρονικής υποδομής (υλισμικό – hardware), λογισμικού, ειδικών δικτυακών συνδέσεων, καθώς και με τις σχετικές υπηρεσίες παραγωγής, υποστήριξης και κατάρτισης, για την υλοποίηση των δράσεων που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 515/97, ιδίως δράσεων που σχετίζονται με την πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης·
- δ) οι δαπάνες που έχουν σχέση με την παροχή πληροφοριών και οι δαπάνες για σχετικές δράσεις που επιτρέπουν την πρόσβαση στην πληροφορία, στα δεδομένα και στις πηγές δεδομένων, για την υλοποίηση των δράσεων που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 515/97, ιδίως δράσεων που σχετίζονται με την πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης·
- ε) οι δαπάνες που έχουν σχέση με τη χρήση του τελωνειακού συστήματος πληροφοριών που προβλέπεται από πράξεις εκδοθείσες βάσει του άρθρου 87 ΣΛΕΕ και ιδίως της απόφασης 2009/917/ΔΕΥ, στο μέτρο που οι πράξεις αυτές προβλέπουν την ανάληψη των εν λόγω δαπανών από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης·
- στ) οι δαπάνες που έχουν σχέση με την απόκτηση, μελέτη, ανάπτυξη και συντήρηση του ενωσιακού εξοπλισμού του κοινού δικτύου επικοινωνιών που χρησιμοποιείται για τους σκοπούς του στοιχείου γ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το Πρόγραμμα παρακολουθείται στενά, με βάση δέσμη δεικτών που αποσκοπούν στη μέτρηση του βαθμού στον οποίο έχουν επιτευχθεί οι γενικοί και ειδικοί στόχοι του Προγράμματος και με σκοπό την ελαχιστοποίηση της διοικητικής επιβάρυνσης και του κόστους. Προς τον σκοπό αυτό, συλλέγονται στοιχεία όσον αφορά την ακόλουθη δέσμη κύριων δεικτών:

Ειδικός στόχος 1: Πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

Δείκτης 1: Στήριξη της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης, της διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, που εκφράζεται από:

1.1: το ποσοστό ικανοποίησης από τις δραστηριότητες που διοργανώνονται και (συγ)χρηματοδοτούνται μέσω του Προγράμματος.

1.2: το ποσοστό των κρατών μελών που λαμβάνουν στήριξη σε κάθε έτος του Προγράμματος.

Ειδικός στόχος 2: Στήριξη της υποβολής εκθέσεων παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης, όσον αφορά τα κονδύλια επιμερισμένης διαχείρισης και τα κονδύλια προενταξιακής βοήθειας του προϋπολογισμού της Ένωσης.

Δείκτης 2: Ποσοστό ικανοποίησης των χρηστών που χρησιμοποιούν το IMS.

Ειδικός στόχος 3: Παροχή εργαλείων για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη στήριξη επιχειρησιακών δραστηριοτήτων στον τομέα της αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής σε τελωνειακά και γεωργικά θέματα.

Δείκτης 3: Αριθμός περιπτώσεων στις οποίες οι πληροφορίες για την αμοιβαία συνδρομή καθίστανται διαθέσιμες και αριθμός υποστηριζόμενων δραστηριοτήτων που συνδέονται με την αμοιβαία συνδρομή.

ISSN 1977-0669 (ηλεκτρονική έκδοση)
ISSN 1725-2547 (έντυπη έκδοση)

Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
L-2985 Λουξεμβούργο
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

EL